

V Ženevo brez Izetbegovića

Srečanje Abdić - Milošević - Tuđman?

ZENEVA - V Ženevi se danes nadaljuje pogajanja o reševanju krize na tleh nekdanje Jugoslavije, ki so prejšnji teden s hrvaško-srbskim predlogom o delitvi BiH na tri neenake dele, v prihodnje povezane v federacijo ali konfederacijo, vnesla v balkansko tragedijo nove razsežnosti. Napovedujejo, da se bo s srbskim predsednikom Miloševićem in hrvaškim Tuđmanom verjetno sestal tudi eden izmed članov predsedstva BiH (priznajo, da bo to Fikret Abdić), ki so včeraj dopotovali v Svcio brez svojega uradnega predsednika Izetbegovića.

Predsedstvo BiH je na zasedanju v Zagrebu v ponedeljek in torek za vođjo bosanske delegacije v

Ženevi postavilo svojega hrvaškega člana Franja Borasa, Izetbegovića pa s tem vsaj začasno odstavilo. Boras je po prihodu v Svcio pojasnil novinarjem, da je Izetbegović sicer se vedno »predsedujoči« in da je moral oditi v Sarajevo na posvet s člani vlade in vojaškim poveljstvom. Izetbegovićev glavni nasprotnik Fikret Abdić pa je zaupal novinarjem, da je bil predsednik predsedstva »zelo jezen«, ko je izvedel, da so na zagrebškem sestanku že v ponedeljek zvečer (ko je bil Izetbegović še v Koebenahnu) glasovali za odhod v Ženevo, se enkrat pa so ga preglašovali v torek dopoldne.

Ker je v razpletanju krize v Bosni in Hercego-

vini zadnje dni neverjetno veliko (ne) pričakovanih preobratov, ni prav nič nemogoče, da bo Ženeva že danes prizorišče resničnih, hkrati tudi usodnih pogajanj med bosanskimi Muslimani, Hrvatini in Srbi. Po Ženevi pa bo, morda že danes, tudi bolj jasno, kolikšna vloga bo ostala Izetbegoviću. Ko se je včeraj zdelo, da je že odpisan, se je oglasilo ameriško zunanje ministrstvo v mnenjem, da je Izetbegović zanje se vedno bosanski predsednik. Svoje stališče bo Washington potrdil, ko bo Izetbegoviću (morda tudi že danes) v Sarajevu predal akreditivna pisma ameriški veleposlanik v Sarajevu Victor Jackovich.

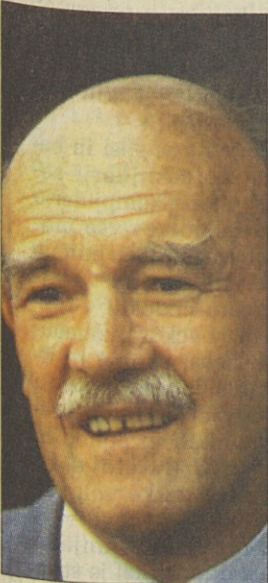
(Louis Péro)

Bosna včeraj: zadnja pot muslimanskega vojaka (Telefoto: AP)

Prvaki strank proti predsedniku države

Očitek: Razvrednotenje osamosvojitve - Terjajo pojasnila

France Bučar

Igor Bavčar

Dimitrij Rupel

Jelko Kacin

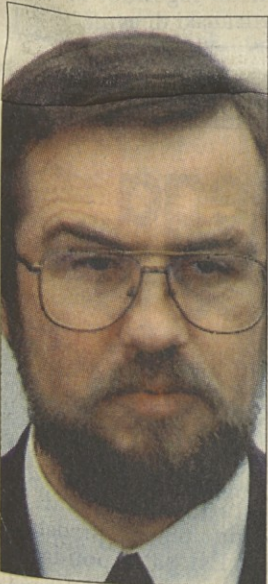
LJUBLJANA - France Bučar, Igor Bavčar, Janez Jansa, Jelko Kacin, Lojze Peterle in Dimitrij Rupel so včeraj vrnili zlate Častne znake svobode predsedniku republike Milanu Kučanu, razloge za to po-

tezo pa so popisali v šest strani dolgi obrazložitvi. Podpisniki izhajajo predvsem iz ocene, da so priče razvrednotenja slovenske samostojnosti. Menijo, da so vse glasnejše pobude za nekakšno oživlja-

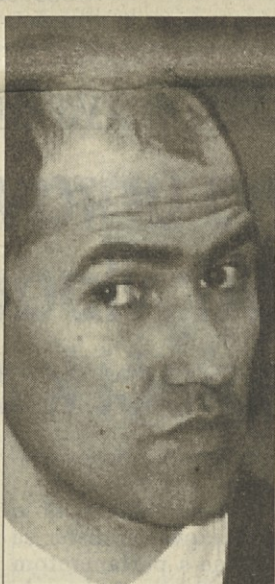
nje nove Jugoslavije, cemur so baje naklonjeni tudi vplivni ljudje v vladajočih strankah in na vodstvenih položajih. Hkrati pa se baje skuša kriminalizirati boj Slovencev za samostojnost: dokazujejo namreč, da je JLA ves čas agresije in umika iz Slovenije delovala legalno.

Sesterica podpisnikov hkrati očita Milanu Kučanu zavzemanje za visoke pokojnine oficirjem JLA in siceršno skrb zanje. V vrsti očitkov na račun predsednika države pa se je znašel tudi tisti izpred dveh let, ko so nekateri člani takratnega državnega predsedstva nasprotovali javni slovesnosti ob razglasitvi slovenske samostojnosti. Podobnemu nasprotovanju so priče tudi danes, ko iz kabineta predsednika države pojasnjujejo, da ima pred-

sednik v tem času druge obveznosti. Sesterica podpisnikov opozarja tudi na prisluškovalno afero, ki je burila duhove lansko leto in ob kateri je baje Milan Kučan politično legitimiral nacionalno izdajo. Predsedniku države ocitajo tudi selektivnost pri podeljevanju Častnih znakov svobode, ko so brez tega najvišjega državnega odlikovanja ostali preneka- teri zaslužni pripadniki teritorialne obrambe in policije, medtem ko je Kučan podelil častna znaka Ljubu Bavconu in Janku Pleterskemu. Zato od Milana Kučana zdaj zahtevajo, naj to tudi javno utemelji. Menijo namreč, da je Pleterski dejavno sodeloval pri zaustavljanju osamosvojitvenih procesov v Sloveniji, Bavcon pa naj bi bil sotvoril boljševidne kazenske zakonodaje.

Lojze Peterle

Janez Janša

Spopad v vrstah KD po volilnih izidih

VOJIMIR TAVCAR

RIM - Medtem ko se v parlamentu razvija razprava o novih volilnih pravilih, se med političnimi strankami spet vna- ma bitka o predcasnih volitvah. Izidi upravnih volitev so bili olje na ogenj polemike, ki je že razdvajala stranke in ki zadobiva v teh dneh vse ostrejši tone. Vzrok in cilji te bitke so jasni: kdor se je na upravnih volitvah okrepil in vidi perspektivo nove zmage, želi volitve že jeseni, takoj ko bodo sprejeta nova volilna pravila. Kdor je bil poražen, teži za tem, da bi jih odložil, ker upa, da bo uspel reorganizirati svoje vrste in se izogniti zopetnemu pekočemu porazu.

In glavni porazenec zadnjih volitev je bila KD. Nedeljski izidi, na katerih je bila KD uspešna samo v sedmih občinah (na skupno 60, v katerih se je prebila do balotaze), so izvali oster

spopad znotraj stranke, ki je vse bolj podobna velikanu, ki si oblikuje rane, vendar ne more in ne zna, kako naj jih izleci. In v tej polemiki, v klimi »reši naj se, kdor more«, marsikdo postavljajo pod vprašaj tajniško mesto Mina Martinazzolija.

Tako je poslanec Clemente Mastella včeraj javno zahteval, naj se Kd zbudi, naj anticipira tekmece v perspektivi jesenskih upravnih volitev, ko bo obnovljen med drugim tudi rimski občinski svet. In z Gramscijem je Mastella trdil, da je »bolje umreti med prodiranjem, kot umreti negibni«. Z Mastello je soglasal tudi Francesco D'Onofrio, ki je obtožil tajnika negibnosti. Kd bi se po poslancalem mnenju morala odločiti in izbrati med levim centrom in desnim centrom, pa ceravno za ceno razkola. »Toda Marti-

nazzoli ne bo izbral, raje se bo potopil s to barko. In če bo spoznal, da je izbira nujna, bo raje odstopil,« je dokaj zalostno dodal D'Onofrio.

Z drugega, levega strankinega brega je tajnika silil k izbiri tudi Carlo Fracanzani. »Martinazzoli je začel dobro, nato pa je dopustil, da ga je onesposobila mesanica starih intrig in struj. Sedaj pa ne sme več oklevati. Mora popraviti smer plovbe, kot zahteva situacija,« je dejal Fracanzani. Edini, ki je izrecno branil demokratskega tajnika, je bil dnevnik skofijske konference Avvenire, ki vidi v Martinazzoliju človeka, »ki je najbolje opremljen za prenavljanje stranke.

Martinazzoli je kritikom odgovoril, da rezultat volitev ni bil spodbuden, kar zahteva »poglobitev in nato ukrepanje«.

Nives Košuta v novem svetu

TRST - S trzaskega sodišča so sinoči sporočili, da je bila slovenska zastopnica DSL Nives Kosuta izvoljena v pokrajinski svet. Sodisce je uradno proglasilo za novega predsednika Pokrajine odvetnika Paola Sardosa Albertinija in vse novoizvoljene svetovale, ki jih je skupno 24.

Koalicija Lista za Trst-PLI ima 14 mandatov, ostali sedez pa so takole porazdeljeni: KD 2, MSI 2, DSL 2, Severna liga 2, Zavezništvo za Trst 1 in Stranka komunistične renove 1. Do zapletov je prišlo pri porazdelitvi svetovalskih mest DSL in Zavezništva za Trst. Očehetova stranka ima dva svetovalca (Kosutovo in Vallo- na), Zavezništvo pa bo zastopal Codega.

Opozicija še vedno bojkotira delo parlamenta

Interpelacija dopolnjena in uvrščena na dnevni red

TANIA STARIC

LJUBLJANA - Parlamentarna blokada se tudi po treh včerajšnjih pogajanjih, ki so se končala blizu 14. ure, nadaljuje. Med prekinitvami pogajanj so vodje poslanskih klubov opozicijskih strank novinarje, ki so skupaj s poslanci postavili po parlamentarnih hodnikih in brez uspeha čakali na začetek zasedanja, obvesčali o svojih zahtevah. Demokratski, ljudska stranka in samostojna poslanska skupina so zahtevali, naj predsednik Herman Rigelnik uvrsti interpelacijo, vlozono zaradi domnevnega sodelovanja Miha Kozinca s SDV, brez dodatnih obrazložitvev na dnevni red. Vladne stranke, predvsem LDS, pa so vztrajale pri zahtevi, naj predlagatelj dopolni interpelacijo s pripombami na ministrov sedanje delo, saj pretekle dejanja ne morejo biti predmet tovrstne parlamentarne obravnave.

Cepprav je razlika videti nepomembna, nobena stran ni popustila, obe pa se se vedno sklicujeta na isti

stavek 118. člena ustave. Propadel je tudi najbolj »odločen« poskus kompromisa, ki ga je Rigelnik izvedel po drugem neupelnem krogu pogajanj. Okrog 12. ure je sklical zasedanje državnega zbora, v dvorani pa so sedeli tudi poslanci opozicije. Rigelnik je sejo začel s pozivom, naj predlagatelj obrazloži predlog interpelacije. To je storil poslanec Slovenske nacionalne stranke Ivan Verzolac (tudi podpisnik interpelacije), ki je navedel nekaj pripomb na delo pravosodnega ministra, predvsem prepočasno usklajevanje zakonodaje z novo ustavo. Rigelnik je nato »ugotovil«, da je z dodatnimi argumenti, formalnim in naciimno pravilom zadoščeno in da je tako interpelacija končno uvrščena na dnevni red. Toda opozicijska trojka je vztrajala pri svoji »različici«, čes da je Verzolac »dopolnil« interpelacijo brez dogovora z drugimi pod-

pisniki. Bojkota zato ni hotela prekiniti in je zahtevala nov krog pogajanj, ki se bodo nadaljevali jutri zjutraj. Ker parlament ne more delati, če v dvorani ni predstavnikov vseh poslanskih skupin, se »paraliza« nadaljuje. Zaplet, ki je brez primere v slovenski parlamentarni praksi, je sprožil ugibanja o tem, ali ne gre pravzaprav za poskus zamenjave vlade ali za sprožitev predcasnih volitev. Ugibanja je na tiskovni konferenci zavrnil Igor Bavcar, ki je poudaril, da »skuša vladna koalicija s takimi pogrošnjami namigi prikriti težave v lastnih vrstah«, saj se »tovrstne težje kažejo v eni od vladnih strank«. Vladne stranke je pozval, naj »uredijo svoje vrste«.

Tri vladne stranke (kr- scanski demokrati, združena lista in socialdemokrati) so popoldan poslale pisne izjave, v katerih obsojajo opozicijsko blokado parlamenta in trojko pozivajo, naj zagotovi normalno delo najvišjega zakonodajnega telesa. (T. S.)

PARTIZANSKI DNEVNIK

50 - letnica ustanovitve

Nedelja, 4. julija 1993
Vrh na Doberdobskem krasu

LJUDSKO SLAVJE

Senat: manjšine in volilna reforma

V ustavni komisiji senata, kjer razpravljajo o novih volilnih pravilih za senat, so včeraj spet zavrnili zahtevo po zajamčenem zastopstvu manjšin. Po prepričevalni akciji slovenskega senatorja Bratline, ki se je udeležil seje, pa je bila sprejeta formulacija, da je treba pri določanju volilnih okrožij dati možnost manjšinam, da bi izvolile svoje predstavnike.

stran 2

Odstopil nabrežinski župan Caldi

Devinsko-nabrežinski župan Vittorino Caldi (PSI) je včeraj odstopil. Stranke imajo sedaj dva meseca časa, da sklenejo novi sporazum. V nasprotnem primeru bodo jeseni predčasne volitve.

stran 4

Goriški podžupan izključen iz PSI

Goriško pokrajinsko vodstvo PSI je podžupana Maria Del Bena izključilo iz stranke, ker se ni pokoril ukazu, naj izstopi iz goriške občinske uprave. To je še udarec več županu Tuziju, ki se sicer tudi sam pripravlja na umik. Občinski svet se bo sestal v ponedeljek, vendar bo to najbrž zadnja seja, ki naj bi ji sledila kriza in po vsej verjetnosti jeseni predčasne volitve.

stran 7

»Šlo je za dovoljene posle prodaje orožja Hrvatom in Bosancem«

LJUBLJANA - Državni sekretar ministrstva za notranje zadeve Bogo Brvar je na včerajšnji tiskovni konferenci zanikal vse obtožbe na svoj račun v zvezi z domnevno preprodajo orožja. »Nikoli se nisem ukvarjal s trgovino z orožjem, nikomur nisem naročil ali odobril nakupa in prodal niti kosa orožja ali razstreliva, niti mi to ni nihče naročil,« je med drugim dejal Brvar, tovrstna casopisna podtikanja, kot jih je sam imenoval, pa je primerjal z udbovskimi metodami. »Sam sem prepričan, da so novinarju posredovane dezinformacije na tak ali drugačen način prišle iz Varnostno-informativne službe,« je se dejal Brvar. Na koncu pa je dodal, da je notranjemu ministru Ivanu Bizjaku vendarle ponudil svoj odstop, da bi tako obvaroval službo pred vsemi nadaljnjimi pritiski, čeprav v obtožbah nima nikakršne zveze. Bizjak tega odstopa ni sprejel, saj zanj ni videl nobenega razloga.

Državni sekretar Bogo Brvar pa je na tiskovni konferenci med drugim navedel nekatere podrobnosti o prodaji orožja Hrvatom in Bosancem, ki naj bi jo opravil slovenski notranji minister. Dejal je, da je oktobra 1991 ministrstvo prodalo Hrvatom Bizjaku vendarle ponudil svoj odstop, da bi tako obvaroval službo pred vsemi nadaljnjimi pritiski, čeprav v obtožbah nima nikakršne zveze. Bizjak tega odstopa ni sprejel, saj zanj ni videl nobenega razloga.

Državni sekretar Bogo Brvar pa je na tiskovni konferenci med drugim navedel nekatere podrobnosti o prodaji orožja Hrvatom in Bosancem, ki naj bi jo opravil slovenski notranji minister. Dejal je, da je oktobra 1991 ministrstvo prodalo Hrvatom Bizjaku vendarle ponudil svoj odstop, da bi tako obvaroval službo pred vsemi nadaljnjimi pritiski, čeprav v obtožbah nima nikakršne zveze. Bizjak tega odstopa ni sprejel, saj zanj ni videl nobenega razloga.

Državni sekretar Bogo Brvar pa je na tiskovni konferenci med drugim navedel nekatere podrobnosti o prodaji orožja Hrvatom in Bosancem, ki naj bi jo opravil slovenski notranji minister. Dejal je, da je oktobra 1991 ministrstvo prodalo Hrvatom Bizjaku vendarle ponudil svoj odstop, da bi tako obvaroval službo pred vsemi nadaljnjimi pritiski, čeprav v obtožbah nima nikakršne zveze. Bizjak tega odstopa ni sprejel, saj zanj ni videl nobenega razloga.

Državni sekretar Bogo Brvar pa je na tiskovni konferenci med drugim navedel nekatere podrobnosti o prodaji orožja Hrvatom in Bosancem, ki naj bi jo opravil slovenski notranji minister. Dejal je, da je oktobra 1991 ministrstvo prodalo Hrvatom Bizjaku vendarle ponudil svoj odstop, da bi tako obvaroval službo pred vsemi nadaljnjimi pritiski, čeprav v obtožbah nima nikakršne zveze. Bizjak tega odstopa ni sprejel, saj zanj ni videl nobenega razloga.

Državni sekretar Bogo Brvar pa je na tiskovni konferenci med drugim navedel nekatere podrobnosti o prodaji orožja Hrvatom in Bosancem, ki naj bi jo opravil slovenski notranji minister. Dejal je, da je oktobra 1991 ministrstvo prodalo Hrvatom Bizjaku vendarle ponudil svoj odstop, da bi tako obvaroval službo pred vsemi nadaljnjimi pritiski, čeprav v obtožbah nima nikakršne zveze. Bizjak tega odstopa ni sprejel, saj zanj ni videl nobenega razloga.

Državni sekretar Bogo Brvar pa je na tiskovni konferenci med drugim navedel nekatere podrobnosti o prodaji orožja Hrvatom in Bosancem, ki naj bi jo opravil slovenski notranji minister. Dejal je, da je oktobra 1991 ministrstvo prodalo Hrvatom Bizjaku vendarle ponudil svoj odstop, da bi tako obvaroval službo pred vsemi nadaljnjimi pritiski, čeprav v obtožbah nima nikakršne zveze. Bizjak tega odstopa ni sprejel, saj zanj ni videl nobenega razloga.

Državni sekretar Bogo Brvar pa je na tiskovni konferenci med drugim navedel nekatere podrobnosti o prodaji orožja Hrvatom in Bosancem, ki naj bi jo opravil slovenski notranji minister. Dejal je, da je oktobra 1991 ministrstvo prodalo Hrvatom Bizjaku vendarle ponudil svoj odstop, da bi tako obvaroval službo pred vsemi nadaljnjimi pritiski, čeprav v obtožbah nima nikakršne zveze. Bizjak tega odstopa ni sprejel, saj zanj ni videl nobenega razloga.

Državni sekretar Bogo Brvar pa je na tiskovni konferenci med drugim navedel nekatere podrobnosti o prodaji orožja Hrvatom in Bosancem, ki naj bi jo opravil slovenski notranji minister. Dejal je, da je oktobra 1991 ministrstvo prodalo Hrvatom Bizjaku vendarle ponudil svoj odstop, da bi tako obvaroval službo pred vsemi nadaljnjimi pritiski, čeprav v obtožbah nima nikakršne zveze. Bizjak tega odstopa ni sprejel, saj zanj ni videl nobenega razloga.

Državni sekretar Bogo Brvar pa je na tiskovni konferenci med drugim navedel nekatere podrobnosti o prodaji orožja Hrvatom in Bosancem, ki naj bi jo opravil slovenski notranji minister. Dejal je, da je oktobra 1991 ministrstvo prodalo Hrvatom Bizjaku vendarle ponudil svoj odstop, da bi tako obvaroval službo pred vsemi nadaljnjimi pritiski, čeprav v obtožbah nima nikakršne zveze. Bizjak tega odstopa ni sprejel, saj zanj ni videl nobenega razloga.

Državni sekretar Bogo Brvar pa je na tiskovni konferenci med drugim navedel nekatere podrobnosti o prodaji orožja Hrvatom in Bosancem, ki naj bi jo opravil slovenski notranji minister. Dejal je, da je oktobra 1991 ministrstvo prodalo Hrvatom Bizjaku vendarle ponudil svoj odstop, da bi tako obvaroval službo pred vsemi nadaljnjimi pritiski, čeprav v obtožbah nima nikakršne zveze. Bizjak tega odstopa ni sprejel, saj zanj ni videl nobenega razloga.

Državni sekretar Bogo Brvar pa je na tiskovni konferenci med drugim navedel nekatere podrobnosti o prodaji orožja Hrvatom in Bosancem, ki naj bi jo opravil slovenski notranji minister. Dejal je, da je oktobra 1991 ministrstvo prodalo Hrvatom Bizjaku vendarle ponudil svoj odstop, da bi tako obvaroval službo pred vsemi nadaljnjimi pritiski, čeprav v obtožbah nima nikakršne zveze. Bizjak tega odstopa ni sprejel, saj zanj ni videl nobenega razloga.

Državni sekretar Bogo Brvar pa je na tiskovni konferenci med drugim navedel nekatere podrobnosti o prodaji orožja Hrvatom in Bosancem, ki naj bi jo opravil slovenski notranji minister. Dejal je, da je oktobra 1991 ministrstvo prodalo Hrvatom Bizjaku vendarle ponudil svoj odstop, da bi tako obvaroval službo pred vsemi nadaljnjimi pritiski, čeprav v obtožbah nima nikakršne zveze. Bizjak tega odstopa ni sprejel, saj zanj ni videl nobenega razloga.

Državni sekretar Bogo Brvar pa je na tiskovni konferenci med drugim navedel nekatere podrobnosti o prodaji orožja Hrvatom in Bosancem, ki naj bi jo opravil slovenski notranji minister. Dejal je, da je oktobra 1991 ministrstvo prodalo Hrvatom Bizjaku vendarle ponudil svoj odstop, da bi tako obvaroval službo pred vsemi nadaljnjimi pritiski, čeprav v obtožbah nima nikakršne zveze. Bizjak tega odstopa ni sprejel, saj zanj ni videl nobenega razloga.

Državni sekretar Bogo Brvar pa je na tiskovni konferenci med drugim navedel nekatere podrobnosti o prodaji orožja Hrvatom in Bosancem, ki naj bi jo opravil slovenski notranji minister. Dejal je, da je oktobra 1991 ministrstvo prodalo Hrvatom Bizjaku vendarle ponudil svoj odstop, da bi tako obvaroval službo pred vsemi nadaljnjimi pritiski, čeprav v obtožbah nima nikakršne zveze. Bizjak tega odstopa ni sprejel, saj zanj ni videl nobenega razloga.

Državni sekretar Bogo Brvar pa je na tiskovni konferenci med drugim navedel nekatere podrobnosti o prodaji orožja Hrvatom in Bosancem, ki naj bi jo opravil slovenski notranji minister. Dejal je, da je oktobra 1991 ministrstvo prodalo Hrvatom Bizjaku vendarle ponudil svoj odstop, da bi tako obvaroval službo pred vsemi nadaljnjimi pritiski, čeprav v obtožbah nima nikakršne zveze. Bizjak tega odstopa ni sprejel, saj zanj ni videl nobenega razloga.

Državni sekretar Bogo Brvar pa je na tiskovni konferenci med drugim navedel nekatere podrobnosti o prodaji orožja Hrvatom in Bosancem, ki naj bi jo opravil slovenski notranji minister. Dejal je, da je oktobra 1991 ministrstvo prodalo Hrvatom Bizjaku vendarle ponudil svoj odstop, da bi tako obvaroval službo pred vsemi nadaljnjimi pritiski, čeprav v obtožbah nima nikakršne zveze. Bizjak tega odstopa ni sprejel, saj zanj ni videl nobenega razloga.

Državni sekretar Bogo Brvar pa je na tiskovni konferenci med drugim navedel nekatere podrobnosti o prodaji orožja Hrvatom in Bosancem, ki naj bi jo opravil slovenski notranji minister. Dejal je, da je oktobra 1991 ministrstvo prodalo Hrvatom Bizjaku vendarle ponudil svoj odstop, da bi tako obvaroval službo pred vsemi nadaljnjimi pritiski, čeprav v obtožbah nima nikakršne zveze. Bizjak tega odstopa ni sprejel, saj zanj ni videl nobenega razloga.

Državni sekretar Bogo Brvar pa je na tiskovni konferenci med drugim navedel nekatere podrobnosti o prodaji orožja Hrvatom in Bosancem, ki naj bi jo opravil slovenski notranji minister. Dejal je, da je oktobra 1991 ministrstvo prodalo Hrvatom Bizjaku vendarle ponudil svoj odstop, da bi tako obvaroval službo pred vsemi nadaljnjimi pritiski, čeprav v obtožbah nima nikakršne zveze. Bizjak tega odstopa ni sprejel, saj zanj ni videl nobenega razloga.

Državni sekretar Bogo Brvar pa je na tiskovni konferenci med drugim navedel nekatere podrobnosti o prodaji orožja Hrvatom in Bosancem, ki naj bi jo opravil slovenski notranji minister. Dejal je, da je oktobra 1991 ministrstvo prodalo Hrvatom Bizjaku vendarle ponudil svoj odstop, da bi tako obvaroval službo pred vsemi nadaljnjimi pritiski, čeprav v obtožbah nima nikakršne zveze. Bizjak tega odstopa ni sprejel, saj zanj ni videl nobenega razloga.

Državni sekretar Bogo Brvar pa je na tiskovni konferenci med drugim navedel nekatere podrobnosti o prodaji orožja Hrvatom in Bosancem, ki naj bi jo opravil slovenski notranji minister. Dejal je, da je oktobra 1991 ministrstvo prodalo Hrvatom Bizjaku vendarle ponudil svoj odstop, da bi tako obvaroval službo pred vsemi nadaljnjimi pritiski, čeprav v obtožbah nima nikakršne zveze. Bizjak tega odstopa ni sprejel, saj zanj ni videl nobenega razloga.

Državni sekretar Bogo Brvar pa je na tiskovni konferenci med drugim navedel nekatere podrobnosti o prodaji orožja Hrvatom in Bosancem, ki naj bi jo opravil slovenski notranji minister. Dejal je, da je oktobra 1991 ministrstvo prodalo Hrvatom Bizjaku vendarle ponudil svoj odstop, da bi tako obvaroval službo pred vsemi nadaljnjimi pritiski, čeprav v obtožbah nima nikakršne zveze. Bizjak tega odstopa ni sprejel, saj zanj ni videl nobenega razloga.

Državni sekretar Bogo Brvar pa je na tiskovni konferenci med drugim navedel nekatere podrobnosti o prodaji orožja Hrvatom in Bosancem, ki naj bi jo opravil slovenski notranji minister. Dejal je, da je oktobra 1991 ministrstvo prodalo Hrvatom Bizjaku vendarle ponudil svoj odstop, da bi tako obvaroval službo pred vsemi nadaljnjimi pritiski, čeprav v obtožbah nima nikakršne zveze. Bizjak tega odstopa ni sprejel, saj zanj ni videl nobenega razloga.

Državni sekretar Bogo Brvar pa je na tiskovni konferenci med drugim navedel nekatere podrobnosti o prodaji orožja Hrvatom in Bosancem, ki naj bi jo opravil slovenski notranji minister. Dejal je, da je oktobra 1991 ministrstvo prodalo Hrvatom Bizjaku vendarle ponudil svoj odstop, da bi tako obvaroval službo pred vsemi nadaljnjimi pritiski, čeprav v obtožbah nima nikakršne zveze. Bizjak tega odstopa ni sprejel, saj zanj ni videl nobenega razloga.

Državni sekretar Bogo Brvar pa je na tiskovni konferenci med drugim navedel nekatere podrobnosti o prodaji orožja Hrvatom in Bosancem, ki naj bi jo opravil slovenski notranji minister. Dejal je, da je oktobra 1991 ministrstvo prodalo Hrvatom Bizjaku vendarle ponudil svoj odstop, da bi tako obvaroval službo pred vsemi nadaljnjimi pritiski, čeprav v obtožbah nima nikakršne zveze. Bizjak tega odstopa ni sprejel, saj zanj ni videl nobenega razloga.

Državni sekretar Bogo Brvar pa je na tiskovni konferenci med drugim navedel nekatere podrobnosti o prodaji orožja Hrvatom in Bosancem, ki naj bi jo opravil slovenski notranji minister. Dejal je, da je oktobra 1991 ministrstvo prodalo Hrvatom Bizjaku vendarle ponudil svoj odstop, da bi tako obvaroval službo pred vsemi nadaljnjimi pritiski, čeprav v obtožbah nima nikakršne zveze. Bizjak tega odstopa ni sprejel, saj zanj ni videl nobenega razloga.

Državni sekretar Bogo Brvar pa je na tiskovni konferenci med drugim navedel nekatere podrobnosti o prodaji orožja Hrvatom in Bosancem, ki naj bi jo opravil slovenski notranji minister. Dejal je, da je oktobra 1991 ministrstvo prodalo Hrvatom Bizjaku vendarle ponudil svoj odstop, da bi tako obvaroval službo pred vsemi nadaljnjimi pritiski, čeprav v obtožbah nima nikakršne zveze. Bizjak tega odstopa ni sprejel, saj zanj ni videl nobenega razloga.

Državni sekretar Bogo Brvar pa je na tiskovni konferenci med drugim navedel nekatere podrobnosti o prodaji orožja Hrvatom in Bosancem, ki naj bi jo opravil slovenski notranji minister. Dejal je, da je oktobra 1991 ministrstvo prodalo Hrvatom Bizjaku vendarle ponudil svoj odstop, da bi tako obvaroval službo pred vsemi nadaljnjimi pritiski, čeprav v obtožbah nima nikakršne zveze. Bizjak tega odstopa ni sprejel, saj zanj ni videl nobenega razloga.

Državni sekretar Bogo Brvar pa je na tiskovni konferenci med drugim navedel nekatere podrobnosti o prodaji orožja Hrvatom in Bosancem, ki naj bi jo opravil slovenski notranji minister. Dejal je, da je oktobra 1991 ministrstvo prodalo Hrvatom Bizjaku vendarle ponudil svoj odstop, da bi tako obvaroval službo pred vsemi nadaljnjimi pritiski, čeprav v obtožbah nima nikakršne zveze. Bizjak tega odstopa ni sprejel, saj zanj ni videl nobenega razloga.

Državni sekretar Bogo Brvar pa je na tiskovni konferenci med drugim navedel nekatere podrobnosti o prodaji orožja Hrvatom in Bosancem, ki naj bi jo opravil slovenski notranji minister. Dejal je, da je oktobra 1991 ministrstvo prodalo Hrvatom Bizjaku vendarle ponudil svoj odstop, da bi tako obvaroval službo pred vsemi nadaljnjimi pritiski, čeprav v obtožbah nima nikakršne zveze. Bizjak tega odstopa ni sprejel, saj zanj ni videl nobenega razloga.

Državni sekretar Bogo Brvar pa je na tiskovni konferenci med drugim navedel nekatere podrobnosti o prodaji orožja Hrvatom in Bosancem, ki naj bi jo opravil slovenski notranji minister. Dejal je, da je oktobra 1991 ministrstvo prodalo Hrvatom Bizjaku vendarle ponudil svoj odstop, da bi tako obvaroval službo pred vsemi nadaljnjimi pritiski, čeprav v obtožbah nima nikakršne zveze. Bizjak tega odstopa ni sprejel, saj zanj ni videl nobenega razloga.

Državni sekretar Bogo Brvar pa je na tiskovni konferenci med drugim navedel nekatere podrobnosti o prodaji orožja Hrvatom in Bosancem, ki naj bi jo opravil slovenski notranji minister. Dejal je, da je oktobra 1991 ministrstvo prodalo Hrvatom Bizjaku vendarle ponudil svoj odstop, da bi tako obvaroval službo pred vsemi nadaljnjimi pritiski, čeprav v obtožbah nima nikakršne zveze. Bizjak tega odstopa ni sprejel, saj zanj ni videl nobenega razloga.

Državni sekretar Bogo Brvar pa je na tiskovni konferenci med drugim navedel nekatere podrobnosti o prodaji orožja Hrvatom in Bosancem, ki naj bi jo opravil slovenski notranji minister. Dejal je, da je oktobra 1991 ministrstvo prodalo Hrvatom Bizjaku vendarle ponudil svoj odstop, da bi tako obvaroval službo pred vsemi nadaljnjimi pritiski, čeprav v obtožbah nima nikakršne zveze. Bizjak tega odstopa ni sprejel, saj zanj ni videl nobenega razloga.

Državni sekretar Bogo Brvar pa je na tiskovni konferenci med drugim navedel nekatere podrobnosti o prodaji orožja Hrvatom in Bosancem, ki naj bi jo opravil slovenski notranji minister. Dejal je, da je oktobra 1991 ministrstvo prodalo Hrvatom Bizjaku vendarle ponudil svoj odstop, da bi tako obvaroval službo pred vsemi nadaljnjimi pritiski, čeprav v obtožbah nima nikakršne zveze. Bizjak tega odstopa ni sprejel, saj zanj ni videl nobenega razloga.

Državni sekretar Bogo Brvar pa je na tiskovni konferenci med drugim navedel nekatere podrobnosti o prodaji

PO NEDELJSKIH VOLITVAH

Pretres, ki je spremenil politično podobo Italije

VOJIMIR TAVCAR

Ob vse bolj burnih spremembah je v zadnjem letu v Italiji trditev, da »nič ne bo več tako, kot je bilo prej« postala skoraj obrabljena fraza. In vendar je znova in znova aktualna. Tudi po zadnjih upravnih volitvah, ki so bile za italijanski sistem prav tolikšen pretres kot lanskoletne politične volitve 5. aprila. V enem letu se je politična slika Italije krepko spremenila. In nič ne kaže, da bi bila možna pot nazaj.

Osnovni podatek upravnih volitev, ki ima vsedravnno valenco, je dejstvo, da je bil krepko poražen nosilni stebel dosedanjega sistema: socialistična stranka je bila potisnjena na obrobje (ponekod, kot v Milanu, ni osvojila niti enega mesta v občinskem svetu), Krščanska demokracija pa je bila krepko redimencionirana in v skoraj vseh upravah, kjer so obnavljali občinske svete, potisnjena v opozicijo. Parlament, ki je bil izvoljen pred 14 meseci, morda ni izgubil svoje legitimnosti, postal pa je izkrlivljena in neaktualna podoba razmerja sil v državi.

V normalnih razmerah bi tak pretres vplival tudi na vlado in bi najbrž povzročil njen odstop. V današnjih pogojih volilni izidi niso povsem spodbudni temeljev Carlu Azegliu Ciampi, pa čeprav sta Psi in Kd glavni sili koalicije, ki mu je izrekla zaupnico. Ciampijeva vlada je namreč nastala kot izraz vztrajnosti predsednika republike Oscaria Luigijsca Scalfara in je zato veliko bolj neodvisna od strank

kot vse dosedanje italijanske vlade. Poleg tega je njen mandat vezan tudi na sprejem novih vsedravnih volilnih pravil in zato je v interesu vseh, da sedanja vlada ostane, dokler ne bo naredil novi volilni zakon. Toda takoj potem...

Tajnik Dsl Achille Occhetto je že poudaril, da se bo z novimi pravili iztekel tudi čas Ciampijeve vlade. In za nove politične volitve jeseni močno pritiskajo tudi Severna liga (z novimi pravili ali brez njih), misovci in opozicijska levica Skp in Mreže. Nasprotujejo pa jim Kd, Psi, liberalci in socialdemokrati, ob njih pa se heterogena skupina, ki se združuje okrog radikalnega voditelja Marca Pannelle.

Izidi nedeljskih upravnih volitev so nedvomno dali novega elana obema taboroma: nasprotnikom političnih volitev jeseni, ker se bojijo zopetnega pekočega poraza, zagovornikom razpusta parlamenta, ker menijo, da bodo lahko vnovčili in utrdili uspeh upravnih volitev.

In to privede do drugega temeljnega podatka nedeljskih volitev. Ob porazu Krščanske demokracije, sta na volitvah dva zmagovalca: Severna liga, ki je osvojila Milan in marsikatero drugo občino na Severu, ter Demokratična stranka levic, ki je (z izjemo Milana) ohranila položaj na Severu, utrdila svojo premoč v Srednji Italiji in se močno okrepila na Jugu. S tem je Hrast potrdil svojo vlogo vsedravnne sile, medtem ko Li-

gi ni uspelo, da bi presešla meje regionalne sile.

Ali to pomeni, da postaja Dsl nova os in temelj italijanskega političnega sistema? Vsakršen odgovor bi bil zaenkrat preuranjen, ker so upravne volitve (pa čeprav zadevajo tako pomemben vzorec kot nedeljske) preveč omejen test, da bi lahko bil osnova za široko zasnovane analize. Poleg tega pa je Dsl za upravne volitve razvila zelo razčlenjeno taktiko, ker se je ponekod povežala z reformističnimi silami, ponekod pa se je povezala z ideološko bolj opredeljeno levico Mreže in Skp. Politčne volitve ne dovoljujejo take taktike in silijo k izbiri. Achille Occhetto, kot tudi drugi mož pri Hrastu Massimo D'Alema, sta s tega vidika že izbrala: Dsl zeli biti levicarska sila, ki zna spregovoriti tudi centru. Ne pristaja pa na to, da bi se stapljala v širše koalicije in postala samo tezak, ki nosi vodo na mlin drugih, pač pa hoče biti enako-praven član koalicij, ki tekmujejo za oblast.

To načena nove probleme in postavlja stranko pred izbiro: Dsl se je uveljavila, ker je bila v sedanjih pogojih tista, ki je znala sklepati zavezništva. In najuspešnejša je bila v tistih občinah, kot je turinska, kjer se je povezala z reformističnimi silami in skupaj z njimi bila pozorna za potrebe in zahteve centra. Achille Occhetto ima najbrž prav ko trdi, da se je s temi volitvami razmerje v Ita-

liji spremenilo: dosedanja

os sistema so bile, kot je trdil De Gasperi, sile centra, ki so bile pozorne do leve, odslej pa bodo težišče sile leve, sposobne spregovoriti centru. Turin in Catania kot model tudi za vsedravnno upravo torej. Toda pri tem ni se jasno, ali bodo reformistične sile znale najti tudi na vsedravnni ravni skupen jezik.

In kočno se Severna liga. Bossijeva stranka je v nedeljo osvojila upravo najbolj evropskega in razvitega italijanskega mesta: Milana. S tem je dokazala, da ima v nekaterih okoljih - pa čeprav nastopa sama - sposobnost agregacije sirse palete političnih sil. Toda to je le prvi del njenega »zrelostnega izpita«. Drugi del - in najbrž najpomembnejši - mora sele opraviti in dokazati, da se iz sile protesta spreminja v silo, ki zna upravljati. Samo tako bo lahko presešla svojo omejenost regionalne sile in se znebila tistih vznemirajočih potez, ki so prisle do izraza predvsem v zadnjih Bossijevih zborovanjih, ko je »senatur« psoval in grozil na levo in desno in pokazal zaskrbljujoče tone totalitarizma.

Taka je danes v grobem politična podoba Italije. Dodatne poteze ji lahko izrišejo samo nove politične volitve. V današnjih razmerah pa je težko predvideti, kdo bo prevladal v merjenju moči med tistimi, ki vztrajajo pri sedanjem, in tistimi, ki bi hoteli nov parlament, izvoljen na osnovnih novih pravil.

50 - LETNICA PARTIZANSKEGA DNEVNKA

Nastanek primorske partizanske legende

Legenda o rojstvu »Parti-

zanskega dnevnika« se je začela zadnje dni novembra pred petdesetimi leti neposredno po končani nemski ofenzivi na partizanske sile na obeh straneh Soče v Beneski Sloveniji in na Zirovsko-cerkklanskem območju. Bilo je hudo. Partizanske enote so se s težavo prebijale iz sovražnih obročev, iz katerih so se izlekale s precejšnjimi izgubami, a ne razbite. Hranile so svojo kompaktnost in se razmeroma hitro reorganizirale in usposobile za nadaljnje boje.

Bil je čas, ko je bilo treba dvigniti moralo borcev in terencem. To je bila v prvi vrsti naloga političnih komisarjev in propagandistov v enotah in političnih delavcev na terenu. Borec in ljudem je bilo treba realno in optimistično obnem prikazati situacijo na domačih in svetovnih bojiščih, ki se je v bistvu ugodno razvijala v korist zaveznikov sil in našega narodnoosvobodilnega gibanja.

Prav vsi komandanti in komisarji se pomena propagandističnega dela v vojski niso zavedali oziroma so ga podcenjevali, kar je pač bilo odvisno od njihove politične in kulturne razgledanosti. Toda mnogi, ki so sicer bili zaverovani v prevladujočo učinkovitost orožja, so se zavedali tudi pomena govornice in pisane besede, posebej tu na Primorskem, kjer je slovenska tiskana beseda imela po fasističnem zatrtju se toliko večji pomen.

Med take je spadal komandant 31., takrat se Triglavske divizije, Danilo Svava-Dule, ki je dobro ocenil moralno in psiholoko

JOZE KOREN

razporejen med borci po težki novembrski ofenzivi, ko so se enote divizije, stab in pristabni oddelki zadrževali v zaselkih okrog Cerkna. O tem imamo k sreči zapiske, ki jih je takratnemu članu divizijskega propagandnega oddelka Marjanu Terpinu uspelo ohraniti do konca vojne in njegovo pripoved podpisane, ki smo jo objavili pred leti v eni od jubilejnih števil Primorskega dnevnika. Vredno jo je povzeti, ker gre za avtentično pričevanje: »Bili smo v Zakrižu le nekaj

streljavev od Cerknega, v veliki kmečki hsi z enim samim prostorom in lesenim stropom. V sobo je vstopil, bilo je prav 24. novembra, tedanji komandant Triglavske divizije, kasneje 31. Danilo Svava-Dule in odrezano dejal: »Fantje, ofenzive je zaenkrat konec, borcev je treba dati ctiva, novic«... In naprej: »Duletove besede so imele prizvok ukaza in med sodelavci oddelka, se pravi Edvardom Kokoljem Martinom, Francetom Vregom-Miletom in menoj se je začel in tudi hitro končal razgovor:

- Ctivo, novice? Se pravi radijski vestnik?
- Vsak dan?

- Da, vsak dan!

- Ce je tako, potem to ni vestnik marvec dnevnik.
- Kaksen dnevnik?
- Partizanski, kaksen neki, ce ne partizanski...

Po tem soglasnem krstu novega lista smo se takoj lotili dela. Sestavljati smo začeli članke na osnovi radijskih poročil, jih stikpali na matrico, nekdo je narisal glavo, naslove in zemljevid Italije. Cez dva dni, t.j. 26. novembra, smo ze poslali med nase borce in na teren prvo številko, ki smo je natisnili v kakih 150 izvodih na ciklostilih.«

Kako neverjetno se slisi in bere to danes, ko casnikarji sestavljajo casopis na kompjuterju in imajo na razpolago vse moge vire informacij in tehnicne pripomočke, takrat pa v najboljšem primeru ciklostil v ročnem lesenem kovčku, razmajan pisalni stroj, nekaj papirja in tiskarskega crnila, morda konja ali mulo, da sta vsi to kramo prenašala na premikih in pohodih, sicer so jo tvorila cloveska pleca, predvsem toliko volje in zagnanosti.

Zunaj je okoliske planjave pokrival sneg in pritiskal je strupen mraz, v zelodcih je bila pajceovina, sovražnikove horde so z besom poginjajoce zveri secale smrt po slovenski zemlji, v srceih majhne skupine partizanskih propagandistov in casnikarjev pa je bilo toplo in navdušujoce, ceprav se takrat niti "zavedati niso mogli, da so bili zacetniki casnikarskega fenomena, zacetniki primorske narodnoosvobodilne legende, ki se imenuje Partizanski dnevnik.

NOVICE

Žrtev »čistih rok« tudi Confalonieri (Fininvest)

MILAN - Fedejeja Confalonierija, pooblaščenega upravitelja družbe Fininvest Comunicazioni, so včeraj osumili kršitve zakona o javnem finansiranju političnih strank, ponarejanja faktur in utajevanja dohodkov. Dejansko ga obtožujejo, da je s finansiranjem praznikov socialističnega dnevnika Avanti leta 1990 obogatil blaginjo PSI za več več sto milijonov lir. Confalonieri se je rodil leta 1937 v Milanu in bil menda najozji sodelavec Silvia Berlusconijsa, s katerim je začel delati že leta 1973. Med drugim je vodil zmagovito ofenzivo za prevzem nadzorstva nad založbo Mondadori, zdaj pa sedi v njenem upravnem svetu, kot tudi med upravitelji veleblagovniške mreže Standa in same Berlusconijsve finančne družbe Fininvest.

Evroparlamentarca na zatožno klop

STRASBOURG - Italijansko sodstvo je naslovilo evropskemu parlamentu prošnjo za dovoljenje, da postavi za zatožno klop bivšega predsednika dežele Campania Antonia Fantinija (KD) in nekdanjega odbornika pri tej deželni vladi Franca Iacona (PSI). Oba sta vpletena v nepravilnosti pri delitvi finančnih sredstev za obnovu Iripnie po potresu iz leta 1980, za kar sta prejela jamstveni obvestili že marca letos. Oba sta med drugim osumljena zlorabe službenega položaja. V zvezi s podobnimi prekrški so dobili jamstvena sporočila se štirje evropski poslanci, med njimi tudi bivši tajnik KD Forlani.

Zeleni škuner gre v Dubrovnik

REGGIO CALABRIA - Zeleni škuner organizacije Legambiente, ki je odplul včeraj iz Reggio Calabrie na tradicionalno kampanjo proti onesnaževanju morja, se bo zadržal tudi v dubrovniškem pristanišču, kjer bo ostal 27., 28. in 29. julija. Prebivalstvu bo pripeljal igrače, zvezke, peresa in svinčnike za solsko deco.

Smrt čedajškega podjetnika v gorah

CEDAD - Na avstrijski strani gore Volaia je bil ob življenju 53-letni industrijec Ernes Ossio iz Cedad, direktor tovarne Farem v Remanzaccu iz sklopa grupe Cividale. Pokojni je med vzpenjanjem zdrsl in strmoglavil 300 metrov globoko, kjer je tudi oblezel. Avgusta lani se je med plezanjem nad Pušjo vasio v Furlaniji smrtno ponesrecil tudi njegov 27-letni sin Roberto.

Nevarnost požarov

TRST - Vladni komisarjat za deželo FJK se obrača na prebivalstvo s prošnjo, naj se v teh vročih dneh izogiblje cesar koli, kar bi lahko povzročilo požar v naravi. Ogenj je zlasti nevaren na Krasu zaradi obilice naselij, sicer pa prizadeja velikansko skodo celovitemu tukajšnjemu ekosistemu, od katerega smo pravzaprav vsi zapovrstjo odvisni. Komisarjat apelira na izletnike in letovišcarje, pa tudi vse druge, da ob najmanjši iskrici nemudoma obvestijo gasilce in prostovoljce.

SENAT / Z RAZPRAVE V KOMISIJI O NOVEM VOLILNEM ZAKONU

Manjšine naj bodo vključene v čim manj volilnih okrožij

Na poseg sen. Bratine je bila sprejeta nova formulacija

RIM - Po nekajdnevni prekinitvi je poslanska zbornica včeraj nadaljevala z razpravo o novih volilnih pravilih. Razprava se je osredotočila predvsem na vprašanje dvojnega glasu, ki ga predlog poročevalca Sergia Mattarelle dodeljuje volilec (en glas za izvolitev poslanca v uninominalnem kolegiju z večinskimi sistemom, drugi pa za proporcno korekturo). Tako bo zbornica sele v prihodnjih dneh obravnavala tudi vprašanje manjšin, ki je zaobjeto predvsem v popravkih k petemu in šestemu členu osnutka.

Juznotirolski predstavniki so predlagali, naj bi na južnem Tirolskem in v Furlaniji - Julijski krajini za liste, v katerih je večina manjšinskih kandidatov, ne veljal 4-odstotni prag za to, da lista lahko dobi sedeže v proporcni kvoti, seveda ce je dosegla poln kvorum. Druge stranke pa razmišljajo, da bi v šestemu členu, ki doloca kriterije za oblikovanje vo-

lilnih okrožij, z ustreznimi popravki omogočili oblikovanje takih okrožij, ki bi manjšini vsaj potencialno omogočili izvolitev svojega predstavnika. Prihodnji dnevi bodo pokazali, ali je za zbornico problem manjšinskega zastopstva jabolko, v katerega misli stvarno ugrizniti.

Manjšinska problematika je bila včeraj tudi na dnevnem redu senatne ustavne komisije, ki pripravljala osnutek novih volilnih pravil za senat. K izhodiščnemu vključene v čim manjše število okrožij«. K sprejemu tega besedila je krepko prispeval sen. Darko Bratina, ki se je udeležil seje ustavne komisije in v svojem izjavljanju izhajal iz ugotovitve, da je manjšinam treba zagotoviti predstavnstvo. Poseg je bil prepriljiv, saj so izvajanje sprejeli tudi predstavniki Kd. Sen. Bratina si prizadeva, da bi podobno besedilo prodrlo tudi v poslanski zbornici. (VT)

predvsem na vprašanje oblikovanja volilnega okrožja.

V razpravi je bil zavrjen predlog o zajamčenem zastopstvu, medtem ko je poročevalec po posvetu s političnimi silami izoblikoval novo, manj ohlapno formulacijo o volilnih okrožjih. Po tem predlogu »v področjih, kjer živijo priznane jezikovne manjšine, obseg in določitev volilnega okrožja morata dovoliti pristop manjšine k predstavnstvu. V ta namen morajo biti manjšine vključene v čim manjše število okrožij«. K sprejemu tega besedila je krepko prispeval sen. Darko Bratina, ki se je udeležil seje ustavne komisije in v svojem izjavljanju izhajal iz ugotovitve, da je manjšinam treba zagotoviti predstavnstvo. Poseg je bil prepriljiv, saj so izvajanje sprejeli tudi predstavniki Kd. Sen. Bratina si prizadeva, da bi podobno besedilo prodrlo tudi v poslanski zbornici. (VT)

NEAPELJ / NA POBUDO SODNIKOV V OKVIRU PREISKAVE O PODKUPNINAH

Zaplenili stanovanje bivšega ministra Pomicina

Demokrščanski predstavnik naj bi ga kupil s poskupnino za zakup del za neapeljsko podzemsko železnico

Stanovanje Cirina Pomicina je v zadnjem nadstropju stavbe, ki jo vidimo na sliki (AP)

NEAPELJ - Finančna straža je včeraj zaplenila stanovanje bivšega ministra Paola Cirina Pomicina v Ul. Nevio v neapeljski četrti Posillipo. Agenti so zaplenili izvedli na ukaz sodnice za predhodne preiskave Marie De Addea po predlogu namestnikov državnega pravdnika Rosaria Cantelma, Nicola Quatrana in Giuseppe Lucantonija v okviru preiskave o podkupninah za zakup del za neapeljsko podzemsko železnico.

To je prvi primer zaplembe premoženja nekega politika v okviru podkupninskih afer, po vsej verjetnosti pa ne bo zadnji. Prav v Neaplu finančna straža vodi tacas evidentiranje premoženja političnih predstavnikov, ki so najbolj neposredno vpleteni v podkupninske afere. Kot se je zvedelo, so stanovanje bivšega ministra, ki je vredno okrog 800 milijonov lir, zaplenili, ker naj bi bilo kupljeno

z izkupičkom podkupnin. Cirino Pomicino ga je kupil leta 1987 ter ga vpisal na ime zene Wande Mandarino. Po mnenju preiskovalcev tako bivši minister kot njegova žena, ki je po poklicu solnica, si ne bi z takšno stanovanjem. Prav v tistem času pa naj bi Pomicino kasiral okrog štiri milijarde lir podkupnin, kot so sodnikom povedali nekateri funkcionarji podzemskih železnic ter bivši socialistični odbornik Silvano Masciari.

Poslanec Zelenih Alfonso Pecoraro Scario je pozdravil pobudo neapeljskih sodnikov, češ da so končno odgovorili na zahtevo javnega mnenja, naj skorumpirani politiki vrnejo to, cesar so se nezakonito polastili. Poslanec je pobudnik »odborar za zaplembo režimskih profitov«, katerega namen je prav odvzeti nepoštenim politikom in upraviteljem mastne podkupninske zaslužke.

DA BI BIL ZAKON ODOBREN V PREDVIDENEM ROKU

Reforma upravnega sveta RAI: vlada se je morala zateči k zaupnici

RIM - Ciampijeva vlada zeli, da parlament

spušteje dogovorjene roke za preucevanje novih volilnih pravil, ki jih je označila kot glavno prioriteto. In zato se poslužuje tudi zaupnice. Tako se je zgodilo včeraj v senatu, kjer je vlada postavila zaupnico na zakon, ki je zadeval reformo upravnega sveta radiotelevizijske ustanove Rai. K temu zakonu, ki ga je poslanska zbornica sprejela, so misovci in Severna liga predložili 2.500 popravkov. Ce bi senat preučil in glasoval o vseh popravkih, bi se razprava zavlekla tudi do prihodnjega tedna, tako da bi senat ne začel z razpravo o novih volilnih pravilih jutri, kot je

bilo prvotno dogovorjeno.

Vladna zahteva, ki jo je oblikoval minister za odnose s parlamentom Paolo Barile, je izzvala veliko polemik. Poleg Barileja, ki je dodal, da vlada zeli tudi, da bi bilo cimprej obnovljeno upravno telo Raia, je iz Köbenhavna posegel tudi predsednik vlade Carlo Azeglio Ciampi, ki je podkrepil zahtevo svoje

ga ministra. Zahteva po zaupnici bo omejila na skupnih 12 ur debat o tem zakonu, na kar se bo morala skupščina izreči. Ce ne bi bilo zaupnice, pa bi sprejemanje zakona zahtevalo veliko vec casa.

Vladno zahtevo so odločno obsodili predstavniki Msi, Skp in Lige,

precej negodovanja pa je bilo tudi med liberalci. Ostali so soglasali z vladno potezo, predstavnik Dsl pa je poudaril, da stranka glasuje za zakon, vendar glasovanje ne spreminja odnosa Hrasta do vlade, kateri je izrazil moralno podporo, ne pa zaupnice. Odločnost vlade je pohvalil sindikat novinarjev Raia Usigrai.

Ob koncu splosne razprave je stalisce vlade orisal minister za poste Maurizio Pagani, ki je poudaril, da zakon zeli iztrgati Rai vplivu strank. Dodal je, da je to prvi korak k preurejanju etra in poudaril, da bo treba spremeniti dosedanje zakon, ki nezaodvoljivo resuje problem. (VT)

ZVEZA KNJIZEVNIKOV PRIMORSKE

V nedeljo na Premu 7. srečanje književnikov

TRST - Združenje književnikov Primorske in Zveza kulturnih organizacij Ilirska Bistrica prirejata v nedeljo, 27. junija, na Premu 7. premaska srečanja. Ob 15. uri bodo referenti prof. Miran Kosuta iz Trsta, prof. Ivana Slamić iz Ajdovscine in Brane Senegacnik iz Ljubljane predstavili literarne teme: In beseda je nota postala (uglasbitve Kosovelovih pesmi), 100-letnica rojstva Danila Lokarja. Majjsa slovenska poezija.

Ob 18. uri bodo na literarnem večeru nasto-

pili: Marija Mercina, Maja Razborsek, Vera Pejović, Frane Tomšić, Marko Novak, Sergej Vert, Rudi Seligo, Tone Pavček in Zorko Simčič. Program bo povezovala prof. Zora Tavcar iz Trsta, predsednica Združenja književnikov Primorske. Ob tej priložnosti bo predstavila tudi mariborsko literarno revijo Dialogi, ki je tokrat posvečena primorskim književnim ustvarjalcem z obeh strani meje.

Večer se bo zaključil z glasbenim nastopom in družabnim srečanjem. Ines Cergoi Bavcar

DEŽELA FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

DSL in Severna liga: komu prva poteza?

Trst je izgubil dva svetovalska mandata
DSL pridobila svetovalca, Liga pa izgubila

SANDOR TENCE

TRST - Nedeljski volilni uspehi Severne lige in Demokratične stranke levice bodo bistveno vplivali na bližnje pogovore za sestavo nove deželne vlade Furlanije - Julijske krajine. Ti dve stranki se na Severu dejansko predstavljata kot alternativni politični sili, z edinim skupnim imenovalcem, ki je ta, da tako Occhetto kot Bossi skušata na vsak način potisniti KD in PSI v opozicijo. Če bo ta "združevalni moment" prevladal v naši deželi si lahko pričakujemo koalicio med Ligo in DSL, ki pa bi potrebovala se podporo drugih strank, ker imata ti dve sili za sabo le 24 glasov na 60. Če bosta ti dve stranki ubrali vsaka svojo pot pa bodo pogajanja za izvolitev novega deželne odbora gotovo dolga in bodo zelo težko obrodila sadove pred septembrom oziroma oktobrom.

Velike stranke se vsekakor se niso izjasnile o sestavi nove koalicije. Nekatere le taktizirajo, druge previdno molčijo, tretje pa se soočajo s tako hudimi notranjimi težavami, da sploh nimajo časa za drugo. To velja za krščanske demokrate in posebno za socialiste, ki se sprašujejo (o tem poročamo tu zravno), če imajo sploh kako bodočnost. Vsi pa upravičeno pričakujejo, da bo Liga kot stranka relativno večino naredila prvi korak in se vendarle izjasnila o svojih programih ter s katerimi strankami, ki jih misli uresničiti.

Poslanec Roberto Visentini in svetovalec Pietro Fontanini, ki v stalnem stiku z Bossijem politično usmerjata deželno Ligo, sta zelo previdna in nista se razkrila svojih kart. Oba stalno poudarjata, da Liga nima nobenih predsodkov do nikogar in da bo sodelovala z vsemi strankami, ki bodo sprejele njen program. Na osnovi tega bo Fontanini, ki je resni kandidat za novega predsednika Dezele, baje v prihodnjih dneh izročil vsem svetovalskim skupinam program, ki bo vseboval temeljne politične smernice bodoče uprave. Na prvem mestu bo gotovo federalizem, med prioritete naloge deželne sveta pa bodo uvrstili novo volilno zakonodajo z večinskim sistemom. »Tisti, ki bo soglasal z našimi zahtevami, bo dobrodošel v našo družbo«, menita Visintini in Fontanini, ki sta tudi napovedala, da se bo Liga pogovarjala s svetovalci in ne z njihovimi strankami, »ki so vse po vrsti izgubile verodostojnost in zaupanje ljudi«.

Ce je Liga skrajno previdna, so tudi ostale stranke v tem trenutku previdne in cakajo na razvoj dogajanj. Mnogi deželni voditelji DSL so bili pred volitvami 20. junija precej dobro razpoloženi za sodelovanje z Bossijevimi pristasi, sedaj pa gledajo na stvari nekoliko drugače. Nekateri od njih so mnenja, da se mora tudi v Furlaniji-Julijski krajini DSL postavljati kot alternativen sila Ligi, drugi pa so prepričani, da je treba za vsako ceno potisniti KD v opozicijo, ce-

Predstavnik Severne lige Pietro Fontanini

prav bi to pomenilo tvegati nevaren politični objem z ligasi. Tudi DSL - podobno kot Severna liga - postavlja v ospredje programska izhodišča in caka na prvo potezo Fontaninija in somisljenikov.

Volilni uradi posameznih sodišč so medtem uradno objavili seznam novoizvoljenega deželne sveta. Trzaskemu okrožju pripada 11 mandatov, Gorici 7, Vidmu 23, Tolmecu 3 in pordenonski pokrajini

16 svetovalskih sedežev. Trst bo sprico zapletenege prestevanja ostankov dobil le 11 svetovalcev, medtem ko bi jih moral imeti dva več. Iz skupščine sta bila izključena socialisti De Goia (nadmestil ga bo somisljenik Tondo iz Tolmeča) in zastopnica Severne lige Anna Piccioni. Na njeno mesto je bil izvoljen zastopnik DSL iz Pordenona Antonio Di Biscoglie. DSL bo imela v deželni svet skupno 7 svetovalcev, Liga pa 17.

VIDEM / PO ODSTOPU SOCIALISTIČNE DEŽELNE TAJNICE BREDE

Firmino Marinig novi deželni koordinator PSI

Že pripravljen osnutek novih smernic

RUDI PAVSIC

VIDEM - Firmino Marinig, zupan Speta, bivši predsednik deželne nadzorne odbora PSI in član slovenske deželne komisije, je postal deželni koordinator PSI po napovedanemu odstopu dosedanjega deželne tajnice Roberte Brede.

Firmino Marinig bo naceleoval odbor, v katerem so trije deželni svetovalci (Ferruccio Saro, Renzo Tondo in Gioacchino Francescutto) ter prvi neizvoljeni v petih deželnih okrožjih. To so Giuseppe Napoli (Videm), Roberto De Gioia (Trst), Franco Stacul (Gorica), Sergio Faleschini (Tolmec) in Gianpiero Durat (Pordenon). Ta skupina ima nalogo sestaviti programski dokument, ki ga bodo predstavili na deželni skupščini, ki bo julija meseca.

»To je zadnja sansa, ki se nam ponuja, če ne želimo, da deželna PSI izgine s političnega prizorišča,« nam je dejal spetski zupan. »Sestavili smo odbor, v katerem so ljudje, ki so bili deželni najvecjega odobravanja s strani volilcev, da bi cimbolje pripravili juljsko skupščino. Prvo srečanje novega koordinacijskega telesa, ki so ga imenovali na ponedeljkovem deželnem

Špetski zupan Firmino Marinig

vodstvu, bo že jutri. Na njem se bomo dogovorili o sestavi dokumenta, v katerem bomo nakazali nekaj bistvenih programskih točk. Zelo jasno je namreč treba povedati ljudem, da želimo postaviti stranko na novih osnovah, ki izjajajo iz njene zgodovine in ki so bistvo socialistične miselnosti. Tisti, ki se bo strinjal s tem dokumentom, bo dobrodošel, ostalim bomo pokazali vrata. Casa za kompromise ni več.«

V dokumentu, ki ga pripravljajo, bo beseda tudi o vprašanju slovenske narodnostne skupnosti in to tudi na podlagi sugestij in predlogov same Slovenske deželne komisije PSI.

Po izjavah Firmina Mariniga je jasno, da se bo marsikateri dosedanj socialistični veljak s težavo prepoznal v novih smernicah in ni izključeno, da bodo nekateri že v naslednjih tednih zapustili stranko. To je cena, ki jo je tre-

ba placati, je bil se mnenja Marinig, ce se zeli pridobiti zaupanje ljudi, ki ga je stranka izgubila zaradi vpletenosti svojih vodilnih clanov v razne skandale tako na vsedrjavni kakor tudi na deželni ravni. Treba se je vrniti k skupinskemu delu, brez privilegijev in baronij, ki so karakterizirale delo PSI v zadnjih letih, ko je tej stranki slo le za oblast. To so pogoji, ki jih postavlja deželni koordinator, in s katerimi se v bistvu strinja velika vecina strankine baze. Vprasanje pa je, kako bodo na nov zasuk znotraj PSI gledali tisti, ki predstavljajo staro garnituro in verjetno niso pripravljeni kar tako sprejeti novosti in nove smerice.

Povedati velja, da je Marinig že pred volitvami v svojstvu predsednika dezelnega nadzornega odbora zahteval zamenjavo vodilnih oseb na videmskem pokrajinskem kot tudi na deželnem vodstvu, ces da se ravnajo proti statutu in zgodovinski vsebini stranke. Takratna poteza, zaradi nasprotovanja dobrskega dela vodilne skupine, mu ni uspela. Danes pa se ista skupina dobro zaveda, da bi neuspeh Mariniga pomenil v bistvu neuspeh dezelne PSI in zacetek njenega konca.

PATRONAT INAC SVETUJE

Tudi civilni invalid mora javiti dohodke

PISE BORIS SIMONETA

Vpr.: »Pred skoraj stiri leti sem vložila prošnjo za civilno invalidnino in lani so mi jo vendarle priznali. Pokojnino redno kasiram in sem bila prepričana, da mi je ne morejo več vzeti, saj je moje zdravstveno stanje vedno slabše. Sedaj pa so mi poslali obrazec, ki ga moram izpolniti z dohodki. Obstaja morda možnost, da mi odvzamejo invalidnino? M.G.«

Civilna invalidnina, ki jo izplačuje država iz svojega proračuna delnim ali popolnim civilnim invalidom, slepecem oziroma gluho-nemim osebam, je finančna podpora tako ali drugače zdravstveno prizadetim članom družbe, ki sicer nimajo zagotovljenih finančnih sredstev za preživetje. Pri tem sploh ni pomembno, če ima upravičenec delovno dobo, temveč se upošteva le stopnja njegove zdravstvene prizadetosti in socialna ogroženost.

Prefektura, ki je zadolžena za preverjanje pogojev za koriščenje civilne invalidnine, zahteva od prejemnikov podpore, da vsako leto do 30. junija izpolnijo in oddajo poseben obrazec, na katerem so dolžni navesti vse dohodke, ki so jih ustvarili v prejšnjem letu. Opozoriti velja, da ne pridejo v postev le dohodki iz davčne prijave 740, temveč vsi viri dohodkov, tudi tisti, ki so neposredno ze obdavčeni oziroma oproščeni davcsine. Pravico do invalidnine, tudi v zniznem znesku, imajo popolni civilni invalidi, popolni slepci in gluho-nemi, ki so imeli v letu 1992 manj kot 19.446.495 lir skupnega dohodka iz vseh naslovov. Za osebe, ki imajo hudo prizadet vid, je dohodkovna meja 8.868.505 lir, za delne civilne invalide pa se zniza na 4.338.600 lir. Finančna podpora za pomoč in postrežbo, ki so je deležni stoddostni civilni invalidi in nepokretne osebe, ni pogojena od dohodkov upravičenca. Osebam, ki imajo višje dohodke od omenjenih zneskov, bodo ukinili podporo.

Kdor ne bo oddal omenjenega obrazca do konca tega meseca, mu bo prefektura dodelila se nadaljnjih 20 dni casa, nakar bo preklicala podporo vsem tistim, ki ne bodo izpolnili te obveznosti. Moderna informatika omogoca krizno preverjanje podatkov z davčno upravo oziroma s pokojniskimi zavodi, tako da bodo verjetno z lahkoto odkrili sleherno netocnost pri navajanju dohodkov.

Uzivalce civilne invalidnine je dolzan v roku 30 dni javiti prefekturi katerikoli novi vir dohodka oziroma pokojnino, ki bi mu bila priznana.

Sergij Premru

PISMO UREDNIŠTVU

Trst zadnje balkansko mesto

Spostovano uredništvo

V nedeljo zvečer, na volilni oddaji lokalne tv postaje, ko so mu prebrali podatke, po katerih ga je v vseh okoliških občinah krepko prekosil njegov nasprotnik in kandidat naprednega Trsta prof. Codega, je komaj izvoljen odv. Sardos Albertini dal duska svoji protislovenski jezi. V televizijskem studiu je bil tudi republikanski predstavnik Castigliogio, ki ga je zelo vljudno povabil, naj vendar nastopa kot novi predsednik pokrajine in naj opusti ostri in napadalni ton, s katerim se je izrazil o njemu nenaklonjenih volilcih, predvsem iz okolice. Sardos ga je rezko odbil: zagovarjal bo in zastopal tiste, ki so ga izvolili.

Trzaskemu zupanu Staffieriju, ki je pred leti v javnem intervjuju nesramno trdil, da slovenske somešane imenuje "scave", se je tako pridružil se predsednik pokrajine Sardos Albertini, ki se javno odpoveduje zastopanju vsega prebivalstva in izraza svoje nasprotovanje tistim, ki jih je v svoji volilni kampanji imenoval za "slavo-komuniste". Oba seveda delata to v imenu nekega boleste-ga italijanstva.

In da je njun nacionalizem bolesten, je zelo jasno, čim se ozremo drugod po Italiji. Od Gorice do Sicilije zmajugate Severna Liga ali pa združena levica, nacionalistična desnica pa je povsod nepomembna ali

je sploh ni več.

Tako po Italiji, a ne v Trstu, kjer nacionalistična desnica slavi svojo zmago, čeprav za piskavo razliko, za niti 2.000 glasov. Sardos Albertini je zbral 50, 66 odstotkov glasov: to so glasovi listarjev in misovcev, prikritih in odkritih fasistov, nacionalistov, irendentistov. To pomeni, da se vsak drugi Trzacan - od tistih vsaj, ki so v nedeljo sli glasovat - prepozna predvsem v protislovenskih parolah, ki so predstavljale (edini) stebel volilne kampanje Sardosa Albertinija in njegovih prijateljev Gambassinija in Cemberja.

Sardos Albertini je med omenjeno televizijsko oddajo izrazil tudi upanje, da bo njegova izvolitev zgled za celo Italijo, kjer bi se lahko, prav tako kot v Trstu, združile »zmerne sile« (od kdaj fasisti zmerna sila?) in premagale levico. Na srečo ni tako. Trzaski trend ni italijanski trend, to je balkanski duh, ki je zmagal tudi v Trstu! Kjer druge se mesto razpolovi na nacionalnem vprašanju? Kje druge ni skoraj več možnosti sožitja? Kje druge izvoljeni predstavniki zalijo somešane in vodijo gonjo proti nacionalno drugacnim? Trst ni prvo italijansko mesto, tudi po zaslugi politikantov, kot je odv. Sardos Albertini, je Trst postalo zadnje balkansko mesto!

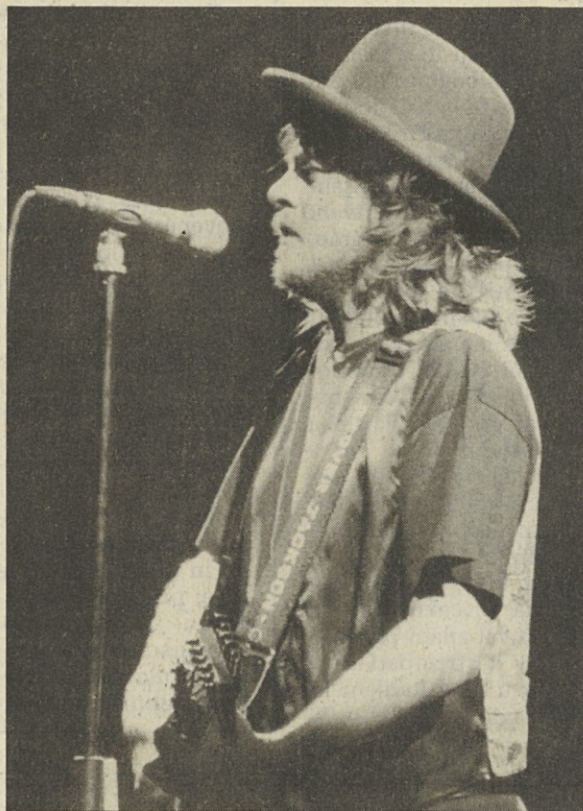
In v tem balkanskem mestu živimo tudi mi. Kaksen naj bo naš odgovor na to kar se dogaja?

GLASBA / PO KVALITNEM KONCERTU VASCA ROSSIJA V VIDMU

Zuccherò »Sugar« Fornaciari v ponedeljek v vili Manin

Poleg zadnjega albuma na sporedu tudi njegovi stari hiti

ALES WALTRITSCH

Zuccherò »Sugar« Fornaciari

ci Mino Vergnaghi, Jenni Bersola in Eillen Dannis. V skladbi Miserere bo z njim pel dober tenor Andrea Boccelli, pred njegovim nastopom bomo lahko poslušali mlado Geraldino Trovato, ki je na letošnjem Sanremo dosegla drugo mesto med novimi izvajalci in o kateri kritiki govore zelo dobro.

Adelmo Fornaciari (to je njegovo pravo ime), je mlad, sramežljiv, skoraj strahopeten kantavtor z izjemno notranjo močjo, ki jo s pomočjo glasbe deli z vsemi ostalimi. Takega se ga namreč spomnim, ko sem ga prvič videl in z njim govoril na nekem dobrodel-

nem koncertu v njegovi Reggio Emilii pred šestimi leti, ko je njegov album Rispetto prvič presegel meja domace dezele. V vseh teh letih je Zuccherò glasbeno ogromno zrasel, ostal pa je se vedno tista pristna oseba, izredno vezana na svojo zemljo in na svoje glasbene tradicije. Blues, soul in melos so zrasli z njim in z njegovimi skladbami. Njegove plošče so najprej poplavile Italijo, nakar se je uvrstil v tisto, na zalost redko obiskano skupino italijanskih avtorjev, ki so dosegli kakovosten uspeh tudi v tujini. Zuccherò je kaj kmalu zacei sodelovati s svetovno znanimi

glasbeniki, z njim so zai-grali in potem tudi peli njegove skladbe Muddy Waters, Eric Clapton, Joe Cocker in Paul Young, ki se je z angleško verzijo skladbe Senza una donna po več letih ponovno povzpel po hit lestvicah.

Vse to sodelovanje je ogromno obogatilo Sugarjevo glasbeno podlago in je dandanes gotovo edini italijanski svetovni glasbenik. Tudi Vasco Rossi, Gianni Nannini in Eros Ramazzotti so precej popularni v tujini in tudi prodajajo precej albumov, vendar je glasba le teh pretežno italijanska. Zuccherò pa skuša osvojiti in prenesti, do sedaj z velikim uspehom, ritme in melodije predvsem ameriških temnopoltih ljudi v glasbeno plodno emilijansko zemljo.

Letošnja turneja se imenuje po zadnjem albumu L'urlo in se seveda začne z istoimensko skladbo. Poleg velike večine skladb iz tega albuma bo Zuccherò zaigral tudi veliko znanih starejših skladb, od Nitzche do Con le mani, od cudovitih Diamante do Diavolo in me in se številnih drugih hitov.

Zuccherò, ki se v našo deželo vrača po stirlitnem premoru je, sodeč po poročilih z njegovih koncertov v odlični formi. Nam se bo predstavil v ponedeljek ob 21.30 v vili Manin, kraju, ki bo v prihodnjih tednih gostil se dva izredno prikakovana koncerta in sicer skupine Velvet Underground, Louja Reeda in Johna Caleja v nedeljo, 4. julija, in Stinga v nedeljo, 25. julija.

Primorski dnevnik

Lastnik: ZTT d.d. Založništvo trzaskega tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - P.R.A.E. d.d. — Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Fotostavek: ZTT, Trst
Trst: VITA, Videm

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR
Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533382, fax 0481-532958
Dopisništva: Cudal, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462
Ljubljana, NLA, Slovenska 54, tel. 061-113121, fax 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506

Prodajo naročniška služba
Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-535723 fax 0481-532958
Ekonomska propaganda: Trst in Gorica: Publistel
tel. 040-7796611, fax 040-768697

Italija: podružnice SPI
Slovenija: Studio Vista - Ljubljana
tel. 061-153244 int. 38, fax 061-224943

Cene oglasov
Italija: 1 oglasni modul (sirnina 1 stolpec, visina 42 mm) 80.000 LIT,
financi in legalni 120.000 LIT, ob praznikih povisek 20%; mali oglasi
850 LIT beseda: osmrtnice, zalvalne in sozjalja po formatu. IVA 19%

Cena: 1.200 LIT - 45 SIT
Narocnina za Italijo: letna 315.000 LIT
za Slovenijo: mesečna 1.300 SIT, plačilna preko DISTRIEST,
Partizanska 75, Sezana, tel. 067-73375

Registriran na sodišču v Trstu št. 14 z dne 6. 12. 1948
Clan italijanske zveze casopisnih založnikov FIEG

NOVICE

Pobeg iz zapora v Kopru: tržaška policija sodeluje pri preiskavi

Tržaška policija sodeluje s koprskimi policijskimi organi pri lovu na tri od starih jetnikov, ki so v nedeljo dopoldne zbežali iz koprškega zapora. Med njimi je tudi Tržacan Sergio Giraldo, ki je v koprskem zaporu prestajal obsodbo na 13 mesecev ječe zaradi tihotapstva orožja in razstreliva. Koprski preiskovalci, ki so v ponedeljek že ujeli enega od ubežnikov, Albanca Halita Troljija, domnevajo, da je Giraldo zbežal čez mejo v Italijo, najverjetneje po poljskih poteh ali po gozdu, in da se sedaj skriva v Trstu.

Tržaška policija je v tej zvezi opravila že nekaj preiskav in razpredla svoje mreže, da bi zajela zapornika. Po izjavah ravnatelja koprškega zapora so stiri jetniki pobegnili v nedeljo dopoldne. Eden od njih si je že pred časom prikrbel pila, s katero so prežagali kovinsko ograjo na oknu manjšega skladišča v zaporu. V nedeljo so odstranili prežagano ograjo z okna in skocili skozi odprtino na svobodo.

Znašli so se na obljudenem mestnem trgu, od koder so pobegnili neznano kam. Slovenska policija je med drugim zbrala pričevanje patra Anastazija iz bližnje cerkve. Po njegovi izjavi naj bi bil eden od ubežnikov pobegnil preko malo poznane podzemne vhoda bivšega samostana v zakristijo, od tod pa naj bi se »pridružil«
vernikom, ki so sledili nedeljski masi in nato pobegnili.

Nove težave pri TriesteOggi

Pri tržaskem dnevniku TriesteOggi se nadaljuje sindikalna akcija za razčiščenje zaostrenih odnosov z založnikom. Na skupščini so novinarji z veliko večino napovedali novo stavko, če založnik Franco Patichio ne bo do 1. julija predložil načrta za preobnovo časopisa. Novinarji so tudi izrazili ogorčenje, ker so izvedeli iz časopisa za sklep o ukinitvi ponedeljkove sportne priloge do 31. avgusta, ne pa neposredno od založnika.

Hud padec z mopeda: Pridržana prognoza

Med vožnja na mopedu po Nabrezju 3. novembra v smeri proti Trgu Zedinjenja Italije je 31-letna Sonia Cociancich iz UL Matteotti 30 nenadoma izgubila nadzor nad vozilom in padla. Pri padcu se je močno udarila v glavo in obležala na cestišču. Z resilcem RK so je prepeljali v bolnišnico, kjer so jo s pridržano prognozo sprejeli na oddelku za oživljanje.

POLITIKA / OBČINA DEVIN-NABREŽINA

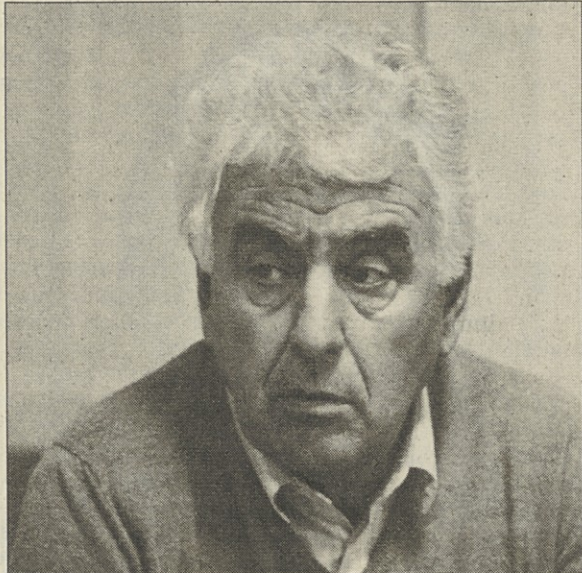
Župan PSI je odstopil Volitve so za vogalom

Nekateri predlagajo samorazpustitev skupščine

Devinsko-nabrežinski župan, socialist Vittorio Caldi je včeraj formalno odstopil. Dopoldne je odstopno pismo izročil občinski tajnici, zvečer pa se je to svojo potezo, ki je bila že zdavnaj napovedana, seznanil tudi občinski svet. Skupščina ima sedaj dva meseca časa, da izvoli novo občinsko upravo, če tega ne bo naredila bo Obcino prevzel vladni komisar. Jeseni - najbrž novembra - pa bodo predčasne občinske volitve, podobno kot v Trstu in v Miljah. Obstaja tudi možnost, da pride do samorazpustitve občinskega sveta.

Za ta korak (predlagati ga mora enajst svetovalcev) se ogrevajo predvsem svetovalci DSL-Komunistične skupine, ki so mnenja, da je ta občinski svet v vseh pogledih izčrpal svojo vlogo in da ne more narediti nič več koristnega za skupnost. Nima smisla, da čakamo se dva meseca in da se spuščamo v neplodna in v utrujujoča pogajanja, je mnenja načelnik skupine DSL-KS Giorgio Depangher, po katerem je treba že jeseni na volitve.

Precejšnje pomisleke nad možnostjo samorazpustitve občinskega sveta pa je izrazila SSK. Po njenem mnenju je prav,

Župan Caldi, ki je včeraj formalno odstopil (f. KROMA)

da stranke vsaj poskusijo najti pot do političnega dogovora, čeprav se sama SSK zaveda, da bo sporazum v teh pogojih zelo težko dosegljiv. Občinska sekcija SSK, ki je lojalno podpisala Caldija, kateremu je javno priznala uravnovesenost in nepristranskost, je že pred časom predlagala vstop DSL-KS v upravno večino. Njen predlog pa ni naletel na rodovitna tla.

Caldi je bil za župana izvoljen marca predlanskim. Nova uprava se je rodila mimo pokrajinskega političnega okvira (SSK je bila na Tržaskem takrat v opoziciji), a z odločilnim posredo-

vanjem pokrajinskih vodstev KD, PSI in SSK, ki se na občinski ravni niso mogle sporazumeti o novi koaliciji. Caldi (njegov oče je bil Italijan, mati pa slovenskega rodu) je na krmilu Obcine Devin-Nabrežina nasledil demokristjano Dariu Locchijo, ki je padel sprico znane afere o dvojezičnih osebnih izkaznicah. Njegov odstop je zahtevala in dosegla SSK, potem ko je župan KD, ki je bil izvoljen po rednih občinskih volitvah leta 1990, nepremišljeno postavil v dvom nadaljnje izdajanje dvojezičnih dokumentov.

Caldijev občinski od-

bor je imel nelahko upravo in politično zivljenje. Odnosi med zavezniki so bili vseskozi vse prej kot rožnati. Do pogostih političnih preprirov je v začetku prišlo med krcanskimi demokrati in socialisti, ki so potem dosegli neke vrste sožitje in ustvarili tudi "koalicijo v koaliciji". Blok KD-PSI gotovo v zadnjem času ni bil prijateljsko razpolozen do SSK, izjema je predstavljal le Caldi, ki je tudi v odnosu do slovenske narodnostne skupnosti in do njenih vprašanj vseskozi zagovarjal uravnovesena in trezna stališča. Isto ne moremo trditi za nekatere njegove somisljenike in za svetovalce KD.

Kot rečeno, se je Caldijev odbor v treh letih življenja soočil s precejšnjimi težavami. Občina je imela (in ima se danes) visok finančni primanjkljaj, ki ga z velikimi težavami skuša kriti. Hud udarec zanjo pa je predstavljal stecaj družbe Fintour, tako da se je Sesljski zaliv čez noč znašel brez lastnika in brez stvarnih perspektiv za bodočnost. Caldijeva koalicija je oblikovala občinski statut (ododbril ga je občinski svet), ki priznava dvojezično značilnost občinske uprave.

ŠOLSTVO / Z NALOGO V SLOVENŠČINI

Od jutri matura za 155 dijakov

Toliko jih bo opravljalo zrelostne izpite na slovenskih višjih srednjih šolah

MARJAN KEMPERLE

Jutri se bodo za 155 dijakov slovenskih višjih srednjih sol na Tržaskem začeli zrelostni izpiti. Kandidati bodo po petih letih studija še zadnjič stopili za klopi, tokrat za najpomembnejšo preizkušnjo. Jutri bodo pisali prvo nalogo v slovenščini, pojutiršnjem jih čaka še druga pismena preizkušnja. Zatem bodo imeli nekaj dni na razpolago, da se temeljito pripravijo se na ustni del izpita. Ko bodo stopili pred izprasevalno omizje, se bo začela njihova zadnja visješolska »avantura«
(seveda, če bodo maturatorji uspešno prestali). Za ustne izpite bodo dijaki sami izbrali enega od starih predmetov, ki jih je določilo ministertvo za solstvo, drugega pa jim ga bo dodelila ocenjevalna komisija.

Ce bo parlament pravočasno odobril vladni zakonski osnutek o preustroju zrelostnega izpita, bo letos zadnjič, ko bodo dijaki polagali takoiimenovano »eksperimentalno«
maturu. Eksperiment so uvedli pred četrto stoletja, odlej je postal stalnica, in bo verjetno še ostal, ce ne bo bodo italijanski politični mozeje pravocasno domenili drugece.

Predmeti, ki pridejo letos v postev na posameznih zrelostnih izpiti na slovenskih višjih srednjih solah v Trstu, so naslednji.

Klasični licej Preseren: pismeno: slovenscina, grščina; ustno: slovenscina, italijanscina, latinscina, zgodovina.

Znanstveni licej Preseren: pismeno: slovenscina in matematika; ustno: slovenscina, italijanscina, tuj jezik, zgodovina.

Trgovski tehnični zavod Zois: pismeno: slovenscina, trgovinstvo; ustno: slovenscina, italijanscina, knjigovodstvo, blagovnanstvo.

Oddelek za geometre: pismeno: slovenscina, ctenitve; ustno: slovenscina, italijanscina, gradnje, topografija.

Poklicni zavod Stefan: matura za elektricne in elektronske tehnike: pismeno: slovenscina, fizika; ustno: slovenscina, italijanscina, matematika, elektrotehnika in elek-

tronika.

Poklicni zavod Stefan: matura za mehaniske tehnike: pismeno: slovenscina, tehnika proizvodnje in risanje; ustno: slovenscina, italijanscina, matematika, elektrotehnika in elektronika.

Poklicni zavod Stefan: matura kemijsko-biološke smeri »Projekt 92«: pismeno: slovenscina, interdisciplinarna naloga iz specialne mikrobiologije, biotehniških naprav in fizikalne kemije; ustno: slovenscina, italijanscina, specialna mikrobiologija, fizikalna kemija.

Letos ne bo mature na uciteljscu Anton Martin Slomsek, na katerem so uvedli petletno eksperimentalno pedagosko smer. Letos so namrec delovali na soli prvi stirje letniki, zaradi cesar se bodo prvi »pedagogi«
spoprijeli z maturo sele prihodnje leto.

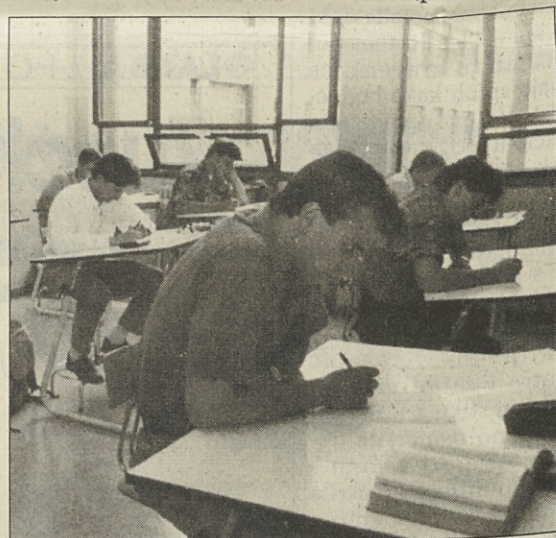
Znanje dijakov slovenskih višjih srednjih sol bodo letos ocenjevale sledece maturitetne komisije:

Klasični licej Preseren: predsednik Robert Petaros (docent na videmski univerzi); clani Majda Massera (uci-

Erika Lipicar (poklicni zavod Cankar - angleščina), Cinzia Ostrovska (poklicni zavod Stefan - matematika); notranji clani: Majda Sancin (A razred), Boris Fabjan (B razred) in Neva Bizjak (C razred).

Trgovski tehnični zavod Zois in oddelek za geometre: predsednik Marija Scuka (docent na trzaski univerzi); clani: Adriano Pahor (poklicni zavod Cankar - slovenscina), Loredana Kandut (znanstveni licej Preseren - italijanscina), Giuseppe Princic (poklicni zavod Cankar - knjigovodstvo), Alessio Lojk (tehnični zavod Galilei (topografija); notranji clani: Cirilla Devetti (A razred), Magda Jevnikar (B razred), Nidia Sivitz (C razred), Boris Iskra (oddelek za geometre).

Poklicni zavod Stefan: predsednik Marijo Cernic (ravnatelj poklicnega zavoda Mattioni v Cedadu); clani: Anna Primozic (tehnični zavod Galilei - slovenscina), Elena Tercon (trgovski zavod Zois - italijanscina), Donato Troha (znanstveni licej Preseren - matematika), Davor Pecenko (poklicni za-

teljisce Slomsek - italijanscina), Luigia Kristancic (uciteljisce Gregoric - slovenscina), Slava Starc (znanstveni licej Preseren - latinscina), Maria Luisa Cenda (znanstveni licej Preseren - zgodovina); notranji clan Alenka Rebul.

Znanstveni licej Preseren: predsednik Bogomil Renar (ravnatelj klasičnega liceja Trubar v Gorici); clani: Mariza Skerk uciteljisce Slomsek - slovenscina), Mariano Voncina (poklicni zavod Cankar - italijanscina),

vod Stefan - elektrotehnika in elektrotehnika); notranja clana Nelida Ucmar (oddelek elektricne in mehaniske industrije), Zorka Danieli (kemijsko-biološki oddelek »Projekt 92«).

Kot rečeno, bo letos na naših višjih srednjih solah opravljal zrelostne izpite skupno 155 dijakov, in sicer 10 na klasičnem liceju Preseren, 51 na znanstvenem liceju Preseren, 59 na trgovskem tehničnem zavodu Zois, 8 na oddelku za geometre in 27 na poklicnem zavodu Stefan.

SEJEM / OB VČERAJSNJEM »DNEVU AVSTRIJE«

Trst in avstrijska Koroška poglobljata sodelovanje

Podpora kandidaturi FJK in Slovenije za ZOI 2002

Na tržaskem mednarodnem vzorcnem velesejmu je bil včerajšnji dan posvečen Avstriji oziroma avstrijski Koroški. V navzočnosti tudi generalnega konzula v Trstu Inga Mussija sta predstavnik sejemske uprave Francesco Slovcovich in predsednik koroške Gospodarske zbornice Karl Koffler podala pregled dosedanjih uspehov na področju trgovskega in siceršnjega gospodarskega sodelovanja med Italijo in Avstrijo ter se posebej med Koroško in Furlanijo-Julijsko krajino. Iz njunih podatkov tako izhaja, da je približno četrtnina vsega koroškega izvoza namenjena v naso

deželo, medtem ko je ostal celokupni obseg blagovne izmenjave med FJK in Avstrijo v zadnjih nekaj letih praktično nespremenjen: leta 1991 je znasala skupna vrednost menjave 642, v letu 1990 pa 667 milijard lir.

Padec znasa komaj 3, 5 odstotka, sicer pa se je trgovanje med Avstrijo in tržasko pokrajino tedaj povečalo kar za 30 odstotkov. Levi delez je pri tem seli (in se gre) trgovini z lesom in sodelovanju na turistinem področju, drugače pa so Avstrijci, ki imajo na sejmišču 40 razstavljalcev, tokrat promovirali predvsem svoj vinski pridelek ter si-

rarske proizvode oziroma vsakovrstne artikke za obogatitev dobro obložene mize v jedilnici.

Predsednik Koffler je nadalje poudaril pomen tržaskega pristanišča v avstrijski zunanji trgovini in se ob tem navezal na skupno izjavo o namerah, ki sta jo podpisala nedavno tega predsednika Koroške Zernatto in FJK Turello; v njej so jasno zapopadena področja skupnega interesa v gospodarskem, infrastrukturnem in kulturnem pogledu; tržasko luko je izrecno opredelil kot »vrata«
za južno Koroško. Mimo tega je naglasil nujno potrebo po pomnožitvi čim te-

snejsih stikov na proizvodnem področju in to se zlasti med malimi in srednje velikimi industrijskimi podjetji na obeh straneh meje.

Karl Koffler je seveda izrazil željo, da bi bila Avstrija v najkrajšem času sprejeta v Evropsko skupnost, in zatrdil, da bo njegova zbornica se naprej odločno podpirala kandidaturu dezele FJK, Koroške in Slovenije za zimske olimpijske igre leta 2002 - ne samo, podprla bo tudi možno kandidaturu za leto 2006, saj bi priredba teh iger pomenila dragoceno sredstvo za razmah turizma in gospodarstva na vsem tromejnem območju.

REAKCIJE NA BALOTAŽO

KD: Codega je preveč levičar

Tajnik Magnelli ostro napada DSL in tudi Zavezništvo za Trst

DSL in Zavezništvo za Trst sta v prvi osebni odgovorna, da se demokracija del mesta ni sporazumel za skupnega kandidata, ki bi lahko premagal Sardosa Albertinija. To je v včerajšnji izjavi poudaril pokrajinski tajnik Krcanske demokracije Silvano Magnelli, ki daje jasno razumeti, da je bil Franco Codega neprimerna osebnost za tako težavno volilno preizkušnjo. Tržaska KD - ugotavlja se Magnelli - se je do zadnjega borila za čim bolj široko in realistično zavezništvo, ki je spodbudilo prav zaradi togih stališč Zavezništva in Occhettove stranke.

»Zasuke na desno ni mogoče zavestaviti z istocasnimi zakusi na levo, ampak le s sirsimi razmišljanji in z resitvami, ki bi odgovarjala potrebam mesta«, dodaja se voditelj KD, ki upa, da odprti Trst ne bo ponovil te napake na jesenskih občinskih volitvah. Magnelli je, kot vidimo, izbral pot napada in spet potegnil na dan staro teorijo nasprotujočih si ekstremizmov, potem ko je doberšen del tradicionalnih volilcev KD v balotazi podprlo Sardosa Albertinija.

Nekaj polemčnih puščic pa je Magnelli namenil tudi novemu predsedniku Pokrajine. Od njega, ki se ima za katolicana, pričakuje, da bo spoštoval znani papežev poziv k strpnosti in k dialogu med Italijani in Slovenci.

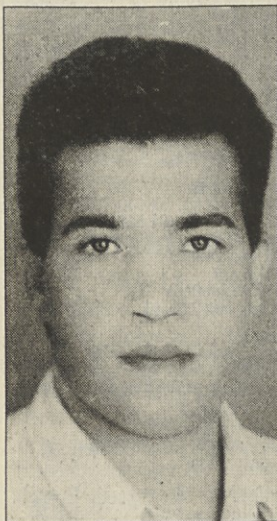
»Zasuke na desno ni mogoče zavestaviti z istocasnimi zakusi na levo, ampak le s sirsimi razmišljanji in z resitvami, ki bi odgovarjala potrebam mesta«, dodaja se voditelj KD, ki upa, da odprti Trst ne bo ponovil te napake na jesenskih občinskih volitvah. Magnelli je, kot vidimo, izbral pot napada in spet potegnil na dan staro teorijo nasprotujočih si ekstremizmov, potem ko je doberšen del tradicionalnih volilcev KD v balotazi podprlo Sardosa Albertinija.

Nekaj polemčnih puščic pa je Magnelli namenil tudi novemu predsedniku Pokrajine. Od njega, ki se ima za katolicana, pričakuje, da bo spoštoval znani papežev poziv k strpnosti in k dialogu med Italijani in Slovenci.

DRUŽINSKA DRAMA / V PONEDELJEK ZVEČER V UL. COLOGNA

Egipčan dal ognja sebi in 4-letnemu sinku, a policisti so ju rešili smrti

Moški sprva grozil, da bo zaužil zdravila, zatem je polil sebe in otroka s čistim alkoholom - Agenti vtrli v stanovanje in v nekaj sekundah pogasili ogenj

Ramadam Sabri

Pravocasen poseg policijskih agentov je v ponedeljek zvečer preprečil družinsko tragedijo v Ul. Cologna. Egipčanski državljani je polil sebe in 4 letnega sinka s čistim alkoholom in prizgal te-kocino. Na srečo so policisti v pravem trenutku vtrli v njegovo stanovanje in resili očeta in sina iz ognjenih plamenov. Otroka je ogenj le blago oplazil, očeta pa so zaradi hudih opeklin prepeljali v glavno bolnišnico, kjer si zdravniki prizadevajo, da bi mu resili življenje.

Dramatični dogodek se je odvijal v pritličnem stanovanju 36-letnega egipčanskega državljanina Ramadama

Sabrija v Ul. Cologna 70. Moskij je ob 21.30 telefoniral policiji, rekoč, da bo storil samomor z zaužitjem zdravila. Policisti so takoj prihiteli na kraj in se začeli skozi okno z železno ograjo dogovarjati z Egipčanom, da bi ga prepričali, naj opusti svojo namero. Tako so izvedeli, da je Sabri zivel s 4-letnim sinom Abd El Sayed Alijem, ki se je rodil na Dunaju v zakonu z njegovo prvo ženo. Egipčan se je kmalu po otrokovem rojstvu locil od nje, prispel v Trst, kjer se je poročil in zivel z italijansko državljanjo, 44-letno Marijo Ferk. Vse kaže pa, da se je tudi odnos med njima

skrhal, saj je Sabri grozil, da bo zaužil številna mamila, ki jih je bil postavil na mizo, ce se Ferkova ne bo vrnila domov. Policisti so medtem poiskali žensko, ki pa je odklonila njihovo vabilo, naj se vrne na dom. Ko je Sabri uvidel, da njegovi prošnji ne bo ugodeno, je začel goltati tablete in druga zdravila. Policistom takrat ni preostalo drugega, kot da so stopili v akcijo. V nekaj trenutkih se je izkazalo, da je bila ta odločitev odresilna. Sabri je namreč medtem polil sebe in sinčka s čistim alkoholom. Prav v trenutku, ko so agenti vrgli vrata s tecajem, je dal vnetljivi tekočini ognja.

Plameni so takoj zajeli moskega, nato so se razširili se na otroka. Samo hitremu posegu podkomisarja Ponisa in agentov Ragazija in Sardosa se imata oče in sin zahvaliti, da sta se ziva. Policisti so v nekaj sekundah pogasili ognjene zublje, v stanovanje je vstopilo osebje Rdečega križa, ki je nudilo malemi Aliju prvo pomoč, njegovega očeta pa je prepeljal v glavno bolnišnico, kjer se na oddelku za oživljanje bori za življenje. Ranjenca so agenti zastražili, saj je obtožen poskusa umora, otroka pa so predali skrbstveni službi Pokrajine, ki je že prej skrbela zanj.

Poslopje v Ul. Cologna, kjer se je odigrala družinska drama

TRADICIJA / LEP LJUDSKI OBIČAJ

Danes bodo v tržaskem okolišu zagoreli kresovi

Drevi bodo zagoreli na obronkih nad Trstom kresovi, ob katerih se bo zbrala predvsem mladina in nadaljevala že prastaro tradicijo. Kresna noč bo tako spet ozivila, od Prebenega pa tja do zahodnega dela kraske planote se bodo dvigali zublji in mimo vsega opozarjali, da smo mi, Slovenci, se zmerom tu in da nas od tod nihče ne bo mogel pregnati. Korenine tega znamenitega ljudskega običaja, ki ga bodo med drugim postavili tudi na Pikelcu nasproti openskega strelišča v priredbi Sklada

»Mitja Cuk«
ter »Na Kalu«
v Sempolaju z družabnim večerom v organizaciji SKD »Vigred«, segajo, kot rečeno, v davnino in so povezane z elementi skrivnostnosti, pa celo magije in, zakaj ne, tudi vraževerstva, a ravno zaradi tega ostaja car kresne noči neokrnjen. Ob tej priložnosti pripravijo tu in tam se primeren kulturni program. Zal bo letos svetoivansko praznovanje v tem pogledu nekoliko skromnejše kakor v prejšnjih letih, ker so kulturna društva tokrat odpovedala.

ZGONIK / SLIKARSKI EX TEMPORE

DRUŠTVA / V ŠKEDNJU IN BARKOVLJAH

Umetniški poklon poletju

Slikarskega tekmovanja se je udeležilo 26 umetnikov

26 likovnih, umetnikov in ustvarjalcev je pozdravilo poletni solsticij in z njim prihod poletja z oblikovanjem liknih slikarskih del, ki v takšni ali drugačni izrazni obliki in slikarski tehniki v glavnem prikazujejo karakteristične lepote Krasa oziroma jame pri Brisicah, nekaj pa je tudi abstraktnih motivov. Drugi slikarski ex-tempore z naslovom »Poletni solsticij«, za katerega je dala pobudo Art grupa Ve.Tre.Ra. pod pokroviteljstvom zgoniske občine, je nekaterim težavam navkljub v celoti dosegel svoj plemeniti namen, vsekakor pa bi si zaslužil se nekoliko večjo pozornost in udeležbo.

Vrednotenje naravnega okolja v obliki prefinjenega likovnega izražanja in umetniškega ponazarjanja je kvaliteta že sama na sebi, ker se kot v nekakšni simbiozi spaja z naporom za valorizacijo v celotni vrednoti, ki imajo tudi kulturno razsežnost in odmevnost. Na tej slikarski preizkušnji so si poleg uveljavljenih umetnikov tako slovenske kot italijanske narodnosti, ki nekaj pomenijo v krajevnem merilu, z veliko nemo doli duska ustvarjalnim prizadevanjem tudi mlajši ljubitelji likovne umetnosti

tja do osnovnosolcev, za katere lahko taka manifestacija predstavlja neke vrste odskočno desko do višjih oblik umetniškega podzivanja in uveljavitve.

Strokovna žirija, ki je pregledala in ocenila razstavljena dela, ni imela lahkega dela, slednjic pa je le sestavila vrednostno lestvico. V kategoriji umetnikov je bil proglašen za zmagovalca Elio Zorzenon, ki si je med drugim prislužil letovanje v Lipici, 2. je bila Elsa Delise, 3. pa Livio Zoppolito. Med mladimi se je najboljši odrezal Thomas Velikonja, tik za njim pa sta se uvrstila Martina Hrovatin in Edoardo Di Felice. Skoraj vsi nastopajoči so prejeli pokale in praktične nagrade (v Jamlje je romal celo zivi zajec), ki so jih prispevali številni pokrovitelji te pobude.

Ob razglasitvi izidov je v Repnici kulturno oplenitil dogodek ubran vokalni nastop pevskega zbora iz Lokve, ki je pod vodstvom Bojana Cerkevnikarja zapel venček slovenskih pesmi.

Razstavljena dela si ljubitelji likovne umetnosti lahko ogledajo o občinski galeriji v središču Repnice do 10. julija vsak dan od 18. do 21. ure. (-bs-)

Pozdrav uspešni kulturni sezoni

Zaključni družabni večeri kot spodbuda

NEVA LUKES

Navada je, da se naša društva ob koncu sezone z družabnimi prireditvami poslovijo od svojih članov in prijateljev. Raznim prireditvam moramo dodati se bolj intimna srečanja, ki jih društveni odbori prireajo za člane, ki skozi sezono (pa ne samo eno) spremljajo različne dejavnosti in s svojim nesebičnim prostovoljnim delom pomagajo, da društvo uspešno deluje.

Takšni dve prijateljski srečanja - kot zahvalo za vse opravljeno delo, pa tudi kot vabilo za sodelovanje v bodoče - sta imeli

v preteklih dneh dve društvu.

V Ljudskem domu v Podlonjerju so se pred dnevi zbrale na skupnem prijateljskem in družabnem večeru pevke zobra Ivan Grbec iz Škedenja s sedanjim zborovodjo Ignacijem Oto in Bozo Hrvatic, ki je pred njim vodila zbor nekaj let, v tej sezoni pa v njem sodelovala kot pevka; sedaj se pripravljajo, da bi spet prevzela vodstvo zbora.

To ni bila le navadna večerja, družabno srečanja pevk in zborovodij; bila je zaveza, da bodo pevke s svojim delom na-

daljevale, da bodo se naprej gojile lepo pesem, da bodo ostale zveste tradicijam domačega društva Ivan Grbec iz Škedenja.

Podobno družabno srečanje so pripravili pretekle dni tudi odborniki in najbolj prizadevni člani Kulturnega društva Barkovlje, ki so se zbrali na skupni večerji v domaci gostilni v Doberdobi na Goriskem.

Tudi to ni bila le priložnost za družabno srečanje in prijeten potek večera, v družbi prijateljev in sodelavcev. Bila je priložnost, ko so si sodelavci in vodje društva obljubili, da bodo z delom nadaljevali, da bodo poskrbeli za nadaljnje prirejanje družabnih prireditev, ki naj jih vselej spremlja prijetna družabnost, ker je to najboljši način za povezovanje članov društva in raznih izvajalcev z občinstvom.

Na obeh večerjih je bila poudarjena tudi vloga, ki jo ima naš dnevnik s spremljanjem raznih dogodkov in prireditev, z objavljanjem člankov in drugih prispevkov, ki imajo v glavnem nalogo, da vzpodbujajo to dejavnost, opozarjajo nanjo našo javnost in dajejo kulturnim delavcem priznanje, ki si ga zaslužijo.

Zenski zbor Ivan Grbec iz Škedenja (foto KROMA)

VEČER NA TABRU

Ob 20-letnici tržaške folklorne skupine **STU LEDI**
Repentabor, sobota, 26. junija, ob 20. uri.
Vabila na razpolago pri ZSKD - Ul. sv. Frančiška 20 - TRST in pri članih skupine

SENTJAKOBSKO KULTURNO DRUŠTVO
DOBRODELNI KONCERT

TRŽAŠKEGA OKTETA

za spomenik Ubaldu Vrabcu

CERKEV SV. JAKOBA

Jutri, 24. junija 1993 ob 20. uri

URNIK sprejemanja osmrtnic, sožalij, čestitk, oglasov in raznih brezplačnih obvestil za objavo v Primorskem dnevniku za naslednji dan:

vsak delavnik 8.30 - 12.30

PUBLIST - Tel. 7796611

tudi popoldne 13.30-17.00: samo osmrtnice in sožalja od ponedeljka do petka PUBLIST

ob sobotah Redakcija Primorskega dnevnika - tel. 7796600

OBVESTILO NAROČNIKOM, ki želijo prejemati dnevnik v kraju letovanja

Uprava Primorskega dnevnika naproša naročnike, ki želijo prejemati dnevnik tudi med letovanjem, naj sporočijo naslov na Primorski dnevnik, tel. 7796600, od 12. do 18. ure, vsaj štiri dni pred odhodom na počitnice.

Danes praznuje 80 let

Stanko Caharija

Se na mnoga leta mu želijo žena Darina, hčeri Miranda in Tamara z Darjom ter vnuki Vesna, Dasa, Andrej, Jana in Sasa.

VČERAJ-DANES

Danes, SREDA, 23. junija 1993
PINA

Sonce vzide ob 5.16 in zatone ob 20.58 - Dolžina dneva 15.42 - Luna vzide ob 9.05 in zatone ob 23.05.

Jutri, CETRTEK, 24. junija 1993
JANEZ

VREME VČERAJ: temperatura zraka 26 stopinj, zračni tlak 1014,4 mb ustaljen, veter zahodnik 8 km na uro, vlaga 60-odstotna, nebo skoraj jasno, morje lahko razgibano, temperatura morja 22,5 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI
RODILI SO SE: Sara Colamartino, Alessandro Iuriga, Luca Giammattei, Giulia Zardi.
UMRLI SO: 70-letna Gisella Giurgevich, 42-letni Sergio Cattaruzza, 53-letni Karlo Calzi, 68-letni Luigi Nova, 67-letni Bruno Popopat.

LEKARNE

Od ponedeljka, 21., do nedelje, 27. junija 1993
Normalen urnik lekarn: od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30.

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00
Ul. Ginnastica 6 (tel. 772148), Ul. F. Severo 112 (tel. 571088).

BAZOVICA (tel. 226210) - samo po telefonu za najnujnejše primere.
Lekarne odprte od 19.30 do 20.30
Ul. Ginnastica 6, Ul. F. Severo 112, Trg Venezia 2.

BAZOVICA (tel. 226210) - samo po telefonu za najnujnejše primere.
NOCNA SLUŽBA
Lekarna odprta od 20.30 do 8.30
Trg Venezia 2 (tel. 308248).

Za dostavljanje zdravil na dom tel. 350505 - TELEVITA

Urad za informacije KZE-USL - tel. 573012.

Urad za informacije KZE deluje od ponedeljka do petka od 8. do 13. ure. - tel. 573012.

Zdravstvena dežurna služba
Nočna služba od 20. do 8. ure, tel. 118, predpriznana od 14. do 20. ure in priznana od 8. do 20. ure.
Hitra pomoč tel. 118.
Telefonska centrala KZE-USL: 399-1111.

IZLETI

DRUŠTVO NARAVOSLOVCEV IN TEHNIKOV T. PENKO organizira v nedeljo, 4. julija ekskurzijo na Brione, kjer je predviden strokovno voden ogled nacionalnega parka, dinozavrovih sledov in arheoloških ostankov. Prevoz z gliserjem »Marconi«, kosilo iz nahrbtnika. Zaradi obvezne rezervacije, naprosamo zainteresirane člane in prijatelje, da se do 28. t.m. vpisejo pri potovalni agenciji Aurora.

SKLAD "Mitja Cuk" vabi na KRES, ki bo danes ob 19. uri dalje na Opcinah na "Piklu" (nasproti strelščici).

SKD I. Gruđen priredi ob 25-letnici moškega zbora KONCERT na domačiji Pri Radovici v petek, 25. t.m., ob 20.30. Sodeluje tudi DPZ I. Gruđen. Vabljeni!

KD Valentin Vodnik prireja ob 115-letnici ustanovitve društva koncert

skupine MUJA DOC BAND pod vodstvom Renza Muscovija v petek, 25. 6., ob 21. uri v Dolini na Koluzi. Vabljeni!

SKD VIGRED priredi danes ob 21. uri »Na kalu« v Sempolaju družabni večer ob kresu. Vabljeni.

SD VESNA prireja v soboto, 26. ter v nedeljo, 27. t.m. na vrtu Ljudskega doma v Krizu VASKI PRAZNIK. Poskrbljeno bo za dobro počutje. Vabljeni.

SENTJAKOBSKO KULTURNO DRUŠTVO prireja jutri, 24. junija, ob 20. uri v cerkvi sv. Jakoba dobrodelni koncert Tržaškega okteta za spomenik Ubaldu Vrabcu. Toplo vabljeni.

OBVESTILA

V STARI CERKVICI pri sv. Ivanu, Ul. Capofonte bo danes ob 20. uri masa po starem običaju. Avtobus st. 12 pelje iz trga Gioberti ob 19.40 do cerkvice.

23. LIKOVNA KOLONIJA MLADIH bo letos potekala od 23. do 29. avgusta v Porabju in sicer v Monostru (Madžarska). Število udeležencev je zelo omejeno. Iz našega mejstva lahko sodeluje 5 otrok in 1 spremljevalec. Za prijave lahko zainteresirani telefonirajo na ZSKD - Tel.: 635626 ob uradnih urah, vsak dan razen ob sobotah. Upostevali bomo prvih pet prijavljenih.

SK BRDINA organizira danes in 30. junija razvedrilna športna popoldneva za otroke od 3. do 11. leta. Zbirališče na Opcinah na Brdini ob 17. uri.

KRUT obvešča člane in interese, da sprejema rezervacije za zdravljenje-oddih v naravnih zdraviliščih: Radenci, Smarješke toplice, Strunjan in Catež. Informacije na sedežu KRUT-a v Ul. Cicerone 8 od 9. do 17. ure - tel. 360324 ali 360072.

NARODNA IN STUDIJSKA KNJIZNICA v Trstu bo do 10. septembra odprta od 8. do 16. ure vsak dan razen ob sobotah; zaprta pa bo od 26. julija do 13. avgusta.

TV KOPER vabi občinstvo jutri, 24. t.m., ob 19.45 na zupanstvo v Dolini, na javno snemanje televizijske oddaje »Kam vodijo naše steze«. Z voditeljem Marijem Cukom se boste lahko pogovarjali s tajnikom SKČZ Borism Pericem in predsednico SSO Marijo Ferletič.

PRIPRAVLJALNI ODBOR za proslavo 50-letnice nastanka Partizanskega dnevnika sklicuje v četrtek, 24. t.m., ob 20. uri v mali dvorani Kulturnega doma France Prešeren v Boljuncu sestanek, na katerega vljudno vabi biveše borce, aktiviste, invalide in udeležence NOB. Beseda bo o izvedbi prve od dveh prireditev, ki je programirana za 4. julij na Vrhu na Goriskem.

ŠOLSKE VESTI
SSS obvešča profesorje srednjih in višjih sol, da je razpisnan natečaj po naslovu: »Kam vodijo naše steze«. Kandidati naj vložijo prošnje na deželni solski urad do 7. julija. Informacije in obrazec prošnje so na razpolago na sedežu sindikata, Ul. Carducci 8, Trst, tel. 040-370301 od torkih od 11.30 do 13. ure, ob sreдах od 17. do 18.30, ob četrtkih od 9.30 do 11. ure in ob petkih od 15.30 do 16.30.

SINDIKAT SLOVENSKE SOLE obvešča vzgojitelje, da bo v kratkem razpisnan natečaj na podlagi uradnih listin za vstop v stalež. Rok za prijavo zapade 30 dni po razpisu.

SINDIKAT SLOVENSKE SOLE sporoča profesorjem in učiteljem, ki bi se radi udeležili poletnega seminarja v Moravskih toplicah v Prekmurju od 22. do 28. avgusta, da je razpisanih 30 mest. Seminar organizira ministrstvo za solstvo Republike Slovenije. Prošnje sprejema Solško skrbništvo v Trstu do 10. julija.

OSMICO ima Branko Slavec v Mackoljah st. 133 (cesta za Prebened).

OSMICA je v Dolini pri Marju Zerjalu.

V SLIVNEM pri Kraljevih so odprli Osmico. Vinško pitje vodita Ivo in Andrej Kralj.

OSMICO je odprl Usaj v Nabrezini.

OSMICO je odprl Janko Kocman v Zgoniku.

OSMICO imajo pri Miskotu na Opcinah, Ul. delle Peonie st. 3.

OSMICO ima Rebula Ladi v Repnici st. 2.

KUKUKOVI so v Doberdobi odprli kmečki turisti-

zem: imajo odprto vsak dan in vabijo na obisk.

PRODAJAM domače vino malvazija. Tel. st. 943207 v večernih urah.

PRODAM motor Honda CRM 125, letnik 91, 19.000 prevoženih km, cena po dogovoru. Tel. ob uri obedov (0481) 33559.

DIPLOMIRANI inženir nudi lekcije iz matematike in fizike za prve tri razrede višje srednje sole. Tel. st. 040-43007.

NUDIM lekcije iz angleščine. Zainteresirani naj telefonirajo na st. 225124.

ABSOLVENTKA tržaške ekonomske fakultete z večletnimi izkušnjami nudi lekcije iz knjigovodstva, matematike, trgovstva, prava, ekonomije, blagovnanstva, angleščine in slovensčine. Tel. 040-232101.

SLOVENSKO dekle z veljavno zdravstveno knjižico isče katerokoli zaposlitev. Telefon 225039.

DIPLOMIRAN NATAKAR isče zaposlitev. Tel. 232614.

ISCEMO izkušeno natakarico. Telefonirati na st. 421481 v torek in sredo od 13. do 14. ure.

SLASCICARNA na Opcinah isče izkušeno prodajalko ter vajenka. Telefonirati na st. 213055 ob urah poslovanja.

MOTOR Aprilia Rally 125, letnik 91, v odličnem stanju prodam po zelo ugodni ceni. Telefon 213282.

DAJEVA instrukcije iz matematike in latinščine. Telefon st. 944072 ali ob uri kosila na st. 948080.

DAJEM instrukcije iz poslovnih matematik. Telefon st. 310954 Monika.

PROFESORICA nudi privatne lekcije iz latinščine za dijake klasičnega in znanstvenega liceja. Telefonirati ob večernih urah na st. 728601.

PRISPJEVKI

Ob 4. obletnici smrti Ljubota Grilanca darujeta žena in otroci 100.000 lir za Kulturni dom Prosek-Kontovel.

Ob 2. obletnici smrti Leopolda Azmana darujejo žena in otroci z družinami 100.000 lir za Dijasko matico.

V spomin na Rudolfa Marca darujeta Nives in Jozko 30.000 lir za SD Jarja in 30.000 lir za KD Lipa.

Novoporočenca Tanja in Vladimir Kosmac darujeta 200.000 lir za zbor Jacobus Gallus.

V spomin na Ivanko Crnigoj - Benčič darujeta Gerlino in Lucilla Gerli 100.000 lir za begunce v BiH.

V počastitev spomina dr. Serafa Hrovatina in Ivanke Sosić (Tončkove) daruje Silvana Malalan 50.000 lir za Zadrzni center za socialno dejavnost.

V spomin Fani Trost daruje Draga Tavcar 20.000 lir za SKD Barkovlje.

V spomin na Borisa Tavcarja darujeta Anita in Igor Skamperle 50.000 lir za SKD Skamperle.

Nameste čevlja na grob drage Mare Milčič darujeta Pepka Miklavc in Elvi Slokar z družino 100.000 lir za cerkev v Zgoniku.

V spomin na Justino Briseček darujeta družini Ivanke in Rada Andolska 50.000 lir za SKD Tabor.

V spomin na pok. Ivanko Budin darujejo svojci 250.000 lir za MoPZ Rdeca zvezda.

V spomin na pok. Maro Milčič darujejo svojci 150.000 lir za MoPZ Rdeca zvezda.

23. 6. 1988 - 23. 6. 1993

Stiri leta so minila odkar nas je zapustil

Ljubo Grilanc

Z zalostjo se ga spominjajo svojci.
Prosek, 23. junija 1993

Ob prerani izgubi dragega Karla Kalca iskreno sočustvujejo s svojci

soletniki '38 iz Gropade, Padric in Bazovice

Sporočilo KZ o davčnih rokih in obvezah

Kmečka zveza obvešča svoje člane, ki so vložili davčne prijave (mod. 740) preko njenih uradov, da jim bo v prihodnjih dneh dostavila pismo z zvezo navedenim zneskom za plačilo davka na nepremičnine (ICI), ki zapade 19. julija.

Ker so številni člani v teh dneh prejeli postno poloznico na podlagi elektricnega katastra za plačilo omenjenega davka, se lahko poslužijo tega načina pod pogojem, da so podatki lastnika nepremičnin točni. Če pa tega ne želijo koristiti, lahko plačajo davke v uradih KZ, ki jim je na razpolago tudi za morebitna tozadevna pojasnila.

VERDI / OD PRIHODNJE SOBOTE

»Cabaret« prvič v Trstu in Italiji

Berlinski night iz tridesetih let kot metafora takratne dekadence

V okviru Mednarodnega operetnega festivala bodo predstavili to soboto, 26. junija, ob 20.30 v gledališki dvorani Trip-covich na Trgu Libertà musical z naslovom Cabaret. Gre za njegovo prvo izvedbo v Italiji, kakor se bo prav tako prvič zgodilo, da bosta dogajanje na odru neposredno spremljala velik orkester in zbor. Prireditelj bo sodeloval s proslavami ob stoletnici Broadwaya, kjer so se muzikal rodili, bo pa tudi potrdil sposobnost italijanskih umetnikov v znanju, ki je izrazilo anglosaski. Za koreografijo bo poskrbel Broadwaycan Bayork Lee, a med nastopajočimi bo poleg Carla Realija in Gennara Canavacciola izstopala

Maria Laura Baccarini - italijanska Liza Minnelli« oziroma bivša članica državnega gimnastičnoritmne moštva, ki se je prelevila v priznano musicalsko zvezdo. Musical Ebba in Kanderja je bil povzet po Christopherja Isherwooda »Berlinskih pripovedih« in Johnna van Drukena komediji »Sem fotografski aparat«, prikazujejo pa berlinski night iz tridesetih let kot metaforo družbene dekadence v prednacističnem obdobju v Nemčiji.

Musical bodo ponovili 29. in 30. junija ter 1. in 3. julija ob 20.30 ter 27. junija in 1. julija ob 18. uri, seveda v že omenjenih Trip-covichovi dvorani kot zasednem sedežu gledališča Verdi.

PISMO UREDNIŠTVU

Al' prav se piše krpuni ali karpuoni?

Spostovano uredništvo!

Zadruga Naš Kras je začela praznovanje svoje petindvajsetletnice z razstavo »Krpuni, stari in novi« (piši in beri krpuni), ki jo je priredila sodelovanju s Kulturnim društvom Kraski dom. Primorski dnevnik jo je pravilno napovedal s placanim oglasom, potem pa v treh člankih pisal o »karpunih«.

V intervjuju sem Nevi Lukes obrazložila, zakaj smo se odločili v naslovu za obliko krpuni (tako pač tem rutam pravimo na Kontovelu, na Proseku, v Krizu...), v besedilu programa razstave pa smo zapisali tudi krpuni, kot pravijo v Repni, torej žene, ki so temu voženju posvetile dve

leti. Vas list pa je tekst svoje dolgoletne sodelavke prikrojil, da je lahko spet pisal o »karpunih« in o razstavi »Karpunov - starih in novih«.

Sklicujete se lahko na to, da je Nadja Kriscak pisala po barkovljsko samo o »karpunih«, ampak to je očiten spodrsilaj, saj narecna beseda enega kraja ne more izriniti zive besede sosednih vasi. Raziskovanju tega bi se moral posvetiti kak jezikoslovec. Ostane pa dejstvo, da je naslov pac naslov in vsako spreminjanje je nedopustno nasilje in izkrivljanje resnice. Zato naslov razstave kljub vemu ostane KR-PUNI, STARI IN NOVI.

Hvala za objavo!
Marta Košuta

PROSEK

Zaključna prireditev v otroškem vrtcu

Malčki prosoškega otroškega vrtca so se s prirčno predstavo poslovili od solskega leta. Pod večjim vodstvom učiteljice Tatjane Marize, Rozice in Betty so nastudirali igrice o kmetu Matiji in njegovih zivalih. Pred številnimi gle-

dalci so racke, zajčki, prasički, oslički, kravice, goske, kozice, kokoske in petelinčki praznovali rojstni dan kmeta Matije in ob izbruhu požara rešili svojega gospodarja in posestvo. Igrice so popestrili z izborom glasbenih tokov, s pisanimi in za priloznost izdelanimi kostumi »kostumografinje« Anice in z res domiselno sceno. Proseški otroci in njihove vzgojiteljice so nas s svojo neposrednostjo in prirčnostjo v letosnjem solskem letu že drugič presenetili in nam dokazali, kaj se lahko z dobro voljo in navdušenjem doseže.

parket

Synkebo
Fritoli-parketni
Edini ekvivalenti
zastopnik v Trstu

Ul. S. Zenone 6
Tel. 753429

AVTOPREVOZNIŠTVO / POGOVOR S PREDSEDNIKOM KONZORCIJA ADRIATRANS VALTERJEM KOŠUTO

Dejavnost v precepu splošne recesije in vojne na Balkanu

Adiatrans se z Gradisom in obrtno cono Dolina predstavlja na tržaškem velesejmu

Na 45. mednarodnem vzorčnem velesejmu, ki te dni poteka v Trstu, se je našel tudi kotiček za pomenljiv izsek slovenskega podjetništva. V standu ustanove ESA (deželna ustanova za razvoj obrti) je namreč predstavljeno delovanje in storitvena ponudba treh obrtnih konzorcijskih članov SDGZ. Po abecednem redu so prisotni avtoprevozniki konzorcij in Adriatrans, konzorcij obrtne cone Dolina in gradbeni konzorcij Gradis, medtem ko se s skupino umetnostnih obrtnikov predstavljajo Gabriela Ozbič, Magda Starec, Pavel Hrovatin in Zlatana Malalan.

Tokrat se bomo pobliže seznanili z delovanjem in problematiko konzorcija Adriatrans, ki ima sedež na tovornem terminalu na Fernetičih. Ustanovljen je bil leta 1985 in ga sestavlja šest družabnikov. Po naročilu prevaža najrazličnejše tovore po vsej Evropi, pa tudi na območje Srednjega vzhoda in v severno Afriko. Predsednika Adriatransa Valterja Košuta smo najprej vprašali, katere potrebe so narekovala ustanovitve konzorcija.

»Za podjetnika, ki se odloči za mednarodno avtoprevoznništvo, je danes nepojmljivo, da bi si sam organiziral posle in sledil vsem kompleksnim detaljom, ki jih zahteva sleher-

na prevoznika "pratika". Posameznik ne bi mogel preživeti, zdržati vseh pritiskov in biti kos birokratskim obveznostim, saj bi se moral nujno povezati z agencijo, kar bi med drugim tudi povečalo strošek. V novih razmerah lahko uspevajo le večje ali manjše skupacije, ki imajo določeno ekonomsko moč, sodobni vojni park in organizacijsko cvrstost. Največje probleme imamo vsekakor s pridobivanjem tranzitnih pooblastil, ki so seveda za nas popotnica.

Kakšno blago prevzimate in katere države najpogosteje obiščete?

»Ker je cestni tranzitni promet sorazmerno po-

BORIS SIMONETA

sen, prevazamo vse vrste tovarov nepokvarljivega blaga. Za zahodnoevropske smeri, npr. proti Franciji in Nemčiji je povpraševanje precej upadlo, tako da so naši prevozi usmerjeni predvsem na Madžarsko, v Albanijo in Grčijo, pa tudi v Slovenijo, Hrvaško, Makedonijo, Romunijo in Bolgarijo.

Ali je pomorski prevoz blaga konkurenčen avtoprevoznemu?

»V smer Albanije vozita le dva trajekta (iz Trsta in Kopra), vendar so ladje natrpane in je treba kar mesec prej rezervirati

voznjo. Cestni tranzit stane sorazmerno več, vendar je vsekakor hitrejši. Veliko konkurenco pa nam delajo zasebni prevozniki iz Slovenije in Hrvaške, ki niso podvrženi tako visokemu davčnemu pritisku in ki so se ob ureditvi privatizacijskega procesa množično pojavili na tržišču.

Vojna na Balkanu je avtoprevoznike prav gotovo močno oskodovala.

»Zaradi embarga so se prekinile vse povezave s Srbijo, kar velja seveda tudi za tranzit po glavnih prometnicah. Pred vojno smo vozili skozi Zageb in

Beograd in v enem samem dnevu pripeljali tovor do Skopja. Sedaj smo primorani izbirati alternativne poti, podvrženi smo večkratnim carinskim pregledom, promet je veliko gostejši in namesto enega porabimo kar osem dni, da privozimo do istega cilja. To seveda povečuje stroške in zmanjšuje zaslužek, v Romuniji pa morajo tovornjaki TIR imeti še posebno konvencijo in garancijo.

Kako pa je z zavarovanjem tovarov, ki jih prevzimate?

»Zaradi vojnih razmer je riziko tako visoko, da nobena zavarovalnica ni več pripravljena pogodbe- no prevzeti odgovornost,

zato smo prisiljeni voziti brez zavarovanja. Vse večja postaja možnost kriminalnih dejanj, proti katerim se moramo braniti sami: če ti npr. ukradejo tovornjak s tovorom, utripa škodo pošiljatelj in avtoprevoznik, ki izgubita blago oziroma tovarnjak...»

Vaša kategorija ne preživlja najboljših trenutkov. Imate zaradi recesije morda kakšne olajšave?

»O olajšavah ni ne duha ne sluha, ravno nasprotno! Prevozniki so prisiljeni plačevati vse večje obresti, ker so ukiniteli ugodna posojila Obrtniške blagajne, prispevki za lizing pa pridejo po treh letih čakanja. Po

tolikih obljubah tržaskim avtoprevoznikom niso dodelili plinskega olja po znižani ceni, kot to velja v goriski pokrajini, kjer nam tudi zaradi tega lahko delajo konkurenco, in zaradi te diskriminacije nas gorivo stane še enkrat toliko.

Kaj pa perspektive?

»Avtoprevozniki delamo predvsem po naročilu uvoznikov in izvoznikov, ki preživljajo krizo in ta se prenaša tudi na našo kategorijo. Upamo seveda, da se bomo cimprej izvlekli iz gospodarske krize in da se bodo normalizirale razmere na Balkanu, ki je strateško območje naše dejavnosti.

Hranilna pisma zasenčila BOT

Srednjeročna pisma slovenskih zavodov presegajo donosnost državnih obveznic

Po odbobju booma kratkoročnih državnih obveznic BOT posvečajo italijanski varčevalci vse večjo pozornost bančnim hranilnim pisom (certificati di deposito). Uspeh teh oblik varčevanja, ki pokrivajo že skoraj tretjino vseh sredstev, ki jih varčevalci zupajo italijanskemu bančnemu sistemu, je se posebej izrazil v zadnjem obdobju, ko se je močno zmanjšala donosnost kratkoročnih državnih obveznic. V zadnjih starih mesecih so italijanski varčevalci povečali investicije v hranilna pisma za dobrih 8%. Glede na leto 1991 je rast vlaganj v hranilna pisma še večja in dosega kar 41 odstotkov.

Razloge za to izbere italijanskih varčevalcev moramo iskati najprej v samih možnostih in se posebej v donosnosti, ki jih nudijo italijanski denarni zavodi prek omejenega instrumenta varčevanja. Veliko je k temu prispeval tudi padec obrestnih mer na državnih obveznicah. To se posebej velja za BOT. Njihova donosnost bo na prihodnji dražbi, konec junija, po vsej verjetnosti padla pod osem odstotkov. Manjša atraktivnost BOT je povezana tudi s splošnimi političnimi razmerami v

Italiji, ko se postopoma krha zaupanje v italijansko državo, se posebej glede na dejstvo, da tudi Ciampi je vladni ne uspeva zaustaviti ali vsaj zavreti rasti državnega primanjkljaja. Kljub začasnemu predahu, ki je tokrat povezan z dolivom davkov IRPEF in ILOR v državno blagajno, lahko pričakujemo, da se bo v naslednjih mesecih ponovno postavilo vprašanje, kako masiti novonastale luknje.

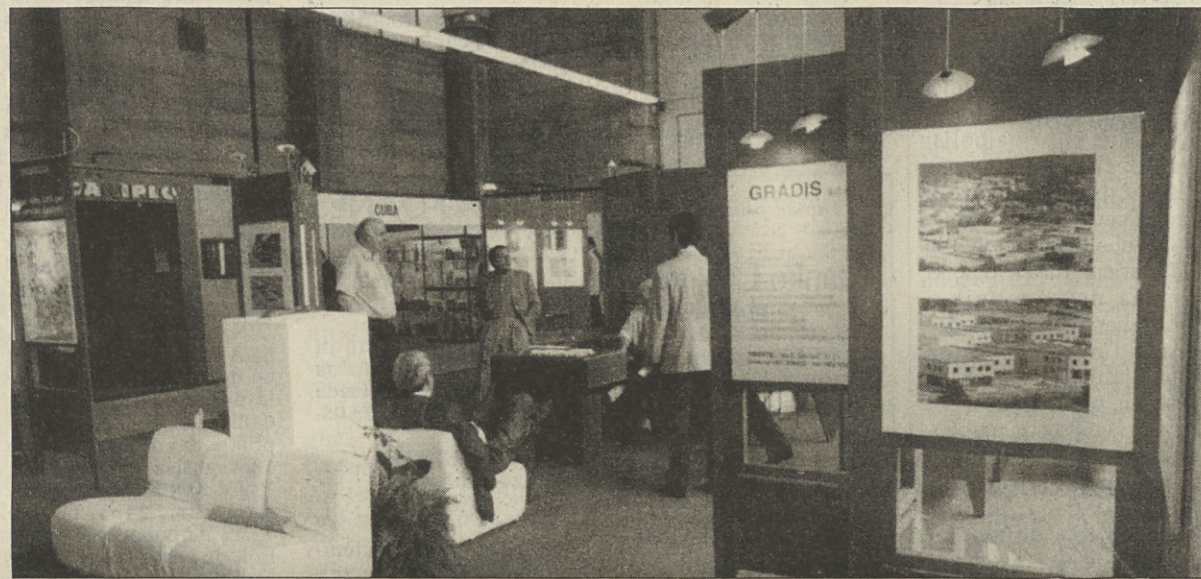
Opisane razmere navajajo varčevalce, da začnejo razmišljati o diversifikaciji svojih prihrankov. V tem okviru v zadnjem obdobju pridobivajo posebno mesto hranilna pisma. Kljub temu, da so kratkoročna pisma deležna višjega davčnega odtegljaja kot npr. BOT, se postopoma zmanjšuje razkorak v stopnji donosnosti. Pri srednjeročnih hranilnih pisem, torej pri tistih, katerih trajanje presega 18 mesecev, je davčni odtegljaj enak državnim obveznicam in se tako razmere spremenijo.

Domáci slovenski denarni zavodi trenutno ponujajo srednjeročna hranilna pisma, katerih donosnost presega obrestno mero, ki jo iztržimo z nakupom BOT. Po naših izračunih pov-

prečna donosnost teh hranilnih pisem presega 9%. K temu velja dodati, da si tako lahko zagotovimo tudi zanimivo obrestno mero za daljše obdobje, kar ne velja za nameriti v tem obdobju, ko smo v fazi splošnega padanja obrestnih mer.

Ob tem pa gre opozoriti, da se z investiranjem v hranilna pisma splaca pohiteti. Zelo verjetno se bodo namreč tudi naši zavodi že v prihodnjih dneh prilagodili nižji eskomptni meri in torej tudi manjši donosnosti obveznic BOT. (ok)

Pogled na razstavljeni prostor obrtnikov iz Furlanije-Julijske krajine na tržaškem velesejmu (Foto Ferrari/KROMA)

ZAPADLOSTI / PLAČILO IRPEF, ILOR, IRPEG

Blage »kazni« za zamudnike

Preteklega 18. junija je zapadel rok za vplačilo davčnih obveznosti IRPEF, ILOR, IRPEG in leto prvič tudi davka na zdravje za leto 1992, obenem pa so morali prvi obrok predjuma na dohodek v letu 1993 poravnati tisti davkoplačevalci, pri katerih je vrednost omenjenih davcin presegala 511.000 lir. V primeru, da je kateri izmed zavezancev zamudil omenjeni rok, ali pa je plačal nižji znesek od dolgovane, ima možnost, da se »izmaže« sorazmerno poceni. Prav v

zadnjem trenutku je namreč parlament odredil skoraj simbolične zamudne obresti, ki znašajo 1 odstotek za vplačila do 30. junija in 3 odstotke v obdobju od 1. do 15. julija, ko zapade tudi rok za predložitve davčne prijave 740 za leto 1992 in prijave za davek ICI. Finančno ministrstvo pojasnjuje, da mora zavezane pristeti zamudne obresti k osnovnemu davku, tako da je vplačilo eno samo, skupen sestevek davka in obresti pa navedemo v ustreznem okencu davčne prijave.

****Do konca meseca morajo podjetniki, ki so vpisani, v seznam podjetij pri Trgovinski zbornici, plačati pristojbino za tekoče leto, znesek pa je že natisnjen na poštni položnici. Podjetniki so na obrazcu dolžni navesti število zaposlenih dne 31. decembra 1992.**

*****Proizvajalci strupenih in škodljivih orodij morajo predložiti na posebnih obrazcih izjavo o odpadkih, ki so jih proizvedli v letu 1992.**

informacije SIP uporabnikom

Plačilo telefonske računa za 3. dvomesečje 1993

Opozarjamo zainteresirane, da je že zapadel rok za plačilo telefonskega računa za 3. dvomesečje 1993.

Opozarjamo vse, ki še niso poravnali računa, naj to store čimprej in se tako izognejo prekinitvi telefonskega servisa.

Račun lahko poravnajo na pošti z doplačilom predvidenega davka ali kateremkoli bančnem zavodu z doplačilom komisijskih stroškov, ali brezplačno na avtomatičnem servisu »BANCOBOL«. Naprošamo, da nujno sporočite na št. 188 (klic je brezplačen) vse podatke o izvršenem plačilu.

VAŽNO OPOZORILO

Na telefonskem računu so na posebnem mestu razvidni zneski prejšnjih dvomesečij, v katerih ni bil poravnani račun. Obveščamo imetnike poštinih tekočih računov, da lahko poverijo pošto upravo, da avtomatično izplačuje telefonske račune z dvigom zneska iz imetnikovega tekočega računa. Za ta servis poština uprava zaračuna 1000 lir komisije letno (ali 500 lir za obdobje krajše od semestra).

Nekateri bančni zavodi nudijo, že nekaj časa, podoben servis imetnikom tekočih računov in to brezplačno ali z zaračunavanjem komisij, kot jih predvideva bančni zakon.

Società Italiana per l'Esercizio delle Telecomunicazioni p.a.

ZAKONODAJA / PARLAMENT NA DELU

Obetajo se bistveni popravki minimanevra

Pravi upor proti nekaterim nesmiselnim ukrepom

Vse kaže, da bo parlament obrnil povsem na glavo osporavani davčni »minimanever« Ciampijeve vlade in da bo tako v marsičem vsebinsko izvolil odlok st. 155/93. Proračunska komisija v poslanski zbornici je namreč prisljubila pravcatemu uporu družbenih in političnih sil zoper nekatere nesmiselne ukrepe, ki bi neracionalno in krivično prizadeli mnoge kategorije, medtem ko bi bil davčni priliv nezna-

ten. V besedilo zakonskega odloka bodo zanesljivo vneseni bistveni popravki. Tako bo zagotovo ukinjena (odprto je vprašanje, od kdaj) napovedana obdavčitev (v višini 27,27%) vseh honorarjev, ki jih prejmemo sode-

lavci in konzultenti za »koordinirane in redne oblike sodelovanja«, in katere iztržek je bil namenjen zavodu INPS. To naj bi veljalo za osebe, ki so že zavarovane pri katerem izmed pokojninskih skladov, medtem ko si utira pot hipoteza, da bi nezavarovane sodelavce bremenila nižja socialna dajatev, ki naj bi se gibala okrog 15%. Napovedujejo tudi ukinitve povzgojnega socialnih dajatev za družinske pomočnice, ki naj bi se po odloku skoraj podvojil. Na tapeti so tudi zavarovalni prispevki za pokojninski sklad samostojnih delavcev, ki so od 1. junija poskočili za okrogli odstotek (od 14 na 15% vsega podjetniškega iztržka): vse bolj si utira pot va-

rianta, po kateri naj bi povzgojnega zneska le pol odstotka (globalna pokojninska obremenitev 14,5%). Tudi predjem davka IVA naj bi se znižal od 88 na 80 odstotkov.

Za kompenzacijo nižjih davčnih prihodkov pa bo morala davčna uprava iztržiti večji priliv iz katere od ostalih postavk. Obvezen bančni depozit socialnih dajatev, ki jih vnovčuje 14 samostojnih pokojninskih skladov profesionalcev, naj bi poskočil od 15 na 20 odstotkov. Ta hipoteza pa je naletela na odločen odpor prizadetih kategorij in s tem v zvezi je novinarski sklad INPGI za 25. junija oklical vsedržavno stavko, tako da bo zavladalo 24-urni informacijski molk. (B.S.)

SEŽANA / SEJEM DROBNEGA GOSPODARSTVA

Prvič tudi SDGZ

Sežanska sejma, ki bo od 24. do 27. junija se bodo prvič udeležili tudi obrtniki SDGZ

Druge izvedbe Sejma drobnega gospodarstva, ki ga od jutri do nedelje v Sežani prireja tamkajšnja Obrtna zbornica, se bo udeležila tudi skupina obrtnikov, članov Slovenskega deželnega gospodarskega združenja. Naši obrtniki namreč z velikim zanimanjem gledajo na vzhodna trzišča, zlasti seveda s Slovenijo in Hrvaško, ki ob njihovem položaju, v katerem se nahaja Italija in se posebno naša pokrajina, predstavljajo odlično priložnost za izhod iz krize. V ta namen se je Združenje tudi povežalo z Obrtno zbornico Slovenije, s katero namerava izvesti vrsto pobud, od katerih gre omeniti srečanje med tukajšnjimi obrtniki in njihovimi ko-

legi iz matice. Na srečanju, do katerega bo prislo od jutri do nedelje, v Sežani prireja tamkajšnja Obrtna zbornica, se bo udeležila tudi skupina obrtnikov, članov Slovenskega deželnega gospodarskega združenja. Naši obrtniki namreč z velikim zanimanjem gledajo na vzhodna trzišča, zlasti seveda s Slovenijo in Hrvaško, ki ob njihovem položaju, v katerem se nahaja Italija in se posebno naša pokrajina, predstavljajo odlično priložnost za izhod iz krize. V ta namen se je Združenje tudi povežalo z Obrtno zbornico Slovenije, s katero namerava izvesti vrsto pobud, od katerih gre omeniti srečanje med tukajšnjimi obrtniki in njihovimi ko-

misca mogoče ogledati stand nasega Združenja, v katerem bodo zastopali naslednja podjetja: Ilesina Bor Petra Doljaka, električne napeljave Blitz Ezia Maurija, ključavničarstvo Breg Severina in Petra Kozine, tiskarna Graphart Vinicia in Davida Stuparja, oprema za kopalnice, ogrevanje ipd. podjetja La Goccia Romana Tagliapietra, zlatarna Malalan, klimatizacija in ogrevanje Perini, elektronske table Siscom Borisa Sosica in avtomobilov Vip Car Damjana Sancina.

Naj k vsemu temu dodamo, da bo Hranilnica in posojilnica na Opčinah sponzor tokratne sežanske sejemске prireditve. (A.S.)

GOSTINSTVO / DELOVNI PROGRAM GOSTINSKE SEKCIJE SDGZ

V ospredju sodelovanje med slovenskimi vinogradniki in gostinci

Člani SDGZ in Kmečke zveze skupaj v boju proti pojavom »divjega osmičarstva« in za ovrednotenje domačega vinskega pridelka

Pretekli teden se je sestel novoizvoljeni odbor gostinske sekcije pri Slovenskem deželnem gospodarskem združenju v Trstu. Pod kosato lipo gostilne Furlan na Colu (tradicija hoče, da se naši gostinci sestajajo v domaći gostilni) sta predsednik sekcije Lino Doljak in tajnik Niko Tence predstavila program za naslednje mandatno dobo.

V duhu kontinuitete se bodo nadaljevali stiki z vinogradniki Kmečke zveze, o katerih so poročali gostinci, ki so člani skupne komisije KZ-SDGZ. Razlogov za tovr-

stno sodelovanje je več. V prvi vrsti, da bi s skupnimi močmi, z iskanjem večje kvalitete tako na ravni ponudbe kot proizvodnje, popestrili celotno turistično-gostinsko ponudbo na našem območju. Kmetje naj bi se potrudili za vedno večjo kakovost ustekleničenega in zlasti za razpoložljivost kvalitetnega odprtega vina, gostinci pa naj bi pospešili kulturo ustreznih predstavitev in povezave vina s hrano.

Pri takšnem ovrednotenju so angazirane tudi vse naše okoliske občine, s prirejanjem razstav in

pokušenj krajevnih vin pa se gostinci SDGZ nadejajo, da bo v okviru tega sodelovanja prislo tudi do omejitve pojava »divjega osmičarstva«, ki se je v zadnjem času precej razširilo po tržaskem Krašu, tudi v škodo krajevnih gostinskih obratov. Pri tem seveda niso mislile tradicionalne »frške« s ponudbo domačega vina in narežka in z ustaljenim časovnim razporedom ali pa agroturistični obrati, ampak pravcat »gostišča na borjaku«, z občutnim menjajem in po ponudbi povsem podobna restav-

racijam, z edino razliko, da niso obtežena s podobnimi rezijskimi stroški in dajatvami.

Da je to prava pot za skupno rast, se posebno v pričujoči krizi, kaže tudi pobuda goriskih gostincev, ki bodo po izkušnji tržaskih kolegov v poletnih mesecih obiskali kleti in vinograde briskih kmetov.

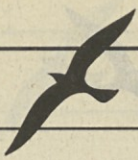
Druga, prav tako pomembna postavka v razpravi je bila skrb in perspektivno gledanje na strokovno izobraževanje, tako gostinskega kadra kot mladega rodu, ki prevzema res ugledne

obrate. Posebni tecaji naj bi stekli z običajnim sodelovanjem Slovenskega zavoda za poklicno izobraževanje in tudi v lastni reziži.

Sindikarno delo gostinske kategorije poteka z že navedenimi, a tudi manj vidnimi in rutinskimi dejavnostmi: s spremljanjem zakonodaje, občinskih in drugih upravnih norm, ki obravnavajo gostinstvo in z njim povezana področja; z imenovanjem članov v razne komisije (prav na omenjenem sestanku je odbor imenoval svojega tajnika Nika Tenceja kot pred-

stavnika Združenja v pokrajinski komisiji za gostinske obroke, ki je namdestila tovrstne komisije v manjših občinah tržasko pokrajine, v Dolini, Repentabru, Zgoniku in Devinu Nabrezini); tudi s protestom, če je potrebno, kot ob sprejetju zakona o minimumu tax z nedavnim zbiranjem podpisov in izobesjanjem protestnih lepakov v isti namen.

Tržaski gostinci imajo še druge načrte, ki naj bi jih realizirali tudi s sodelovanjem kolegov z Goriskega, a o teh kaj večje-seni. (D.D.)

POLITIKA / TUZZI VSE BOLJ OSAMLJEN

Podžupan Del Ben izključen iz PSI

Liga tačas pripravlja "ekipo" na Pokrajini

MARKO MARINČIČ

Medtem ko se Severna liga pripravlja na prevzem oblasti na Pokrajini, prihajata novosti dneva z Občine. Prva, ki bi se pred nedavnimi bila senzacionalna, danes pa je že skoraj pričakovana, je izključitev podžupana Maria Del Bena iz vrst PSI. Druga novost je uradna potrditev, da se bo občinski svet - morda zadnjič - sestel v ponedeljek, 28. junija.

Vest o izključitvi Del Bena je včeraj s tiskovnim sporočilom javil pokrajinski tajnik PSI Franco Stacul. Kot znano je vodstvo stranke pred nedavnimi sklenilo umik svojih dveh odbornikov iz občinske uprave: Alberto Alberti se je prilagodil sklepu, Del Ben ne. Zato je vodstvo PSI v soboto soglasno vzelo na znanje, da je kršil pravila statuta, ki jih je svobodno sprejel ob vpisu v stranko, in je dosledno s tem odredilo izključitev gospoda Maria Del Bena iz PSI. Zaradi tega gospod Mario Del Ben ne predstavlja več PSI v goriskem občinskem odboru in svetu ter drugih organih, kjer je odslužil njegova morebitna prisotnost le v osebnem imenu.

Socialisti so se s tem dokončno umaknili iz

občinske uprave kot pred njimi že republikanci, četudi je odbornik Druhuca raj zapustil PRI kot pa odborniško mesto. Zupan Tuzzi, ki je sicer v soboto napovedal, da bo tudi sam odstopil najkasneje do 15. julija, ima sedaj se problem več: en odbornik se je umaknil (Alberti), dva predstavljata le se sama sebe (Del Ben in Druhuca), eden je "zamrznjen" že od izbruha afere Coop (Brescak), eden je v zaporu (Cappella). V teh razmerah je sploh vprašljivo, ali bo ponedeljkova seja občinskega sveta potekala redno in omogočila odobritev obračuna ter nekaterih nujnih sklepov, kot si nada zupan. Takoj zatem bo kriza neizbežna, njen epilog pa naj bi bile volitve jeseni.

Na jesenske občinske volitve se odkrito racuna Severna liga, ki se po osvojitvi Pokrajine pripravlja na naskok na Občino. Tako nam je včeraj potrdil njen pokrajinski tajnik Giorgio Grossi, ki si sicer v teh dneh beli glavo s sestavo ekipe, ki bo vodila pokrajinsko upravo. Predsinoči sta Grossi in nova predsednica Monica Marcolini v Vidmu z deželni stambom Lige pripravljala

seznam imen. Javili jih bodo najbrž konec tega tedna. Skoraj gotovo bodo odborništvu za finance in javna dela zaupali dvema "tehnikom", ostali štirje odborniki pa bodo iz vrst izvoljenih svetovalcev (ki jih bodo morali zato nadomestiti). Imen se ne bo povedati, gotovo pa bodo upoštevali tudi teritorialno ravnovesje. Poleg samega Grossija, ki je iz Gorice in se sprico neizkušenosti Marcolinijeve že obnaša kot nekak "predsednik v senci", bo v odboru gotovo predstavnik Gradeza, morda Enzo Tirelli. Seznam bosta dopolnila najbrž se predstavnik trziškega in krminskega področja.

Kaj pa programi? Ligasi se morajo pravzaprav se seznaniti s konkretnimi upravnimi zadevami, čeprav imajo na seznamu že nekaj takojšnjih ukrepov: crtati odvečne stroške, na primer za "modre" avtomobile, udariti po osebnih pokrajini, ki naj med delovnim urnikom kar pozabi na odmore za kavo, izboljšati učinkovitost služb in storitev za občane. Ni veliko, toda volilci Lige si to pričakujejo. Pomembnejše stvari bodo prisle na vrsto kasneje.

POLETNO SREDIŠČE / ZAŽIVELO JE V DIJAŠKEM DOMU

Ob igri in zmaju Lakotaju tudi stik z računalništvom

Več kot petdeset otrok začelo počitnice z zabavnimi in ustvarjalnimi dejavnostmi v slovenskem poletnem središču

JURJ PALJK

V dijaškem domu Simon Gregorčič v Gorici so se že na stečaj odprla vrata malčkom, ki so nestrpnost čakali na začetek poletnega središča. Kar petdeset jih je prišlo do devete ure, ko so z Bojanom Rovtarjem iz Ljubljane začeli uro računalništva. Pa da ne bi kdo mislil, da se z Bojanom samo igrajo na računalnikih! Kje pa, saj je Bojan prvi izvedenec za računalništvo in dela na znamenitem inštitutu Jozef Stefan v Ljubljani!

Otroci bodo obiskovali slovensko poletno središče vse do sobote, 10. julija, ko se bodo zadnjič zbrali skupaj ob 10. uri in zapeli lepo pesem o zmaju Lakotaju, ki je letosnja maskota središča. Ob tej priložnosti bodo tudi izdali svoj almanah, tiskali in narisali ga bodo na računalnik sami. Kot vsako leto je pesmico in tudi pravilico o njem napisal slovenski glasbenik za otroke, Janez Bitenc iz Ljubljane, ki bo prišel v Gorico prihodnji teden in bo ostal z malčki vse do zaključka poletnega središča. Sicer pa je v središču lepo poskrbljeno za zabavo, saj imajo tudi krožek fotografije in video snemanja. Fotografirajo in sami razvijajo

Saj nas je v poletnem središču kar lepa družba, mar ne? (foto Studio Reportage)

slike pod vodstvom Petra Grusovina, ki jim pomaga z nasveti. Ze 28. junija jih bo obiskal gorški fotograf Assirelli, ki jim bo pomagal z nasveti in jih naučil skrivnosti fotografiranja. Imajo tudi krožek za oblikovanje, ki ga vodi Majda Makuc in Nadja Grusovin.

Za sport in gibanje je pristojna Damjana Česut, ki skrbi za to, da vedno malčki tekajo za zogo ali ob njej in ne ona za njimi, kot je duhovito rekel nek fantic, saj igrajo od nogometa, odbojke in kosarke do priljubljene igre med

dvema ognjema. Zadnji teden delovanja poletnega središča pa bodo vsak dan hodili v bazen, kjer se bodo tisti, ki se ne znajo plavati, naučili te umetnosti pod vodstvom plavalnih učiteljev.

V goste bo prišel tudi stari znanec Grega iz Ljubljane, ki je carodej in se kitaristi povrh. Sicer pa jih bodo že jutri obiskali kitaristi iz Kranja, prišli bodo tudi lutkovniki gledališča iz Kranja, starost slovenskih lutkovnih igralcev Nace Simončič pa bo prišel pokazati svoje spretnosti 5. julija. Pričakujejo se tolminske

alpiniste, uredništvo Cicibana iz Ljubljane in opravili bodo tudi več krajsih izletov. Letošnje središče je za otroke do dvanajstih let pravi raj: zabave jim res ne manjka, v središču pa imajo vsak dan dve malici in kosilo, ob 17. uri pa jih stari ali pa kombi odpelje domov.

Ko smo odhajali iz zivzava v poletnem središču, so lutkarji iz osnovne sole iz Vipave postavljali oder za igro "Piscanček Civko", ki govori o piscančku, ki tava po svetu in išče mamo in svoj dom....

TELEFONIJA / PREDSTAVILI NOV TELEFONSKI IMENIK

Družba SIP se v tržni konkurenci skuša uveljaviti s kvaliteto storitev

Stanje na Goriškem zadovoljivo - Ob navadnem telefonu so na voljo številni dodatni aparati - Dela na Korzu potekajo hitreje od predvidenega

Inž. Plovesana z novim imenikom (foto S. Reportage)

Na sedežu SIP so včeraj predstavili nov telefonski imenik 1993/94, ki ga začnejo danes deliti več kot 57 tisoč naročnikom v gorški pokrajini. Imenik je letos po zunanjem videzu nekoliko drugačen: tradicionalno črna barva platnice je nadomestila temno modra, z modro barvo pa so v njem posebej označili nekateri naročniki, zlasti podjetja.

Predstavitve imenika je tudi priložnost za obračun stanja na področju telefonije. Direktor podružnice inž. Plovesana se ni iznevil tradiciji in podal izčrpno sliko stanja. O uspehih govorijo številke: 44 naročnikov na 100 prebivalcev, kar za 3 odstotke presega vsedržavno povprečje,

1.151 javnih govorilnic, večinoma najsodobnejšega tipa, v povprečju 8, 9 na tisoč prebivalcev; 111 telefonov na vsakih 100 poslovnih enot itd. Nadaljnji porast pričakujejo tudi v tekočem letu, ko bodo posodobili mrežo tudi v Doberdolu. Kar zadeva dela na goriškem Korzu Italija, gre povedati, da potekajo zelo naglo in jih bodo zaključili že v enem mesecu.

Na srečanju z novinarji je bil govor o sprostivni telefonskega tržišča, kjer SIP nima več monopola, zato pa izboljšuje svoje storitve in tehnologijo. Posebej velja omeniti trgovino na sedežu SIP z vsakovrstnimi telefoni in sorodno orpemo (domači fax stane komaj pol milijona lir).

MAMILA / TUDI GLEDALIŠČE POMAGA

Mladi gostje terapevtske skupnosti »La tempesta« so uprizorili igro Ostržek

Člani terapevtske skupnosti za zdravljenje zasvojenosti od mamil »La tempesta« so v nedeljo popoldne na sedežu, kmetiji v Ul. Terza Armata zraven nekdanje psihiatrične bolnišnice, priredili praznik, na katerega so povabili svoje, prijatelje in socialne ter zdravstvene delavce. Predstavili so se tudi kot gledališčniki: pod vodstvom režiserja Alfia Bertonijsa so uprizorili Ostržek. Na sliki (foto Studio Reportage) prizor iz igre.

PO SODNEM OBVESTILU

Scarano se brani

80 milijonov za lansko volilno kampanjo

Nekdanji gorški zupan Antonio Scarano je včeraj ostro odgovoril na prejem novega sodnega obvestila. Tokrat mu ga je poslal državni pravdnik pri gorški preturi in sicer zaradi domnevnega nezakonitega finansiranja 80 milijonov lir, ki naj bi jih Scarano prejel od neke družbe za kritje stroškov lanske volilne kampanje. Scarano je takrat kandidiral za senatorja, kljub izdatnim v kampanjo vloženim sredstvom pa mu je izvolitev spodletela. Pretura se sedaj zanima, od kod je prejel denar in ali je pri tem kršil določila zakona o finansiranju strank.

Scarano, ki je v zadnjem času že prejel sodna obvestila glede preiskav o avtoportu, zahodni obvoznici in financerski soli je včeraj ostro odgovoril na to, kar so po njegovem mnenju le naloge. 80 milijonov naj bi bil honorar za poklicne storitve pri zvezi trgovcev ASCOM, ki da mu je bil lani v času volitev izplačan v dveh obrokih, nanašal pa se je tudi za zaostala obdobja.

MATURE / JUTRI PRVA NALOGA

Najprej slovenščina

V petek naloge iz posameznih smeri

Jutri se začne matura tudi na solah s slovenskim učnim jezikom. Maturanti bodo sedli ob 8.30 za solske klopi in začeli pisati prvo nalogo iz slovenščine. Na liceju Primož Trubar bo s tem zaposlenih 8 maturantov. V petek bodo nadaljevali z drugo pisno nalogo, ki je letos iz grškega jezika. Razpored ustnih izpitov se ni objavil, podobno kot tudi na ostalih solah. Slovenska sekcija zavoda ITI Galileo Galilei ima letos 11 maturantov, ki bodo jutri pisali slovensko, v petek pa naloge iz informatike. Na

državnem poklicnem zavodu za trgovske vede Ivan Cankar bodo po nalogi iz slovenščine v petek maturantje eksperimentalnega razreda pisali nalogo iz tehnike upravljanja podjetij, dijaki iz normalnega razreda pa naloge iz srbskohrvatskega jezika. Na tej soli je 17 maturantov. Na oddelku za zunanjo trgovino (bivša sekcija Ziga Zois) bo letos opravljalo matura 20 dijakov, ki bodo po nalogi iz slovenske imeli enalogo iz trgovinstva. Ustne izpite pa bodo imeli od 30. junija do vključno 3. julija.

NOVICE

Ssk se kljub vsemu zahvaljuje volilcem

Pokrajinsko tajništvo SSK Gorica se v posebnem tiskovnem sporočilu zahvaljuje vsem volilcem, ki so tudi na balotazi podprli smer in odločitve stranke. Pri tem ugotavlja, da je bil posebej razveseljiv in prodoren odziv slovenskih volilcev v slovenskih občinah. »Nov volilni sistem - kot je bilo pričakovati - naporov in glasov naše stranke ni nagradil, kar pa velja tudi za rezultate slovenske manjšine v celoti. Slovenska skupnost je v tem smislu preprčana, da se vse bolj širi spoznanje, kako Slovenci s sedanjo politično razdrobljenostjo v novem volilnem sistemu nimamo obetavnih možnosti. Nedavni volilni rezultati bodo omenjeno spoznanje nedvomno okrepili, zato gleda Slovenska skupnost po zaslugi tudi velikega odziva svojih volilcev v prihodnost z utemeljenim upanjem v vzpostavljane takšnih političnih odgovorov, ki bodo lahko v novih pogojih resnično koristili celotni manjšini.«

Sprememba izida v Trziču: Popolari izvolijo 2, SKP nikogar

Vecinski sistem za izvolitev občinskih in pokrajinskih uprav je povzročil "zrtev" tudi v Trziču. Včeraj so namreč uslužbenci volilnega urada ponovno izračunali glasove in porazdelitev mest v občinskem svetu ter ugotovili, da bodo Popolari porazenega zupanskega kandidata Calzolarija imeli 2 svetovalca namesto enega. V občinski svet bo prišel prvi neizvoljen, nekdanji pripadnik KD Giuseppe Tomarelli. Zaradi tega bo svojo edino predstavnico v občinskem svetu, Licio Morso-lin, izgubila Stranka komunistične prenoje. Do napake v prvi razglasitvi izvoljenih je prišlo, ker so skupno izračunavali količnike za izvolitev tako svetovalcev večine kot opozicije, medtem ko sta potrebna ločena izračuna, ki sta včeraj dala nekoliko drugačen rezultat.

Trzič: rešena kriza Sogeco

Na gospodarskem področju je na Goriškem več slabih kot dobrih vesti. Zato je vest o včerajšnji razrešitvi krize v trziškem podjetju Sogeco toliko bolj razveseljiva. Podjetje, ki proizvajala naprave za hlajenje bivalnih prostorov, je bilo v krizi že od začetka leta. Končno se je našel interes za odkup. To je trziška zadruga Nausicaa, ki je doslej proizvajala zlasti električno opremo za ladjedelništvo. Sporazum o odkupu so podpisali včeraj na zvezi zadrug v Vidmu. Ze v ponedeljek se bo vrnilo na delo 25 delavcev, dobri pa so tudi izgledi za naknadni povratek preostalih 20.

Na gradu se danes začne 3. festival amaterskih gledališč

Nocoj se prične pod sotorom na gradu 3. goriški festival amaterskih gledališč. Festival bo prinesel v Gorico veliko novosti z italijanskih gledaliških prizorišč, saj bodo nastopila amaterska gledališča iz cele Italije, ki bodo tekmovala za veliko nagrado Gorice, ki jo bo podelila publika. Danes bo nastopilo gledališče "Piccolo teatro al borgo" iz Cave dei Tirreni pod vodstvom Mimma Vendittija. Nastopili bodo s komedijo velikega italijanskega komediografa in komika Edoarda De Filippa "Non ti pago". Avtor je menil, da je ta komedija njegovo najbolje delo. Abonma za vse predstave, ki bodo vsako sredo in soboto ob 21. uri na goriškem gradu, stane 70 tisoč lir, znižan 55 tisoč, vstopnica za vsako posamezno predstavo pa velja 10 tisoč lir.

OBVESTILA

SD SOVODNJE obvesča, da bo občni zbor v ponedeljek, 28. junija, ob 20.30 v prvem in ob 21. uri v drugem sklicu.

CENTER ZA GLASBENO VZGOJO EMIL KOMEL vabi na nastop Pod cerkvenim obokom. Nastopajo zbor, orgle, violino in komorne skupine v cerkvi sv. Ivana v Gorici jutri ob 19.30.

SINDIKAT INCA-CGIL obvesča, da je njihov uslužbenec vsak četrtek od 15.45 do 18. ure prisoten na zupanstvu v Sovodnjah za informacije, izpolnjevanje raznih obrazcev, pokojnin itd.

SEKCIJA KRVODAJALCEV iz Sovodnje sporoča, da napovedanega izleta v Rim ne bo zaradi premajhnega števila prijav.

AKCIJA TABORNI-KOV RMV ob 40-letnici ustanovitve: Nazaj v taborniški raj. Prijave do konca junija. Prijavnice so na razpolago v ulici Malta, v knjižnici D. Feigel ter pri članih.

SKUPNOST ARCOBALENO obvesča, da je na sedežu v Ul. sv. Mihaela 38, tel. 22012, šiviljska delavnica na voljo strankam vsak ponedeljek, sredo in petek ob 15. do 17. ure.

LJUDSKA KNJIZNICA DAMIR FEIGEL v Gorici obvesča, da bo do 23. julija poslovala po poletnem urniku: od ponedeljka do petka od 8. do 13. ure.

OBČINSKA KNJIZNICA V DOBERDOBU je v poletnem času odprta v ponedeljek in sredo od 15. do 18. ure in v torek in petek od 10. do 13. ure.

Z novopečeno mami-co Barbaro, se ob prihodu mulega

Matije

veselijo tudi kolegi in sodelavci
Anamarija, Metka, Mariza, Breda, Vili in Vanek

KINO

GORICA VITTORIA 20.00-22.00 »Lezioni di piano«. Rez. Jane Campion. Zlata palma na festivalu v Cannesu. Jutri Gorica kinema: 20.45 »Arriva la bufera«. Rez. Daniele Luchetti, i. Diego Abatantuono in Margherita Buy.

CORSO 18.00-20.00-22.00 »Tokio decadence«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

LEKARNE

DEZURNA LEKARNA V GORICI OBČINSKA 1, Ul. S. Michele, tel. 21074. DEZURNA LEKARNA V TRZICU AL REDENTORE, Ul. F.lli Rosselli 23, tel. 410340.

POGREBI

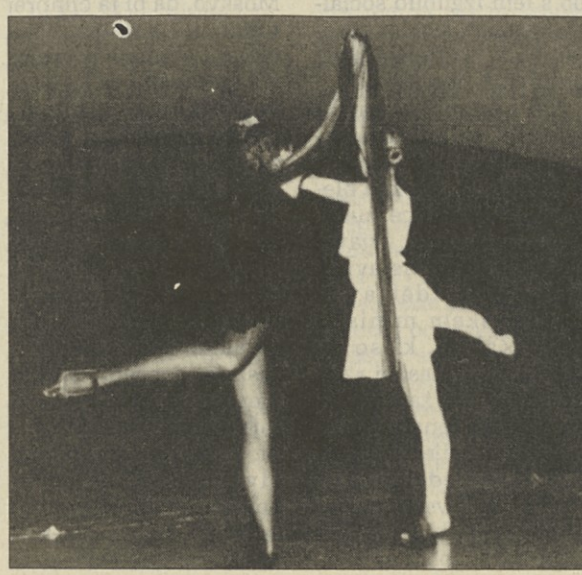
Danes ob 11.30 Bruna Pozzar vdova Mecchia iz bolnišnice Janeza od Boga v Trziču in ob 12. uri Gisella Mozetic iz splošne bolnišnice v cerkev v Standrežu in na glavno pokopališče.

KULTURA / DVA BALETNA VEČERA NA GRADU

Skupni nastop štirih baletnih šol

Poleg plesalk in Gorice in Trziča tudi gostje iz Ljubljane in Beljaka

Na gradu je bila te dni velika plesna prireditev v gledališču pod sotorom. Privabila je veliko število ljubiteljev plesa in po pravici povedano so gledalci imeli kaj videti, saj so nastopile štiri baletne sole iz treh držav: eksperimentalna baletna skupina goriske sole Tersicore, skupina Balletschule iz Beljaka, skupina sole Tersicore iz Trziča in predstavniki Srednje glasbene in baletne sole iz Ljubljane. Mladi plesalci in plesalke so izvajali klasične balette in tudi moderne plesne. (Foto Studio Reportage)

Guseinov prevzel oblast

BAKU - Vodja azerbajdzanskih upornikov Suret Guseinov je prevzel oblast v Azerbajdžanu in zavrnil pooblastila predsednika parlamenta Gajdarja Alijeva, ki je konec tedna prevzel mesto predsednika države in dejal, da resnost razmer v državi ne dovoljuje, da bi predsednik parlamenta samovoljno prevzel vso oblast. V Baku je že prisla skupina oboroženih upornikov, ki jih kljub prepovedi vlade, da v mestu nosijo orožje, nihče ni niti poskušal razorožiti. Uporniki so povedali, da so samo na enodnevnem »neuradnem« obisku. Alijaz Motalibov, nekdanji predsednik Azerbajdžana, ki je bil marca 1992 odstavljen, je dejal, da je pripravljen znova prevzeti oblas, da bi rešil državo iz krize. (Reuter)

Težavna pot k miru v JAR

JOHANNESBURG - Medtem ko južnoafriške stranke se naprej skušajo doseči soglasje in postaviti dokončni datum volitev, s katerimi bo zaključili 350-letno prevlado bele manjšine v državi, se medcrnski spopadi nadaljujejo. V noci s ponedeljka na torek so bile v pokrajini Natal ubite 4 osebe, tako da se je število žrtev spopadov v zadnjem tednu dni dvignilo na 38. Clan skupine, ki preiskuje medcrnske spopade, Roy Ainslie je povedal, da je večina spopadov povezanih z nesoglasji med Afriškim nacionalnim kongresom (ANC) Nelsona Mandele in Inkhatu Mangosutha Buthelezija. Voditelja obeh sprtih strani naj bi se sestala že danes. Na torkovih pogajanjih je Panafriški kongres zavrnil podpis resolucije, s katerim se odreka oboroženemu boju. (Reuter)

Zahteva SDP pred sodiščem

KARLSRUHE - Nemško vrhovno sodišče je v torek začelo razpravljati o zahtevi Socialdemokratske stranke, da nemških vojakov ne bi poslali v Somalijo v sklopu sil ZN. Opozicija zahteva, naj odločitev o pošiljanju nemških vojakov sodišče razglasi za protustavno. Sodišče naj bi dokončno odločitev objavilo konec tega tedna. Če bo presodilo, da nemška vlada ni ravnala pravilno, bo kancler Kohl moral odpoklicati vseh 300 vojakov, ki so že odpotovali v Somalijo. (Reuter)

PISMO IZ LONDONA

Otok se podira, ceste se topijo, športniki izgubljajo

ALJA KOSAK

Ko se je med neobičajno deževnim pomladnim vremenom pred desetimi dnevi pokazalo sonce in je postalo vroče, so Britanci govorili že o toplotnem udaru, čeprav temperature niso presegale 30 stopinj Celzija. Toda vročina je povzročala zmedo, katran na cestah se je topil, pokal je asfalt in londonskega mostu, ki so ga odprli in dvignili, da so spustili mimo nekaj ladij, niso mogli več zapreti, ker se je 99 let staro železo od vročine napelo.

Ob tem pa se je v severnem Yorkshiru odtrgal se del obale in v morje je zgrmel cel hotel, kar je Britance spet živo opomnilo, da je erozija neustavljiva. Na nekaterih predelih vsako leto poberi šest metrov široke pasove obale in od rimskih časov se je britanska obala pomaknila v notranjost že za več kot pet kilometrov, izginilo pa je približno trideset vasi.

Po teh opominih in godrnjanju nad vročino so se pripodili črni oblaki, ki so prinesli dež in poplave v Walesu in Corwallu. Tri tisoč ljudi je zaradi tega ostalo brez domov. K tem novicam pa so dodali slabo voljo se športniki. Državno kriketsko moštvo je izgubljalo tekme kar zapovrstjo, ko pa so se Američani potolčili britanske nogometne v Bostonu, so novinarji sporočili: britanski nogomet je umrl od strahu.

Toda tudi novice na političnem prizorišču niso dvigale britanskega ugleda in morale. Javnimnenjske raziskave so sporočale, da britanski premier Major podira rekorde v neprimljivosti in rekordno nizko število Britancev (le 21 odstotkov) je zadovoljnih z njegovim delom. Ob tem pa je vladi in premieru zadal hud udarec se nekdanji

premierov prijatelj in finančni minister Norman Lamont, ko je v svojem odstopnem govoru napadal premiera in obtoževal vladu, da daje vtis, da je sicer na oblasti, oblasti pa nima. Svaril in grozil je, da si vlada ne zasluži, da bi preživela, če se ne bo temeljito spremenila. To pa je spodbudilo opozicijo in komentatorje k ugotovitvam, da so premierovi politični dnevi steti in da se bo moral prej ali slej posloviti.

Ali je kaj trden most? Pesimistično razpoloženi Britanci se bojijo, da se bo kmalu podrli (Foto: Z. D. S. / TRIO)

Ker se novinarji po sili razmer ukvarjamo le s slabimi novicami (bralci so namreč dokazali, da časopisov z dobrimi novicami ne kupujejo), takšen plaz slabih novic z otoka zbuja tudi slabo novinarsko vest, ker daje vtis, da se bo otok podrli, ceste raztopile ali potopile, zaradi neuspehov športnikov in politikov pa je življenje vsak dan bolj klavmo in težko. Skratka, na otoku vlada kaos. V resnici kaosa ni, življenje teče kot

ponavadi, nekaterim je laže, drugim teže, junij pa je, ce sije sonce ali ce dežuje, eden najprijetnejših mesecev.

Medtem so se zadeve na zunaj umirile, nogo-metasi so celo izenacili z Brazilci, poslanci vladajoce konservativne stranke so strnili vrste in večina je javno obljubila zvestobo svojem voditelju. Celo nekdanja premierka lady Thatcher je sporočila, da podpira Johna Majorja, čeprav ni nobena

skrivnost, da se v marsičem z njim ne strinja, najmanj pa v politiki do Bosne in do sporazuma iz Maastrichta. Toda v Londonu poročajo, naj bi bila lady Thatcher mnenja, da volilci ne bi tolerirali se drugega političnega atentata na vladajočega premiera (žrtev prvega je bila sama) in takšno dejanje bi le laburistom pomagalo priti na oblast.

Komentatorji in nekateri poslanci pa tudi sklepajo, da je lady Thatcher

BARBARA KRAMZAR

dard v državah nekdanjega realsocialističnega bloka rešil samo izvoz na drugo stran nekdanje železne zaves.

Voditelji dvanajsterice, ki so se zbrali na dvodnevem vrhunsko srečanju v Kopenhavnu, so v odgovor na najhujše teza-ve Stare celine po arabskem naftnem embargu v 70. letih ponudili stiri-dest strani dolgo zaključno resolucijo, ki probleme sicer imenuje, resitve pa spet prepusca dobri volji posameznih članic in pogajanjem med njimi.

Predsednik »evropske vlade« Jacques Delors bo najbrz dobil finančno injekcijo za razvoj telekomunikacij, transportne mreže in visoke tehnologije, toda sredstva za industrije prihodnosti niso bila nikoli največji evropski problem. Evropska investicijska banka bo tudi namenila milijarde ekujev za gospodarsko rast, pomoč majhnim in srednjim podjetjem in za razvoj. Pri velikanski nezaposlenosti in finančnih težavah, ki v zadnjih letih najbolj pretrpajo članice dvanajsterice, pa bo po tudi v Kopenhavnu se nekaj časa po starem. Razen se tradicionalnega nasprotnika vseevropskih delavskih in socialnih pravic, britanskega premiera Johna Majorja, so

drugi voditelji dvanajsterice soglasno zavrnili spremembe v velikodusni bruseljski socialni zakonodaji, pa čeprav zaradi nje Evropa že dolgo ustvarja veliko manj delovnih mest kot njeni tekmi Japonska in Amerika, evropski izdelki pa so manj konkurenčni na svetovnih trgih. V Kopenhavnu se zaradi francoskega nasprotovanja niso niti dotaknili kmetijskih subvencij, druge velikanske jame brez dna, ki po eni strani ohranja evropsko socialno podobnost, hkrati pa s neverjetnimi vsotami obremenjuje proračune in davkoplacevalce. O visokih obrestih, tretji veliki evropski teza- vi, pa so voditelji v Kopenhavnu zmogli samo priporočilo vladam, naj jih zmanjšajo. In ker je bil ob govorjenju o previsokih obrestih nemški kancler Kohl modro - in protinflacijsko - tiho, bo zaman tudi vrsta zmanjševanj obrestni na kratkoročne kredite v drugih evropskih prestolnicah. Evropsko finančno politiko pač kroji nemška Bundesbanka, spremembe v drugih centralnih bankah pa so samo izhodi v sili in odmik od načrtovane evropske valute.

Voditelji dvanajsterice so z levo roko odpravili tudi »vzhodno vprašanje«. Res so se prvič sploh pogovarjali o kriterijih za priključitev pridruženih članic

Predsednike in ministre držav evropske dvanajsterice skrbi predvsem usoda združene Evrope (Telefoto: AP)

nic Poljske, Madžarske, Češke, Slovaske, Bolgarije in Romunije (ne pa tudi Slovenije, ki se je odločila za samostojna pogajanja z Bruslji) in dolocili petnajst odstotkov sredstev iz programa Phare za izboljšanje infrastrukture v teh državah. Toda države vzhodne in srednje Evrope ne morejo biti zadovoljne s ponudbo. Evropa bo po novem prej odprla svoje trge za njihove izdelke,

a ne pred dvema ali celo tremi leti. Do takrat pa se lahko v osiromašenih in nestabilnih vzhodnih državah zgodi marsikaj. Se več, med pogoji za vstop v ES bosta tudi spustovanje vse bruseljske zakonodaje - tudi za Vzhod predragih socialnih programov - in dovolj razvit trg, ki pa ga vzhodne države brez možnosti izvajanja ne bodo mogle doseči.

Besede o prelomnosti

srečanja v danski prestolnici in psihološkem ter moralnem okrevanju Evropske skupnosti, ki sta jih ob koncu vrhunškega srečanja izrekla danski premier in francoski predsednik, so upravičene samo zato, ker se evropski voditelji po dolgem času niso sprli med seboj - in ker so očitno vsi soglasni, da bodo najbolj nerealne ukaze maastrichtskih sporazumov vsaj za nekaj časa

pusili v predalu. Evropski voditelji so v Kopenhavnu pokazali, da znajo tudi bolj pragmatično razmišljati kot doslej. Zdaj pa bodo morali tudi pragmatično ukrepati. Predsednik Evropske komisije Jacques Delors, ki bo do decembra pripravil smernice za vstop Evrope v 21. stoletje, je povsem pravilno opozoril, da življenje ne odpušča tistim, ki ne znajo ali nocoje reševati svojih težav.

ESTONIJA / ZAKON O DRŽAVLJANSTVU

Rusi potrebujejo dovoljenje za bivanje

Odnosi med Estonijo in Rusijo še hladnejši

JEAN RAFFAELI / AFP

MOSKVA - Novi zakon o državljanstvu, ki ga je v ponedeljek sprejela Estonija, razglasa več kot 500.000 prebivalcev ruskega porekla za »tujce«, ki morajo v tako napeti odnos med baltičskimi državami v dveh letih zaprositi za dovoljenje za bivanje, s čimer se bodo še bolj ohladili že tako napeti odnosi med Tallinomom in Moskvo. Novi predpisi so se bolj zaostriili: ustavna določila, ki so stopila v veljavo julija lani in odredila volilno pravico več kot 42 odstotkom 1,5-milijonskega prebivalstva te države, podobno kot je to storil prvi zakon o državljanstvu, ki so ga sprejeli v začetku leta 1992. Moskva je 18. junija, tri dni, preden je estonski parlament sprejel zakon o tujcih, objavila uradno sporočilo Ministrstva za zunanje zadeve: »Na stotisoče estonskih prebivalcev bo s tem izgubilo socialno varnost, ker bo obsojeno na življenje brez političnih pravic.«

To opozorilo naj bi estonske oblasti napeljavale k temu, da bi se odrekli besedilu, ki »krši elementarne pravice manjšin«, je v torek izjavil odgovorni predstavnik baltskega oddelka pri moskovskem ministstvu. Zakon, ki so ga izvolili z 59 glasovi »za« in tremi vzdrazanimi na pobudo nacionalno radikalne koalicije, ki je na oblasti, opredeljuje kot »tujce« tudi vse tiste ne-estonske prebivalce, katerih starši so se preseli-

li v državo, preden je nekdanja Sovjetska zveza leta 1940 priključila Estonijo. Dopusča jim sicer dveletni odlog, v katerem si lahko pridobijo dovoljenje za bivanje, brez katerega pa jih bodo pojmovali kot nelegalne priseljence, ki tvegajo izgon iz države. Estonija si je prav tako izgovorila pravico, da takšno dovoljenje za bivanje zavrne »določeni kategoriji oseb«, med njimi »tujim vojakom, ki služi v Estoniji, in njihovim družinam«, prav tako pa tudi »tujcem«, ki so brez zaposlitve. Mestne oblasti Tallinna so prejšnji teden objavile, da bodo izgnale ruske vojake, ki so bodo ti umaknili iz svojih oporišč. Besedilo omenjenega zakona se neposredno nanasa na približno 30.000 vojakov, ki so nastanjeni v Estoniji, in je namenjeno pritisku na Moskvo, da bi ta cimprej umaknila »okupacijske cete«. Februarja je estonski parlament že izglasoval zakon o nujnosti znanja estonskega jezika za vse tiste, ki prosijo za estonsko državljanstvo. Sleherni, ki zanj prosijo, mora razumeti »pogovorni jezik«, prav tako pa tudi uradna sporocila ter opraviti ustni izpit, vključno s sposobnostjo pisanja prošnje, življenjepisa ter izpolnjevanja formularjev v estonscini. Rusko govoreči prebivalci, med katerimi nekateri živijo že več desetletij v delavskem mestu Varni (na severoz-

hodu), zaenkrat se niso začeli vlagati prošnje za naturalizacijo. Novi zakonski ukrepi bodo se poglobili napetosti z Rusijo, ki so tudi posledica majske odločitve Sveta Evrope, s katero je Estonija postala njegova članica. Ob tej priložnosti je ruski minister za zunanje zadeve Andrej Kozirjev odklonil svojo navzočnost v Strassbourgu. Med aprilskim vrhom v Vancouvru je ruski predsednik Boris Jelcin Billa Clintonu opozoril na »kršitve manjšinskih pravic« v Estoniji in Latviji. V soboto je v Narvi več sto rusko govorečih prebivalcev grizalo, da bodo sprožili gibanje za splošno stavko v primeru, če bo novi zakon sprejet. V uradnem sporocilu, ki so ga poslali v Moskvo, je estonski premier Lart Maar zagotovil, da zakon ne predvideva izseljevanja rusko govorečega prebivalstva in da je povsem v skladu z normami, ki veljajo v vseh evropskih državah. »Nasi nasprotniki uporabljajo dezinformacije, s katerimi hočejo diskreditirati estonski model razvoja«, je izjavil Lart Maar v prispisanju, da »tiste sile v Rusiji, ki hočejo obnoviti nekdanje cesarstvo, počnejo vse, kar je v njihovi moči, da bi Estonijo obdržali znotraj svojega vplivnega področja.«

»Rusija zamuja z umikom svojih vojaških čet, zdaj pa išče izgovor za takšno obnasanje,« je zapisano v sporočilu.

BALKAN / HITRI PREOBRATI

Muslimani so se morali »omehčati«

V Københavnu so Iztbegovića prepričevali, v Zagrebu pa vsaj začasno odstavili

SARAJEVO, ZAGREB, KØBENHAVN - Medtem ko so se predsedniki, premieri in ministri držav zahodnoevropske dvanajsterice v Københavnu pripravili o morebitni odpravi embarga na prodajo orožja Muslimanom v BiH (prepoved sicer zadeva vse države na tleh nekdanje Jugoslavije, tudi Slovenijo) in se vsaj približno strinjali, da je treba Bosni pomagati z ljudmi (predvsem vojniki) in gnetno, so v Sarajevu izvedeli, da sta se poglavarja bosanskih Hrvatov in Srbov, Boban in Karadžić v Njivicah pri Hercegovnem že pred tremi dnevi dogovorila o izmenjavi ujetnikov, ranjencev in civilnega prebivalstva. Njun sporazum pomeni pravo preseljevanje naro-

dov, saj sta se, tako poročila srbska agencija Srna, pogodila o »izmenjavi vseh ujetnikov in ranjencev in vseh civilnih, ki se želijo preseliti s srbskih na hrvatska ozemlja in nasprotno«.

Karadžić in Boban sta se, sodeč po agencijskih novicah, dogovarjala tudi o prihodnji delitvi Sarajeva. Predsednik skupščine bosanskih Srbov Krajinski je namreč že izjavil, da »ni mogoče dovoliti, da bi vse, kar so zgradili skupaj, zdaj ostalo samo Muslimanom«. Če pa Sarajevo ostane Muslimanom, pravi Krajinski, bodo morali to plačati z drugimi ozemliji.

Srbsko-hrvatsko paktiranje utegne se enkrat postaviti na preizkušnjo zahodnoevropsko politiko

do Balkana. Pomočniki in svetovalci voditeljev dvanajsterice so v Københavnu, na svojem polletnem vrhu, o Balkanu napisali 40 strani dolg predlog nekakega skupnega sporočila, v katerem je bilo več »ugotovitev« in »želja« kot jasnih sklepov. Na koncu so njihovi šefi sprejeli le stran dolgo besedilo, v katerem so strnili vse, o čemer se jim je posrečilo zediniti.

Ze v uvodu so kar se la da jasno poudarili, da Srbi in Hrvati ne morejo in ne smejo diktirati mirovnih sporazumov v Bosni, niso pa omenili odprave prepovedi prodaje orožja. Med razpravo o Balkanu so se namreč sprli takoj, ko je nemški kancler Kohl (ki ga je prej predsednik Clinton za to pisno nagovoril) predlagal »nujno odpravo embarga«.

Britanski premier Major je, kot je bilo videti tudi na televizijskih posnetkih, »skočil pokonci«, izjavil, da to ni politika, ki bi jo podpiral, in dodal, da se zavzema »za zaustavitev ubijanja, in ne za pomoč pri ubijanju«. Major je sicer tako stalice zagovarjal že doslej, v Københavnu pa bi, pravijo opazovalci, morda celo pogojno pristal na odpravo embarga, če tega ne bi predlagal prav nemški kancler in če Kohla ne bi spodbudil prav ameriški predsednik. (R. S.)

Prvič po starih tednih se je tovornjakom z zdravili in hrano včeraj posrečilo prebiti v Gorazde, najpomembnejšo muslimansko enklavo v vzhodni Bosni, kjer v hudem pomanjkanju in pod nenehnim srbskim obstreljevanjem živi več kot 70.000 ljudi, med njimi največ beguncev. Deset tovornjakov, ki so jih Srbi pred mestom zadrževali več dni, je pripeljalo osemdeset ton pomoči.

Gorazde je odrezano od sveta že od začetka vojne pred dobrim letom, konec prejšnjega meseca pa so Srbi začeli najhujšo ofenzivo, med katero so sicer prebili obroč branilcev, vendar kljub neprestanemu topniškemu obstreljevanju niso zavzeli središča mesta, ki so ga ZN pred poldrugim mesecem razglasili za »varno območje«. V zadnjem srbsko-hrvatskem predlogu o delitvi BiH na tri dele (kolikor je doslej znano) Gorazda ne omenjajo več med območji, ki naj bi sodila v muslimansko državo znotraj prihodnje (kon) federalne BiH. (R. S.)

UKRAJINA / PREDSEDNIK JE POPUSTIL

Kravčuk umaknil odlok o nadzoru nad delom vlade

Predsednik in premier složno nagovorila člane kabineta

KIJEV - Ukrajinski predsednik Leonid Kravčuk in premier Leonid Kučma sta se zdaj zakopala bojno sekuro. Predsednik je namreč umaknil odločbo, s katero se je pred mesecem dni postavil na celo vlade in tako koncal enomesečni parlamentarni spor o vodenju države v njenih najhujših casih, ki je grozil zaustaviti tudi vse drugo delo, predvsem izpeljavo gospodarskih reform. Zato pa je nemudoma izdal nov odlok, ki poziva državne ustanove, naj bolje sodelujejo. Nove odnose sta potrdila s skupnim ponedeljkovim nastopom na zasedanju kabineta, ki ga je prenasala tudi ukrajinska televizija. S skupnimi močmi naj bi se zdaj posvetila reševanju nakopičenih gospodarskih težav, saj kon-

servativne sile pritiskajo na vlado, naj poveča plače in državne podpore podjetjem. »Ne jaz ne premier nisva dobila nobenega svežega denarja,« je ukrajinska tiskovna agencija citirala predsednika Kravčuka. »Kdor od vlade zahteva denar, se mora zavedati, da potiska državno vodstvo v kot.«

Na ponedeljkovem sestanku vladnega kabineta so razpravljali tudi o posledicah dvanajstidnevne rudarske stavke. Večina od dvestopetdesetih rudnikov v vzhodni Ukrajini je začela obatovati, ko je vlada delavcem obljubila povišanje plač in nekatere druge ugodnosti. Prvi premirov namestnik je vlado pozval, naj podvoji najnižjo plačo, in sicer na 40.000 karbovantsov, kar

je približno dvanajst dolarjev. Kučma je takemu »populističnemu« ukrepu nasprotoval, češ da bo ljudi potisnil se v hujšo bedo. Minister za delo Mikola Kaskevič je dodal, da bi izpolnitev dogovorov z rudarji o povišanju in indeksiranju plač ter znižanju davkov državo stalo velikanske vsote denarja, ki bi jih lahko zagotovili le s tiskanjem denarja, to pa bi povzročilo dobesedno prosti padec nacionalne valute. Po zasedanju vlade pa je novinarjem dejal, da bi predvideno povišanje plač v bližnji prihodnosti zagotovo dokončno zlomilo ukrajinsko gospodarstvo.

Leonid Kučma, ki je bil v prejšnjem sistemu direktor največje tovarne raket na svetu, je po mnenju po-

znavalcev za zdaj edini človek v Ukrajini, ki je sposoben usmerjati reformo - je tudi njen glavni nacrtovalec -, vendar doslej ni mogel uresničiti veliko od nacrtovanega. Nekaj uspehov je imel doslej predvsem pri privatizaciji drobnega gospodarstva in zaustavljanju inflacije.

Eden od velikih ukrajinskih problemov so visoki dolgovi Rusiji za nafto in plin, se posebej potem, ko je velika sosedna začela dragoceni gorivi zaračunavati po svetovnih cenah. Zato se številni strokovnjaki zavzemajo za širitev ukrajinskih jedrskih zmogljivosti, čemur pa ostro nasprotujejo ljudje, ki se se vse preveč živo spominjajo jedrske katastrofe leta 1986 v Černobilu. (B. S. in agencije)

ROMUNSKO-SRBSKA MEJA / EMBARGO

Italijanskim finančnim policajem na Donavi se toži po zahodnem udobju

Bolgarske oblasti niso upoštevale vseh prošelj Zahodnoevropske zveze za namestitve skupin svojih opazovalcev na Donavi - Strogi romunski predpisi o nošenju orožja

MICHEL CONRATH / AFP

CALAFAT - »Vode se zmeraj ni,« ugotavlja eden od članov italijanske finančne policije, ko opazuje prazno cev, po kateri naj bi pritekla pitna voda do romunske carine v Calafatu iz več kot 500-metrov oddaljenosti. Na kateri je približno 120 metrov, ki so pršli iz osmih držav, da bi v imenu Zahodnoevropske zveze (WEU) pomagali pri nadzoru prometa na Donavi ter uresničevanju embarga zoper Srbijo in Črno goro oziroma tako imenovano Zvezno republiko Jugoslavijo.

»Na drugem bregu, v bolgarskem Vidinu, so veliko bolje opremljeni,« zavzdihne francoski policist. A v očitni skrbi, da ne bi preveč prizadela svojega mogočnega sr-

bskega sosedu, je Bolgarija odklonila prošnjo za pomoč Zahodnoevropske zveze (v kateri je 12 članic ES, brez Irske in Danske), da bi postavila drugo nadzorno postajo, ki je na njenem ozemlju v tem kraju oddaljena komaj 50 kilometrov od tistega dela Donave, ki pripada Srbiji.

Zahodnoevropska zveza tako ni dobila dovoljenja bolgarskih oblasti, da bi bili njeni predstavniki tudi v Vidinu, tako da se je njena ekipa v Bolgariji nazadnje zasedla v Ruseju, približno 300 kilometrov nize na enem nemškem in enem španskem motornem čolnu.

Pod svinčenim nebom dva hitra motorna italijanska čolna z napisom Guardia di Finanza zarežeta v valove, da bi opravila svoj

prvi pregled v Calafatu, majhnem pristanišču z 20.000 prebivalci, ki je znano predvsem po svojih dolgih vrstah tovornjakov, ki tam čakajo na prehod meje v Bolgarijo.

Oba motorna čolna, ki sta na voljo Zahodnoevropski zvezi, nosita italijansko in romunsko zastavo; sta več kot 20 metrov dolga in imata moč skoraj 3.000 ton in največjo plovno hitrost do 30 vozlov. Italijanska posadka, ki steje sedem moških, je oborožena z revolverji. Dva policista oziroma carinika drugih narodnosti ter obvezno en romunski carinik jih spremljajo vsakic, ko morajo opraviti svojo dolžnost. Francoski policisti

so skrbno zaklenili svoje revolverje, saj bi jih smeli uporabiti samo za morebitno samoobrambo. V drugih okolnostih seveda sploh ne bi smeli biti oboroženi. Romunske oblasti so vztrajale pri strogem spoštovanju njihove zakonodaje v zvezi z nošenjem orožja. Zanje, kakor tudi za Bolgarijo in Madžarsko, je pri teh rečnih operacijah najpomembnejše v celoti spoštovati »civilni« pomen njihove pomoči pri nadzoru nad uresničevanjem embarga, ki ga je uvedla Organizacija Združenih narodov. »Zelo smo zadovoljni, da so pršli, saj imamo se za zdaj na voljo ustrezna tehnična sredstva za izvajanje nadzora na Donavi,« je izjavil Iliu Radu, castnik v pristaniški kapetaniji v Calafatu.

Edini čoln, ki je običajno na voljo Romunom, je namreč že več kot dva meseca pokvarjen.

Vendar pa se zdi zaradi prometa, ki ga je zdaj komaj desetina tega, kakršen je bil običajen pred vojno v Jugoslaviji, vsa ta tehnična oprema predimenzionirana. »Tukaj je vsega preveč,« je prepričan Gheorghe Glod, eden med devetimi inspektori, ki ga je romunska carina določila za sodelovanje pri teh operacijah. Može iz Zahodnoevropske zveze tako na dan ne preverijo v povprečju več kot enega ali dveh konvojov. »Sumimo, da se nekatere stvari dogajajo tudi ponoči,« je pripomnil poveljnik Chipoy, ki poveljuje dvajseterici francoskih zandarmerijskih prostovoljcev, ki so pristali, da bodo šest mesecev ostali v Calafatu. Kljub temu pa radarji in reflektorji omogočajo misiji UEO, da reko nadzoruje nepretrgoma 24 ur. Na ozkem hodniku romunske rečne krizarke zajemata sapo dva predstavnika Zahodnoevropske zveze, ki si hoteta nekoliko oddahniti od tega jezikovnega babilona. Vsi pogovori namreč potekajo v velikanski mešanici italijanske, angleščine, francoske, nemščine in romunske. »Nismo si zadali najlažje naloge, saj moramo pri naši prvi misiji usklajevati svoje operacije s tremi državami vzhoda. To ni tako lahko,« mimogrede omeni poveljnik Chipoy. Proti Srbiji, v Mohacsu, ki sodi že k Madžarski, zagotavlja nadzor za katerega se je odločila Zahodnoevropska zveza, dva nemška patrulna čolna.

NOVICE

Izseljevanje se nadaljuje

ZENEVA - Zaradi vojne v Bosni in Hercegovini bo svoje domove zapustilo vsaj se 200 tisoč ljudi, je povedala tiskovna predstavnica Visokega komisariata za begunce pri Združenih narodih Sylvana Foa. Stevilo beguncev pa je lahko še večje, meni Foa. Po podatkih Visokega komisariata je zaradi vojne v BiH z domov zbežalo vsaj 2, 4 milijona ljudi, večina med njimi zaradi etničnega čiščenja. Izseljevanje pa se bo še nadaljevalo, če bo sprejeto oblikovanje etnično čistih območij, kot ga predlagajo bosanski Srbi in Hrvati. Vendar pa je Visoki komisariat prepričan, da se posrednika lord Owen in Stoltenberg zavedata, da je treba sprejeti tak mirovni nacrt, ki bo zagotavljal spoštovanje človekovih pravic. (Reuter)

Ilić kandidat za predsednika ZRJ

BEOGRAD - Glavni odbor Socialistične stranke Srbije (SPS) je na torkovi skupni seji s predstavniškimi klubi stranke v skupščini ZRJ odločil, da bo kot kandidata za predsednika ZRJ iz svoje stranke predlagal Zorana Ilića, predsednika Ljudske skupščine Srbije, je sporočil Radio Beograd. (STA, Hina)

Krepitev odnosov

TEHERAN - Iran in Kirgizistan sta v torek ob zaključku obiska predsednika Kirgizistana Askarja Akajeva v Iranu podpisala več protokolov o gospodarskem sodelovanju. Med prvim obiskom Akajeva v Teheranu po razglasitvi neodvisnosti Kirgizistana so največ pozornosti namenili razvoju meddržavnih odnosov, ki potekajo predvsem v okviru organizacije za gospodarsko sodelovanje srednjeazijskih držav. (Reuter)

Nadaljevanje pogajanj

WASHINGTON - V torek se je začel nov krog bližnjevzhodnih pogajanj. Po prihodu v Washington je vodja sirskih pogajalcev Mowaffak Allaf dejal, da bo morale Združene države Amerike pri pogajanjih za mir na Bliznjem vzhodu aktivneje sodelovati. Predvidevajo, da bo že 10. krog pogajanj trajal tri tedne. (Reuter)

Umrla žena nekdanjega predsednika ZDA Pat Nixon

NEW YORK - V 82. letu starosti je za pljučnim rakom umrla Pat Nixon, žena nekdanjega ameriškega predsednika Richarda Nixona, ki je ob njegovi strani stala tudi v času razkrivanja afeze Watergate. Pat Nixon je umrla v svojem domu v Park Ridgeju, ob njej pa sta bila vse do njene smrti mož Richard in hčerki Tricia Nixon Cox ter Julie Nixon Eisenhower. »Zame je to zelo žalosten dan, saj sem izgubil dobro prijateljico,« je povedal nekdanji državni sekretar Henry Kissinger, ki je poudaril, da je Pat Nixon zelo dobro opravljala naloge prve dame Bele hiše. Pat Nixon bodo pokopali v soboto. (Reuter)

LUGANO / ZASEDANJE O ZAŠČITI MANJŠIN

Zahteve manjšin med željami in resničnostjo

Če bi upoštevali le želje po razlikovanju, ne bi veliko dosegli, meni predsednica Sveta Evrope

Catherine Lalumière

LUGANO - Ministri za pravosodje iz stiredesetih evropskih držav so se v torek sešli v Luganu, da bi razpravljali o zaščiti manjšin. Pokroviteljstvo omenjenega srečanja je prevzel Svet Evrope, zato je v Lugano prišla tudi generalna sekretarka te ustanove Catherine Lalumière. Namen »neformalnega srečanja« je oblikovanje besedila, ki naj bi ga predložili vrhu državnih predsednikov in vlad članic Sveta Evrope, ki se bo predvidoma sešel v začetku oktobra na Dunaju.

Uvodno poročilo z naslovom Federalizem, regi-

onalizem in zaščita manjšin je predložil švicarski pravosodni minister Arnold Koller, ki predseduje srečanju. To poteka za zaprtimi vrati. Francijo je predstavljala njen stalni predstavnik v Svetu Evrope Michel Lennuyeuus-Commene. Francoski minister za pravosodje Pierre Méhaignerie je v zadnjem trenutku odpovedal svojo udeležbo, saj se mora v torek v Parizu sestati s premierom Eduardom Balladurjem zaradi zakonodaje o nadzoru identitete, je poudaril predstavnik Sveta Evrope.

»Razcepljeni smo med

željo, da bi pomagali manjšinam, da bi se te boljše počutile in več prispevale k miru, hkrati pa vemo, da ne smemo iti predaleč,« je izjavila Catherine Lalumière ob začetku srečanja v navzočnosti novinarjev. »Če bomo sistematično podpirali čisto vse, ki hočejo poudariti predvsem svojo razliknost, utegne to postati zelo nevarno za stabilnost našega kontinenta,« je dodala. Manjšine bi po njenem prepričanju morale spoštovati temeljne zakone države v kateri živijo in ne bi smeli povzročati večjih težav. (AFP)

Italijanska patrulna čolna na Donavi (Telefoto: AP)

KOMENTAR

Nevarna razmerja

TANJA STARIC

V parlamentu te dni krozi zabavna zgodba o tem, kako naj bi v.d. direktorja Sove, »odstopljeni« Janes Sirse, izvedel novico o svoji zamenjavi. »Presenetljivo« vest naj bi mu dva dni pred usodno sejo vlade sporočila tuja obveščevalna služba države, ki ima v Sloveniji zelo pomembne strateške interese. Prav ta služba naj bi pred tednom dni, torej pred začetkom spektakularne parlamentarne blokade, napovedala, da bo sedanja vlada »padla« že letosno jesen.

Ne da bi slepo verjeli katastrofičnim scenarijem, se na tej točki dogajanje zadnjih mesecev nujno zgosti v eno samo vprašanje: koliko časa bo pravzaprav sploh se »držala« sedanja oblast? Paraliza ustanov države je namreč hujska, kot se zdi na prvi pogled, zelo jasno pa se vidi v potezah vladnega vrha, ki na vsak dobro pretehtan »udarec« odgovori prepozno, prepocasi in prestrašeno. Vlada tudi zato vztrajno izgublja jamstvo svoje »zgodbe o uspehu« - zaupanje državljanov. In vendar bo koalicijska prežvela. Skrivnost je v parlamentarni matematiki - v sedanjem razmerju sil je sicer mogoče sestaviti vlado brez liberalnih demokratov in Združene liste, a s tako silbo večino, da si, denimo, krščanski demokrati takšne avanture ne bi privoščili. Brez najmanj ene stranke velike trojice pa vlade ni mogoče sestaviti. Druga »ovira« je v imenih ljudi, ki bi lahko nasledili premiera. V vseh kombinacijah ta hip nastopa ena sama »karizmatična« osebnost - Janez Jansa. Vendar bi v »omenjeni« razvrstitvi poslanskih sedežev ta alternativa doživela precej dvomljivo usodo. Tretji izhod so nove volitve, ki ta hip ne bi koristile nikomur: velike stranke bi sicer nekaj izgubile, zagotovo pa ne bi pridobile male. Obstaja tudi četrta možnost: da bo koalicijska »obstala«, vendar na način, kot se ga spominjamo iz časov znamenitih nezaupnic Peterleta, torej nekakega nenehnega cakanja in neprestanih političnih bitk.

»Za to ne bo mogoče kriviti le opozicijo, ki je ta hip v izraziti ofenzivi zoper celotni državni vrh. Če pri tem uporablja tudi sporne metode, kot so udbovski dosjeji, ce je krivica in brez mere, bo to zagotovo placala na volitvah. Problem tici v koaliciji, v »nevarnih razmerjih« med strankami, ki so »ujete« v njej. Če gre večji dobro obveščeni službi samo do jeseni - čeprav bomo »presenetljivo« novico verjetno izvedeli veliko prej.

Neuspeh pogajanj in tiskovne konference

LDS: »Manjšina terorizira večino« - Opozicija: »Nasilje večine!«

TANJA STARIC

LJUBLJANA - Opozicijska trojka (Demokratska stranka, Slovenska ljudska stranka in Samostojna poslanska skupina) je med pogajanjmi sklicala tiskovni konferenci. Na prvi (po dveh neuspešnih krogih pogajanj) so povedali, da bodo vztrajali pri svoji zahtevi, da se interpelacija v takšni obliki, kot so jo predlagali, uvrsti na dnevni red. Ponudbe vladnih strank so ocenili kot »manever« in povedali, da je pri pogajanjih najbolj nepopustljiv predstavnik LDS Jozef Skolc, ki naj bi bil torej najbolj »zaslužen« za neuspeh dogovorov. Igor Bavčar je povedal, da »ne razumejo

ravnania vladajoče koalicije, ki preprečuje nadaljevanje seje«. Omenil je, da Drnovsek govori drugače kot Skolc, in koalicijo pozval, naj »poenoti stališča«.

Potem ko je Herman Rigelnik ze uvrstil (»dopolneno«) interpelacijo na dnevni red, opozicija pa je se vedno bojkotirala zasedanja, je tiskovno konferenco sklical Jozef Skolc. Povedal je, da za LDS »nikoli ni bila sporna razprava, ali je interpelacija mogoča«, da pa vztrajajo pri nacističnih razlogih, ker »tudi poslance

zavezujejo ustava in zakoni«. Skolc je opozoril, da sta se France Bucar in Tone Persak pri interpelacijah, ki so bile vložene na delo takratnih ministrov Igorja Bavčarja in Dimitrija Rupla, sklicevala na razloge, ki jih danes zavrata. Prvi je takrat trdil, da ni mogoča neposredna uporaba ustave, drugi pa, da je treba o interpelaciji glasovati, je dejal Skolc.

Zatem je tiskovno konferenco spet sklical opozicija. Na njej so menili, da »sta v nevarnosti ustavni red in parlamentarna demokracija, saj pozicija

ravna, kot da opozicije ni«.

Vladne stranke so namreč omenile možnost sklica izrednega zasedanja parlamenta, na katerem bi sprejeli novi poslovnik (pa tudi poslovnik in osnutek zakona o parlamentarni preiskavi). Po novem poslovniku bi lahko preprečili takšne blokade, saj bi »odpadla« doloba, po kateri morajo na zasedanju sodelovati vse poslanske skupine. Vladne stranke namreč menijo, da je nevzdržno, da lahko »trije ljudje ustanovijo poslansko skupino in potem z nesodelovanjem na sejah terorizirajo vseh drugih 87 poslancev«.

Demokrati so uzaljeni, ker letos ne bo proslave ob obletnici osamosvojitve (Foto: J. Suhadolnik/TRIO)

SLOVENCI V ITALIJI

Manjšino so dokončno izrinili iz dialoga

Zamejska skupnost se mora organizirati enotno in ustrezno spreminjanju celotne italijanske družbe

BOGO SAMS

sokantni, saj je izginila možnost normalne razprave; ostali so samo protest, in sodni postopki. Manjšina je izrinjena iz dialoga, zaradi česar se zavzemajo za zagotovljeno zastopstvo. Opozorili so tudi na zapadlost zakona o obmejnem sodelovanju, s čimer bo odtegnjena finančna pomoč za najpomembnejše slovenske zamejske ustanove.

Predsednik Kučan je poudaril, da je skrb za manjšino dolžnost slovenske države. Obvezal se je, da bo Slovenija preučila ustrezno obliko takojšnjega posredovanja pri predsedstvu italijanske republike, predsedniku vlade ali parlamentu.

Problem celovite zaščite manjšine bo tema dvostranskih pogovorov. Predsednik Kučan je poudaril, da se pogajata Ljubljana in Rim, mihače pa se ne pogaja s Trstom.

Pri takem rezultatu se zdi nujen razgovor s celotnim

zastopstvom slovenske manjšine v Italiji, do katerega mora priti v kratkem. V času, ko se na novo oblikuje italijanska družba, se mora ustrezno enotno organizirati tudi zamejska skupnost. Predsednik je ostro obsodil pisanje Dela in napade na slovenska zamejska podjetja, ki so gospodarska baza tamkajšnjih Slovencev.

Gospodarska vprašanja zamejskih Slovencev so bila predmet pogovora predsednika odbora Thalerja in pozeje med ministrom za gospodarstvo ter delegacijo Slovenskega deželnega gospodarskega združenja. Slovenski zamejski gospodarski predstavniki so prav tako orisali sibekejske pozicije Slovencev zaradi volilnih rezultatov in zaradi diskriminacijskega napada slovenskega osrednjega tiska na zamejsko gospodarstvo. V ta namen naj bi pri vladi ustanovili stalen koordinacijski organ, ki bo sledil tovrstnim gospodarskim tokom.

Rezultati so za manjšino

DRŽAVA IN CERKEV / DOGOVARJANJA

O pravnem položaju katoliške cerkve pri nas

Minister brez listnice Lojze Janko in škof Lojze Uran sta proučila rezultate pogovorov in delo podkomisij

LJUBLJANA - Po današnji drugi seji krovne komisije za odnose vlade RS z rimskokatoliško cerkvijo sta minister za zakonodajo brez listnice Lojze Janko in škof Lojze Uran povzela prve rezultate pogovorov med slovensko državo in rimskokatoliško cerkvijo pri nas.

Dogovarjajo se o tem, kako bi določbe ustave, ki zelo skopo govori o tem, da so verske skupnosti in država ločene, da so verske skupnosti avtonomne in da so enakopravne, napolnili z vsebino. Podkomisij je pet in vsaka od njih je pristojna za določeno področje. »Dogovorili smo se, da se bodo podkomisije se pogostejše sestajale in različna vprašanja skušale rešiti ze med nastajanjem zakonodaje in ne šele takrat, ko bi bili zakoni že sprejeti in objavljeni«, je povedal Janko.

Škof Lojze Uran pa je menil, da je bilo današnje delo krovne komisije nekoliko okrnjeno zaradi službene poti predsednika vladnega dela komisije Lojzeta Peterleta. Pomankljiva se mu zdi tudi udeležba nekaterih ministrstev. Po dosedanjem delu v komisiji kaže, da je z dogovarjanjem mogoče doseči marsikaj, je menil škof Uran.

Lojze Janko je povedal, da je bilo eno od izhodiščnih vprašanj na komisiji vprašanje pravnega položaja Cerkve in cerkvenih ustanov. Ta status ni do celja jasen, ne ve se, kakšne pravne osebe so Cerkve in njene ustanove. V bistvu so pravne osebe, ki niso deležne pravega razumevanja, saj iz takšnega statusa izhaja vrsta pravic

in obveznosti.

Škof Lojze Uran je povedal, da so se težave pojavile zlasti v praksi. Status Cerkve kot pravne osebe je vsaj na papirju ze rešen, ni pa se jasno, ali to velja samo za Cerkev kot skofijo ali tudi za župnije

Lojze Uran (Foto: TRIO)

in druge institucije znotraj Cerkve. Na tem področju bo treba zato se marsikaj uskladiti, je menil škof Uran. Ugotovili so, da je nujna sprememba miselnosti in pojmovanja vloge Cerkve v sodobni slovenski družbi. (STA)

Lojze Janko (Foto: TRIO)

POLICIJA / TRGOVINA Z OROŽJEM

Napadi, podtikanja, laži...Zakaj?

Bogo Brvar zavrača vse obtožbe - 400.000 dolarjev za puche - Kaj ima s tem Vis?

LJUBLJANA - Orožje, ki ga je slovensko notranje ministrstvo prodalo Hrvatom oktobra leta 1991 in je zanj prejelo skupno 400.000 ameriških dolarjev, je bilo izključno policijsko. »V posiljki ni bilo orožja nekdanje JLA niti karkoli drugega«, je med drugim zatrdil državni sekretar ministrstva za notranje zadeve Bogo Brvar na včerajšnji tiskovni konferenci. Dodal je, da so ceno tega orožja Hrvti ocenili sami. Za ta posel se je odločil takratni notranji minister na osnovi mnenja strokovnjakov. Denar, ki so ga prejeli, so v ministrstvu najprej želeli uporabiti za nakup sodobnejšega orožja za potrebe policije, nato pa so se vendarle odločili za prednostni nakup vozil znamke puch v Avstriji. Razliko sredstev v višini 62.500 nemških mark, ki je preostala od nakupa teren-

skih vozil, so izročili specialnemu skladu Visa, ki jim je izplačal tolarsko protivrednost. To so porabili za nakup novih policijskih uniform. Za vse posle z Hrvaško in Bosno obstaja, kot pravi Brvar, zelo natančna dokumentacija. In kaj je med tem časom kupovalo slovensko notranje ministrstvo? Po zagotovitvi Boga Brvarja so decembra 1991 leta kupili 2000 zaščitnih jopicev in ravno toliko zaščitnih celad, marca 1992 leta pa se 1000 avtomatskih pistol in nekaj municije zanje. »Lani smo

skusali kupiti se 600 navednih pistol in 300.000 kosov municije zanje, vendar nam to ni uspelo. Tako smo število pistol znižali na 300 kosov za tiste kadete, ki zdaj končujejo solanje, toda do danes nam tudi to ni uspelo,« je dejal Brvar.

Državni sekretar vidi motive za javno blatenje njegovega imena, kot je bilo mogoče razbrati, v osebnih sporih. Prvic ga je namreč v transfer orožja vpletel nekdanji namestnik predstojnika Visa Roman Jęglic v svojem znanem pismu predsedniku vladi. Verjetno zato, ker je novi notranji minister imenoval Brvarja za državnega sekretarja, in ne Jęglica, kot je predlagal Brvar. »Dejstvo je, da organizirana trgovina z orožjem v Sloveniji vendarle poteka, da gre za organiziran kriminal in da se notranje ministrstvo poskuša temu postaviti po robu z vsemi sredstvi,« je povedal Brvar. Opozoril je, da v časopisnih insinuacijah prav tako vidi način, da se policiji onemogoči preprečevanje te nedovoljene trgovine.

In zakaj naj bi v ozadju teh napadov ticala Varnostno-informativna služba? Po mnenju Brvarja zato, ker mora Vis cimprej zapustiti notranje ministrstvo, medsebojno izmenjavo podatkov in informacij pa mora postaviti na čisti, formalni osnovi. Drugi razlog tici v tehnični izvedbi prisluškovanj, ki se izvajajo na

Bogo Brvar (Foto: TRIO)

osnovi sodnih odločb. Brvar meni, da se mora s tem ukvarjati povsem neodvisna, posebna služba, in sicer na PIT.

Brvar omenja tudi nekdanjega sefa policije, Pavla Celika, ki menda ne izbira sredstev za napade nanj. Razlog pa naj bi bil v Brvarjevi kritiki na Celikov račun. Celik naj bi se bil med svojim poveljevanjem slovenski policiji ukvarjal z drugimi rečmi (izdal je tudi dve knjigi), in ne z razmerami v policiji, ki jih zdaj skušajo urediti. Vse skupaj naj bi se uporabljalo kot oblika pritiska na slovensko policijo, ki se ji v vsakem trenutku neupravičeno očita nesposobnost in neučinkovitost, čeprav vse kasnejše analize dogodkov - tako Brvar - potrjujejo ravno nasprotno. (I.M.)

SNS / NOVINARSKA KONFERENCA

Konec dvojnemu državljanstvu

V stranki so že pripravili teze za zakon

MAJDA VUKELIČ

imajo slovensko državljanstvo po zakonu o državljanstvu, v osemnajstih mesecih po sprejemu zakona predložile potrdilo o prenehanju prejšnjega državljanstva. Ta rok bi bilo mogoče podaljšati se za šest mesecev. Če pa oseba po preteku tega časa ne bi predložila dokazila o prenehanju prejšnjega državljanstva, bi ji razveljavili predhodno izdano odločbo o slovenskem državljanstvu.

Zmago Jelincic je predstavil tudi nekaj poslanskih pobud svoje stranke. Janeza Drnovska sprašujejo, ali je ukrepal zoper obrambnega ministra Janeza Janšo, ki je za prejšnjega načelnika republikanskega stabla TO predlagal razrešitev po zakonu o obrambi, čeprav za to fun-

kcijo velja zakon o vladi. Obrambno ministrstvo se sprašujejo: »Iz kakšnih načelnih razlogov se je obrambni minister Janez Janša slastno strazoval v paradižni uniformi uradno kot predstavnik ministrstva za obrambo udeležil prireditve ob lipi sprave 15. junija?«

Renata Krajnc, vodjo Urada za begunce in priseljence, pa SNS sprašuje, kako je mogoče, da se stave beguncev nenehno povečuje, in kdo prijavlja tujece na naslove, kot je na primer Tivoljska 13, kjer jih nikoli ni bilo, pa se Zmago Jelincic tam stanuje? Pa se en predlog, Ljubljana kot središče poslovnega življenja bi nujno potrebovala manjše letališče, in sicer zaradi čim boljših stikov med našimi in tujimi poslovnimi. Letališče naj bi bilo na Barju.

SKD / NOVINARSKA KONFERENCA

Sanacija slovenskih železarn bi bila lahko hitrejša - Vlada ne sledi programu

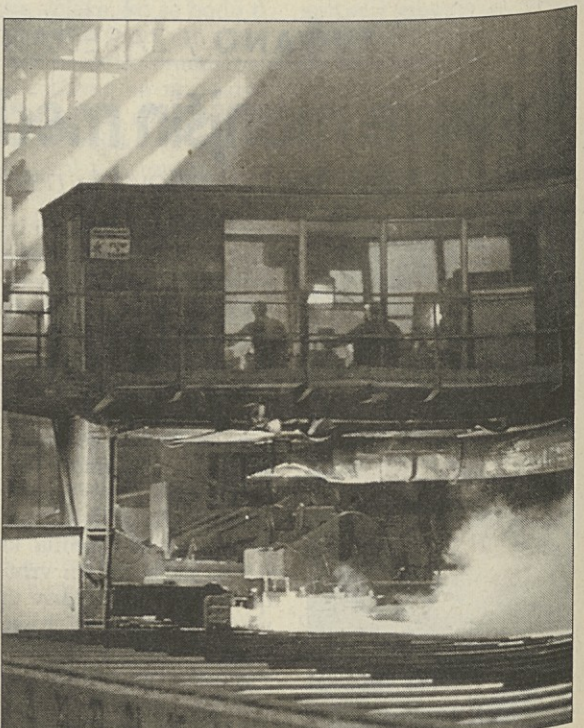
TANJA URDIH

LJUBLJANA - Slovenski krščanski demokrati so na včerajšnji tiskovni konferenci predstavili stališče stranke do problematike slovenskih železarn in stališča socialnega krila do družinskih vprašanj. Poslanec in predsednik sveta SKD Izidor Rejc je govoril o razlogih za tako počasen potek sanacije železarn in možnosti njihovega nadaljnjega razvoja. Po njegovem mnenju je sanacijski program neučinkovit zato, ker se zasedbe v upravnem odboru prehitro menjujejo, ker so zakoni, ki so omogočali najem kreditov doma in v tujini, prisli prepozno

(npr. zakon o sanaciji bank), in ker vlada programa ni dosledno izvajala. Če bi vse potekalo po programu bi moralo biti v železarnah le se 9 tisoč zaposlenih, tako pa jih je se 12 tisoč od 16 tisoč pred sanacijo. Ravnanje vlade je po Rejcevem mnenju dokaj upravičljivo, saj se je tako hotela izogniti socialnim nemirom. Nadzor nad izvajanjem programa je otežen, saj vodstvo Slovenskih železarn parlamentu neredno poroča o svojem delu. Glede nadaljnje sanacije je Rejc menil, da bi mo-

rali metalurško dejavnost zdraviti po dosednji zasnovi, kovinsko-predelovalno industrijo in strojearno pa bi morali preoblikovati v manjša podjetja s specifičnimi izdelki.

Podpredsednik stranke Franc Miklavčič je poudaril, da ima njihovo socialno krilo radikalnejše poglede na resolucijo o družinski problematiki in predlog zakona o družinskih prejemkih kot ostali del stranke. Predlagajo dvoletni plačan porodniški dopust, ohranitev selektivnega otroškega dodatka z zvišanjem cenzusa in popravke pri zakonu o dohodnini.

Lani so v železarnah imeli 18,9 milijard SIT izgube (Foto: S. Z/TRIO)

Skrb za manjšino je tudi dolžnost slovenske države (Foto: Tomi Lombar/ TRIO)

OB DRŽAVNEM PRAZNIKU

Družabni sprejem

Mnogo častnih gostov

CELOVEC - Generalni konzulat Republike Slovenije v Celovcu je v ponedeljek ob drugi obletnici razglasitve slovenske državnosti vabil na sprejem. Generalni konzul Jože Jeraj s soprogo ter sodelavci je ob tej priliki lahko pozdravil vrsto visokih osebnosti iz koroške politike, diplomacije, gospodarstva, kulture in ostalega družbenega življenja.

Poleg tega so bili vabljeni tudi predstavniki vseh pomembnih slovenskih organizacij na Koroškem, med njimi predsednika NSKS in ZSO

Grilec in Sturm, predsednik EL Andrej Wakounig, predsednik SPZ Gustav Brumnik, tajnik KKZ Tolmajer, direktor Zveze slovenskih zadrug Jože Habernik, predsednik DS slovenskih socialdemokratov Tomaz Ogris in drugi. Navzoc je bil tudi vodja biroja za slovensko narodnostno skupnost pri deželni vladici Pavel Apovnik.

Jutri pa je na sporedu tiskovna konferenca, na kateri bo generalni konzul Jeraj novinarje seznanil s položajem Slovenije ob vstopu v tretje leto lastne državnosti. (I.L.)

Trije generalni konzuli (od leve): Nicola Di Tullio (Italija), Jože Jeraj in Alfred Walbröe (Nemčija), slika: W. Fritz

BOROVlje

Odpoved nad 160 delavcem Kestag

CELOVEC - Pri borovljskem podjetju Kestag so začeli tedna odpovedati vsem delojemalcem delovno razmerje. Prizadetih je nad 160 delavcev in nastavljenec.

Kot smo že poročali, je naslednjo podjetje nekdanjega državnega podjetja Austria-Stahl ze meseca maja napovedalo stečaj. Zdaj se vodstvo podjetja - skupno s stečajnim upraviteljem Herbertom Felsbergerjem - trudi, da bi naslo kupca za podjetje. Sicer pa se trudijo za prisilno poravnavo kar bi pomenilo, da bi upniki dobili poravnanih k večjemu 20 odstotkov dolgov, ki jih ima podjetje Kestag pri njih.

Da bi prodajna pogajanja ne bila obremenjena, je vodstvo podjetja naprosilo delojemalce, da se odpovedo pravici, podjetje zapustiti po lastni volji. Vodstvo podjetja je namreč na zborovanju delavcev poudarilo, da želi se naprej proizvajati. Poslovodja Kestag Manfred Opperer in stečajni upravitelj Felsberger sta dalje sporočila, da pogajanja z novim lastnikom se niso dosti napredovala, da bo pogajanja tudi niso brezupna.

Dolg podjetja Kestag znasa po podatkih vodstva tovarne okoli 80 milijonov silingov, naročil pa je zadosti, da bi podjetje lahko nadaljevalo s proizvodnjo. Delojemalci pa so na zborovanju zahtevali zamenjavo celotnega vodstva podjetja ter nadaljevanje proizvodnje.

AVSTRIJA / PARLAMENT

Privatni radio še naprej buri duhove

Protestna akcija Zelenih

DUNAJ - Ustavni odbor avstrijskega parlamenta je včeraj razpravljal o koalicijskem zakonskem osnutku socialdemokratov in ljudske stranke za regionalni radio. Kot smo poročali, je osnutek pretekli torek po vrsti korektur bil sprejet od ministrskega sveta.

Kritiki osnutka govorijo o nedodelanih izhodiščih za legalizacijo zasebnega radija, saj osnutek v prvi vrsti sledi predstavam založniških monopolov o se večjih možnih medijskih koncentracijah v Avstriji, nikakor pa ne ustvarja ustreznih možnosti za ustanavljanje neodvisnih in nekomercialnih radijskih oddajnikov.

Medijska referentka Zelene alternative v avstrijskem parlamentu Marijana Grandić je s tem v zvezi govorila o »zasebnem zakonskem osnutku strankarskih sekretarjev«.

Iz protesta zoper postopanje vladnih strank so Zeleni skupaj z aktivisti tako imenovanih piratskih radijskih postaj, ki že dalj ilegalno delujejo na področju Dunaja, priredili tiskovno konferenco v okviru piratske radijske oddaje.

je.

Poleg omenjene kritike in pomislekov na račun zakonskega osnutka o regionalnem radiju so v svoji emisiji predstavili različne modele drugih evropskih držav, ki so v nasprotju do Avstrije ustvarile zakonske osnove za nekomercialni radio.

Zeleni se zavzemajo za adaptacijo francoskega modela, ki nekomercialnim radijem v okviru osnovnega financiranja zagotavlja en odstotek reklamnih dohodkov komercialnih oddajnikov.

Nadzorni organi so se v teku tiskovne konference ukinili emisijo in v parlamentarnih klubskih prostorih Zelenih zasegli - po podatkih radijskih piratov - zdaj že 32. ilegalni radijski oddajnik.

Državna poslanka Marijana Grandić, ki mora zdaj računati z ovadbo zaradi ilegalnega emitiranja radijske oddaje, je se na tiskovni konferenci izjavila, da se vidi »v prominentni družbi«: leta 1981 je tudi današnji francoski predsednik Francois Mitterand bil izpostavljen upravno kazenskemu postopku zaradi istega »prestopka«.

KOROŠKA / KONEC VSEH ŠPEKULACIJ

Volitve bodo spomladi 1994

Socialdemokrati poskrbeli za odločitve

IVAN LUKAN

CELOVEC - Špekulacij okoli termina deželno-zborskih volitev na Koroškem je konec: prebivalci Koroške bodo o novem sestavu deželnega parlamenta in deželne vlade odločali sele spomladi leta 1994 in ne jeseni letos.

Tozadeven sklep je sprejelo predsedstvo koroških socialdemokratov, torej najmočnejše politične stranke v koroškem deželnem zboru, odločitev o splošnih volitvah na Koroškem pa je medtem že podprla tudi ljudska stranka deželnega glavarja Zernatta. Kdaj točno bodo volitve se ni znalo, po vsej verjetnosti pa bodo Koroški volili 10. aprila leta 1994.

Predsednik koroških socialdemokratov in namestnik koroškega deželnega glavarja Peter Ambroz je odločitev za spomladanske volitve utemeljil s tem, da si Koroška v času hude gospodarske recesije ne more privoščiti volilni boj. Socialdemokratski politik se je hkrati izrekel za reševanje najnujnejših problemov v deželi in s tem v zvezi izpostavil vprašanje deželnega proračuna za leto 1994. Poudaril je, da bo treba varčevati pri skoraj vsaki proračunski postavki, njegov

osebni cilj pa je znižanje proračunske vsote za okoli pet odstotkov v primerjavi z letom 1993. Tudi nova zadolžitev ne bi smela prekoraciti mejo 0,5 odstotkov.

Koroški deželni glavar Christof Zernatto je odločitev koroških socialdemokratov pozdravil in dejal, da je zdaj konec vseh ugibanj in špekulacij okrog volilnega termina. Tudi on je bil mnenja, da je koroška politika v trenutni gospodarski situaciji poklicana k delu, ne pa da bi se bil volilni boj.

O točnem terminu volitev se Zernatto ni hotel izjasniti, poudaril pa je, da bi bil za termin 10. april, če bi uspelo skleniti proračun za leto 1994, ki bi omogočil učinkovito delovanje političnih gremij v deželi.

Odločno se je koroški deželni glavar izrekel proti temu, da bi Koroška volila na isti dan kot na Tirolskem in v Salzburgu, kjer so prav tako za spomladi leta 1994 napovedane deželno-zborske volitve. Zernatto je s tem v zvezi dejal, naj vsaka dežela voli zase in da naj ne vplivajo zunanji faktorji na koroško odločitev.

V koroškem deželnem zboru imajo trenutno so-

cialdemokrati s 17 sedeži relativno večino, Haiderjevi svobodnjaki so z 11 sedeži druga najmočnejša stranka, ljudska stranka deželnega glavarja Zernatta pa je z osmimi mandati najslabšeja frakcija. Drugih manjših strank zaradi manjšim skupinam nenaklonjenega volilnega reda v koroškem deželnem zboru ni.

Po zadnjih anketah koroški socialdemokrati z Petrom Ambrozijem na celu lahko računajo z nad 40 odstotkov glasov, svobodnjaki s približno enakim odstotkom kot pri zadnjih volitvah, Zernatto pa z nad 20 odstotki.

Pri volitvah spomladi 1994 bo kanidirala tudi slovenska Enotna lista, ki pa zaradi restriktivnega volilnega reda nima nikakršnih možnosti za vstop v deželni zbor. Kandidaturo je po mnenju njenega predsednika Andreja Wakouniga treba videti kot »demonstracijo za direktno zastopstvo slovenske manjšine v koroškem deželnem zboru«. Na kandidetni listi socialdemokratske stranke pa bo po dolgih letih spet kandidirala koroška Slovenka, in sicer učiteljica Ana Blatnik iz Bilcovsa.

NOVICE

Škof Krenn ne misli odstopiti

ST. PÖLTEN - Nizjeavstriški škof Kurt Krenn kljub množičnim protestom vernikov ne misli odstopiti. Po veliki demonstraciji v St. Pöltnu, katere se je preteklo nedeljo udeležilo skoraj 10.000 ljudi, je v intervjuju za avstrijsko televizijo poudaril, da je bil posvečen za škofa in da misli to funkcijo tudi obdržati. Demonstracije proti njemu ga sicer bremenijo, toda jih bo prebolel, je dejal Krenn ki je tudi zanikal, da bi avtoritarno vodil škofijo. Tisti, ki mu očitajo avtoritarno vodenje škofije, morejo tako jedanje sele dokazati, je dejal sporni škof. V razpravo se je medtem vključil tudi tirolski škof Stecher. Le-ta je indirektno kritiziral Krenn ko je dejal, da potrebuje Cerkev integrativne osebnosti. Stecher je tudi predlagal, da se razprava o tej temi nadaljuje na škofijski konferenci.

Prodaja delnic ni nujna

DUNAJ - Zvezni poslovodja socialdemokratske stranke Avstrije Josef Cap je včeraj ponovno zavzel stališče do možne prodaje delnic, ki jih ima SPÖ pri Narodni banki. Dejaj, da je njegova stranka ni pod casovnim pritiskom in da ji tudi ni treba prodati delnice. Namignil je celo možnost, da se bo SPÖ odločila, da bo obrzala svoj 4-ostotni delež pri Narodni banki in ga ne - kot je bilo meseca maja že skorajja sklenjeno - prodala Delavski zbornici. Po mnenju Capa bo stranka zadaj temeljito razmišljala o vseh opcijah in se sele potem dokončno odločila o prodaji ali neprodaji njenih delnic.

Kresovanje desničarjev se je končalo z aretacijami

DUNAJ - Kresovanje nemškonalne desničarske organizacije »Landmannschaft« v Perchtoldsdorfu v Nizji Avstriji se je končala s pretepom in aretacijami. 25 nasprotnikov iz levo-radikalnega tabora so skušali preprečiti kresovanje, posledica tega pa je bil množičen pretep, pri katerem sta bili dve osebi huje ranjeni. Policija je šest oseb aretirala in jih prijavila sodniku za kaznivaja dejanja.

Katoliška družinska zveza za dveletno karenčno dobo

DUNAJ - Katoliška družinska zveza (KFÖ) je včeraj zavrnila zahtevo predsednika svobodnjanske stranke Haiderja, da bi se drugo karenčno leto spet crtalo. Predsednica KFÖ Schrittwieserjeva je poudarila, da pri dveletnem porodniškem dopustu ne gre za socialnopolitični luksuz, marveč za investicijo v bodočnost Avstrije. V izjavi za tisk predsednica Katoliške družinske zveze nadalje meni, da so nadomestilne investicije za oskrbo otrok višje od vzgoje otrok v družini.

Konflikt med zdravniki in Pokrajinsko zavarovalnico

DUNAJ - V sporu med dunajskimi zdravniki in Pokrajinsko zavarovalnico glede sporazuma o honorarjih za zdravnike ni videti izhoda. Zdravniki zahtevajo povišanje honorarjev za 14 odstotkov, predlog Pokrajinske zavarovalnice pa predvideva osem odstotkov. Če v pogajanjih ne bo dosežen sporazum, bodo bolniki od 1. julija dalje morali sami plačati obisk pri zdravniku, pokrajinska zavarovalnica pa bo denar sele potem vrnila.

Proti povišanju cen

DUNAJ - Napoved generalnega direktorja Združenja avstrijskega elektrogospodarstva, da bo v avgustu pri gospodarskem ministru vložil predlog o povišanju cene za električno energijo, je nalezala na proteste v avstrijskih političnih taborih. Generalna sekretarka ljudske stranke Korošek je zavrnila predlog ter zahtevala od avstrijskega elektrogospodarstva varčevalne ukrepe. Zeleni pričakujejo od energetskih družb novo orientacijo. Skupaj z FPÖ so zavrnili nacrt o nadaljnji izgradnji Donave z hidroelektrarnami.

Toni Kemjak - Bösendorferjevo štipendijo za najboljšega koroškega pianista

CELOVEC - Absolvent Slovenske gimnazije, Toni Kemjak, ki je zaključil studij klarinete in klavirja na celovškem konzervatoriju, je začel junija letos kot najboljši mladi pianist Koroške dobit Bösendorferjevo štipendijo na Dunaju. Februarja letos se je mladi glasbenik uvrstil na to tekmovalstvo v Celovcu in hkrati tudi na zvezno tekmovalstvo, ki bo oktobra v Leobnu na avstrijskem Stajerskem. Posebej razveseljuje je tudi, da je mlademu talentu uspelo dobiti študijsko mesto v Mozarteumu v Solnogradu, kjer bo lahko nadaljeval s svoji obetajočo glasbeno kariero. Mlademu slovenskemu pianistu ob uspehu iskrene čestitke.

KOROŠKA

Podjetje Kostwein je prevzelo Micro-Precis

CELOVEC - Koroško strojegradnisko podjetje Kostwein, ki ima svojo glavno postojanko pri Celovcu, je konec preteklega tedna za 79 milijonov silingov prevzela insolventno podjetje Micro-Precis nemškega industrijalca Haafa pri Borovljah.

Borovljsko podjetje - nastalo je z močno subvencijsko podpore dezele Koroške po zaprtju državne kovinarske industrije v Borovljah - je proizvajalo in dostavljalo sestavne dele in proizvode za

avtomobilsko industrijo. Podjetje Kostwein je eno izmed svetovno vodilnih podjetij pri proizvodnji strojev za izdelavo tetrapakov, proizvaja pa tudi tiskarske in elektronske kontrolirane stružnice. Poslovne stike ima tudi z Italijo in Slovenijo.

Novo podjetje v Borovljah se bo imenovalo Kostwein Precis in bo naprej izdelovalo avtomobilске dele. Vodstvo podjetja se isče strokovne delovne sile.

AVSTRIJA - MADŽARSKA / PROBLEMATIKA NARODNOSTNIH SKUPNOSTI

Srečanje zamejcev

Poglobljeni stiki med predstavniki koroških in porabskih Slovencev

ALOIS ANGERER

CELOVEC - Konec preteklega tedna se je delegacija porabskih Slovencev mudila na (avstrijskem) Koroškem in ob tej priliki vrnila obisk koroških Slovencev aprila letos na Madžarskem. Gostitelji so bili Narodni svet koroških Slovencev, Enotna lista, Kršćanska kulturna zveza in Slovenska gospodarska zveza, v delegaciji porabskih Slovencev pa so bili predsednik Zveze Slovencev na Madžarskem Jože Hirnőck, tajnica Irena Pavlič, urednica časopisa »Porabje« Marijana Sukić in drugi.

Na srečanju, ki je hkrati bilo začetek rednih stikov med zamejskimi Slovenci, so potekali konkretni dogovori o kulturnem sodelovanju, o izmenjavi mnenj na gospodarskem področju ter o preučevanju možnosti za skupne projekte. Nadaljnjo tezišče je bilo poenotenje stališč o narodnopolitičnem delovanju v okviru mednarodnih organizacij in enotnega postopanja napram matični državi.

Porabski Slovenci so med obiskom na Koroškem obiskali slovenski oddelek ORF, Dvojezično trgovsko akademijo, Mohorjevo založbo in zasebno dvojezično solo, sedež NSKS in KKZ (vse v Celovcu), prenočili pa so v domu prosvete v Tinjah. Naslednji dan jih je pot vodila v Podjuno, kjer so si ogledali posojilni-

co in zadrugo v Pliberku, Zvezo slovenskih zadrug ter podetji Rutar. Pri skupnem kosilu v gostišču Juenna se je cutilo, da se sestajajo prijatelji, ki imajo celo vrsto skupnih interesov.

Zacudeno so Korošci prisluhnili, ko so gosti iz Madžarske poročali, kako se mora narodna skupnost v bivših socialističnih državah boriti za pravice, ki naj bi bile v zahodnih demokracijah že zdavnaj uresničene. Tako je madžarska vlada leta 1991 izdelala predlog za zakon o narodnih skupnostih, na kar se je sklicala okrogla miza zastopnikov različnih narodnih skupin na Madžarskem, med njimi Romi, Slovaki, Romuni, Nemci, Srbi in Slovenci.

S pomočjo pravnikov je bil vladin predlog zavrnjen ter sestavljen lasten osnutek, katerega so predložili kodificiškemu odboru. Vlada predlaganih sprememb ni upoštevala in po izjavah Zveze Slovencev sploh ni pripravljena na resen dialog z narodnostimi skupnostmi. Po mnenju predsednika Hirnőcka namerava madžarska vlada z novim zakonskim osnutkom razdirati narodnostne organizacije ali jih vsaj nadzorovati.

V so narodne skupnosti na Madžarskem postavile naslednje zahteve:

1. avtonomijo na sol-

skem področju, v lastnih organizacijah, pri vseh zadevah, ki so potrebne za ohranitev narodnostne identitete (raziskave, izobraževanje, javno priznanje materinje jezika);

2. narodnostne skupnosti naj bi same odločale o načinu narodne samouprave (o organizacijah, o uporabi sredstev in sestavi lastnega zastopstva), ne pa uradne ustanove, kot to predvideva novi predlog vlade;

3. vsaka narodna skupnost mora dobiti zagotovljenega zastopnika v parlamentu in sicer po lastnem načinu izbi-

ranja. Trenutni osnutek o tem sploh ne govori, po splošnem volilnem redu pa je zdaj potrebno približno 3000 glasov za izvolitev enega poslanca, kar je za manjše narodnostne skupnosti previsoka ovira;

4. zagotovljena finančna sredstva, ki so točno določena za vsako posamezno narodnostno skupnost in o katerih narodna skupina sama odloča. Trenutno je predvidenih 5 do 8 milijard forintov za vse narodne skupnosti na Madžarskem, pri čemer pa ključ za razdelitev sredstev ni

določen.

Glede sodelovanja med porabskimi in koroškimi Slovenci pa so se udeleženci srečanja na Koroškem zedinili na sledeča področja:

1. Slovenski dušnopastirski urad bo po svojih možnostih posredoval pri odpravi težav na področju uporabe slovenskega jezika v cerkvi (razgovori z cerkvenimi organi se vlečejo že pet let, stanje se pa vedno bolj poslabša);

2. NSKS, zasebna dvojezična sola Mohorjeve družbe in Mohorjeva založba so pripravljene pomagati pri se-

NOVO NA PLATNU

Zelve Ninje III (Teenage Mutant Ninja Turtles III), scenarij in režija **Stuart Gillard**, produkcija **Golden Harvest, ZDA, 1992**, distribucija **Mladina film**

Jutri bo v ljubljanskem kinu Union (prva predstava je za mlade Ninja-ljubitelje brezplačna) premiera III. filmskega nadaljevanja sage o starih zelvah, ki so se zahvaljujoč padcu v nenačaden mulj spremenile v borce za pravico in živijo v katakombah newyorške podzemne zeleznice. Tokrat (v Sloveniji smo

Dekle v zraku (La fille de l'air), scenarij **Florence Quentin**, režija **Maroun Bagdadi**, igrajo **Beatrice Dalle, Thierry Fortineau, Hippolyte Girardot, Jean-Claude Dreyfus**, produkcija **CiBy 2000 (Francija)**, distribucija **Carnium Trade**

Leta 1986 je Nadine Vajour svojega moza Michela, obsojenega na dolgo zaporno kazen, z neverjetnim helikopterskim desantom resila iz zapore. Zgodbo je filmsko obdelal Maroun Bagdadi (1991 je v Cannesu zablestel s filmom Hors de la vie), glavno vlogo prav po

V petek bo na premieri v ljubljanskem kinu Vic začel slovensko pot film **Ne mec'te se stran**, romantična komedija o šestih mladih (različnih spolov), ki stanujejo v isti hiši. Kraj dogajanja je Seattle, ljubezenske dogodivščine Janet, Linde, Cliffa in drugih pa so povezane tudi z glasbeno sceno v omenjenem mestu. Crowe je na tem področju doma, saj je kot novinar Rolling Stonea pisal o

videli prvi del iz 1990, drugega pa ne) se junaki Leonardo, Donatello, Rafael in Michelangelo odpravijo na Japonsko - in to v 17. stoletje, kamor je po zapletenem cudežu izginila njihova prijateljica, televizijska novinarka April. Po tehnični plati je filmska serija Zelve Ninja nastala po stripu Kevina Eastmana in Petra Lairda, zanimiva zaradi izjemnega sodelovanja med stirmi junaki in njihovimi "lutkarji", ki so med snemanjem "vodili" izraze na posebnih maskah.

francosko zaljubljene žene pa je zaupal Beatrice Dalle, zvezdi Beneixovega filma Betty Blue, ki je tudi pri nas dosegel kultni status. Če je torej Beatriceina ljubezen v prejšnjem filmu ubijala, je v Dekletu v zraku isto čustvo dobilo pozitivno nabojo: v s suspenzom nabiti sekvenci rešitve ljubljene.

Ne mec'te se stran (Singles), scenarij in režija **Cameron Crowe**, igrajo **Bridget Fonda, Matt Dillon, Campbell Scott, Kyra Sedgwick, Sheila Kelley**; produkcija **Warner Bros**, distribucija **WB Slovenija**.

rocku in zvezdnikom, ukvarjal pa se je tudi s problemi mladostnikov, zato ne čudi, da komedija Singles velja za enega najboljših izdelkov tega zavra v zadnjem času. Matta Dillana se spominjamo iz Drugstor Cowboya, igral je v Coppolovih filmih Rumble Fish in The Outsiders, Bridget Fonda pa bomo v kratkem videli v Botru III, filmu istega mojstra. (T. D. V.)

RECENZIJA / KONCERT GOSTUJOČIH FOLK GLASBENIKOV

Bolj prisvojeno od lastnega

ICO VIDMAR

različno ubranih glasov. Solistični dodatki, predvsem rokohiterski banjo Barneya MacKen-

na, Sheahanov vrazje goslarski country, ki se je iztekel v skotsko reel in pa swingovski blues

Eamonna Campbella na kitari, so dokazali zaviljivo izvajalsko veselino članov skupine, ki

pa se vedno najbolj zažge skupaj - kot The Dubliners. Ob dublinskih hitih za oba dodatka je dokončno izgorela imenitna publika. Zelenaja majica v ljubljanskem kinu Union (prva predstava je za mlade Ninja-ljubitelje brezplačna) premiera III. filmskega nadaljevanja sage o starih zelvah, ki so se zahvaljujoč padcu v nenačaden mulj spremenile v borce za pravico in živijo v katakombah newyorške podzemne zeleznice. Tokrat (v Sloveniji smo

ski sportni dvorani ne pomeni vedno istega. Ob tisti z napisom Guinness pa dokončno ves, da temu prostoru nečesa močno, močno pri-manjkuje.

Foto: Tomi Lombar / Trio

FILM

Prvih deset filmov v preteklem tednu (od 14. 06 do 20. 06. 1993)

Tretji teden predvajanja je Drakula se vedno na prvem mestu ljubljanske lestvice. Na drugo mesto se je povzpel Prsut, prsut, visoko sta se uvrstila tudi 57. Potnik in Univerzalni vojak, ki sta imela premieri v četrtek. Živa bomba tudi drugi teden ni zbrala dovolj gledalcev, da bi prisla na lestvico (skupaj jo je videlo 136 ljubljancanov), z nje sta se poslovila tudi Privezi me! (skupaj 10.318 gledalcev) in Veter (471 gledalcev).

Legenda: Prva številka pomeni število predstav, druga število gledalcev in tretja bruto izkupicek v preteklem tednu. Številke v oklepajih kažejo dosedanja skupni seštevek predstav, gledalcev in izkupicka.

1. Dracula / Mladina film	21 (66)	3.655 (14.045)	1.417.700 (5.529.600)
2. Prsut, prsut / Mladina film	21 (39)	2.203 (4.730)	774.250 (1.717.800)
3. 57. Potnik / Lj. kinem	20 (20)	2.000 (2.000)	700.000 (700.000)
4. Univerzalni vojak / Mladina film	12 (12)	1.888 (1.888)	684.750 (684.750)
5. Večno mlad / Lj. kinem	17 (87)	1.234 (12.031)	472.050 (4.652.900)
6. Igra solz / Mladina film	28 (318)	813 (18.464)	318.000 (7.271.300)
7. Prva ljubezen / Mladina film	21 (91)	803 (3.987)	314.350 (1.758.300)
8. Reka poje mi / Mladina film	7 (67)	564 (5.195)	189.550 (1.748.150)
9. Beethoven / Carnium	6 (130)	485 (20.559)	158.150 (7.030.500)
10. Meso / Starec	5 (11)	464 (1.109)	185.600 (443.600)

Tudi na zagrebški lestvici vodi Drakula, prejšnji teden pa so bile premiere filmov 57. Potnik, Storyville in White Men Can't Jump. Navajamo število gledalcev v preteklem tednu in (v oklepaju) skupno število gledalcev.

1. Drakula	6.540	(23.731)
2. 57. Potnik	4.588	(4.588)
3. Večno mlad	2.942	(29.842)
4. Storyville	1.876	(1.876)
5. Singles	1.679	(14.835)
6. White Men Can't Jump	1.389	(1.389)
7. Folks!	1.369	(4.090)
8. Strictly Ballroom	476	(2.120)

Na mednarodnem tržistu so v tednu med 2. in 8. junijem vodili naslednji filmi (izkupicek v milijonih ameriških dolarjev):

1. Indecent Proposal	8,0	(38, 2)
2. Falling D, own	3, 94	(8, 6)
3. The Piano	2, 8	(6, 2)
4. Groundhog Day	1, 8	(17, 4)
5. Sommersby	1, 76	(43, 3)

Igor Kernel

Filmi Vlatka Filipoviča

LJUBLJANA - Minuli četrtek je Bosanski forum v Gledališkem in filmskem muzeju organiziral projekcijo filmov režiserja Vlatka Filipoviča, urednika dokumentarno-felitonističnega programa TV BiH, ki nadaljuje z življenjem in delom v obleganem Sarajevu. Po nagovoru in predstavitvi filmov avtorjeve žene Eleonore Filipovič smo si ogledali Trilogijo o Bosni: dokumentarce Testament, Sporocilo stekov, ter dokumentarni film Sarajevo gori, ki v omejenem časovnem razponu prvih starih mesecev sarajevske morije skuša primerjati prizore iz prisetne monografije o mestu z grozljivo realnostjo, v kateri ni bilo prihranjeno nobeni od sarajevskih arhitekturnih in kulturnih znamenitosti. Projekcije, ki jo je pripravilo društvo Ljubljana, se je udeležil tudi veleposlanik BiH v Sloveniji, g. Uzelac. (T. D. V.)

Znova letni kino!

LJUBLJANA - Na odprtem dvorišču ljubljanske gostilne Rio bo to soboto, 26. junija, s predpremiro filma Damage francoskega režiserja Louisa Malla (podrobneje o filmu prihodnji teden) po treh letih premora v Ljubljani znova zazivel kino na odprtem, po novem Poletni kino Rio. Ker Ljubljanskim kinematografom ni uspelo oživiti »klasične lokacije« ob Miklošičevi cesti so se po besedah programske vodje Teje Bivic odločili za lokacijo v središču mesta. Tam bodo poleti projekcije filmov vsak dan ob 22. uri, ob petkih in sobotah pa tudi ob polnoci. Ob ogledu filma bo menda mogoče poziti celo večerjo, vsekakor pa kozarec pijače, na programu pa bodo premiere in tisti filmi, ki bodo po premiernem tednu pritegnili dovolj ljubljancanov. (T. D. V.)

POPULARNA GLASBA / ZBOR V. VODOPIVEC V AMERIKI

Slovenski fantje navdušili

BESIDILO IN FOTO: JOZKO MOZINA

LJUBLJANA - PAZ Vinko Vodopivec se je vrnil z gostovanja po Kanadi in ZDA. Po odmevih s prizorišč njihovih nastopov in razpoloženju med pevci je turneja v celoti uspela.

PAZ Vinko Vodopivec, ki deluje pri Studentski organizaciji Univerze v Ljubljani, bo leto praznoval svojo 40-letnico delovanja. Ob tej priložnosti so izdali kaseto s skladbami iz slovenske zborovske ustvarjalnosti in izvedli tritedensko gostovanje med slovenskimi izseljenci v Kanadi in ZDA. Zbor sestavljajo v glavnem primorski fantje, ki studirajo v Ljubljani. Njihovi nastopi na novi celini so bili deležni velike pozornosti, kar se je odrazilo v velikem obisku njihovih rednih in priložnostnih koncertov. Primorski študentje so pod vodstvom Andreja Missona s svojim temperamentom in značilno mehko barvo glasov, kar je posebnost tega mladega moškega zbora, znali pričarati prvovrstno vzdušje. Dirigent Andrej Misson je za program gostovanja sestavil pester izbor slovenske zborovske ustvarjalnosti po ključu zgodovinskega pregleda: od Gallusa, Foersterja, Kurnarja, Kogoja, Vodopivca, Srebotnjaka pa do ljudskih priredb Marolta in Simonitja. Pravilnost takega koncepta je potrdil odziv publike. Vse pesmi so bile lepo sprejete, med nasimi rojaki pa seveda se posobej

ljudske in domoljubne. Koncerte so imeli v Hamiltonu in Torontu v Kanadi, na ameriških tleh pa v Clevelandu, Chichagu, Lemontu in New Yorku. Ponekod so nastopili tudi večkrat. V sklopu turneje so »Vodopivci« nastopali tudi v slovenskih cerkvah in sodelovali pri bogoslužju z Maso sv. Vincencija, ki jo je skladatelj Vinko Vodopivec posvetil

svojemu patronu. PAZ je bil tako prvi uradni zbor iz domovine, ki je zapel tudi v cerkvah. Slovenski izseljenci so te nastope razumeli kot znamenja novih časov v Sloveniji. Na clevelandski univerzi so imeli pevci nastop za glasbene pedagogice in študente z deli slovenskih skladateljev (Gallus, Kogoj, Vodopivec, Srebotnjak). Dirigent in pevci so bili de-

ležni strokovnih pohval po pevski in izvajalski plati ter pohval za homogenost in discipliniranost zbora. V Torontu in Clevelandu so obiskali dom ostarelih in razveselili slovenske rojake z domačo pesmijo. Zelo odmeven priložnostni koncert so izvedli na željo gostiteljev v avli Metropolitanskega muzeja v New Yorku, eni največjih kulturnih ustanov na svetu, ki jo vsak dan obišče na tisoč turistov. Odziv je presegel vsa pričakovanja. Okrog pevcev se je zbirala množica in marsikdo je takrat prvič slisal za Slovenijo ter dobil predstavo o njej.

Na ameriško turnejo so se fantje pripravljali eno leto, saj so letalske vozovnice velik finančni zalogaj. To, da za podporo njihovemu gostovanju nista imela posluha niti slovensko Ministrstvo za kulturo niti Slovenska izseljenska matica, je sedaj že obrobna zgodba. »Vodopivci« so svoje opravili po najboljših močeh.

Tako široko zasnovano gostovanje ne bi bilo mogoče brez slovenskih rojakov. Posebna zahvala gre Valentinu Baticu iz Toronta in ljudem, ki so prevzeli organizacijo v posameznih mestih: dr. Bonuttiju iz Clevelanda, p. Spendovu in zakoncu Bernik iz Chichaga, Kaminu iz New Yorka ter številnim drugim, ki so se zelo potrudili in omogočili zares uspešno gostovanje.

LJUBLJANSKI GRAFIČNI BIENALE... / TO SEM JAZ, ZORAN KRŽIŠNIK!

Tudi »po« ne bo prav vse drugače

Zamiseli o ljubljanskem grafičnem bienalu se je rodila leta 1952 na Markovem trgu - Rdeča nit: kakovost grafičnega lista - Ljubljanska grafična šola, kaj je to? - Prireditel, na kateri je doslej sodelovalo 3871 umetnikov iz 80 držav, je bila ves čas grafični zemljevid sveta

V kulturnem življenju na Slovenskem je v zadnjih desetletjih marsikaj vzniknilo na novo, dobilo ime in priimek ter se imenitno razraslo predvsem po volji in vztrajnih prizadevanjih posameznikov. Tako je, na primer, Kostanjevica na Krki postavil na noge Lado Smrekar, Slovenj Gradec Karel Pecko... pa tudi prof. Zoran Kržišnik, ustanovitelj in direktor mednarodnega grafičnega bienala ter direktor Mednarodnega grafičnega likovnega centra v Ljubljani, bi smel - čeprav seveda tega ni storil! - povsem upravičeno pribiti: Ljubljanski mednarodni grafični bienale, to sem jaz!

Kako je nastala in ci-gava je zamisel o tej prireditvi, že dolgo veliki in odmevni, saj je na njej doslej sodelovalo 3871 umetnikov iz približno 80 držav z vsega sveta?

Iz razmisljanj, kako v trenutku, ko je bil pritisk družbe, lahko bi celo rekel ideološke naravnosti, nekoliko trsi, priti do stika z ostalim svetom, vzpostaviti dialog z njim in kako predvsem našim umetnikom odpreti okno v svet. O tem smo se večkrat pogovarjali v galerijskem svetu, kjer je na eni izmed njegovih sej poročal Božidar Jakac o tem, kako je bil na luganski razstavi Bianco e nero. Menil je, da bi bilo morda zanimivo nekaj podobnega uresničiti tudi v Ljubljani. S to zamisljo sem šel leta 1952 na beneski bienale, kjer sem bil namestnik komisarja Petra Segedina, pisatelja. Na Markovem trgu sem se srečal z Zoranom Mušičem in v pogovoru z njim je vzklila misel, da bi bil bienale morda le uresničljiv. Kmalu sem se na njegovo povabilo privatno podal v Pariz zato, da bi poskusala najti kakršno koli možnost. Z Mušičem in Pilonom sem obiskal najrazličnejše ateljeje. Najprej Zadkina, ki je takoj pristal, saj je - glede na to, da je odšel iz SZ na Zahod - razumel pogoje, v katerih smo ziveli. Prvi je dal tri grafične liste za bodoči bienale in me je kasneje tudi spremljal k umetniškim. Tako sem lahko po obisku nekaterih najvidnejših avtorjev pariske sole hitro pripeljal v Ljubljano 144 grafičnih listov. Ko sem se vrnil, sem z vsem seznanil galerijski svet; napisali smo uradno povabilo in to je bil začetek ljubljanskega grafičnega bienala.

Ob neki priložnosti ste zapisali, da je bila usoda bienalu naklonjena: že mlado grafično manifestacijo so podprli umetniki, pa tudi umetniški poznavalci iz skorajda vseh dežel sveta... Ko govorimo o tem, koliko nam je pri tem pomagala tudi usoda, moram spomniti, da smo bili tedaj kot dežela v ospredju zanimanja. Tako je bila zamisel, da se njena umetnost odpira tudi ostalemu svetu, zanj zanimiva. To nam je pomagalo - tudi meni osebnostno, ko sem začel razvijati akcijo - da smo celo vrsto stvari, ki so bile mogoče v zametku težko oziroma sploh neuresničljive, normalno sistematično peljali naprej.

Ste ob jubileju že potegnili crto?

Ce pogledamo bilanco, moramo ugotoviti, da je bil ljubljanski grafični bienale od vsega začetka nekakšen grafični zemljevid sveta. Naj opozorim, da je bila že prva prireditel, torej seveda domala celotnega našega planeta - od SZ do Amerike, Kitajske in drugih dežel. To se pravi, da je bil bienale že vodil na grafičnem področju. Lahko bi rekel, da je bil celo pred beneskim, ki se ga SZ ni udeleževala se vrsto let. Stevilo držav na našem bienalu pa je počasni, sistematično raslo, tako da smo kmalu pršli do 50, celo 60 dežel, s čemer je postajal grafični zemljevid vse bolj kompleten. Jasno je, da smo si predvsem prizadevali pridobiti tiste dežele, kjer je grafično že zazivela in je imela svoj status.

Bistven je vendarle namen ljubljanskega MGB, njegovi cilji. Tako le bi rekel: vsa ta leta, desetletja so se menjavali ljubljanski župani, sekretarji in ministri za kulturo, bienale pa ostaja in "daje enega najizbranejših svetovnih pregledov grafike, je prostor soocanja slovenske tvornosti s svetovno, obenem pa omogoča tudi prodor

MARJAN KUNEJ

slovenske grafike v svet... (Enciklopedija Slovenije).

Ti cilji so bili jasno zartani že ob prvem bienalu. Sicer pa so se ze takoj po ustanovitvi ljubljanske likovne akademije kot pedagogi pojavili Božidar Jakac, France Mihelec in Riko Debenjak, vsak s svojo solo. Posebno mesto je zavzemal Riko Debenjak, ki se je kmalu postavil na celotno t.i.eksperimentalno grafiko. (Debenjak in naši umetniki iz kasnejših generacij so se izpopolnjevali pri Johnniju G. Friedlaenderju v Parizu). Slovenski umetniki so začeli sorazmerno kmalu odigravati svojo vlogo pri razvoju grafike v svetu. Nekateri (na začetku sta prednjajala Debenjak in Bernik) so se zelo kmalu prešli vrsto zelo pomembnih nagrad. Tako je postal svet pozoren na to, kar se je dogajalo pri nas. Pri tem ni slo za manjša priznanja, temveč za zmagovalce na področju grafike. Omenim naj samo, da je Janez Bernik že zelo zgodaj dobil veliko nagrado Tokia, in sicer celo pred kasnejši slovitim Robertom Rauschenbergom. To je pomenilo doseženo prvo etapo cilja, ki smo si ga zastavljali. Temu je sledila cela vrsta drugih imen: Andrej Jemec, Vladimir Makuc, nekoliko kasneje se Gorazd Sefran... V tistem času je bil ljubljanski bienale prav tako pomemben za umetnike ostalega nekdanjega ozemlja Jugoslavije, kot npr. Vladimir Velickovič, Miroslava Suteja idr. vrsto imen, ki jih je prav ta prireditel izpostavila v svetu. Naši avtorji oziroma skupina ljudi, ki se je zbirala okrog ljubljanskega GB, je zelo sistematično sodelovala v najrazličnejših centrih (Sao Paulo, Benetke, Bradford, Fredrikstad, San Francisco), kjer

so se nekatera znana slovenska imena spet postavila v sam vrh.

Kakšna je vsebinska rdeča nit bienalov?

To je bila predvsem kakovost grafičnega lista. Kot organizatorji se nisimo nikoli zapirali pred najrazličnejšimi težnjami, nasprotno - ostali smo povsem odprti, ceprav moram reči, da so bili poudarki v posameznih trenutkih vendarle na trenutnem toku. To pomembno delo so znale opravljati vsakokratne mednarodne žirije, ki so tudi pomagale vzpostavljati visoko raven ljubljanskega bienala. Žirije so bile izredno rigorozne in avtoritativne. V njih so vselej sodelovala najvidnejša imena tedanjega likovnega dogajanja (bodisi direktorji posameznih velikih ustanov bodisi vodje posameznih bienalov). Mocno sta bila zastopana tudi francoski in ameriški svet. To je bilo tisto, kar je podprlo rdečo nit in vzpostavljalo aktualnost bienalov. Ceprav se pravilnik na zunaj ni bistveno spreminjal, je vendarle prihajalo do posebnih notranjih permutacij. Vselej znova smo poskušali dati transfužio posameznim bienalom s tem, da smo npr. ob enem vzpostavili posebno notranjo rubriko kritik - umetnik, ali pa smo iskali predvsem tiste umetnike, ki so se pojavljali v deželah, ki niso imele svojih korenin ze v tem mednarodnem svetu. Bila je vrsta primerov, ko smo recimo iz Bangladeša, pa iz takratne južne Koreje, ki se ni bila priznana kot vlesila na likovnem področju, odkrivali ljudi, ki so kasneje postali zelo velika imena. Ta notranji ritem je pomagal k temu, da smo vendarle ostajali aktualni.

Bienalske nagrade so bile doslej več ali manj

Skoraj sto bienalskih dni

Na dan slovenske državnosti, 25. junija, bo ob 20. uri v Gallusovi dvorani CD v Ljubljani slovesna otvoritev jubilejnega 20. mednarodnega grafičnega bienala, na katero vabita MGLC in CD; slavnostni govornik bo Milan Kucan, predsednik Republike Slovenije. Uro kasneje bodo v sprejemni dvorani CD odprli razstavo devetnajstih prejemnikov velikih nagrad ljubljanskih bienalov 1955 - 91, v galeriji CD pa retrospektivo (grafike) Emila Schumacherja (Nemčija), dobitnika velike castne nagrade bienala '91. MGB bodo odprli ob 21. 30 uri v ljubljanski Moderni galeriji, uro kasneje pa v Galeriji Tivoli se osebnih razstav nagradencev 19. MGB (Janez Bernik, Dimce Nikolov, A. R. Penck). Zadnje otvoritveno dejanje bienala, ki bo imel se vrsto spremljajočih razstav in bo sicer odprt do 30. septembra, bo bienalni žur v Tivoliju.

KAŽIPOT

Odprli so ze - ali pa se bodo - vrsto spremljajočih razstav. Tako je v Galeriji IDCO (4) na ogled moda in modna fotografija, v Galeriji Kompas (5) izbor petih slikarjev, v Galeriji Smelt (6) razstavlja B. Borčić grafike. Hommage galeriji Denise René je na ogled v Mestni galeriji (7), v Galeriji Labirint (8) so razstavljene Metamorfoze T. Kržišnika, v Mali galeriji pa slike E. Bernarda. V Galeriji KUD France Prešeren (10) razstava kserografije 1980/ 93, v Galeriji DSLU (11) razstavlja B. Dimovski, v Galeriji SKUC (12) pa so odprli razstavo Obrezane figure. Grafično oblikovanje je predstavljeno v Jakopičevi galeriji (13), slike F. Grudna najdete v Bezigrasjski galeriji (14), razstavo avtoportretov pa v Galeriji Insula (15).

Velika premija leta 1955: Armin Landeck

Od devetnajstih lavreatov ljubljanskih grafičnih bienalov - njihove male retrospektivne razstave bo mogoče videti v sklopu 20. mednarodnega grafičnega bienala v sprejemni dvorani Cankarjevega doma - je bil American Armin Landeck prvi, ki si je leta 1955 prislužil veliko premijo. Takrat, ko je bila inavgurirana Prva mednarodna grafična razstava s pobožno željo, da postane kaj več, je mednarodna žirija (ki ji prav gotovo ni bilo lahko med mnogimi umetniki in ob vidni umetniški

zanesljiv kompas kakovosti del in hkrati tega, kaj predstavlja prodor v novo smer.

Nagrade so bile včasih velik problem, bile so vprašljive. Naj spomnim, da se jim je beneski bienale za nekaj časa odrekel, to so storili tudi v Sao Paulu... mi pa nikoli! Enostavno zato ne, ker sem videl, da je tisti trenutek, ko je na beneskim bienalu poniknila žirija, stimulativno tekmovanje, zanimanje zanj med umetniki upadlo. Res je, da so te nagrade lahko celo dvomljive. Res je, da so včasih mogoče nekoliko enosmerne. Vendar je to tisto, kar daje bienalom napetost, notranji nemir, in povzroča, da postajajo se bolj aktualni, kot bi bili sicer. Vidite, da so se vsi, beneski bienale in tudi drugi, spet vrnili k nagradam! Drži torej, da je ta kompas lahko nekoliko varljiv, vendar bi v primeru ljubljanskega grafičnega bienala težko rekel, da je prislo do kakrsne koli velike zmote. To bilanco bo MGB tokrat potrdil s posebno razstavo devetnajstih dobitnikov velikih nagrad. Videli bomo, kako je ljubljanski GB v teh skoraj stiri desetletjih spremljal svetovno dogajanje in kako ga je ocenjeval...

Bienale ze ves cas tudi pomembno vpliva na razvoj slovenske sodobne umetnosti, posebno grafike. Ze dolgo imamo specifično ljubljansko grafično solo; katere so njene značilnosti, kaj jo odlikuje?

Ljubljanski GB je prav gotovo zelo pomembno vplival na slovensko grafiko. Zakaj? Zato, ker se je slovenska srenja, kot tudi takratna jugoslovanska, izvila iz svojega ozkega pogleda, regionalizma, in je v dialogu z drugimi umetniki doživljala vselej novo svežino. Zacelo je sistematično in funkcionalno tekmovanje, v katerem naši avtorji nikakor niso zaostajali. Opozoril bi predvsem na 60. leto, ko je slo za splošno osvobajanje naše likovne umetnosti in ko je bila vsa naša srenja umetnikov, se pravi tudi eksjugoslovanska, zelo zanimiva za svet. Spominjam se dolge vrste prireditel, ko sta bili skoraj celo desetletje na odru dve deželi s skrajno različnima družbenima ureditvama - Spanija s svojim socialnim redom, na drugi strani pa Jugoslavija. Prihajalo je do zanimivih soocanj, pri čemer so bili naši umetniki že tedaj deležni velikega zanimanja in tudi naklo-

njenosti svetovnega občinstva, zlasti pa seveda kritike. Ob tem pa bi rad opozoril, da vsa tista priznanja, ki so jih dobivali umetniki, zlasti slovenski, na področju grafike, zal niso bila enakovredno realizirana v ekonomskem smislu. Tedaj se nisimo imeli privatnih galerij, zato je bilo skoraj nemogoče istovetiti moralno vrednost naše grafike z njeno ekonomsko vrednostjo. To se je npr. najbolj videlo v primeru Bernik - Rauschenberg. Po absolutni moralni kvaliteti, estetski, najbrže ne gre za veliko razliko, je pa totalna v smislu ekonomske vrednosti... Sicer pa je res, da je ta dialog privedel tudi do t.i. ljubljanske grafične sole, ki ni imela ideološke, motivne usmeritve, temveč je bila to predvsem po tehnološko kakovostnem izražanju slovenske grafike. Takoj naj opozorim, da tu ne gre za tehničizem, ampak za izredno zahtevne, kvalitetne kriterije, ki so si jih avtorji postavljali sami. Termin ljubljanska grafična sola (ki seveda ni zajemala le ljubljanskih umetnikov, temveč praktično vso Slovenijo) sem sprovciral sam, in sicer po analogiji s pariško solo nasploh oziroma Ecole de Paris.

Se malo, pa bo zazivel jubilejni bienale, ki ga tokrat drugic organizira mladi Mednarodni grafični likovni center v Ljubljani...

Ljubljanski grafični bienali so obstajali skoraj 35 let kot paralelna akcija v Moderni galeriji. Občutek, da je to premalo in da prireditel izginja z vsako doletno postavitvijo, je rodil moj predlog (mislim, da leta '77) o ustanovitvi Mednarodnega grafičnega likovnega centra. Zato namreč, da bi vsa prizadevanja ljubljanske grafične sole, bienala dobila bolj trdno pozicijo. Povedano se drugače: tudi zato, da na eni strani ustvarimo poli-

Letos blizu 400 umetnikov

Na bienalu '93 bo razstavljalo okrog 400 umetnikov iz 60 držav. Največ jih bo iz Slovenije (35), pa iz Italije, Japonske, Poljske, Kanade, Švedske, Nemčije itd. 28 držav je poslalo dela svojih umetnikov na temelju nacionalnih selekcij (clani slovenske so Jure Mikuz, Ivan Sedej, Marjan Trsar in Zoran Kržišnik), drugi so se prijavili neposredno.

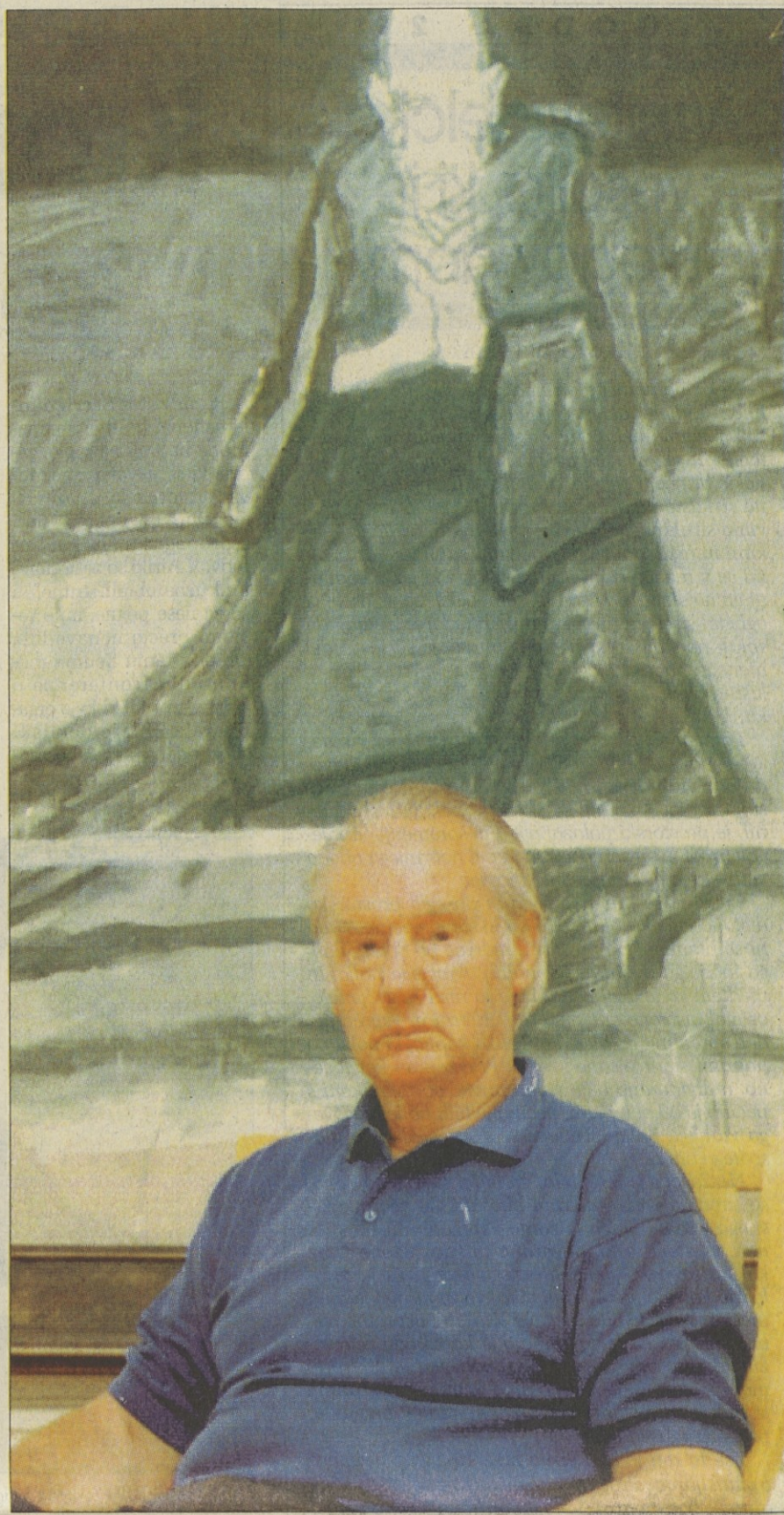
Mednarodna žirija (Pat Gilmour, London, Zoran Kržišnik, Ljubljana, Pierre Restany, Pariz, Ryszard Stanislawsky, Lodz in Lee Young Woo, Seul) bo na slovesni otvoritvi podelila veliko castno nagrado, veliko nagrado bienala, dve premiji in premijo za slovenskega umetnika. In medtem ko bo v mali galeriji CD na ogled dokumentarna razstava 40 let grafičnega bienala, bodo v klubu CD razstavili grafične mape. Izšli bodo tudi zajeten katalog, Zgodovina grafičnih bienalov Brede Skrjanec in dve grafični mapi.

LAVREATI BIENALOV (1)

premoči pariske sole, prave razstave na razstavi) s svojo izbiro začrtala kriterije, po katerih se odteje ravna ljubljanski grafični bienale. Žirija je izbrala grafično cistega, kvalitetnega umetnika, mojstra jedkanice. Morda je bila to takrat cisto pragmatična odločitev, gotovo pa je, da so ljubljanske žirije z redkimi izjemami vse do danes nagrajevale kvaliteto pred trendom, svežino in mladost pred uveljavljenostjo zrelostjo, vedno in predvsem pa enotnost in mojstrsko izvedbo grafičnega lista.

Armin Landeck se je rodil leta 1905 v Wisconsinu, umrl pa leta 1984 v Cornwallu (Connecticut). Po izobra-

zbi je bil arhitekt, vendar se je ze zgodaj začel ukvarjati s slikanjem, pri čemer je upodabljal predvsem stavbe. Bil je tudi prepričan realist, ki se je začel ozirati po abstraktnem koncu šestdesetih let. Ta nagib je nakazal z uporabo vgravnih crt, ki se - medsebojno krizajoc - sirijo iz različnih svetlobnih virov. S temi crtami je ustvaril učinkovite strukture svetlobe in teme. Naslikal je nekaj izjemnih upodobitev ulic, stopnišč, nadstresij. Marsikatera njegova grafika je polna življenjske moči in po načinu spominja na piranejskevo razvnetost. Armin Landeck je bil mojster svoje obrti. Vselej je izbral preprosto, vsakda-

Zoran Kržišnik (Foto: Tomi Lombar / TRIO)

gon za izmenjavo grafične produkcije sveta, na drugi strani pa vzpospajmo tehnično bazo za naslo grafiko (ker so se naši umetniki težko pribijali vsak v svojem ateljeju). Tako naj bi prav tako prisli do skupne celotne zbirke slovenske in seveda tuje grafike. Zal ni bilo denarja, kot je bil to zmeraj večnostni problem v naši družbi, da bi lahko v preteklosti nactno zbirali grafiko, vendar mislim, da s tem, ko imamo svoj grafični center, stvari dozoravajo. Avtorji, tudi tu-

ji, namreč ze prihajajo k nam in tu delujejo. Pricakujem, da se nam bo posrečilo s posebno akcijo, ki je trenutno v teku, animirati vse avtorje, ki sodelujejo z nami ze desetletja, tako da bodo nasli interes za svojo prisotnost v naši stalni zbirki. To je glavni cilj tega grafičnega centra in pa seveda mnogo lažji način organiziranja ljubljanskih bienalov sploh. Sredstev za center ni bilo, bili smo samo moralno podprti. Akcijo pa so razumeli umetniki in zlasti slovenska podjetja, tako da smo lahko grad Tivoli adaptirali, ga resili propada in hkrati dobili center. Zdaj imamo na grafičnem zemljevidu eno izmed mest, kjer se se vedno dogajajo aktualne stvari. In zdi se mi, da bo to se posebej pomembno predvsem v smislu nove Evrope, novega regionalizma.

Kako in kam po bienalu, predvsem v bližnji prihodnosti?

Nasa dosedanja bilanca in prednosti ter neprednosti, ki smo jih zagrešili pri bienalu - vse to je za nas zelo dober napotek za to, kakšna naj bo ta prireditel v prihodnje. Prav gotovo bo prišlo do določenih modifikacij, kajti svet se vrtil. Vendar mislim, da bomo v določenem smislu vendarle poskusali ostati zvesti dosedanjim usmeritvam. Pokazalo se je namreč, da dobiva kontinuiranost, ki jo je zagovarjal ljubljanski grafični bienale, svoje mesto tudi v najširšem mednarodnem prostoru, tako da ti veliki dialogi, ki so se vodili med Evropo in drugimi deželami, se posebej z Ameriko, spet prehajajo na svoj poseben način, v ta novi tok in v to novo Evropo.

Breda Skrjanec

Z G O D B A 2 9

Vrnitev delčka
vesolja, ki je
njegov dom

BOJAN RAUTER KOSIC

Neko polnomoesečno noč se je zgodilo, da se je Filozof odlepil od specega telesa in se v temi napotil k pisalni mizi. Po nekaj korakih je izgubil orientacijo in se zavedel, da ni več v svoji sobi, ampak nekje drugje. Pogledal je naokoli in zagledal številne sivkaste madeže. Prostor je bil podoben nepravilno strukturirani pecini z gladkimi, različno velikimi in različno debelimi izboklinami, svetlikajočimi se v različnih niansah svetlobe, ki ga je spominjala na slabo zimsko mesecino. Ozrl se je, da bi si ogledal stene na drugi strani, in tedaj je zaznal, da sploh ne stoji sredi pecine, ampak je sestavni del njenega oboda; njegovo telo, ki se je svetlikalo z lastno blede svetlobo, je bilo zgolj ena izmed izboklin.

Pomisli, je, da to vendar ne more biti res, saj neki »zadaj« vendar mora obstajati! Iztegnil je glavo, da bi v vidni krog zajel del hrbita in si dokazal obstoj ozadja. A četudi se je prizor nekoliko spremenil, je prostorski položaj ostal nespremenjen: njegov hrbet je bil samo sestavni del notranjega oboda velike krogle; zadaj ni bilo ničesar.

Zacel je se premikati, da bi dosegel prostorsko distanco med svojim telesom in steno pecine. Toda ni se premikal po prostoru, marveč po obodu enega in istega dvodimenzionalno okroglega polja. In medtem ko je del oboda, ki je ga imel za svoje telo, ostajal bistveno enak, so se periferi in »sprednji« deli spreminjali - bil je kot velika kaplja, ki polzi po notranji steni pisane krogle. Pravzaprav kot ločeno, individualno bitje sploh ni več obstajal, kajti s pecino je bil zlit v eno; pecina je bila polje njegovega vidnega polja, svetloba njegovega okroglo ploskatega bitja.

Nemogoče je torej bilo, da bi bil sredi tega polja, saj sredine kratkomalo ni bilo; ni bilo več nikakršnega »zadaj«, bilo je samo »spredaj« in ob straneh, vse lepo celo, povezano in zaokroženo, brez kakšne razpoke ali navideznega ozadja. Če je že bila kje kakšna sredina, je bila kvečjemu nekje med mestom, kjer je bilo njegovo telo, in nasprotno steno; razdalja do te sredine pa je lahko bila zelo različna, pač odvisno od tega, kolikšen je bil »premer« krogle. Če je recimo pred očmi podržal dlani, je bila sredina povsem blizu, vendar v nobenem primeru »zasedljiva«.

Vse to mu je bilo jasno brez kakega posebnega razmišljanja. Pravzaprav ni niti prav razmišljal, ampak bolj opazal, sprejemal ponujeno, dojemal ter z mislimi in besedami zgolj registriral. Njegova budnost je bila ves čas nespremenjeno ostra, srce pa mu je kmalu začela napolnjevati groza. Ob spoznanju, da se ne more odlepiti od stene, marveč je njen neločljiv del, se je počutil ujet, suženjsko povezan z vsem drugim. To pa je bilo v ostrem nasprotju s svobodo, kakršno je pripisoval suverenosti svojega individualnega, od vsega ločenega, pristo gibačega se bitja...

Ze kmalu je začel intenzivno pulzirati, naprej in nazaj, s hitrimi in počasnimi, dolgimi in kratkimi razmaki; sirlil je se in ožil z obodom vred. Tedaj je dojel, kaj mu je dajalo občutek, da obstaja se neki »zadaj« - to so bili kratki skoki na obode številnih, navzven razširjajočih se plasti, ki so koncentrično obkrožale pecino. To odkritje ga je vzradostilo in začel je se namerno siriti. Bilo je, kakor da prehaja na nove in nove plasti nekakšne ogromne, neskončno velike kozmične cebule. In kjerkoli je že bil, nikdar ni bil v centru, kajti zadaj nikdar ni bilo ničesar. Takoj ko si je namreč za obstojčo plastjo zamislil se eno, »zunanjo«, ki jo obkroža, je bil že na njej; postal je sestavni del njenega oboda. Zelec na vsak način uloviti ozadje in priti do poslednje plasti, se je hitrost njegovega širjenja vse bolj povečevala. Dobil je občutek, da bo zdaj zdaj eksplodiral in razpadel na milijarde kosčkov.

Ko je bil že tako daleč, da je se začel nevarno rahljati in se je zbal, da se ne bo mogel vrniti, se je s težavo ustavil, se umiril ter pogledal roke, da bi preprečil pojav nove predstave o naslednji plasti in razmisli o možnosti vrnitve.

Njegove dlani so bile jasne in ostre, okolica pa vse prej kot znana. Od prve razločne stvari ga je ločevala neskončna razdalja. To je bila edina večja in svetlejša pika med nestetimi pikicami na črnem nebu; srčno je upal, da je sonce, svetlika njegovega doma. Zagnal se je v to smer, vendar zaman. Bil je prepričan, da tolikšne razdalje ne bo nikdar premagal. Zajela ga je osamljenost in obzaloval je svoj nepremišljen eksperiment.

A ko se je že skorajda sprijaznil z nesrečno izgubljenostjo v praznini neskončnega vesolja, ga je na lepem prevzelo veličastno vzdušje. Dojel je, da sploh ni in ne more biti sam in osamljen, saj je vsa ta prostorsko razsežna kozmična cebula pravzaprav ena sama realnost, bistvo vizualne komponente njegove lastne biti, prostor, po katerem je tako rekoc povsod in nikjer hkrati, kot nekakšen neviden vesoljski prah, razsuta in enakomerno razporejena tista druga, nevizualna, cutna, kvalitativna plat njega samega. Poleg tega in zunaj tega ni bilo ničesar; nič je bil sestavni del njega, ki je bil vse. A kljub temu si je zazelel, da bi se vrnil v tisti delček vesolja, ki ga je imenoval dom. Po nekaj poskusih se mu je posrečilo, da si zamisli izbokline na nasprotni steni pecine, »nastavi« ustrežno razdaljo in se po rahlem krču in ostri bolečini v vratu znašel sredi svoje sobe.

Filozof je že lep čas vedel, da ga ne sestavljata nekakšna lahkotna duša in togo telo in da se »duša« ne more izviti iz telesa ter svobodno potovati po prostoru. Čeprav se mu je nekaj takega pogosto dogajalo, si je tovrstne pojave razlagal drugače, pač tako, kot mu je narekovalo njegovo znanje: kot sposobnost razširjene percepcije, s katero lahko potuje po silnicah sveta in opazuje oddaljena področja. Tako je obiskal že veliko oddaljenih dežel in raziskal mnogo skritih prostorov. A tokrat je bilo prvic, da ga je poneslo med zvezde. So med njimi tudi naseljeni planeti?

PANDEMIJA / PRODAJA KONDOMOV JE USPELA V AFRIKI

Krošnjarjenje z varnim
seksom - po afriško

MARIJAN ERJAVEC

Population Service International (PSI) je mednarodna neprofitna organizacija, ki se ukvarja z načrtovanjem družine, zaježitvijo aidsa in - razumljivo - tudi s propagiranjem kondomov. V Afriki so zastopniki te družbe ubrali struno, ki so za nase pojme, milo rečeno, precej nenavadne. Ob odpiranju Sedme mednarodne konference o aidsu v Afriki, ki jo je organizirala PSI, je dekliski zbor, odet v angelsko modro svilo, na primer zapel pesem: »Dokler WHO in

znanstveniki ne bodo iznašli cepiva ali zdravila za aids, ga lahko zajezi le zvestoba. Če pa to res ne gre, uporabljajte kondome.«

Prijemi, ki jih uporablja PSI, so neverjetna mešanica afriške kulture, zahodnjaskih marketinskih tehnik, nedvoumnega oglaševanja in podpiranja »mlega podjetništva« pri prodaji tega dandanes tam tako potrebnega predmeta. Njihov »socialni marketing«, kot to sami imenujejo, se je izkazal za pravo uspešno, pa čeprav je za-

beljen z dokaj mastnimi ocvirki. Dejstvo je, da je prodaja kondomov strmo narasla, kar je velik korak pri zaježitvi aidsa v tej heteroseksualni družbi zelo majave zakonske zvestobe. Temeljno nacelo, ki se ga PSI drži, je približevanje kondomov potrošnikom. Ob casu, ko bi kdo tako rec potreboval, so lekarne in zdravstvene postaje navadno zaprte. Zato jih prodajajo vratarji v hotelih, bar-

mani, poulični krošnjari in prostitutke same. Prodaja cvete, ker je njihova cena močno subvencionirana in je tako dovolj prostora za osebni profit prodajalca. Lani so jih v 11 dezelah prodali 33 milijonov, samo v Zairu in v enem mesecu 3,5 milijona. Tudi to, da jih ne delijo zastoj, je skrbno premišljeno: če moraš odšteti zanj denar, mora biti nekaj vreden. Metode take prodaje so uspešno preizkusili že pred leti v Indiji, Kolumbiji, Egiptu in Indoneziji, tam seveda predv-

sem zaradi omejitve rojstev. Paradni konj akcije je izdelek z imenom Prudence (previdnost). Mnoge hotelirje so prepričali, da novega gosta pričaka že v sobi, skupaj s skatlico vzgalic ali čokoladnim bonbonom kot »darilce uprave«. V Camerounu so iz nekdanjih prostitutk sestavili glumasko skupino Prudenceove prijateljice, ki po barih in nočnih klubih parodira rabo tega izdelka, obenem pa ga klientom in svojim kolegicam tudi prodaja. Na Slonokoščeni obali in v Zairu PSI sponzorira plesne prireditve z družabno igrice »Odgovori, sicer kaizen«. Vprašanja se lotevajo aidsa, predvsem njegove kužnosti in pravičen odgovor je nagrajen s majico Prudence ali s kolekcijo kondomov. Kdor odgovori napak, mora na primer naliti v kondom nekaj litrov vode ali pa odplesti s partnerko in med telesi obdržati napihnjenega. Oboje je poučno, pravi Jay Drosin, predstavnik PSI, ker kaže na trepznost izdelka. V Zairu so natisnili koledar s stripom o mozičku, ki leze in sotor. Ko si ga ogledaš, pobje, se izkaze, da je to penis, ki gleda iz hladnega razporka in si zaskrbljeno ogleduje grozeče »aids oblake« nad seboj. Vrme se v sotor, si nadene kondom ter odide, rekoc: »Zdaj sem pripravljen na akcijo.« V ZDA bi založnika takega koledarja priprli zaradi

pornografije, v Zairu pa ga razobešajo vsepovsod, celo po solah.

V sodelovanju z Unescocom je PSI izdala kaseto s serijo rap, rock in zouk skladbic, ki brez ovinkarjenja poučujejo rabo kondoma: »Ko je tvoj penis dovolj cvrst, mu na vrh z dvema prstoma pritisni kondom, z drugo roko pa ga odvihaj navzdol proti koreninu svoje moskosti.« Besedila so v francosčini in v jeziku dioula ter se lepo rimajo. Senegalska televizija vrtili spot s plesocim palčkom, preoblečenem v HIV. V Nigeriji je naprodaj ura, ki nosi namesto številke napis STOP AIDS in risbo para med dejanjem; oba imata nameto glav ustreznih prometni znak. Revija New Scientis je tako kampanjo poimenovala kot »jazzy«, priznava pa, da navdušuje, predvsem mladino. Najbolj sporno potezo je PSI napravila v sodelovanju s pivovarom v Bangui: Ce posljes PSI pet pokrovčkov tega centralnoafriškega piva, dobiš zastoj kondom. Resnejši zdravstveniki so se uprli, rekoc, da je to čista reklama za alkoholizem in

pospeševanje priložnostnih pijanskih zvez. PSI sicer ne ve, kam bi s 60.000 zbranimi pivskimi pokrovčki, branijo pa se s trditvijo, da je ravno med pijanostjo takih nevarnih stikov največ in da zbiranje zamaškov opominja k varnosti. Tudi islamska in katoliška cerkev kondomsko kampanjo največkrat obsojata. Izjema je le Gvineja, kjer je islam akcijo podprl, vrle in pragmatične katoliške redovnice pa kondome celo same prodajajo. Na splosni odpor pa je PSI računala že vnaprej, saj kondomi v resnici brezobzirno nacenajo starodavne moralne in socialne norme. Tudi moski kondome večina odklanja, ker so »mrzli, kadar se ogreješ«, pa tudi zato, ker preperečujejo plodnost, na katero je Afričan tako zelo ponosen. Prodaja kondomov je v Afriki brez dvoma uspela, koliko pa je prispevala k omejitvi aidsa, je sporno. Eden od učenov je pokazal, da je bilo leta 1991 v Zairu preprečenih le 7200 novih okužb. Zagovorniki akcije se sprasujejo, koliko bi bilo novih brez PSI krošnjarjenja.

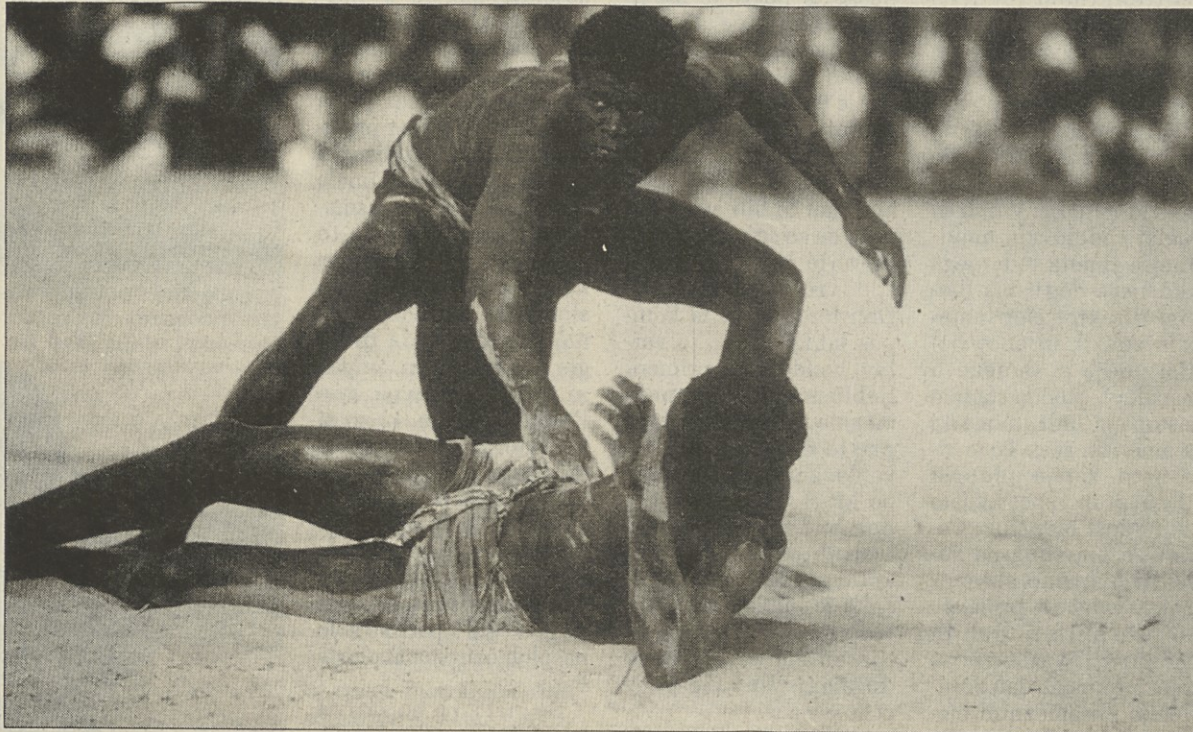

Foto: Barbara Mouillot za agencijo T.G.A. (1. nagrada za športno reportažo '93)

TELEKOMUNIKACIJE / PREDSTAVITEV OMREŽNIH TELEFONSKIH CENTRAL VRSTE SI 2000

Digitalizacija in posodabljanje telefonij
elektrogospodarskega omrežja Slovenije

Brez tesnega sodelovanja med proizvajalcem in uporabnikom si ni mogoče predstavljati uspešnega delovanja celotnega sistema in zadovoljivega uporabnika

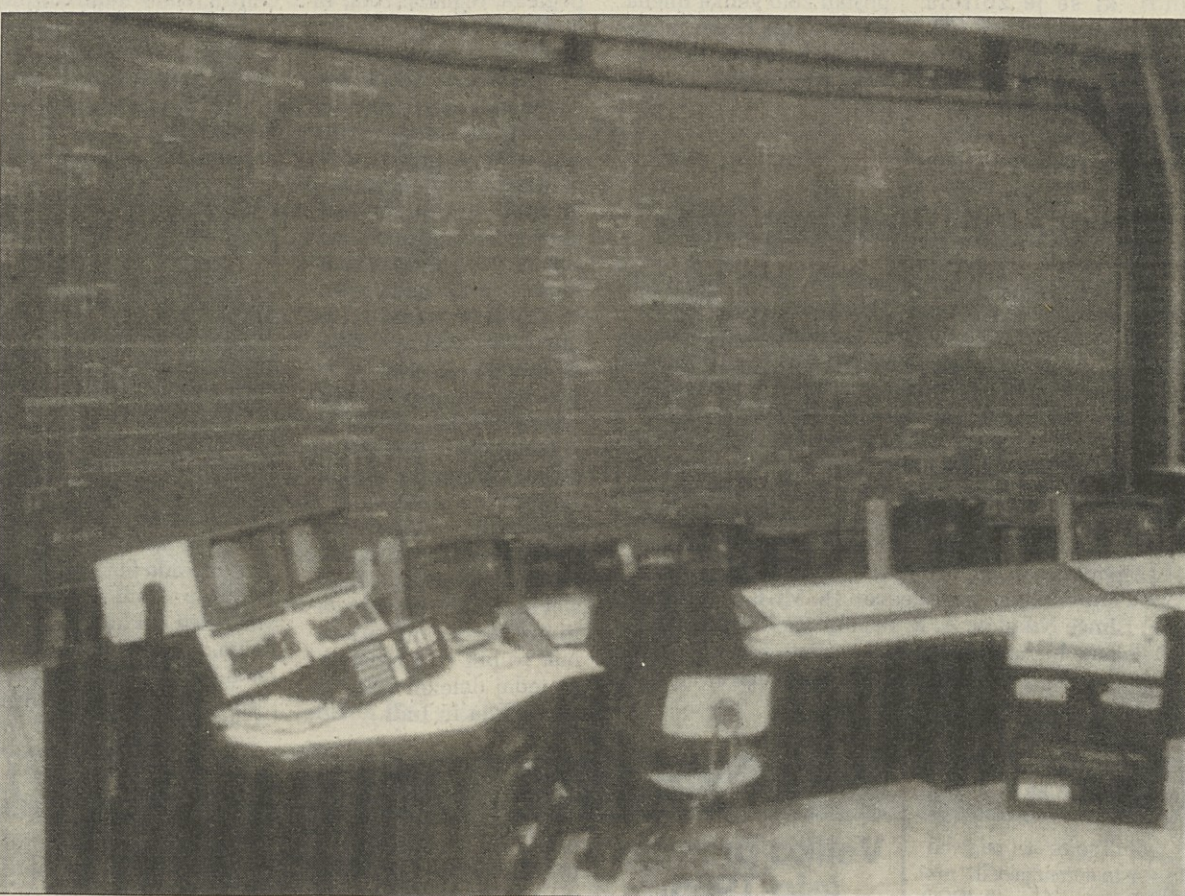
Ob sejmu Energetika '93 v Mariboru sta podjetji Teling in Dravske elektrarne med drugim pripravili tudi javno predstavitev omrežnih telefonskih central vrste SI 2000, ki so jih razvili za potrebe elektroenergetskih sistemov. Nova rešitev zagotavlja učinkovit nadzor nad delovanjem slovenskega elektroenergetskega sistema.

Elektrogospodarstvo Slovenije, tako kot drugi podobni sistemi po svetu, zaradi specifičnih komunikacijskih potreb in geografske razpršenosti tehnološko enovite organizacije potrebuje lasten sistem telefonije in prenosa podatkov.

Dravske elektrarne so prvi večji del elektroenergetskega telefonskega omrežja, ki v celoti prehaja na novo digitalno tehnologijo telefonske opreme, ki so jo izdelali v kranjskem Telingu. Teling je v okviru skupine Iskra Telekom nosilec programa naročniške telefonije in telefonskih central za posebna omrežja, osnova programa pa je družina digitalnih telefonskih central SI 2000.

V sodelovanju z Dravskimi elektrarnami iz Maribora je Teling predstavil delovanje digitalne omrežne telefonske centrale SI 2000 s prenosom podatkov in funkcijo integriranega posredovanja dispečerskih zvez. Ta funkcija je značilna za elektroenergetsko telefonijo in je bila doslej realizirana s posebnimi napravami zunaj telefonskih central.

Dispečerji elektricne energije namreč pri svojem vsakodnevnem delu

Digitalna omrežna telefonska centrala SI 2000 (Foto: Glas. Iskre)

potrebujejo trenutno in zanesljivo zvezo, saj sta od informacij, ki jih hitro izmenjajo z drugimi dispečerji, močno odvisna njihovo ukrepanje in usmerjanje tokov energije. V preteklosti so dispečerske telefonske naprave temeljile na načelu ena tipka - ena zveza. Moderne telefonske centrale, ki so v bistvu računalniki z velikim številom vhodov in izhodov, ki jih je mogoče poljubno medsebojno povezovati, ponujajo vrsto novih možnosti. Ta tehnologija omogoča, da namesto posredovanja pulta z velikim številom tipk

uporabimo osebni računalnik. Na zaslonu je prikazana vrsta možnih povezav, naša naloga pa je le, da označimo zazeleno zvezo. Vse drugo opravi osebni računalnik in centrala.

Osnovno tezavo pri hitrejšem uveljavljanju digitalizacije komunikacij predstavlja dejstvo, da se večina modernih telefonskih central ni sposobna v celoti vključevati v obstoječa izključno analogna omrežja, ki jih zaradi ekonomskih razlogov ne moremo preprosto zavreči.

Digitalne centrale iz družine SI 2000 pa takih

tezav ne poznajo. Njihova zasnova modularne gradnje ob sočasni uporabi analognih in digitalnih modulov jim daje značilnosti svojevrstne »dvoživke«, ki enako dobro obvladuje analogno in digitalno okolje. Ta lastnost daje digitalnim centralam SI 2000 vlogo veznega člena med današnjimi in jutrišnjim dnem v telekomunikacijah.

V Telingu pa že intenzivno potekajo razvojne naloge, ki bodo novim, pa tudi že obstoječim centralam SI 2000 omogočile vključevanja v prihodnja omrežja z integriranimi

storitvami (ISDN). Posebno mesto pri razvoju in izkoriscanju takšnih sistemov, kot so telefonske centrale za elektrogospodarsko omrežje, ima partnerski odnos med proizvajalcem in uporabnikom. Vsak od uporabnikov ima namreč vrsto funkcionalnih zahtev, ki so tako specifične, da jih nihče drug, niti proizvajalec ne pozna dovolj podrobno. Zato si brez tesnega sodelovanja vse od najbolj zgodnjih razvojnih faz v Telingu sploh ne morejo predstavljati uspešnega delovanja sistema in zadovoljivega uporabnika. (G. Iskre)

Izraelsko-slovenska
izjava o namera

I. Delegacija iz Republike Slovenije, ki jo je vodil prof. dr. Rado Bohinc, minister za znanost in tehnologijo, je obiskala Izrael od 14. do 16. junija 1993 in bila gost izraelske ministrice za znanost in tehnologijo Shulamit Aloni. Glavni namen obiska je bil raziskati možnosti in opredeliti smernice in okvire za nadaljnje sodelovanje med Slovenijo in Izraelom na področju znanosti in se seznaniti s smernicami izraelske politike v znanosti.

II. Obe strani sta poudarili, da so institucije in znanstveniki obeh držav že navezali omembe vredno stevilo vezi in tako potrdili nujnost po krepitevi in institucionalizaciji znanstvenega in tehničnega sodelovanja med obema državama, ki naj bi podpirali že obstoječe vezi in tudi nove pobude.

III. Da bi se razširilo sodelovanje in raziskala nova interesna področja ustreznih ustanov pri sodelovanju na znanstveno-tehničnem področju, sta se strani strinjali, da bi bilo treba sodelovanje razvijati v naslednjih oblikah:

- * izmenjava informacij in dokumentacije
- * izmenjava studentov, mladih raziskovalcev, znanstvenikov, univerzitetnih učiteljev in strokovnjakov
- * izmenjava univerzitetnih programov in stipendij
- * skupni znanstveni tečaji, seminarji, konference in delavnice
- * skupni raziskovalni projekti in studije
- * skupna uporaba opreme ali gradiva.

IV. Strani sta se strinjali, da bi lahko sodelovanje med znanstveno in tehnično sodelujočimi organizacijami pospeševali na vseh področjih v okviru že obstoječih vezi, prav tako pa tudi na drugih področjih, kjer je skupen interes, v naravoslovnih in družbenih vedah oziroma se podrobneje pri raziskovanjih na področju okolja, biotehnologije, biokibernetike, robotike, elektronike, elektrooptike, informacijske tehnologije itd.

V. Strani sta poudarili pomembnost sodelovanja med ministrstvom za znanost in tehnologijo obeh strani. Domenjeno je bilo, da bo zaradi učinkovitega delovanja ustanovljena skupna stiričlanska komisija (dva člana z vsake strani). Poglavitni nalogi komisije bosta koordinacija in pospeševanje sodelovanja. Strani sta sklenili, da bo prvi sestanek skupne komisije oktobra 1993 v Ljubljani. Ob tej priložnosti bosta strani določili delovni program za sodelovanje na področju znanosti in tehnologije za čas med leto 1994-1996. Možnost vključitve izraelskih raziskovalcev v programe Evropske skupnosti, pri katerih sodelujejo slovenski raziskovalci, bosta obe strani pretehtali z naklonjenostjo.

VI. Strani sta z zadovoljstvom sprejeli pobudo za navezavo dvostranskega sodelovanja med hebrejsko univerzo iz Jeruzalema in univerzo v Ljubljani, med institutom za znanost Weizmann ter Kemijskim institutom Slovenije in institutom Jozef Stefan kakor tudi za navezavo akademskih stikov med Slovensko akademijo znanosti in umetnosti in izraelsko akademijo znanosti in humanističnih ved.

VII. Oba ministra sta z zadovoljstvom ugotovila, da bo v kratkem podpisan sporazum o sodelovanju v kulturi, znanosti in izobraževanju kot poglavitni dokument, ki bo omogočil nadaljnje sodelovanje.

Jeruzalem, 16. junija 1993
Shulamit Aloni l. r., prof. dr. Rado Bohinc l. r. (MZT)

G L O S A

Fredonia, kakšna je tvoja usoda?

NEVEN BORAK

Vprašanje: Je oblast teža kot ste pričakovali?

Odgovor: Da, težja je kot sem si mislil. Ne samo jaz, tudi drugi so mislili, da bo lažje. Lažje je zmagati v vojni kot organizirati vladno in usmerjati družbeni razvoj, saj gre za zapletene zadeve. (Tovariš Tito v nekem intervjuu iz leta 1962)

Njegovi nasledniki tega ne bodo zanikali. Zmagali so v vojni. Veljavnost vezani za pridne kmečke roke. Čeprav bi lahko rekli, da vzorec namiguje na dejstvo, da je bog naredil človeka in ne nacije, se bomo ustavili kar pri traktorjih. Pred desetimi leti sem

prisel do odlične računalniške igre, pripravljene za študente neke ameriške univerze z z naslovom Fredonia. Gre za namisljeno državo, obljudeno s smejočimi in dvakrat zapečenimi obrazi, ki jih je bog obdaril z zemljo in gozdovi, Američani pa z denarno pomočjo, ki jo lahko uporabijo med drugim tudi za nakup traktorjev ali pa za solanje ljudi v tujini. Od modrosti pri uporabi denarja je odvisno, ali bo traktorjev premalo in preveč študentov v tujini, in zato ne bodo rešili svojega prehranskega problema, ali pa jih bo preveč in se bodo zaletavali na omejeni zemlji tako, da bo hrane spet premalo. Študenti so se lahko preizkusali v vlogi predsednika Fredonie in

so z izbiro parametrov vplivali na usodo svoje majhne države. Reševati in iskati so morali najboljše razmerja med prebivalstvom, gozdovi in obdelovalno zemljo, med traktorji in številom študentov, ki so jih lahko poslali v tujino, med tipičnimi dilemami torej, kot so: čista kmetijska strategija, čista industrijska strategija, mesarna strategija, spekulativna strategija, ali strategija ustvarjanja rezerv. Računalnik je točkoval dosežke, igra pa je producirala tudi časopisne naslove, ki so hvalili, grajali in odstavljali predsednika in njegove ministre.

Pred desetimi leti, ko je večina mojih znancev brusila um z zbijanjem Klingodnov, sem Fredonio doživljal kot poučno

igro, danes pa se mi zdi, da je slo kar za življenjsko igro. Iz Fortrana in iz računalnika, te neumne masine, ki naredi samo to, kar ji človek ukaze, je postala stvarnost. Ne toliko zaradi dilem, ki jih cutimo (igra namreč za razliko od življenja ohranja utvaro samostojni izbiri, vizijah in kreaciji), temveč zaradi posledic, ki jih simulacija napacnih odločitev tako neusmiljeno prikazuje.

So posledice napacnih odločitev, na primer tistih, ki so pripeljale do tega, da je v Sloveniji traktorjev nesorazmerno več kot jih je moč produktivno zaposliti, botrovale temu, da je tisk v zadnjih nekaj tednih prepojen z iskanjem novih vodij v Sloveniji, na Hrvaškem in

kar je še bolj pomembno, v Srbiji? Kar poglejte, kako na primer pišejo o Vukobratu; človek se razglašal za Jugoslavana, pripravljala projekte za neko novo Jugoslavijo (menda bo predlog nove ustave preveden v slovenscino in razpečan v nakladi 10.000 izvodov), ki naj bi zrasla na regionalnih preostankih sedanjih držav, in začuda, ne pljuvajo in ne stresajo zolca po njem! Morda je razlog za to, da mozaik ne ponavlja, da sledi duhu proračunskega memoranduma in se sklicuje na nekakšno tisočletno poslanstvo.

Salo na stran. Traktorska zasedba državne meje, izvedena z vojsko natančnostjo, razkriva notorno dejstvo slovenskega političnega življenja, namreč, da deluje

tako, da hujska celotno populacijo na posamične. Enkrat na zdravstvene delavce, drugič na učitelje, tretjič na kmete, četrtič na upokojence, pa na policaje, vmes pa na Bosance. Slepota ulica. Traktorski upor ne izraža želje kmetov po več traktorjih, temveč njihov revolt nad številom obstoječih, ki ne nosijo denarja. Kmetje hočejo pri delke in sele potem denar. Kmečka duša je moralno potolčena, če namesto pridelka dobi proračunsko odškodnino.

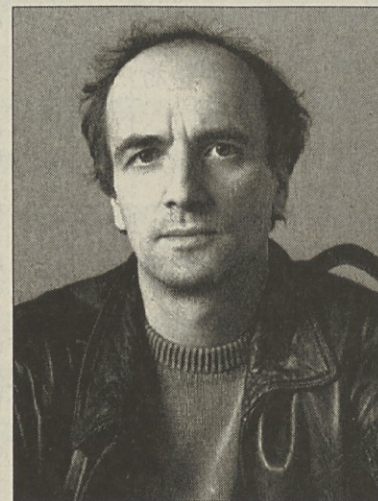
Kako označiti režim, ki je vedno pripravljen vsakemu, posamezniku ali skupini, pokazati, da lahko brez njega preživi? Resnici na ljubo: cenejšo hrano lahko uvažamo in se znebimo kmetov. Tudi učiteljem se lahko od-

povemo. In se tako po koskih odpovedujes narodovemu telesu, kajti zunaj je velika večina stvari cenejših. Denimo, da se s tem veča učinkovitost. Toda, ali protesti ne razkrivajo preproste resnice, da Slovenci ne želijo produktivnosti kot merila plač in življenjske ravni? In da jih nič ne briga izguba jugoslovanskega trga. Je v tem, da hočejo plače in pokojnine za kritje stroškov in ne za delo, kaj grega?

P. S. Nekaj let po prvi verziji je bila pripravljena nova verzija igre za več igralcev, ki so lahko igrali simultanko in s tem, na primer, posnemali vpliv velesil na suverenost odločitev njene vlade. Kakšna je današnja usoda Fredonie, mi ni znano.

Vojna svetov

VLADO MIHELJAK

»Slab voditelj je, kdor ne zna pozabiti zalitev in bolj upošteva osebna čustva kot kolhozne interese. Če hočete biti voditelji, se morate naučiti pozabljati zalitve, ki so vam jih prizadejali posamezni zasebni kmetje.«

Pred dvema letoma sem dobil pismo z Volge od kmetice vdove. Tozila je, da je ne marajo sprejeti v kolhoz, in zahtevala, da jo podprem. Vprašal sem kolhoz. Iz kolhoza so mi odgovorili, da je ne morejo sprejeti v kolhoz, ker je razzallila kolhozno zborovanje. Za kaj je slo? I, za to, da je na zborovanju kmetov, kjer so kolhozniki vabili samostojne kmete, naj vstopijo v kolhoz, ta vdova v odgovor na vabilo boje privzdignila krilo in rekla - nate, tule imate kolhoz. (vesela živahnost in smeh v avditoriju). Nedvomno je ravnila nepravilno in razzallila zborovanje. Toda ali ji smemo odkloniti sprejem v kolhoz, če se je cez leto dni odkritosrčno ske-sala in priznala zmoto. Vdovo so sprejeli v kolhoz. In kaj se je pokazalo? Pokazalo se je, da v kolhozu zdaj ne dela v zadnjih, ampak v prvih vrstah. (ploskanje)

J. V. Stalin: Govor na prvem vsezveznem kongresu kolhoznikov udarnikov. V: Vprašanja leninizma. Cankarjeva založba Ljubljana 1946

Ce bi se ruski kmetje Josifu Visarionovicu postavljali tako agresivno cez cesto, kot so se prejšnji teden mnogim državljanom nasi kmetje, bi tudi on ne bil tako pregovorno prizanesljiv in dobrodušen. Se ne tako dolgo nazaj smo se čudili nenaklonjenim televizijskim poročilom o se večji nenaklonjenosti javnega mnenja ob izbruhih kmečkih strajkov. No, v zadnjem obdobju se tudi ob najbolj trdih in pogostih obracnih zahodnoevropskih policij s stazkajocimi kmeti vse bolj zmerno čudimo in stavčamo. Vse bolj se prebija v ospredje prepričanje, da je razmerje med državo in udeleženci kmečkih pultov diametralno nasprotno tistemu, ki se razpleta med državo in interesno organiziranimi državljanji naspolh. Morda je to značilno razliko se najbolje definiral Peter Bozic s kratkim razločevalnim stavkom: »Pri kmečkih strajkih gre za civilizacijski spopad.« Da gre dejansko ob splošnih interesih tarifnega partnerstva se za kaj več, kaže univerzalna visoka stopnja radikalnosti in nekašne specifične oblike ludizma v kmečkih strajkih; torej tudi tam, kjer je splošni nivo demokracije in dialoske kulture (tudi v stavkovni dinamiki) izjemno visok. In ker sta se učiteljski in kmečki strajk odvijala skorajda sočasno, smo elementarno različnost pristopa kar najbolj neposredno zaznali in uvideli smisel Božičeve sintagme o »spopadu dveh svetov«. Ce je bilo javno mnenje učiteljev ovira za zadostno radikalizacijo njihovih zahtev, ko kmetje narasčajoco nerazpoloženje in nestrpnost brez predhodka izkoristili za se večji pritisk na pogajalskega partnerja. Tako so učitelji, ko so uvideli, da je javno mnenje, ki je nacelno podpiralo stavko, v vlogi staršev dalo prednost normalnemu zaključku šolskega leta, postali defenzivni in belnigni. Ko so kmetje slisali, da je z zaporo mejnih prehodov ogrožena živina na pregretnih terminalih, so to razumeli kot svoj adut; sele intervencija »iz centrale« jih je toliko spametovala, da se niso do konca diskreditirali. Drugace povedano, spopad dveh svetov, dveh civilizacij se torej demonstrira v dejstvu, da politično organizirani kmečki svet ignorira rezultate prehoda v parlamentarno demokracijo (dialoska, defenzivna in protokolarna kultura...), ki med drugim fetišizira in malikuje ravno tiste svoboscine (svoboda gibanja, pretok ljudi...), ki jih je kmečki strajk povozil z robustnimi traktorji.

No, v slovenski specifikci dobi kmečki punt se dodatno dimenzijo. Se enkrat se je potrdila metoda komunikacije vlade oziroma se bolj njenega predsednika Drnovska. Ko ima pred sabo neradikalno in dialosko naravnano interesno skupino, nastopa Drnovsek vehementno in nepopustljivo. Se več. Ze v lanskih strajkih se je pokazalo, da celo (sicer težko uresnjljive) kolektivne pogodbe preprosto ignorira in gre v dialog sele potem, ko je pritisnjen ob zid. In to maniro je potrdil ob zadnjih učiteljskih in kmečkih strajkih se enkrat. Ker je zaznal, da je pozicija učiteljev zaradi razcepljenega javnega mnenja (podpira jih, a hoce za vsako ceno izkaze) oslabiljena, je bil kategoričen; ko so kmetje radikalno zablokirali komunikacije in prehode, je popustil. Neposreden rezultat te napake je specifična socializacija interesnih skupin: ce si ohol in nasilen, bos nagrajen, ce si vljuden in upoštevash pravila igre, bos ignoriran. Posledica pa nikakor ni zgolj vprašanje »morale in pravičnosti«, ampak možnosti normalnega funkcioniranja družbe, ki ji ministrski predsednik privaja k izsiljevanju.

Drugace povedano, veliko več zaleze nesramno dvigovanje kikle Josifove kmečke vdove kot vljudni apel poniznega učitelja.

Lucijan Vuga

Neuspeh samoupravljanja... a kaj po njem?

DR. LJUBO SIRC

Podjetje mora svoje izdelke oziroma storitve kratko malo prodajati za več, kot ga staneta izdelava ali opravljanje storitev. Brž ko kako podjetje ne more več kriti stroškov, zaostaja za drugimi in treba ga je odstraniti, sicer bo zaviralo splošen napredek. Njegovo aktivno pa morajo v stečajnem postopku dobiti novi ljudje, ki bodo z njo nemara le se kaj naredili.

Ce neuspešna podjetja vzdržujemo s subvencijai, zaviramo razvoj drugih. Subvencije so lahko inflacijske ali pa jih napajajo davki uspešnih podjetij. Res je sicer, da neuspešna podjetja odpuščajo delavce in povzročajo brezposlenost, toda napredka ni, če ohranjamo zaposlitve v neuspešnih podjetjih. Prava rešitev je kar najhitreje najti nova delovna mesta z visoko produktivnostjo. To je v ozadju vseh reform

v Vzhodni Evropi. Spremembe lahko odlagamo, ce so ljudje zadovoljni z nizkimi dohodki. Ce niso, dohodkov ne moremo povečati tako, da ohranjamo podjetja z nizko produktivnostjo, temveč jih bomo zvisali le tedaj, ce bodo delavci kar najhitreje dobili delo v novih uspešnih podjetjih.

Bistvo gospodarske uspešnosti je torej:

1. da je vsako podjetje finančno neodvisno od drugih, tj. da mora svoje izdelke ali storitve prodati na trgu za ceno, visjo od stroškov

2. da podjetja med seboj tekmujejo tako pri prodaji kot pri nakupu; pri prodaji tekmujejo med seboj predvsem podjetja, ki proizvajajo podobno blago (nazadnje med seboj tekmujejo vsa podjetja, saj imajo kupci omejena sredstva); pri nakupu tekmujejo vsa podjetja, vsaj kar zadeva

kapital in tudi delovno silo; tekmovalnost podjetja sila, da prodajajo poceni, a kupujejo drago

3. odločanje o podjetju mora biti skoncentrirano v osebi ali osebah, ki bodo prevzele odgovornost za ukrepe; na splošno je ta oseba lastnik, ki mu slabše poslovanje zmanjša dohodek oziroma zmanjša ali izniči vrednost kapitala

4. slabo poslovanje mora imeti tudi takšne posledice, da človek, ki ni sposoben podjetnik, ne more dolgo ostati lastnik. V gornjih točkah je zajeto bistvo gospodarske uspešnosti in morda tudi gospodarske organizacije iz časov, ko se ni bilo kapitalističnih družb. Kapitalne družbe so stvari zameglile. Izogniti se jim ni bilo mogoče, ker so se pokazale nekatere prednosti velikih podjetij in ker so razne ustanove pač postale lastnice kapitala. Vsako veli-

ko podjetje kajpada ni boljše od majhnega. Prednosti se kaj lahko sprevržejo v slabosti. Dober podjetnik recimo s pridom poveča velikost podjetja, ki ga vodi, nazadnje pa pride do stopnje, ko mu organizacija uide iz rok.

Težnja k velikosti je vsekar privedla do tiste stopnje, ko podjetja en sam človek ni več mogel financirati. Zacele so nastajati kapitalne družbe, med njimi zlasti delniške, v katerih se povezava med vodstvom podjetja in lastnikom kapitala pretrga. Tocneje receno, lastniki kapitala se vedno odločajo - in sicer z glasovanjem - kdo bo družbo vodil, prevzamejo odgovornost za svojo odločitev, nimajo pa več možnosti, da bi vplivali na potek poslov. Pravilno, da gre za agentovsko

razmerje - agent, direktor podjetja, upravlja; lahko pa se vprašamo, do kakšne mere lahko lastniki se obvladajo njegovo delovanje oziroma ga prisilijo, da bi si prizadeval doseči iste cilje kot lastniki, ne pa da bi težil k svojim. Agentu ni več do tega, da bi ustvaril kar največ dobicka oziroma kapitala (kot je učil Adam Smith, ki je govoril o "skriti roki", ustvarjajoči na temelju kar najboljših naložb, nenehne konkurence in cim visjih mezd splošno blaginjo), pač pa hoce delničarje kar najbolj zadovoljiti, sebi zagotoviti veliko plačo in biti iz psiholoških razlogov za kmilom cim večjega podjetja, čeprav je nemara ze preveliko in sicer z maksimalno gospodarsko uspešnost. To novo razmerje poraja hude teza-ve, o katerih lahko v casopisju vodilnih industrializiranih držav vsak dan beremo. Pogoste so recimo

pritozbe, da velika podjetja ne poslujejo najbolje, ker niso dovolj prilagodljiva, njihovim direktorjem ocitajo astronomske plače, zanemarjanje koristi lastnikov in sirse skupnosti itd.

Stvari se se poslabšajo, ce so delničarji ze kar agenti. Obstaja namreč vrsta ustanov, ki zbirajo kapital (zavarovalnice, pokojninski skladi itd.) - po sistemu, da pravim lastnikom v dogovorjenem casu izplačajo dogovorjene zneske. Končna posledica je ta, da agente, ki vodijo podjetja, nadzorujejo agenti, ki vodijo zgoraj omenjene ustanove... In interesi lastnikov so nazadnje zastopani vse prevec posredno.

Na zalost je podobno v lastništvom, kakrsnega nam ponujajo z zdajšnjim procesom privatizacije. To je namreč prav tako lastništvo druge ali tretje stopnje in vprašanje je, kako se bo vse skupaj obneslo.

Na Poljskem so malone pršli do sklepa, da je bolje stara podjetja likvidirati in njihove posamezne aktivne razprodati novim interesentom.

Takšno okrnjeno lastništvenje je posledica tega, da ni nikakrsnega pravila, po katerem bi delili imovino, ki ni nikogaršnja. Edina možnost bi bila, da bi jo razpršili, vendar tedaj ne bi uresnjlili glavne prednosti zasebnega lastništva, tj. da bi nekdo lahko samostojno ukrepal in tudi prevzel odgovornost za svoje ukrepe. Agentovsko lastništvenje je bilo sicer najbližje raznim zahodnim svetovalcem, ki so tako prenesli v države nekdanjega socializma najmo-demnejše oblike kapitalističnih družb - toda te družbe so ze precej dalec od pionirskega podjetništva, ki bi ga te države ta hip najbolj potrebovale.

Nadaljevanje in konec

POŠTA

Zakaj sem napisal knjigo

Gospod Bozo Božić! V odprtem pismu (Republika, 2. junija 1993) pisete o vsem mogocem, samo o zadevi, ki se Vas tice, ne. Kajti glavni namen Vasega pisanja ni bil, da bi popravljali morebitne netocnosti v tistih petnajstih vrsticah, kolikor sem Vam jih namenil v knjigi - želeli ste zgolj podvomiti v veljavnost mojih spominov, kot sami posredno tudi priznavate.

Vase provokativno vprašanje na tiskovni konferenci za tuje dopisnike me je resnicno vznemlelo. Sestnajsta seja CK ZKJ o Kosovu se je noro vlekla do jutranjih ur, tako da sem spal samo kakšno uro. Ko sem pričakoval vprašanje o plenumu in Kosovu, ste me začeli sprasevati, zakaj v Sloveniji nicesar ne ukre-nej proti slovenskim nacionalistom. Podobna vprašanja so mi takrat v Srbiji postavljali tudi mnogi drugi. V Arandjelovcu, na primer, so me vprašali, za-

kaj javni tozilec ne začne postopka proti Mladini, katere glavni urednik je bil moj sin. Tudi general Cad, naše gore list, me je na Reki vprašal nekaj podobnega. Odgovoril sem jim podobno kot Vam: »Slovensko politično vodstvo ni ne javni tozilec ne sodišce!« Arandjelovčanom pa sem vrnil milo za drago, ko sem jim rekel, da me vprašujejo tako, kot ce bi jaz njih vprašal, zakaj ne zapro rojaka Danka Popovića, ker je v Knjigi o Milutinu zalil slovenski narod.

Gospod Božić! V svoji jezi zaradi dogajanja v Sloveniji in navdusenju za Jugoslavijo (po podobi Srbije) ste bili tako gorečni, da niste opazili, kaj se dogaja v dvorani. Ne lazem, ko pravim, da je tuja dopisnica protestirala proti Vam in izjavila, da ne bo prisostvovala konferenci, na kateri nekdo terjaja preganjanje ljudi. Bilo me je zares strah, da bodo nekateri tuji novinarji zapustili kon-

ferenco, ce jim ne zagotovim, da ne bom nasedel Vasi provokaciji. Kasneje nisem poizvedoval, kdo vse je bil takrat nejevoljen zaradi Vasega provokativnega vprašanja, ki ni imelo s temo tiskovne konference nobene zveze. V vrsti mnogo hujskih incidentov epizodi na konferenci pač nisem posvecal prevelike pozornosti. Prav tako me ni zanimalo, kako Vam je ime in za kateri tuji casnik dopisujete, zato se tudi nisem mogel spomniti vseh podatkov o Vasi osebnosti. Bolj kot to, da ste se mi predstavili kot Božić in da ste povedali, da ste slovenskega rodu, sem si zapomnil Vaso nevljudnost, s katero ste obeležili zacetek tiskovne konference. Kar ste mi govorili po končani konferenci, je slo mimo mene. Bil sem prevec utrujen in jezen, da bi Vas pozorno poslušal.

Priznam pa, da sem se zmotil, ko sem zapisal, da je bil Milos Corović veleposlanik v

Budimpešti. V prvi knjigi Vzpon in sestop sem pravilno zapisal, da je bil dopisnik Tanjuga. Kasneje sem ga srečal na nekem sprejemu ob obletnici Tanjuga in bilo mi ga je po svoje zal, ko ga je njegov srbski znanec hudo nadrl, ces zakaj se je spravil na Kucana in Setinca s tako hudimi obtožbami. Takrat celo Slobodanu Miloseviću ni bilo vseeno glede tega, ce bo Politika objavila najin odgovor Coroviću ali ne.

Na koncu le se to: Ali Vas ob vseh teh morijah, ki se dogajajo na Balkanu, res tako skrbi samo moj ugled? Knjigo sem namreč napisal prav zato, ker sem najboljše prizadet in nesrečen, ne morem pa niti storiti, da bi se končalo to balkansko klanje. Pri tem mi to, da sem ob svojem odstopu iz protesta pred petimi leti imel v nosu duh po krvi, ni niti malo v to-lazbo!

Franc Setinec, Ljubljana

Eksenergija

V sodobni ekonomski teoriji se cedalje bolj krepi smer, ki skuša vključiti termodinamiko v proučevanje zapletenih gospodarskih procesov. Tako se je pred časom tudi pri nas pojavila knjiga Francoisa Perrouxa: Pour une philosophie du nouveau developpement, ki jo je financiral Unesco. V to zahtevno snov se ne bi poglabljali, ne bo pa odvec narediti primerjavo z našim lastninjenjem.

Termodinamike je dolgo mucilo vprašanje, ki ga najlepše ilustrira naslednji poskus. Med hladilni agregat in hladilno komoro, ki sta spojena s cevema, po katerima krozi hladilna tekočina, se je priključil nepriprav, da bi si zastoj hladil svoj zmrzovalnik.

Na glavni vod hladilne tekočine je priključil svoji cevi in del tekočine dotakal sebi. Ko so ga končno odkrili in predali sodniku (kot se v vsaki dobri zgodbi dogaja), se je ta vprašal, zaradi česa pa naj ga obsodi? Kajti toliko tekočine, kot jo je iz glavnega voda odvzel, jo je tudi vrnil; torej snovi ni ukradel. V energetske smislu pa je hladilno teko-

cino celo ogrel, torej je dodal energijo, preden jo je vrnil v glavni cevovod; potencialno tudi energije ni ukradel. Kaj pa sploh je ukradel?

To uganko je pomagal razrešiti naš znanstvenik prof. Zoran Rant, ki je najprej predaval na ljubljanski fakulteti za stoijnstvo, potem pa v Nemčiji, in je temu fenomenu dal tudi ime: eksnergija. Gre za delazmožnost, sposobnost opravljanja dela, kajti energija sama na sebi ne opravlja dela, ce niso izpolnjeni tudi drugi pogoji, npr. temperatura razlika. In prav to je nepriprav ukradel. S tem, ko je ogrevaj odvzeto hladilno tekočino, je zmanjševal temperaturno razliko in s tem sposobnost opravljanja dela. Bog ne daj, da bi se to, kar bomo povedali sedaj, razumelo kot napad na lastninjenje pri nas. Gre za upoštevanje zakonov trga in mehanizmov, ki veljajo v liberalnem gospodarstvu. Pri tem pa ne smemo dopustiti voluntaristicnega (kot smo nekoč radi rekli) tolmačenja ali poljubnega (ne) upoštevanja teh zakonov, ker bi se nam to slej-

koprej masčevalo. Ce preberemo, da so ob prejšnjem družbenem podjetju (od katerega niso prevzeli osnovnih sredstev - kvečemu so si jih sposodili, niti ga niso kapitalsko oškodovali) ustanovili novo zasebno podjetje, prek katerega so speljali vsa dela - kaj naj si ob tem mislimo? Prejšnjemu podjetju so vzeli delovno sposobnost, ne glede na vse razlage in opravčila.

Toda, da ne bi kdo pomislil, da moraliziramo. Gre preprosto za to, da se na (toliko opevanem) zahodu podjetja vrednoti ne le po njegovih osnovnih sredstvih ipd., ampak - in se kako - tudi po elementih trzanja. Kaj pa kaže drugega nihanje delnic na borzi kot prav to, kako se podjetje vrednoti na trgu? Ce je tako, in nedvomno je, potem je vsak tak prenos poslovanja z enega (praviloma - družbenega) na drugega (praviloma - privatnega) nujno potrebno tudi ovrednotiti. Zlasti kadar gre za storitvena podjetja, je to bolj pomembno kot osnovna sredstva.

MENJALNIŠKI TEČAJI						
22. junij 1993						
menjalnica	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 ITL)	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
A Banka	70,20	71,40	9,90	10,03	7,72	7,86
Avtohiša*	70,20	71,10	9,90	10,15	7,60	7,90
Azur Grosuplje	70,60	70,95	9,90	10,10	7,60	7,95
Banka Vipra	70,20	71,10	9,93	10,04	7,76	7,81
Bela vrtnica	70,50	71,10	9,90	10,15	7,70	8,00
Bobr Fužine in Tizin	70,60	70,95	10,00	10,10	7,70	7,90
Brod Ljubljana	70,50	71,10	9,90	10,15	7,70	7,90
BTC d.d. Ljubljana	69,90	71,30	9,80	10,10	7,40	7,90
BTC Sezana	70,40	71,35	9,92	10,10	7,68	7,80
Come 2 us*	70,40	71,20	9,90	10,10	7,05	7,85
Dom Kaffe*	70,40	70,80	9,95	10,10	7,75	7,95
Dom na trgu	70,50	70,94	9,95	10,07	7,66	7,82
Emona Globtour	70,20	71,00	9,90	10,15	7,60	7,91
Eros Ljubljana*	70,60	71,00	9,95	10,10	7,70	7,90
Eros Kranj*	70,50	—	9,95	10,15	7,70	7,90
Eurotours Ljubljana	70,10	71,40	9,85	10,15	7,60	7,90
Fiba Koper	70,40	71,15	9,70	10,03	7,69	7,80
Firadas Idrija	70,20	71,75	9,95	10,20	7,50	7,85
Fima Ljubljana*	70,70	70,90	9,97	10,10	7,75	7,85
Golfturist Domžale	70,20	71,00	9,95	10,30	7,60	7,90
Galileo Kozina	70,50	71,30	9,80	10,20	7,70	7,80
Hida	70,80	70,90	10,01	10,06	7,74	7,80
Hram Rožice Menges	70,55	70,80	9,95	10,09	7,73	7,82
Hipotekarna Banka Koper	70,45	71,30	9,89	10,15	7,68	7,85
Idila Sečovelje*	70,50	71,20	9,90	10,15	7,66	7,85
Italdesign Nova Gorica*	70,40	71,00	9,95	10,04	7,75	7,82
Ilirika, Ilirska Bistrica	70,71	71,19	9,91	10,10	7,71	7,80
Ilirika, Slovenj Gradec	70,35	71,30	9,91	10,04	7,73	7,83
Ilirika, Postojna	70,71	71,20	9,91	10,10	7,71	7,84
Ilirika, Sezana	70,72	71,10	9,92	10,04	7,73	7,80
Ilirika, Podgrad	71,10	71,28	9,68	10,10	7,68	7,90
Komerčna banka Triglav	70,30	71,35	9,93	10,12	7,65	7,84
Klub Slovenijales	70,30	71,00	9,80	10,15	7,75	7,95
Kompas Fintrade	70,30	71,29	9,90	10,10	7,70	7,89
Kompas Hertz Celje*	70,50	71,00	9,95	10,10	7,65	7,75
Kompas Hertz Velenje*	70,50	71,00	9,95	10,10	7,65	7,75
Kompas Hertz Idrija*	70,50	71,00	9,95	10,10	7,65	7,75
Kompas Hertz Tolmin*	70,50	71,00	9,95	10,10	7,65	7,75
Kompas Hertz Novo Mesto*	70,50	71,00	9,95	10,10	7,65	7,75
Kompas Hertz Krško*	70,50	71,00	9,95	10,10	7,65	7,75
Kompas Hertz Bled*	70,50	71,00	9,95	10,10	7,65	7,75
Kompas Hertz Nova Gorica*	70,50	71,00	9,95	10,10	7,65	7,75
Kompas Hertz Maribor*	70,50	71,00	9,95	10,10	7,65	7,75
Kompas Holidays	70,70	70,90	9,95	10,10	7,60	7,85
LB d.d. Ljubljana	70,03	72,40	9,89	10,28	7,60	7,98
LB Komerčna banka GO	70,00	71,50	9,87	10,26	7,30	7,90
LB Banka Zasavje d.d. Trbovlje	70,00	71,70	9,95	10,19	7,40	7,92
LB Kreditna banka MB d.d.*	69,60	71,10	9,85	10,04	7,60	7,95
LB Splošna banka Celje	69,90	71,00	9,91	10,09	7,70	7,84
LB Splošna banka Koper*	69,83	71,29	9,68	10,01	7,61	7,87
Libertas*	70,50	71,05	9,90	10,03	7,72	7,81
Ma Vir	70,60	71,00	9,35	10,10	7,76	7,95
Madai N. Gorica*, Sempeter*	70,40	71,00	9,94	10,04	7,75	7,81
Moneta Invest	70,65	70,70	10,03	10,05	7,76	7,80
Niprom I, Niprom II	70,60	70,90	10,00	10,10	7,75	7,85
Otok Bled	70,27	70,99	9,91	10,02	6,11	6,36
Optimizem Idrija	70,20	71,40	9,90	10,20	7,62	7,85
Optimizem Lož*	70,70	71,40	9,95	9,95	10,25	10,25
Optimizem, Postojna	70,60	71,23	9,90	10,35	7,70	7,85
Petrol Ljubljana*	70,65	71,00	9,95	10,10	7,70	7,85
Pigal Solkan*	70,55	71,20	9,95	10,15	7,77	7,85
Pigal Kobarič*	70,55	71,20	9,95	10,15	7,77	7,85
Pigal Obutek*	70,55	71,20	9,95	10,15	7,77	7,85
Pigal Diskont*	70,55	71,20	9,95	10,15	7,77	7,85
Pigal Ilirska Bistrica*	70,60	71,20	9,95	10,15	7,77	7,85
Poštna banka Slovenije*	69,90	70,99	9,71	9,99	7,25	7,79
Probanka Maribor	69,70	71,15	9,90	10,10	7,65	7,90
Publikum Ljubljana	70,65	70,80	10,00	10,07	7,79	7,84
Publikum Celje	70,50	70,89	9,90	10,03	7,73	7,83
Publikum Krško	70,40	71,20	9,70	10,18	7,41	7,79
Publikum Maribor	70,46	70,88	9,94	10,06	7,70	7,79
Publikum Metlika	70,60	71,30	9,90	10,10	7,60	7,80
Publikum Mozirje	70,20	70,88	9,90	10,08	7,70	7,82
Publikum Novo Mesto	70,60	71,30	9,90	10,10	7,60	7,80
Publikum Tolmin	70,30	71,00	9,80	10,02	7,70	7,79
Publikum Sevnica	70,70	71,20	10,00	10,15	7,60	7,90
Publikum Šentilj	70,40	70,99	9,91	10,14	7,70	7,79
Publikum Šentjur pri Celju	70,40	71,19	9,80	10,06	7,65	7,78
Publikum Trebnje	70,40	71,50	9,92	10,19	7,60	7,90
Publikum Zalec	70,60	71,19	9,92	10,10	7,68	7,79
Roja	70,10	71,10	9,90	10,07	7,67	7,85
Shalaby	70,52	71,10	9,85	10,08	7,70	7,79
Sit - on	70,60	71,20	9,90	10,10	7,60	7,90
SKB d.d. Ljubljana***	70,70	70,90	10,04	10,07	7,81	7,86
Slovenijaturist Jesenice	70,30	71,30	9,92	10,02	7,70	7,80
Slovenijaturist Ljubljana	70,60	71,00	9,90	10,06	7,70	7,80
Slovenijaturist žel. p. Ljubljana*	70,70	71,08	9,90	10,05	7,62	7,78
Slovenijaturist žel. p. Maribor*	70,20	71,60	9,90	10,04	7,10	7,60
Slovenska investicijska banka*	70,40	71,00	9,90	10,10	7,60	7,85
Slovenska hran. in pos. Kranj	70,70	70,95	9,95	10,04	7,70	7,85
SZKB d.d.	70,45	71,10	9,90	10,09	7,70	7,92
Sonce Ljubljana	70,70	71,90	9,90	10,08	7,60	7,85
Tartarus Postojna	70,39	71,26	9,82	10,10	7,69	7,87
Tori, Ljubljana	70,60	71,20	9,93	10,25	7,60	7,95
Upimo Ljubljana	70,80	70,85	10,00	10,05	7,77	7,83

Tečaj velja danes: * Zračunavajo provizijo: **

MENJALNICA HIDA

Pokrita tržnica Ljubljana

MENJAMO TUDI LIRE, DOLARJE, FRANKKE, KRONE, FUNTE IN GULDNE

VEDNO NA ZALOGI TUDI HRVAŠKI DINARJI

Delovni čas: 7.00 do 19.00 Tel.: 061/126-111, 127-273

BANKA SLOVENIJE								
Tečajna lista št. 120 z dne 22. junija 1993 — Tečaji veljajo od 23.6.1993 od 00.00 ure dalje								
				ZA DEVIZE				
država	šifra	valuta	enota	nakupni	srednji	prodajni		
Avstralija	036	avstr. dolar	1	80,4776	80,7198	80,9620		
Avstrija	040	šiling	100	989,0756	992,0518	995,0280		
Belgija	056	frank	100	338,9486	339,9685	340,9884		
Kanada	124	dolar	1	92,0520	92,3290	92,6060		
Danska	208	krona	100	1818,6297	1824,1020	1829,5743		
Finska	246	marka	100	2091,4589	2097,7522	2104,0455		
Francija	250	frank	100	2070,9271	2077,1586	2083,3901		
Nemčija	280	marka	100	6959,9300	6980,8726	7001,8152		
Grčija	300	drahma	100	—	51,2326	51,3863		
Irsko	372	funt	1	—	170,6125	171,1243		
Italija	380	lira	100	7,7046	7,7278	7,7510		
Rep. Hrvaška	385	hrv. dinar	100	—	4,1000	—		
Japonska	392	jen	100	106,2085	106,5281	106,8477		
Nizozemska	528	gulden	100	6206,5175	6225,1931	6243,8687		
Norveška	578	krona	100	1649,8514	1654,8158	1659,7802		
Portugalska	620	escudo	100	73,5664	73,7878	73,0092		
Švedska	752	krona	100	1554,8483	1559,5269	1564,2055		
Švica	756	frank	100	7814,6094	7838,1238	7861,6382		
Velika Britanija	826	funt sterling	1	174,8334	175,3595	175,8856		
ZDA	840	dolar	1	117,3584	117,7115	118,0646		
Evropska Skupnost	955	ECU	1	136,4216	136,8321	137,2426		
Španija	995	peseta	100	91,3142	91,5890	91,8638		
Opomba: Tečaj hrvaškega dinarja se uporablja za izkazovanje rezultatov iz poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.								
Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov Banke Slovenije na dan 23. JUNIJA 1993								
št. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)			tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT)			
		(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	APOEN	(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIV I 5. OKTOBRA 1993:				1.300,000	653,469	684,758	1,338,228	
104		100,5337%	105,3474%	102,9406%	130,000	65,347	68,476	133,823

MENJALNI TEČAJ ZA HRD			
22. JUNIJ 1993		v SIT za 100 HRD	
menjalnica	nakupni	prodajni	
A Banka Ljubljana	4,00	4,90	
Hida	3,80	4,50	
Idila Sečovelje	3,50	4,80	
Libertas Koper	4,00	4,80	
Kompas Holiday	4,00	6,00	
Italdesign Nova Gorica	3,00	5,00	
Ma. Vir	3,80	4,80	
Slovenijaturist žel.p. Lj	3,50	5,00	
LB Banka Zasavje	3,50	5,50	
Shalaby Koper	3,30	4,80	
Tečaj velja danes: *			

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA			
22. JUNIJ 1993		v LIRAH	
valuta	nakupni	prodajni	
ameriški dolar	1495,00	1545,00	
nemška marka	890,00	915,00	
francoski frank	263,00	272,00	
holandski gulden	790,00	814,00	
belgijski frank	43,10	44,50	
funt sterling	2230,00	2288,00	
irski sterling	2170,00	2225,00	
danska krona	232,00	239,00	
grška dramma	6,30	7,00	
kanadski dolar	1175,00	1211,00	
japonski jen	13,40	14,00	
švicarski frank	1002,00	1023,00	
avstrijski šiling	125,80	130,80	
norveška krona	210,00	217,00	
švedska krona	197,00	204,00	
portugalski escudo	9,20	9,85	
španska pezeta	11,55	12,20	
avstralski dolar	1026,00	1059,00	
madžarski florint	10,00	15,00	
slovenski tolar	12,50	13,00	
hrvaški dinar	0,30	0,55	

TEČAJ TOLARJA V TUJINI			
22. JUNIJ 1993			
država	banka	nakupni	prodajni
Avstrija	Posojilnica Pliberk	10,00	12,00
Avstrija	Posojilnica Železna Kapla	9,50	10,00
Avstrija	Posojilnica Borovlje	9,25	10,30
Avstrija	Posojilnica Šentjakob	9,70	10,30
Avstrija	Posojilnica Ločilo	9,50	10,00
Italija	Kmečka banka Gorica	12,30	12,95
Italija	Tržaška kreditna banka	12,50	13

ENERGETIKA / LASTNINJENJE

Objekti bodo državna last

Energetska podjetja morajo pripraviti svoje programe

MILE ČUK

LJUBLJANA - Predvidena preobrazba energije, ki naj bi slonela predvsem na pred dnevi sprejetem zakonu o gospodarskih javnih službah, vladnem projektu o prestrukturiranju in zakonu o oskrbi z energijo, je prav gotovo prelomnega pomena za nadaljnji razvoj slovenske energije v celoti. Čeprav smo torej sprejeli zakon o gospodarskih javnih službah, pa se zmeraj ostajajo številne neznanke pri preobrazbi dejavnosti, ki smo jo nekdo označevali kot dejavnost posebnega družbenega pomena (elektrogospodarstvo, premoženstvo, naftno in plinsko gospodarstvo, železniki, lufski in letalski promet, pošta, cestno in komunalno gospodarstvo itd.). Ključni problem je seveda, kako v skladu z novo zakonodajo lastniti področje energije, katerega premoženje po nekaterih ocenah znaša kar četrtino premoženja celotnega slovenskega gospodarstva. S temi vprašanji se je včeraj brez kakršnihkoli rezultatov ubadal tudi odbor združenja za energijo pri Gospodarski zbornici Slovenije. Jernej Stritih, predstavnik ministrstva za okolje in prostor, ki je zakon o gospodarskih javnih službah

tudi pripravilo, je poudaril, da ta pušča odprte možnosti, kar zadeva lastnjenje. Po njegovem mnenju gre za dejavnosti tako imenovanega naravnega monopola, pri preobrazbi pa je treba določiti državni lastninski delež, drugo pa prepustiti zakonitostim trga. Infrastrukturni objekti naj bi seveda presli v državno last, energetska podjetja pa morajo v starih mesecih izdelati studije, v katerih bodo določili delež premoženja, ki naj bi se lastnilo na podlagi zasebnega kapitala. Javno podjetje naj bi nastalo tam, kjer je lastninski delež države večji od 50 odstotkov.

Stritih je dejal, da bo zakladnica RS (v okviru ministrstva za finance) v takšnih primerih prevzela vlogo lastnika, kar pomeni, da bo razpolagala z vrednostnimi papirji in pravzaprav gospodarila s podjetji in objekti. Odgovorna ministrstva pa bodo imela regulativno oblast (predpisi, zakonodaja). Te zadeve se niso do konca razčistile, se pa po Strithovem mnenju nagibajo v to smer. Če v omenjenih starih mesecih podjetja ne bodo pripravila ustreznih dokumentov, bodo samodejno podržavljena.

SLOVENIJA / BREZPOSELNOŠT

V Sloveniji je že 125 tisoč brezposelnih

Tudi aprila precej stečaje

ALENKA L. JAKOMIN

LJUBLJANA - Zadnji podatki o brezposelnosti v Sloveniji, ki jih je objavil Zavod Republike Slovenije za statistiko, kažejo, da je bilo aprila prijavljenih 125.279 brezposelnih oseb oziroma 4,1 odstotka več kot marca (120.348). Število iskalcev zaposlitve se je glede na april 1992 povečalo za 30,7 odstotka. Kar 37,3 odstotka iskalcev zaposlitve je bilo mlajših od 26 let. Na novo se je prijavilo 10.989 iskalcev zaposlitve, kar je 74,3 odstotka več kot marca. Več kot četrtina brezposelnih oseb je bila prijavljenih na območju enoti Zavoda za zaposlovanje v Ljubljani, sledil je Maribor, potem pa Kranjsko, celjsko, koprsko in mur-skobosko območje. Skupna stopnja brezposelnosti v Sloveniji je bila aprila kar štirinajstodstotna, pri moških 14,9 odstotka (več brezposelnih je med moško populacijo), pri ženskah pa trinajstodstotna. Aprila je bilo največ brezposelnih oseb med nekvalificiranimi delavci (49.303), sledili so visokokvalificirani in kvalifi-

cirani delavci, potem tisti s srednjesolsko izobrazbo in polkvalificirani delavci, najmanj brezposelnih pa je bilo med tistimi, ki imajo višješolsko in visokošolsko izobrazbo.

Od januarja do aprila 1993 se je glede na isto obdobje lani število zaposlenih povečalo v negospodarstvu, in sicer za 2,3 odstotka, medtem ko je v istem obdobju število zaposlenih v gospodarstvu padlo za 7,9 odstotka. V družbenih organizacijah in skupnostih se je v istem obdobju število zaposlenih v poslovnih storitvah pa za 2,5 odstotka. V tem istem obdobju so največ ljudi odpustili v prometu in zvezah (18,1 odstotka), sledijo gozdarstvo, kmetijstvo, ribištvo, industrija in rudarstvo.

S pomočjo zavodov za zaposlovanje se je v aprilu zaposlilo 4.540 oseb, kar 17,3 odstotka več kot marca. Aprila je bilo 6.282 prostih delovnih mest, kar je 41,9 odstotka manj kot marca, zasedenih delovnih mest je bilo 5.222, to je 31,5 odstotka več kot marca.

DRUŠTVO DAVČNIH SVETOVALCEV

Manj davka brez utaje

Dober svetovalec naredi vse, da klient državi plača čimmanj

ANDREJA REDNAK

LJUBLJANA - Davčni svetovalec je finančni zupnik podjetja ali posameznika, ki naredi vse, da klient plača državi oziroma proračunu čimmanj davka, vendar tako, da je to se vedno v skladu z zakoni, je na včerajšnji novinarski konferenci povedala Biserka Oslaj, predsednica novo ustanovljenega Društva davčnih svetovalcev. Ne gre torej za izogibanje ali utajo davkov, ampak za to, da jih plačamo čimmanj.

Poleg tega pa davčni svetovalec opravlja se precej drugih storitev za klienta, oziroma, kot je dejal eden od navzočih svetovalcev, upravlja s klientovim premoženjem. To pomeni, da mu svetuje pri naložbah, vrednostnih papirjih, davčnem planiranju in podobno. Slovensko društvo davčnih svetovalcev se bo ravnalo po smernicah evropskega združenja, komaj pa kaj na zakon, ki bi uredil davčno svetovanje, določil potrebno izobrazbo za ta poklic, predpisal državni izpit in omogočil podeljevanje licenc davčnega svetovalca, tako da bo ta poklic urejen kot vsak drug, je dejala Oslajeva. Čeprav se namreč že zdaj veliko ljudi ukvarja z davčnim svetovanjem, nimajo za sabo nikakršnega preverjanja in

tudi za svoje nasvete niso odgovorni. Skupina v okviru revije Denar, v kateri je sodeloval tudi profesor na Ekonomski fakulteti Ivan Turk, je že novembra lani poslala vladi gradivo za zakon o davčnem svetovanju, vendar zakona se ni in ga verjetno, kot se je zbal Oslajeva, do konca leta tudi ne bo.

Društvo, ki šteje za zdaj 17 članov, namerava sprejeti tudi kodeks obnašanja in ravnanja članov oziroma svetovalcev, morda pa uveljaviti tudi častno razsodišče. Na vprašanje, kako se bodo oblikovale cene storitev davčnih svetovalcev, je Oslajeva odgovorila, da imajo v tujini opredeljeno spodnjo in zgornjo mejo za določeno storitev, ki nikoli ni določena v odstotku od privarčevanih davkov, ampak od časa, ki ga svetovalec porabi, od zahtevnosti in vrednosti posla. Društvo bo moralo določiti nekatere tarife.

Ustanovitev Društva davčnih svetovalcev so podprli tudi navzoči predstavniki Zveze računovodij, finančnikov in revizorjev, predsednik odbora državnega zbora za javne finance Janez Kopac in direktorica SDK Romana Logar, ki je Društvu svetovala, naj poskusijo vložiti zakon prek poslancev, ne da bi čakali na vlado.

SPORAZUM SLOVENIJE Z ES PRED PARLAMENTARCI

Sporazum ima regionalni pečat

Priporočilo: Slovenija naj v evropskem duhu rešuje pereča vprašanja z Italijo

BREDA PAHOR

STRASBOURG - V Evropskem parlamentu poteka te dni razprava o marcu podpisanim sporazumu med Slovenijo in ES, ki bo začel veljati, ko ga bo odobril tudi evropski parlament. Sporazum prinaša Sloveniji 170 milijonov ekujev, kar pomeni približno 300 milijard lir, namenjenih gradnji infrastrukture, predvsem novih cestnih in železnih povezav. Te naj bi potekale predvsem po vzhodno-zahodni osi, če bodo sprejeta dodatna priporočila poročevalca, trzakega poslanca v evropskem parlamentu Giorgia Rossettija. V svojem poročilu je namreč poudaril, da sporazum glede prioritete ni dovolj jase. Poleg teh povezav sporazum se določa, da je treba orednotiti morske poti. Gre seveda za severni Jadran s Koprom in Trstom, ki bi morala biti celoviteje povezana. Do večje kooperacije bi moralo priti na obmejnih območjih sosednjih držav, torej Slovenije in Italije oziroma Furlanije-Juljske krajine. Sporazum o gospodarskem sodelovanju med Evropsko skupnostjo in Slovenijo dobiva izrazit regionalni pečat, kar je nekakšna posebnost na ravni povezovanja ES z različnimi državami. V novem

besedilu pa je formulacija o »cezmejnih kooperacijah in v njem se ne omenja več proste cone iz osimskih sporazumov, ki so sicer osnova gospodarskega dela sedanjih sporazumov. Med drugim velja samo opomniti, da je bil izhodišče sporazuma med ES in Slovenijo prejšnji sporazum med EGS in Jugoslavijo. Namesto prejšnje proste cone, ki je v Trstu vdirnila toliko - predvsem umetno vodnih - polemik, sedanji sporazum predvideva vrsto manjših con, ki pa jim morata vdihniti življenje zainteresirani državi z dodatno finančno pomočjo ES. Kot je med ponedeljkovo večerno razpravo po Rossettijevem poročilu poudaril tudi komisar za deželne politike Bruce Milland, ES nima na voljo veliko sredstev, vendar pa se zaradi pomembnosti projekta lahko obveže, da bo zagotovila dovolj denarja, če bodo zainteresirani seveda predložili konkretne načrte o sodelovanju. Glede pridruženega članstva Slovenije - treba je namreč povedati, da so vsi razpravljalci zagovarjali tezo, da Slovenija že v tem trenutku zadošča vsem pogojem - pa komisar Milland ni želel povedati nič določenega, predvsem s časovnega vi-

dika. Sploh velja pojasniti, da sporazum med ES in Slovenijo nima omejenega trajanja, vendar pa morajo biti predvidena sredstva uporabljena do 31. decembra 1997. Tocene finančne kritje v mejah dodeljenih vsot bodo prešli samo natančno opredeljeni projekti.

Ko govorimo o cezmejnem sodelovanju na tem območju, pa seveda ne moremo mimo manjšini, ki živi v Istri. V razpravi pa je poslanec v evropskem parlamentu Alexander Langer iz južne Tirolske govoril o upoštevanju tudi slovenske manjšine na območju, kjer bi uveljavljali cezmejno kooperacijo.

In se dve priporočili Sloveniji: Langer in nekateri drugi razpravljalci so opozorili »lepo državo«, naj zasciti svoje naravne lepote in naj se ne »razproda« v okviru sporazuma o tranzitu. Drugo pa je že v poročilu izrekel Rossetti, ko je priporočal Sloveniji, naj v skladu s prvim evropskim duhom začne reševati nekatere odprta vprašanja z Italijo, med katerimi je tudi problem zapuščenih nepremičnin.

ČETRTI MEDNARODNI FORUM V CRANS MONTANI

Evropski politiki - neuradno

Kdo si lahko oddahne v slovenski delegaciji? Premier, minister in njuna svetovalca.

Častni gost Mihail Gorbacov je zbrano poslušal, sam pa ni ponudil pravih rešitev za Balkan

CRANS MONTANA - Ko se letovišče visoko v svicarskih gorah pobeli s snegom, ga zavzamejo množice v kombinizonih in smučarskih čevljih, ki se pobesnelo sprostajo po bližnjih smučiscih. Poleti jih zamenjajo bogati turisti s palicami za golf v rokah in z nevarno navado izstreljevanja rumenih zgolic čez glave ključnih sprehajalcev - ti pa so vsaj tri dni v juniju znani politiki, gospodarstveniki in novinarji iz vse Evrope. Organizatorji četrtega mednarodnega foruma so z dnevnim redom, na katerem so bili odnosi

med vzhodno in zahodno Evropo ter kriza na območju nekdanje Jugoslavije, pripeljali v Crans Montano takšno imena, kot je nekdanji sovjetski voditelj Mihail Gorbacov, generalna sekretarka Sveta Evrope Catherine Lalumière ali češki ministrski predsednik Vaclav Klaus. Poleg manj znanih - morda pa vplivnih - bankirjev in poslovnežev pa tudi tudi slovensko delegacijo z ministrskim prednikom Drnovskom, zunanjim ministrom Peterletem in ministrom za gospodarstvo in trgovino Radošom na čelu. Politiki, poslovneži in

bankirji se seveda v Crans Montani niso samo izogibali izstrelitvam zgolic za golf - prav tako pa tudi niso samo razpravljali, predstavljali, sklepali poslova, kramljali s starimi znanci in spoznavali novih. Crans Montana 1993 je tudi mozaik neuradnih izjav v slogu Klausove: »Pobegnili sem s predavanja Mihaila Gorbacova, moja uboga soproga pa ga mora poslušati se naprej« - in mozaik neuradnih podob, ki smo jih skušali ujeti v objektiv Republike.

Tekst: Barbara Kramzar
Foto: J. Suhadolnik / TRIO

Nekdanjemu francoskemu zunanjemu ministru Rolandu Dumasu se izteka čas

Češki premier Vaclav Klaus (na sliki z nekdanjim voditeljem Litve) je ostro obsodil Zahod

Tudi najbolj znani politiki in poslovneži so se morali ukloniti neizprosnim varnostnikom

GLEDALIŠČA SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM (061/222-815)

OB LETU OSOREJ (četrtak, 24. 6. ob 21. uri. Stihova dvorana, 700 SIT). Zadnja predstava v sezoni. Režija: Boris Kobal, igrata: Polona Vetrin in Ivo Ban.

Societas Raffaello Sanzio: MASOCH (danes, 23.6. ob 20. uri, Kosovelova dvorana, 500 SIT). Avtor in režiser: Romeo Castellucci, igrajo: Franco Santarelli, Anita Guardigli, Stefano Cortesi, Febo Del Zozzo. Najnovejša predstava najbolj ambivalentnih evropskih skupin raziskovalnega, alternativnega gledališča iz Italije, ki nam predstavi nas prikriti mazohizem.

»Masoch je sokantna predstava, demonstracija moči in nemoči, ki niti za trenutek ne izgubi intenzivnosti, vendar ne prestopi meje znanstvenega. Prebiranje pornografskega in perverznega je prepusceno tistim, ki to hočejo. Raffaello Sanzio raziskuje skrajne meje gledališča, možnost igre, ki prikazuje mehanizme nezavednega, dramaturgijo, ki gre v globino problema« (Ivica Buljan, Razgledi).

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANSKO (061/210-852)

Predstava KLINIKA TIVOLI d.o.o. bo danes 23. junija ob 21. uri v ARBORETUMU (Volčji potok).

SLOVENSKO MLADINSKO GLEDALIŠČE (061/310-610)

A. P. Cehov - Matjaz Pograjc: VISNJEV VRT (danes, 23. 6. ob 20. uri). Za izven. BALADA ZA SVET, KI SE NE VRTI VEC. »Pograjc je opravil svoje. S hommageom Cehovu je obenem opravil tudi z AGRFT. Samo to. In to je vse. (Simon Kardum, SN).

KULTURNI DOM SPANSKI BORCI (061/448-922)

Zaključna predstava Plesnega studia Intakt CE NEKE NOCI (petek, 25. 6. ob 20.30). Program: Talk to Me, Tlalok, Imeti rad zemljo, Est - Eti - ca za tri, Ladies in the Mood. Sodelujejo: Tadej Brdnik, Nika Buda, Damjan Gorjup, Nebojša Ivanovic, Julijana Jovanic, Nasta Kamsek, Tadeja Novak in drugi.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

DVORANA TRIPCOVICH Festival Operete

V soboto, 26. t. m., ob 20.30 premiera musicala »Cabaret« Joesa Masteroffa in Freda Eba. Režija Saverio Marconi. Dirigent Peter Howard. Glasba Johna Kanderja.

Ponovitve bodo na sporedu 29. in 30. junija ter 1. in 3. julija ob 20.30, 27. junija ter 4. julija ob 18. uri.

V soboto, 10. julija, ob 21. uri koncert pevke UTE LEMPER.

Pri blagajni dvorane Tripcevich je v teku predprodaja vstopnic: Urnik: 9-12, 16-19 (za prto ob ponedeljkih), ob predstavah: 9-12, 18-21.

GLEDALIŠČE ROSSETTI

Danes, 23. t. m., ob 20.30 »Trieste danza«, ki ga je pripravilo gledališče Verdi v sodelovanju z gledališčem Rossetti. Na sporedu bodo baleti »Ma mère l'oye« - Ravel, »Boutique Fantastique« - Respighi in »Bolero« - Ravel. Koreografija Giuliana Barabaschi, maitre de ballet Marc Renouard.

Vstopnice so na razpolago pri blagajni Dvo-

KOROŠKA

CELOVEC

Danes, 23. t. m., ob 16.30 v Mohorjevi ljudski soli ter ob 19.30 v Modestovem domu zaključni koncert ob 15-letnici Glasbene sole na Koroskem. Nastopajo učenici ter bivši učenici Glasbene sole.

V petek, 25. t. m., ob 17. uri na dvorišču Mohorjeve »99. - Rock ob meji«. Nastopajo skupine 4 Problems Celovec, Trip Celovec, G.A.S. Ljubljana, Heavy les wanted Ljubljana, Tomaz Domicelj in projekt Triglav Ljubljana.

ZA NAJMLAJŠE SLOVENIJA

LJUBLJANA

LUTKOVNO GLEDALIŠČE LJUBLJANSKO, Krekov trg 2

Premiera Mladinskega lutkovnega studia bo v četrtek, 24.6. ob 21. uri v Lutkoteki: DEIRDRE (Igra je nastala po motivih keltške legende W. B. Yeatsa.) Produkcijo so pripravili slusatelji prvega letnika Studia.

KS STARI VODMAT, Grablovecova 28

Nastop 2. letnika (danes, 23.6. ob 20. uri).

VSAK Z VSAKIM IN POTEM OBRATNO (30. 6. ob 20.30. uri). V dveh večerih predstavitev dela tečajnikov in pedagogov plesnega studia v pretekli sezoni.

CELJE

SLOVENSKO LJUDSKO GLEDALIŠČE (063/25-332)

Anton Novacn: HERMAN CELJSKI (danes 23. 6. - za abonma CETRTEK in izven; petek, 25.6. - za izven; sobota, 26. 6. - za abonma SOBOTA VECERNI - RAZPRODANO; nedelja, 27.6. - za izven, predstave bodo se 29.6., 30.6. in 3.7.) Predstave so vedno ob 21. uri! V avtentičnem prostoru pod Friderikovim stolpom bo rodbina Celjskih snela svoje posmrtno maske in ponovno odigrala začetek svojega konca... Režija: Franci Krizaj, v naslovni vlogi Janez Bermež.

MARIBOR

OPERA

Pietro Mascagni: CAVALLERIA RUSTICANA - KMEČKA CAST in Ruggiero Leoncavallo: I PAGLIACCI - GLUMACI (četrtak, 24. 6. ob 19.30, ZADNJA PREMIERA LETOSNJE SEZONE). Za izven. Dirigent: Boris Svara, režiser in scenograf: Franjo Potocnik. Impulzivni drami nam bodo v slovenskem jeziku predstavili: Emil Baronik, Božidar Brajković, Svetlana Cursina, Olja Gracelj, Jaka Jerasa, Karel Jeric, Dragica Kladnik, Jože Kores, Dragica Kovacic, Josip Lesaja, Janez Lotric, Hrid Matic, Sonja Milenković, Erwin Ogner, Branka Papak, Vjera Skrgatić in Majda Svaga ter učenici OS Prežihov Voranc iz Maribora, Akademski pevski zbor Maribor ter Zbor in orkester Opere in baleta SNG Maribor. Cavalleria Rusticana je zgodba mladega Turidduja, ki ga je prevarala zaročenka Lola in se tolazi z naklonjenostjo Santuzza... Opera I Pagliacci razblini iluzijo med komedijantstvom odra in krutostjo življenja. Sovrastvo, mascevanje in ljubosumlje pripelje do tragičnega konca...

G. Verdi: LA TRAVIATA. Dirigent: Stane Jurgenc, režiser: Wazlaw Orlikowsky. Za izven. (nedelja, 27. junij pb 19. uri)

MALI ODER

Kabaret XX. stoletja: AS TIME GOES BY (danes, 23.6., četrtek, 24.6. ob 21.00). Nastopata Darja Svajger, vokal in Peter Wegele, klavir. Za abonente in izven.

Drama SNG Maribor vas vljudno vabi na veliko javno TISKOVNO KONFERENCO ob zaključku gledališke sezone 1992/93 in na prijateljsko srečanje z igralskim ansamblom in umetniškim vodstvom, ki bo v sredo 30. junija ob 18. uri pred Gledališko kavarno.

Slika: Bela palača, 1992, akril na platnu, 98 x70 cm.

V Bežigraski galeriji bo v četrtek, 24. 6. otvoritev razstave slik Franceta Grudna.

V Grudnovih podobah je izpostavljen recipročno formulativno razmerje: zveza z lego, na kateri slikar procesira razvidnejše barvne enote se izkazuje kot arbitracija, saj je presnovljena s kontinuiteto spreminjanj, ki razdira še tako jasno in razvidno izpostavitvev, toda obenem je ta zveza tudi ključna, saj slikarju nenehno evocira predmet presnove. Postopek kadriranja v podobah na ta način ni izveden kot agresivno členjenje slikovnega polja in kontinuiteta motiva kljub razvidnejšim koordinacijam prostora ni primerno dosežena z mehaniko pasaž, saj so tudi posamezni širši in večji barvni nanosi, ki jih lahko razločimo kot enote generiranja prizora, v celoti podvržene projekciji iluminističnega prostora. Kontinuiteta motiva tako ni dosežena s konceptualizacijo pasažnega prostora, ki bi lahko povezoval ostro ločene, kontrastirane in individualizirane segmente podob: ponazarjanje sistematiziranih navezav, ki kažejo bolj ali manj jasne kompozicijske odločitve, je retardirano in funkcionira prej kot zasnova, ki hkrati predstavlja sicer bežno, a dovolj učinkovito oporo za modulacijo barve.

Odlomek iz kataloga Podoba in snov.

Sergej Kapus

RAZNE PRIREDITVE SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

SLOVENCNI IN PRIHODNOST (četrtak, 24.6. ob 11. uri, sejna E3). Predstavitev posebne publikacije Nove revije, v kateri sodeluje 32 slovenskih intelektualcev. Urednik zbornika: Niko Grafenauer.

V KLUBU CD bo v četrtek, 24.6. ob 21. uri VECER Z ZORANOM KRZISNIKOM, direktorjem MGLC. Pogovor bo povezoval Jože Hudeček. Vstop je prost.

MODERNA GALERIJA - Informacijski center

ROSS HARLEY, avstralski video umetnik, publicist in urednik (danes, 23.6. ob 19. uri). V torek instalacija Digitalni vrt III in v sredo predstavitev 2. mednarodnega simpozija elektronske umetnosti lani v Sydneyu.

KUD FRANCE PRESEREN, Trnovo (061/210-338)

KUD IDIOTI in HEADBANGER (četrtak, 24. 6. ob 20. uri). Na koncertu pričakujemo hiter, furiozen nastop (v hard core maniri) starih zatrganih metalcev.

CELJE

PLESNI FORUM

V soboto 26.6. ob 22. uri, bo v dvorani Plesnega foruma večer z igralcem in kantavtorjem Iztokom Mlakarjem.

Večer plesa s Studium za ples Igen, klubom Plesni val in nastop državnega prvaka v di-

sco plesih Dušana Pavloviča (danes 23.6. ob 17. uri, Tomsicev trg).

Plesna predstava Musterij muzičnih pisem v izvedbi Plesnega foruma Celje (danes, 23.6. ob 17. uri).

SLOVENSKE KONJICE

KULTURNI DOM

Ob Dnevu državnosti - JUBILEJNI KONCERT OB 40-LETNICI DELOVANJA PIHALNEGA ORKESTRA SLOVENSKE KONJICE (četrtak, 24.6. ob 19. uri). Dirigent: Ivan Kacbek.

ROGAŠKA SLATINA

ZDRAVLISČE

Koncert absolutentov in tekmovalcev glasbene sole Rogaska Slatina (danes, 23.6. ob 20.30 v Kristalni dvorani).

Mini mednarodni folklorni festival: nastop folklorne skupine iz Peruja (ponedeljek, 28.6. ob 20.30 v Kristalni dvorani); nastop folklorne skupine iz Južne Osetije (torek, 29.6. ob 20.30 v Kristalni dvorani); nastop folkorne skupine iz Albanije (sreda, 30.6. ob 20.30 v Kristalni dvorani)

ŽALEC

V Obcinski maticni knjižnici bo danes 23.6. ob 18. uri predstavitev knjige otroške poezije Svet v naprstniku Ervina Fritza.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

AVDITORIJ MUZEJA REVOLTELLA

V petek, 25. t. m., ob 18. uri bodo, v sklopu Festivala operete, predvajali film »Cabaret« Boba Fosseja z Lizo Minelli. Med odmorom, približno ob 19. uri, bodo predstavili skupino, ki bo v dvorani Tripcevich nastopila v

musicalu Cabaret. Prodaja vstopnic pri blagajni dvorane Tripcevich in v Muzeju Revoltella eno uro d pricetkom programa.

GLASBA SLOVENIJA

LJUBLJANA

MAGISTRAT/RDECA DVORANA

KONCERT IZBRANIH ODRASLIH PEVSKIH ZBOROV LJUBLJANE (danes, 23.6. ob 20. uri). Izbor: dr. Mirko Cuderman. Vstopnine ni.

KAMNIK

VRT KAVARNE VERONIKA

PRAZNICNI KONCERT ob Dnevu slovenske državnosti (četrtak, 24.6. ob 20. uri) Mestne godbe Kamnik, dirigent: Franci Lipčnik.

PTUJ

Vabljeni ste na celodnevni OPEN AIR NO

RAZSTAVE SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

Razstava SLOVENSKI MITI IN LEGENDE je ciklus skulptur in risb, ki jih je STOJAN BATIČ ustvaril v preteklem letu. Zamisli za trindvajset predstavljenih junakov je crpal iz zakladnice slovenskih mitov in legend. Razstava bo na ogled do 18. julija. Dokumentarna razstava 40 LET GRAFICNEGA BIENALA LJUBLJANA (Mala galerija, do 18. julija).

Slovesna otvoritev 20. MEDNARODNEGA GRAFICNEGA BIENALA bo 25. junija ob 20. uri v Galusovi dvorani.

GALERIJA ZDSLU, Komenskega 8

Otvoritev razstave grafik BOGE DIMOVSKI (danes, 23. 6. ob 18. uri). Ciklus iz obdobja 1991-92 v tehnikah globokega tiska - jedkanica, akvatinta, suha igra.

MALA GALERIJA / MODERNA GALERIJA

Otvoritev razstave EMERIKA BERNARDA (četrtak, 24. 6. ob 19. uri).

KULTURNI DOM SPANSKI BORCI, Zaloska 61

Otvoritev razstave kiparja IVA GOISNIKERJA (danes, 23. 6. ob 18. uri). OBLIKOVANJE SOLNIC. Avtor se predstavlja s 50 posodicami za sol iz lipovega lesa. Otvoritev razstave 1. EXTEMPORE - ZAJCJA DOBRAVA danes, 23. 6. ob 18. uri v Jelovškem likovnem salonu. Razstavljali bodo: Irena Spedl, Dare Birs, Lucijan Bratus, Crtomir Freljh, Gustav Gnamus, Marjan Gumilar, Ignanc Kofol in Tdej Pogacar.

GALERIJA KOMPAS, Slovenska

Do septembra prodajna razstava slik TRI PO DOBE SLOVENSKE DEZELE, slikarjev Zvest Apollonija, Crta Freliha in Jozeta Marinca.

BEZIGRAJSKA GALERIJA, Dunajska 31

Otvoritev razstave slik Franceta Grudna, ki bo v četrtek, 24. junija, ob 20 uri. Razstavo bo odprl slikar in umetnostni zgodovinar Sergej Kapus.

GALERIJA LALA, Zidovska 5

Razstava slik tržaškega slikarja in grafika ALDA FAMAJA

GALERIJA LEK

Do 18. julija je na ogled razstava POLDRAGI KAMNI Duške in Andreja HOVNIKA.

GALERIJA KRKA, Dunajska 65

Otvoritev razstave bosanske akademске slikarke JASMINE KODZAGA (četrtak, 24. 6. ob 12. uri). V kulturnem programu bosta nastopila pisatelj JOSIP OSTI in kitarist SASA LOSIC.

GALERIJA SKUC, Stari trg 21

V galeriji bo danes, 23. junija, ob 20.30 otvoritev skupinske razstave de-figure. Na njej bodo zbrana dela desetih avtorjev različnih generacij, ki jim je skupno razmišljanje o prisotnosti/odsotnosti figure v polju umetniškega diskurza.

GALERIJA GEMA, Gornji trg 24

Razstava ARHITEKTURNE RISBE - DEKORATIVNI ELEMENTI iz arhiva Studia Jannone, Milano, do 8. julija.

KUD FRANCE PRESEREN

Razstava kserokopiranja fotoelektrografije 1979-1993, ki pregledno prikazuje ukvarjanje

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

TK GALERIJA

Na ogled je razstava lesorezov umetnikov, ki so bila realizirana na Mednarodni soli za grafiko v Benetkah v letu 1992-93 in na seminarjih, ki jih je vodil Franco Vecchiet.

GALERIJA CARTESIUS

Na ogled je razstava slikarke Marie Terese De Zorzi.

ART GALLERY

Na ogled je razstava ArtEstate '93 - 1. Dezelna razstava slikarstva, skulpture in grafike. Razstavljali bodo Franca Batich, Luciana Costa, Bogomila Doljak, Mina Germek, Flavio Girolomini, Barbara Ius, Adriano Janecic, Flavio Riz, Rossdear, Lusa Squazzi, Diego Valentinuzzi.

GALERIJA BASSANESE

Na ogled razstava Michaela Goldberga. Urnik: vsak delavnik od 17.00 do 20.00.

ART LIGHT HALL -Trg S. Giovanni 3/Lnadstr.

Do 25. t. m. je na ogled skupinska razstava posvečena mladim z naslovom »Spazio giovani«. MUZEJ ZIDOVSKÉ SKUPNOSTI CARLO IN VERA WAGNER

Na ogled je razstava Srebrnine in sakralne opreme zidovske liturgije. Urnik :ob nedeljah od 17. do 20. ure, ob torkih od 16. do 18. ure, ob četrkih od 10. do 13. ure.

GALERIJA MALCANTON

Na ogled je razstava slikarke Olivije Siauxs.

MUZEJ REVOLTELLA

Na ogled je stalna razstava »Da Canova a Burri«. V organizaciji Tržaške letovišcarske ustanove se vsako soboto ob 10.30 vršijo vodeni brezplačni ogledi Muzeja Revoltella.

KOROŠKA

CELOVEC

KOROSKA DEZELNA GALERIJA

Do 4. julija razstavlja svoje grafike Giuseppe Zigaina.

GALERIJA CARINTHIA Alter Pl. 30

Do 30. avgusta 1993 je na ogled razstava Hansa Staudacherja.

RITTER UMETNA HALA (H.-Gmeiner Str.) Do 1. oktobra je na ogled razstava »Miserere« G. Herolda in W. Büttnerja.

GALERIJA VIA NOVA

Do 30. junija razstavlja slikar Giorgio Linda.

ARS TEMPORIS (Herreng. 14)

Na ogled je razstava Stuhlobjekte.

GALERIJA MOHORJEVE KNJIGARNE

Do 29. t.m. so na ogled kipi in akvareli Staneta Jarma.

različnih umetnikov s fotokopirnimi tiskanim

SLOVENSKI GLEDALISKI IN FILMSKI MUZEJ, Mestni trg 17

SNG Drama in Slovenski gledališki in filmski muzej vas vljudno vabita na otvoritev razstave slik igralka Mete Vranic, ki bo dne 28. junija ob 20. uri.

ZEMLJEPISNI MUZEJ SLOVENIJE (Trg fran. revolucije 7)

Do 31. avgusta. razstava KARTA SVETA V OTROSKIH OČEH.

KOSTANJEVICA NA KRKI

GALERIJA BOZIDAR JAKAC

Otvoritev razstave TONETA LAPAJNETA (četrtak, 24. 6. ob 19. uri, samostanska cerkev v Gradu Kostanjevica) ZEMLJA NA JUTI 1991-1993 ob umetnikovi 60-letnici s koncertom mešanega komornega zbora LJUBLJANSKI MADRIGALISTI, zborovodja: Matjaz Scek.

LAMUTOV LIKOVNI SALON

Razstava izbranih slik ob 35-letnici Lamutovega likovnega salona: IVANA KOBILCA, in FERDO VESEL (od četrka, 24. 6. do 31. 8.). Izbor je pripravil kustos Narodne galerije Ljubljana g. Ferdinand Serbelj.

MARIBOR

NOVINARSKI KLUB

Na ogled je razstava risb TAMARE SEVCNIKAR.

SALON ROTOVZ

Na ogled je razstava vzhodno in zahodno-nemške fotografije POROCILA O STANJU (1950-1990).

LAŠKO

Otvoritev razstave ob 90-letnici Cebelarske družine Laško bo v petek, 25.6. ob 18. uri.

PIRAN

V Tartinjevi hiši razstavlja svoja dela mlada slikarka SANDRA KUMP. Razstava ima naslov Srečanje dveh svetov.

POSTOJNA

SLOVENSKI PROGRAMI

SLOVENIJA 1

- 10.30 Batman, 26. del ameriške nanizanke
10.55 Videospon, ponovitev
11.35 Iz življenja za življenje: Prislunimo tisi, VPS 1135
12.05 Kronika, ponovitev 10/12 dela kanadske dokumentarne serije, VPS 1205
12.30 Na poti z dr. Stinglom, nemska dok. serija 8/12, VPS 1230
13.00 Poročila
16.20 Svet poročila, ponovitev
17.00 TV dnevnik 1
17.10 Plemeniti Tom, anglesko/poljski film
Igrajo: Dimnikar (James Mason), Billie Whitelane, Bernard Gribbins, Tomy Pender in drugi; režija Lionel Jeffries in Miroslaw Kijowicz
18.45 Pari, tv igrice
19.30 TV dnevnik 2, vreme, sport
20.10 Zarišče
20.35 Film tedna:
Krapacuk, belgijsko/francosko/španski film
22.15 TV dnevnik 3, VPS 2215
22.45 Sova
V sportnem duhu, 12/15 del ameriške humoristične nanizanke, VPS 2245
23.10 Kennedyjevi iz Massachusettsa, 6., zadnji del ameriške nadaljevanke po romanu The Fitzgerald & The Kennedys Doris Kearns Goodwin

SLOVENIJA 2

- 15.00 Bobenček, ponovitev
Ce ste včeraj zamudili oddajo, si jo lahko ogledate danes: V rubriki Nostalgija je predstavljena znamenita skupina Begnograd, odlomki z razstave o Jimiju Hendrixu so spodbudili več prispevkov o njem, predstavili so zanimivega gost, ki je trenutno »v roci« - Vlado Kreslin in premiera njegove izvedbe I can't Get No Satisfaction. Opozorili so na aktualno tujo skupino Midnight Oil... Voditeljica oddaje: Sasa Gerdej.
16.05 Omizje: Kdaj do novih občin, ponovitev
Sova, ponovitev
17.15 'Alo! 'Alo!, 16/18 del angleske humoristične nanizanke
17.45 Kennedyjevi iz Massachusettsa, 5/6 del ameriške nadaljevanke
18.45 Analitična mehanika, 20/52 del ameriške izobraževalne serije
19.30 Dnevnik 2, vreme, sport
Sportna sredi
20.10 Sredozemske igre, plavanje, posnetek iz Narbonneja
20.55 Berlin: EP v kosarki, M, Slovenija-Estonija, prenos
22.30 Atletski miting, reportaza iz Maribora
22.45 Oci kritike

KANAL A

- 09.15 MCM
11.00 Srečno, Kekec!, ponovitev slovenskega barvnega filma
12.45 MCM
17.45 Drugacen svet, ponovitev 187. dela ameriške nadaljevanke
18.45 Male zivali
20.15 Porocila
20.30 Blagovno denarna loterija KK Miklavz
20.40 Elizije, Hare Krišna, oddaja o duhovnosti
22.10 Rock starine, 20. oddaja - O Jimmyju Hendrixu, največji rock legendi na kitari, ki je še danes neprekosljiv. Je Jimmy vso ljubezen posvetil kitari ali so v ozadju kakšni magični triki?
22.40 Pet minut
23.05 Drugacen svet, 188. del ameriške nadaljevanke
00.05 MCM
01.00 Video strani

KOPER

- 18.00 Studio 2 mladi

RAI 1

- 6.50 Aktualno: Unomattina, (7.00, 8.00, 9.00) dnevnik
9.05 Film: Il suo nome è donna Rosa (glas.)
11.00 Dnevnik
11.05 Dok.: Amerindia
11.30 Nan.: Cuori senza età
12.00 Variete: Buona fortuna
12.30 Dnevnik 1
12.35 Nan.: In viaggio nel tempo
13.30 Dnevnik in Tri minute
14.00 Film: Obiettivo Burma (vojni, ZDA '45)
16.15 Film: Lili (kom., ZDA '53, i. M. Caron)
17.55 Danes v Parlamentu
18.00 Dnevnik 1
18.15 Danes v Parlamentu
18.15 Kviz: Patente da campioni (vodi D. Mura)
18.50 Glasba: I Nomadi
19.50 Vreme, dnevnik, sport
20.40 Film: Intrigo internazionale (krim., '59)
23.05 Dnevnik 1
23.10 Dentro la notizia
23.20 Sportna sredi

RAI 2

- 7.00 Otroški variete
8.45 Jutranji dnevnik
9.05 Rubrika o vrtnarstvu
9.25 Film: Sombbrero (kom.)
11.00 Nan.: Lassie
11.30 Kratke vesti
11.45 Segreti per voi...
12.05 Nan.: Una famiglia come tante
13.00 Dnevnik in gospodarstvo, Motorji in vreme
14.10 Nad.: Quando si ama, 14.45 Santa Barbara
15.30 Film: Passione sotto la cenere (kom., VB '87)
17.20 Iz Parlamenta in vesti
17.35 Nan.: Hill Street, 18.40 Miami Vice, vmes (18.30) Sport
19.45 Dnevnik in sport
20.20 Variete: Ventieventi
20.40 Nan.: Scoop - Segreto professionale (i. M. Placido, 1. del)
22.30 Aktualno: Mixer, 23.15 Pegaz
23.55 Nočni dnevnik

RAI 3

- 6.45 Jutranja oddaja: L'altrarete
11.30 TGR Bellitalia
12.00 Dnevnik ob 12-ih
14.00 Dezelne vesti
14.20 Popoldanski dnevnik
14.50 TGR Relais, Drobci
15.45 Samo za sport
17.20 Derby in dok.
18.40 Vreme in sport
18.45 Variete: Maddecheahò (i. C. Guzzanti)
19.00 Dnevnik, dezelne vesti
20.05 Blob in Una cartolina
20.30 Film: Totò, Eva e il pennello proibito (58)
22.15 Drobci
22.30 Dnevnik ob 22.30
22.45 Milano, Italija
23.40 Nan.: Perry Mason
0.30 Dnevnik in vreme
1.00 Variete: Fuori orario

RETE 4

- 6.25 Nanizanke
8.40 Nad.: Marilena, 9.55 Ines, 10.50 Soledad, (9.30) vesti
11.35 Il pranzo è servito
12.35 Nad.: Celeste
13.30 TG 4 vesti, 14.00 nad. Sentieri, 15.00 Anche i ricchi piangono
16.00 Aktualno: C'eravamo tanto amati, Lu lei l'altro, 17.00 La verità
17.30 Vesti, nato rubrika o lepoti ter nad. Grecia
18.20 Kviz: Il nuovo gioco delle coppie
19.00 TG4 vest
19.30 Nad.: Micaela, 20.30 Milagros
22.30 Film: terremoto (dram., ZDA '74, i. C. Heston, A. Gardner), vmes (23.30) vesti

CANALE 5

- 6.30 Na prvi strani
8.35 Nan. in film Morire d'amore (dram., '91)
11.30 Variete: Ore 12
13.00 Dnevnik TG 5
13.25 Sgarbi quotidiani
13.35 Aktualno: Forum, 14.35 Agenzia matrimoniale, Ti amo parlamone, Arca di Noè
16.00 Otroški variete
17.55 TG 5 Flash - vesti
18.00 Kviz: OK il prezzo è giusto, 19.00 La ruota della fortuna
20.00 Dnevnik TG 5
20.30 Variete: Canzoni spericolate
22.35 Aktualno: 5 delitti imperfetti
23.15 Variete: Maurizio Costanzo Show, vmes (24.00) TG 5 vesti

ITALIA 1

- 6.20 Pregled tiska
6.30 Otroški variete
9.15 Nanizanke
12.40 Odprti studio
13.00 Otroški variete
13.45 Nan.: Ultraman
14.15 Variete: Ma mi faccia il piacere
16.00 Unomania
16.05 Nan.: Jump Street
17.05 Variete: Twin Clips
17.30 Nan.: Adam 12, 18.05 Poliziotto a 4 zampe, 18.30 Baywatch, vmes (17.55) Studio sport
19.30 Variete: Ma mi faccia il piacere
20.00 Variete: Karaoke
20.30 Nan.: Beverly Hills
22.30 Variete: Mai dire TV
23.00 Film: Intenti criminali (dram., ZDA '91, i. Jack Scalia)
1.00 Odprti studio, sport

TELE 4

- Lastne oddaje:
13.30 Dogodki in odmevi
19.30 Dogodki in odmevi

Koper

- 13.00 Crime Story, am. tv nanizanka
13.50 Crni bandit, ponovitev ameriškega filma
15.25 Accordi, 12., zadnja oddaja
16.00 Novice
16.05 Carobna svetilka, otroški program
Daktari, tv nanizanka
Oscar Junior: Skrivnost življenja
17.00 Severovzhod, tv magazin
18.00 Studio 2 mladi
18.50 Primorska kronika
19.00 TV dnevnik
19.25 Crime Story, am. tv nanizanka
20.15 Nočni sodnik, ameriška tv nanizanka
20.40 Ameriške zgodbe: Parker Anderson, filozof
21.15 Sprehod po moderni umetnosti, dok. serija
21.45 TV dnevnik
21.55 Arhitektovski nasveti
23.10 Shirley Bassey, prav posebna gospa

ORF Avstrija 1

- 09.00 Cas v sliki
13.35 Doktor Doogie Howser
14.00 Waltonovi: Zračni akrobati
14.45 Družina Meier: Rdeca vrata
15.05 Ewoki
15.30 Upor v deželi igrač, lutkovna igrice
16.20 Zlati dez, 6. del
16.20 Nekoc je bilo, zvezdniki pripovedujejo
16.30 Otroci se pogovarjajo z znanimi ljudmi
17.00 Mini cas v sliki
18.00 Cas v sliki
18.30 Doktor Trapper John: Sum potrjen
19.22 Znanost
20.15 Usoda na Matterhornu, nemska film
21.50 Pogledi od strani
22.00 Tekme: Skrivnost
22.45 Upornik brez razloga, ameriški film
00.35 Manekenska in vohljac: Neznana ljubica

ORF Avstrija 2

- 17.00 Poklicno izobraževanje
17.30 Zemlja in ljudje
18.00 Ora et Labora: Samostansko pivo, nad.
18.30 To ni mogoče, nori show
19.00 Regionalna poročila
19.30 Cas v sliki/vreme
20.15 Dvoboj, klepet o nasprotjih
21.15 Klepet z Oliverom Baierjem
22.30 Sportna napoved
23.35 Nagrada Ingeborg Bachmann: Kadar književnost postane doživetje
00.05 Upper Austrian Jazz Orchestra

Hrvaška 1

- 08.00 TV koledar
08.10 Porocila
09.00 Silas, ponovitev 1. dela otroške serije
09.25 Ovidij, pon. 1. dela
10.00 Porocila
10.05 Family Album, 8. del
11.00 Galaktična odiseja, ponovitev 2/9 dela
12.00 Porocila
Ko se svet vrtil, 153. del ameriške nadaljevanke
12.55 Zgodbe iz Monticella, 153. del nadaljevanke
13.20 Porocila
13.30 Berlin: EP v kosarki, Hrvaška-Francija, prenos
15.10 Biti najboljša, ponovitev 2/4 dela nadaljevanke
16.00 Porocila
16.35 Poštni rop, 4., zadnji del mladinske nanizanke
16.45 Pod sončnikom
18.00 Porocila
18.05 Moja knjiga o džungli, 21/27 del nemske pzn serije
18.35 Santa Barbara, 437. del
19.30 Dnevnik 1
20.05 Armada senc, francoski film

Hrvaška 2

- 19.30 Dnevnik 1
20.05 Duhoviti dvorec, 6., zadnji del humoristične nanizanke
20.35 National Geographic, 4/6 del dokumentarne serije
21.30 Biti najboljša, 3/4 del angleske nadaljevanke
22.25 Sredozemske igre: Plavanje, posnetek iz Narbonneja
Odbojka, finale, Z, posnetek iz Seteja
Povzetek iger
00.25 Horoskop

MTV Madžarska

- 05.40 Dobro jutro
08.35 Cez dan, informativni spored
09.00 Zemljolozeri, pzn. film
10.00 Ambasadorin mož, pon. 5. dela francoske nadaljevanke
11.00 Igra
12.00 Porocila
16.00 Popoldanski saldo
16.10 Madžarska zabavna glasba
16.45 Igra
17.30 Za mladino
18.15 Svet denarja
18.45 Večerna pravljica
19.00 Tokio na starih kolesih, dok. reportaza
20.00 Dnevnik
20.55 In Bog je ustvaril žensko, francoski film z Brigitte Bardot

RADIO

Slovenija 1

(UKV 88.5; 90.0; 91.8; 92.9; 94.1; 96.4; MHz, od 16.00 SV 918 kHz)
5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 19.00, 21.00, 23.00 Poročila; 6.50 Dobro jutro, otroci; 8.05 Radio plus; 8.30 Dnevnikov odmevi; 8.40 Minute za smeh; 9.00 Turistični napotki; 11.30 Pregled tiska; 12.05 Na današnji dan; 12.30 Kmetijski nasveti; 14.30 Iz tujega tiska; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.15 Pogovor s poslušalci; 17.05 Studio ob 17-ih; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Odskočna deska; 20.20 Glasbena panorama; 21.05 Koncert za besedo; 21.25 Operne melodije; 22.30 Etno glasba sveta; 23.05 Literarni nokturmo.

Slovenija 2

(UKV 87.8; 92.4; 93.5; 95.3; 96.9; 97.7; 98.9; 99.9; MHz) 6.00, 6.30, 7.00, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Kronika; 8.00 Strokovnjak svetuje; 8.30 Dopoldne na valu 202; 8.40 Pridetive; 9.45 Kje vas čevleži žuli; 10.40 Primorski val; 11.00 Moped Show; 12.00 Opoldne; 12.10 Avtomobilizem; 12.40 Štajerski val; 13.00 Danes do 13-ih; 14.00 Drobline; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.50 Sport; 18.00 Italian style; 20.00 Avtomobilizem, rally; 21.00 Melodije po pošti; 22.20 Rock'n'roll radio.

Slovenija 3

(UKV 96.5; 101.4; 102.0; 103.9; MHz, od 19.30 88.6; 93.1; 100.3; 100.6; do 16.00 SV 918 kHz)
9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00 Poročila; 8.10 Dobro jutro; 9.05 Matineja; 10.05 Umetniška beseda; 11.05 Izbrali smo; 12.05 Pojemo in igramo; 13.05 Za knjižne molje; 14.05 Izobraževalni program; 15.00 Mladi na glasbenih revijah; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 Glasbena panorama; 16.45 Naši umetniki; 17.00 Posnetki; 19.30 Intermezzo; 20.00 Pota naše glasbe; 21.30 Ars Antiqua; 22.30 Okrogla miza; 23.00 Glasba pripoveduje...; 23.55 Ulični utrinek.

Radio Koper

(slovenski program)

(SV 549 kHz, UKV 88.5 - 93.8 - 100.3 - 100.6 - 104.3 - 107.6 MHz)
8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30 Poročila; 12.30, 19.00 Dnevnik; 6.00 Glasba; 6.30 Jutranjik; 7.00 Jutranja kronika; 7.30 Pregled tiska; 7.45 Evergreen; 8.00 Modri val; 8.45 Servisne informacije.

Slovenija 1

clje; 9.00 Pesem tedna; 9.15 Soča misli na vas; 9.45 Iz odvnetnikove pisarne; 11.00 Moped Show; 11.30 Hladno...toplo... vroče; 12.30 Opoldnevnik RK; 13.00 Jagode in podoknice; 15.15 Hifi dneva; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasbeni desert; 16.30 Finančni nasveti; 17.00 Glasba po željah; 17.30 Osmrtnice; 18.00 Glasbene aktualnosti; 19.30 Prenos RS.

Radio Koper

(italijanski program)

6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Almanah; 6.15 Drobci, turistični napovednik; 7.45 Prišlo je poletje; 8.05 Horoskop, slovarček; 8.35 Popevka tedna; 8.40 Ob pogrnjeni mizi; 8.45 Igrajte z nami; 9.05 Baby radio; 9.15 Živalski svet; 9.45 Po vaši izbiri; 10.00 Pregled tiska; 10.45 Popotovanja po Istri; 11.00 Randevous; 12.00 Glasbeni desert; 13.00 Glasba po željah; 14.45 Back to the future; 16.10 Promocija plošče; 16.20 Prireditve; 16.35 Butik Gallus; 16.45 Oye que pasa; 17.20 Single tedna; 17.50 Prireditve uspešnic; 18.00 Spomin iz Italije; 18.45 Brazilska glasba; 19.30 Dnevnik.

Radio Trst A

7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po našo, vmes Koledar in Pravljica; 8.00 Deželna kronika; 8.10 Narodnostni trenutek Slovencev, nato slov. lahka glasba; 9.30 Revival; 10.10 Stereofonski koncert; 11.30 Odprta knjiga: Cvetje v jeseni (Ivan Tavcar, režija Marko Sosič); 11.45 New Age; 12.00 Male skrbi - veliko veselje; 12.20 Potpuri; 12.40 Zbozrovska glasba; 12.50 Orkestri; 13.20 Krajevne stvarnosti; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Na goriskem valu; 15.00 Soff Music; 15.30 Mladi val; 17.00 Kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Naša pesem 92 - zbor iz Nizjega naroda v Rusiji; 18.30 Jazz; 19.20 Napovednik.

Radio Opčine

11.30, 15.30, 17.30 Poročila; 10.00 Matineja; 19.00 Glasba po željah; 21.00 Pogovor z odvnetnikom; 22.30 Drugi Trst.

Radio Koroška

18.30-20.00 Obzornik - V živo Sak; Gornja Avstrija; 21.05-22.00 Schumannova sonata za violino - Pisatelj-ska srečanja.

IZBOR IZ SATELITOV

MUSIC TELEVISION

07.00 Awake on the Wild Side, vodi Rebecca de Ruvo; 10.00 Video, vodi Richie Rich; 13.00 Video, vodi Simone Engelen; 16.00 Greatest Hits, vodi Paul King; 17.00 Coca Cola Report; 17.15 MTV v kinu; 18.00 The Soul of MTV; 18.30 MTV Prime, vodi Pip Damm; 20.00 Dial MTV; 20.30 Most Wanted; 23.15 MTV v kinu, ponovitev; 00.30 Post Modern; 02.00 Video, vodi Marjane; 03.00 Nočni video

SKY ONE

07.00 The DJ Kat Show; 09.55 Risanke; 10.30 The Pyramid Game; 11.30 Koncentracija; 12.00 Držni in lepi; 12.30 Sokolov greben; 13.30 E Street; 14.00 Drugacni svet; 14.45 Trije so družba; 15.15 Sally Jessy Raphael; 18.00 Star Trek: The Next Generation; 19.00 Games World; 19.30 E Street; 20.00 Rescue; 20.30 Polna hiša; 21.00 Hunter; 22.00 Zakon v Los Angelesu; 23.00 Zvezdne steze: Naslednja generacija; 00.00 Ulice San Francisco

PRO 7

05.45 Serije, ponovitve; 10.00 Cez Brooklynski most, ameriški film; 12.30 Roseanne, ponovitev; 17.14 Risanke; 19.30 Roseanne; Najlepše darilo za rojstni dan, 9. del; 20.15 Matlock: Skrivnost, ameriška tv kriminalka; 22.05 Jake in McCabe: Kdor se zadnji smeje, 38. del; 22.55 Zeleni bojevniki, ameriški film

PREMIERE

07.00 Romeo; 14.15 Navihane, danski film; 15.40 Mama, jaz in midva, ameriški film; 17.25 Kravi angel, am. psh. kriminal-

ka, 21.45 Plavalosa skušnjava, am. film s Kim Basinger

EUROSPORT

08.30 Aerobika; 09.00 Prosto plezanje, ponovitev; 10.00 Tenis, ponovitev; 12.00 Evrogoli; 15.00 Nogomet, za ameriški pokal, Ekvador-Urugvaj, posnetek; 16.30 Sredozemske igre; 17.30 Olimpijski magazin; 19.00 Kosarka, EP, skupina D, Nemčija-Belgija, prenos; 22.00 Kickboks; 00.30 Nogomet, za ameriški pokal, prenos

3 SAT

13.20 Doktor Trapper John, 13. del; 14.15 Sosed, 248. del; 14.45 Bonanza, 13. del; 23.40 Profesionalca, 12. del

SAT 1

09.15 Ponovitve; 12.30 Sence strasti, 113. del; 13.20 Doktor John Trapper, 13. del; 14.15 Sosed, 248. del; 14.45 Bonanza, 13. del; 15.45 Maščevalca: Ko bje dvajseta ura, 48. del

RTL

06.00 Jutranji magazin; 09.00 Serije, ponovitve; 21.30 Show Bennyja Hilla, 3. del humoristične serije; 13.00 Wimbledon '93, prenos mednarodnega prvenstva Anglije; 20.15 Kojak: Temne zvezde, ameriška tv kriminalka; 23.15 Shockier, ameriška grozljivka

SUPER CHANNEL

23.00 Thrill Kill, ameriška shijlvka, 1987

TV SLOVENIJA 1 / NOCOJ OB 20.35

Je Slovenija Praževica?

Država, za katero vedo edino njeni prebivalci Krapacuk, belgijsko/francosko/španski film

Februarja 92 je bil v Berlinu na mednarodnem filmskem festivalu, stinrajst dni zatem, ko so zacele države priznavati samostojno Slovenijo, v netekmovalnem delu na sporedu nocojsnji film režiserja Gabriela Lipschutzja, ki je vsaj Slovencem zvenel izredno prigradno. Stara Evropa, ki se dela, da vse ve, je priznavala državo, za katero nespodobno veliko Evropejcev sploh ni vedelo, kje je. Tako je Krapacuk spominjal na Slovenijo ali pa je Slovenija spominjala na Lipschutzovo Prazevico, državo, za katero vedo edino njeni prebivalci. Polni in Clovek (na sliki) se po opravljenem delu v Franciji znajdeti v mestu vseh mest - Parizu. Polni je tam že bil in sedaj hoče Cloveku razkazati čudesa Pariza. Toda takoj na začetku se jima življenje zaplete. Ne samo da ju okradejo, tam tudi nihče ne ve za Prazevico; tja naj ne bi vozil noben vlak in te dezele, ki naj bi imela bogato tradicijo, ni na nobenem zem-

RA SLOVENIJA 3 22.05
MILAN JESIH,
poezija le za pokušino

V okviru oddaje Pogovor s slovenskimi pesniki, ki ga pripravlja Gita Vončina, bo nocojsnji gost Milan Jesih. Kot je že navada v teh oddajah, ne bodo v ospredju Jesihove pesmi, ampak njegovo življenje: mladost, družina, pesnikovanje, prijatelji, ljubezen - pa tudi minljivost. O poeziji bo govor le za pokušino, saj je vsak pesnik poleg tega, da je ustvarjalec tudi osebnost, ki mora preživeti svoj vsakdan. Prislunhite torej, kaj bo povedal Milan Jesih o vsem tem.

2/S
TV SLOVENIJA 2 17.10
PLEMENITI TOM,
anglesko/poljski film

The water babies je posrečena kombinacija igranega in risanega filma. Dvanajstletni Tom je sirota. Dela pri dimnikarju (James Mason), ki ga grdo izkorišča. Poleg tega je dimnikar tudi tat in ko ga nekoc zalotijo, prevall krivdo na Toma. Tom beži in pade v vodo. Po razburljivih podvodnih pustolovčinah (risani del) se vrne na zemljo, dokaze svojo nedolžnost in Sir John ter Lady Harriet ga posvojita. S kombinacijo igranega in risanega dela film hkrati združuje realni svet s fantazijskim in tako dobiva alegorične razsežnosti, v katerih imajo tudi junaki dvojne osebnosti.

2/S
RAI 1 20.40
SEVER-SEVEROZAHOD,
ameriški film, 1959

Zgodbo trilerja, ki ga je režiral mojster Hitchcock, je nemogoče obnoviti. V njem režiserjeva klasična shema doseže svoj vrhunec. Posamezni prizori (beg pred letalom - C. Grant, na sliki, gora Rushmore in drugi) so prili v zgodovino filma. Igrajo še James Mason, Eve Marie Sant in drugi.

2/S
AV 1 22.45
UPORNIK BREZ RAZLOGA,
ameriški film, 1955

James Dean je v filmu Vzhodno od raja zalgal mladeniča, zapregel vase, polnega jeze, ki se s težavo vključuje v okolje. Tudi v tem filmu igra fanta, ki si želi razumevanja in ljubezni svojih malomeščanskih staršev. Dean (na sliki iz filma) je prav s to vlogo postal legenda, saj je pravzaprav igral samega sebe.

SKI ROLKE / 3. TEKMA ZA ITALIJANSKI POKAL

Rolkarji Mladine še v boju za vrh

Rolkarji Mladine Resco so v nedeljo opravili že tretji preizkus v tekmovalstvu za italijanski pokal, v katerem zdaj za vodilnim Bassanom zaostajajo za približno 200 točk. Do konca sta ostali še dve tekmi, v katerih bodo poskusili nadoknaditi ta zaostanek in se tako okinčati za naslovom državnega pokalnega prvaka. »Naloga seveda ni lahka, prednost Bassana je velika in jo bo težko nadoknaditi. Toda nič ni nemogočega in zato se bomo borili do zadnjega metra zaključnega tekmovalstva 5. septembra v Odrzu,« nam je povedal vodja kriskih rolarjev Boris Bogatec.

Nedeljska tekma, ki je potekala po krožni progi v središču Montebelluna, je bila tehnično izredno zahtevna, poleg tega pa tudi polna lukenj, ki so bile krive za marsikateri padeč, ki je tudi nekatere Mladine tekmovalce stal višje uvrstitve. Kljub zahtevni progi pa so rolarji in rolarice Mladine dosegli nekaj res dobrih uvrstitev. Kot običajno je bila med začelnimi najuspešnejša Mateja Bogatec, ki je na tej tekmi ni imela enakovrednih nasprotnic. Tokrat je nekoliko slabše tekla Jelka Bogatec, ki pa je kljub vsemu s 4. mestom zadovoljila. Padeč je preprečil boljšo uvrstitev Lo-

David Bogatec

renzu Schirraju pri najmlajših. Zelo dobro so tekli tudi Jan Princić pri zacetrnikih, Tatjana Kobau in Tibor Drasić med kadeti ter Matej Lacchi in Michele Lampe, ki so z zelo majhnimi zaostanki za las zgrešili uvrstitve med prve tri. Med narasčajniki velja omeniti tudi Davida Bogatca, ki je prve tri kroge tekkel z vodilnimi, nato pa grdo padel in visoka uvrstitev je tako splavala po vodi. Vsekakor pa je razveseljivo to, da se po poskodbi izredno hitro vrača v pravo formo.

Kot običajno, se je izkazal tudi Cargneluti

med mladinci, ki je bil tokrat četrti, v skupnem seštevku pa je na drugem mestu. K pozitivnemu rezultatu sta prispevala tudi brata Rupil, ki sta s Trbiza, na tekmovalnih nastopih za krisko društvo. Tako je bil Giani Rupil četrti med člani in je prinesel kar precej točk skupni društveni lestvici.

Naslednja tekma za italijanski pokal bo 4. julija v Bielmontu pri Vercelliju. (rg)

REZULTATI

NAJMLAJŠI

Deklice: 1. Veronica Cavallar (GS Calepiovinil) 6'53", 3. Danja Kosuta (Mladina Resco) 10'41".

Dečki: 1. Alessandro Tisoni (GS Castionese) 7'00"7, 5. Lorenzo Schira (Mladina Resco) 7'37"2, 7. Ivo Kosuta (Mladina Resco) 8'14"3.

ZACETNICE: 1. Mateja Bogatec (Mladina Resco) 9'14"2, 4. Jelka Bogatec (Mladina Resco) 6'55"4, 6. Ivana Sullini (Mladina Resco) 7'00"3.

ZACETNIKI: 1. Stefano Peraro (GS Bassano) 5'47"6, 5. Jan Princić (Mladina Resco) 6'06"1, 6. Jara Kosuta (Mladina Resco) 6'17"0, 8. Ivo Lachi (Mladina Resco) 6'23"9.

KADETINJE: 1. Kezia D'Incal (GS Castionese) 13'47"1, 5. Tatiana Kobal (Mladina Resco) 16'15"9.

KADETI: 1. Simone Buzziol (SC Montebelluna) 12'41"2, 4. Tibor Dras-

sich (Mladina Resco) 13'40"0, 8. Mitja Tretjak (Mladina Resco) 14'26"2.

NARASČAJNIKI: 1. Stefano Gabri (CS Bassano) 20'14"6, 5. Matej Lachi (Mladina Resco) 20'17"7, 6. Michele Lampe (Mladina Resco) 20'18"0, 8. David Bogatec (Mladina Resco) 21'47"5, 10. Mauro Nadlisk (Mladina Resco) 21'59"5, 19. Aljosa Paulina (Mladina Resco) 23'57"7, 20. Daniele Petozzi (Mladina Resco) 24'22"6.

MLADINCI: 1. Omar Peruzzo (CS Bassano) 29'13"9, 4. Federico Cargnelutti (Mladina Resco) 32'17"4, 8. Erik Tenca (Mladina Resco) 34'20"4.

CLANI: 1. Guido Mastiero (GS Marzola) 29'13"6, 4. Gianni Rupil (Mladina Resco) 29'17"1, 24. Piergiorgio Rupil (Mladina Resco) 32'54"9.

VETERANI: 1. Antonio Gnata (G.S. Sav Superm. Berico) 29'36"0, 4. Giacomo Petozzi (Mladina Resco) 32'08"3, 14. Boris Bogatec (Mladina Resco) 36'03"7.

DRUSTVENA LESTVICA: 1. CS Bassano 766 točk, 2. Mladina Resco 710, 3. SC Montebelluna 665, 4. GS Unicars 434, 5. GS Castionese 288, 6. Sci Club Lissone 290, 7. G. S. Sav. Superm. Berico 256, 8. Skiroli Appiano 201, 9. G.S. Calepiovinil 185, 10. G. Alpinistico Pele e Oss 180.

JADRANJE / DVE REGATI ZA RAZRED LASER IN EVROPA

Jadralna sezona v polnem teku

Zmagi Guština in Omarija (oba Sirena)

Jadralci Sirene in Cupe nadaljujejo z rednimi tedenskimi nastopi na najrazličnejših tekmovaljih. Tako je pred nedavnim miljsko jadrarno društvo CDV Muggia pripravilo regato za razreda evropa in laser, na katerem je od slovenskih tekmovalcev dosegel največji uspeh član TPK Sirena Miran Guštin, ki je v razredu evropa osvojil 1. mesto. Ob njem so v istem razredu nastopili se trije Sirenini člani, in sicer: Andrej Močilnik (osvojil je 4. mesto), Katja Omari (bila je 6.) in Marko Settimi (7. mesto).

V Miljah so tekmovali tudi »laserji«, pri katerih je bil najboljši Stefano Rivoli iz Gradeza, medtem ko sta se Sirenina člana Ivan Zidaric in Ales Omari uvrstila na drugo oziroma tretje mesto.

Miljska regata bi morala biti dvodnevna, zal pa so zaradi vremenskih razmer izvedli le eno regato v soboto. V nedeljo se je vreme močno poslabšalo in so zato drugo regato po daljšem oklepanju odpovedali.

Konec tega tedna pa so se v Trziskem zalivu v tekmi, ki je veljala kot selekcija za italijansko prvenstvo, pomerili tekmovalci v razredu laser radial (letnik 1977 in mlajši) in laser standard (letnik 1976 in starejši). Dvodnevno tekmovalstvo je organiziral jadrarni klub O. Cosulich

Miran Guštin

iz Trzica. Organizacija je bila dobra, pa tudi vremenske razmere so bile ugodne, tako da so lahko tako v soboto kot v nedeljo izvedli po dve regati. V nedeljo je bil veter nekoliko močnejši in morje precej valovito, zato so morali jadranci res pokazati, kaj znajo.

V razredu laser radial je zmagal član TPK Sirena Ales Omari, ki je bil v soboto in v nedeljo v posameznih regatah po enkrat prvi in drugi. Od slovenskih tekmovalcev je nastopil se član Cupe Kristjan Kovacic, ki je osvojil končno 6. mesto. V soboto

Andrej Močilnik

ni tekmoval, v nedeljo pa je bil Kovacic dvakrat peti.

V razredu laser standard je zmagal odsla v Gradezu, slavil pa je Stefano Rivoli, ki je v soboto zmagal na obeh regatah, v nedeljo pa je osvojil eno 4. in eno 5. mesto. Od naših tekmovalcev je bil Ivan Zidaric (TPK Sirena) tretji - v soboto je bil dvakrat drugi, v nedeljo pa je osvojil najprej 5. nato pa 8. mesto - Marko Kojanec (JK Cupa) pa osmi, potem ko je v posameznih regatah osvojil v soboto 10. in 9., v nedeljo pa 10. in 3. mesto. (rg)

KOŠARKA / TURNIR POLETA

Sokol in Breg uspešna

Nabrežinci boljši od Cicibone Brežani pa so strli odpor Bora

Skupina B
Breg - Bor Radenska
98:78 (36:37)

BREG: D.Kovacic 16, Bandi 9, Krevatin 10, Pregarc 28, M.Pertot 7, Spacal 5, Kljaban 4, Kneipp 19; trener D.Salvi.

3T: Kneipp 4, D.Kovacic 1, Spacal 1.

BOR: Giacomini 2, T.Oberdan 6, Pozar 15, M.Jogan 5, Samec 17, M.Ursic 3, Grbec 14, Stokelj, I.Ursic 9, Percic 7; trener Krecic.

3T: M.Jogan 1, Grbec 1. Peterka tekme: D.Kovacic, Pregarc, Pozar, Samec, Kneipp.

Najboljši igralec: B.Kneipp.

Presenečenje: M.Pertot.

V otvoritveni tekmi openskega poletnega turnirja slovenskih članskih ekip sta se pomerili močno okrnjeni ekipi Brega in Bora. Brežani so uvrstili v postavbo jadrarnovca Davida Pregarca in Bruna Kneippa, ki sta bila ob Dariu Kovaciu tudi najboljša posameznika tekme. Borovci pa so nastopili z izredno mlado ekipo (letosnji narasčajniki in kadeti), z zagrizenostjo in izredno pozitivno nastopjo v obrambi pa so bili vse do polovice drugega polčasa povsem enakovredni tekme. Pod kosoma je dobro igral Stefan Samec, presenetil pa je Sergio Pozar. V zadnjem delu tekme so Krecicovi fantje skušali z agresivno pressing obrambo znesti Brežane, ki pa so z uspešnimi protinapadi se povisali razliko in visoko zmagali.

Skupina A

Sokol - Cicibona 67:56 (27:29)

SOKOL: Gruden, Buzan, Stanisa 12, Hmeljak 22, Rauber 20, D.Starc, Paulina 9, Lesica, Devetak 2, M.Sosic 2; trener Ziberna.

3T: Hmeljak 1, Rauber 1, Paulina 1.

CICIBONA: A.Kovacic 2, V.Jogan 19, Cupin 9, Volk 2, Jankovic 2, Fortunati 7, P.Furlan 14, Battilana, D.Oberdan 1, D.Kovacic; trener Mari.

3T: V.Jogan 3.

Peterka tekme: Hmeljak, Rauber, Cupin, Furlan, Stanisa; Najboljši igralec: Hmeljak; Presenečenje: Stanisa.

Se dve minuti pred koncem tekme je bila razlika med ekipama le dve točki, z učinkovito obrambo in s koši Marka Hmeljaka pa so Nabrežinci strli odpor cicibonasev in zmagali. Tekma ni bila dopadljiva, saj sta obe peterki bolj izkazali v obrambi, v napadu pa so vsi s težavo našli pot do kosa. V prvem delu so več od igre imeli Marijevi fantje, v nadaljevanju pa so bili spretnejši sokolovci, ki so z Rauberjem, Staniso in Paulino prednjacili pod kosoma, v zadnjem delu tekme pa sta Rauber in Hmeljak odločila tekmo v korist lastne ekipe.

DANASNJI SPORED: Skupina A: ob 19.00 Cicibona - Polet; Skupina B: ob 21.00 Breg - Kontovel.

JUTRI: ob 19.00 polfinale A2 - B1; ob 21.00 polfinale A1 - B2.

PETEK: ob 19.00 finale za 3. mesto; ob 21.00 finale za 1. mesto (VJ).

INTERVJU / MATJAŽ ŠERCER, NAMIZNOTENIŠKI TRENER KRASA

»Po teh uspehih mora biti naš cilj osvojitve članskega naslova«

RADO GRUDEN

Matjaž Šercer že sedem let trenira Krasove namiznoteniške igralce in igralce (prišel je iz vrst ljubljanske Olimpije), v tem času pa so njegovi varovanci in varovanke dosegli vrsto izrednih uspehov in se okitili tudi

s številnimi naslovi državnih prvakov med posamezniki in tudi ekipno. Samo v letosnji sezoni pa je bilo teh naslovov kar osem.

Osem državnih naslovov predstavlja veliko priznanje za društvo, tek-

moevalce in trenerja, ki jih je za te uspehe pripravil. Pa vendar v tej sezoni, polni uspehov, kljub vsemu ni slo vse po načrtih.

Poglejte, sport in se posebej vrhunski sport, je izredno kruta zadeva. Mi danes res proslavljamo kar osem naslovov državnih prvakov, po drugi strani pa se nam ni uspelo obdržati z žensko ekipo v najvišji konkurenci. Vzrokov za to je več, glavni pa je v tem, da smo kot edina ekipa v ligi nastopali brez tujke. Pri tem pridejo po moje v postev le Kitajke. Ta ne bi prinasala samo potrebnih točk v prvenstvu, temveč bi predvsem na treningih lahko s svojim zgledom bila nekakšen magnet za celotno namiznoteniško gibanje, kot sparing partner pa bi nedvomno pripomogla tudi k hitrejši kakovostni rasti ostalih igralcev.

Ali to dejansko pomeni, da se brez tujke ni mogoče uveljaviti v italijanskem prostoru?

Tочно to, tudi v A2 ligi bi jo potrebovali, da bi lahko sigurno upali v takojšen povratek v najvišjo skupino. Toda za tujko - profesionalno je potreben denar, ki ga pa Kras sam ne more zagotoviti. Pri tem bi rad povedal, da tudi naše igralke in igralci dejansko trenirajo kot profesionalci, pri čemer ne dobijo niti lire odškodnine. Za ilustracijo naj povem, da dejansko vsa dekleta in fantje, razen najmlajših, trenirajo od 12 do 15 ur tedensko, pri tem pa niso

upoštevani nastopi na tekmah. Trenirali bi se več, vendar bi to lahko preveč vplivalo na solski uspeh nekaterih igralcev.

Bi s se večjim obsegom dela lahko v kratkem spet dobili kako prvokategorično ali prvokategorično?

Odgovor na to vprašanje ni lahek. Pri Krasu zdaj kvaliteto nedvomno imamo, vendar so to se zelo mlade igralke in tudi igralci. Preprican sem, da lahko pridejo tudi do prve kategorije, toda da za kaj takega bo nujno potrebno, da ta skupina ostane skupaj vsaj 4 leta, da se se bolj resno dela. S takim pristopom in s tujko pa sem prepričan, da se lahko Kras spet poteguje za državni članski naslov. Prav to pa mora biti cilj te generacije, ki se ne sme zadovoljiti z naslovi v mladinskih kategorijah. Nekaj podobnega velja tudi za mosko ekipo, ki jo bomo skušali

spraviti vsaj do A2 lige, ce bo mogoče pa tudi v najvišjo skupino.

Pa ste optimist, da se bo to tudi uresničilo?

Sem optimist po naravi, bojim se le, da bodo mnogi od nas, po teh uspehih, pričakovali takoj se boljše rezultate.

Take ambicije pa poleg ustreznega društvenega aparata in finančnih sredstev zahtevajo tudi načrtno delo z mladimi.

Rad bi poudaril, da imamo zadaj približno tideset najmlajših - večina jih je deklic - ki se trenirajo približno dve leti. Od teh jih je vsaj deset izredno perspektivnih, tako da se za prihodnost ne bojim.

Kaj pa sodelovanje z drugim slovenskim društvom, Borom?

To je zelo dobro. O tem prica dejstvo, da nam je Bor odstopil svojo najboljšo igralko Ano Bersan, trener Marino Fi-

KOŠARKA / MLADINSKA REPREZENTANCA

Jan Budin z državno selekcijo na Nizozemskem

Zdaj so na pripravi v bližini Bormia

Slovenski košarkar Stefanel Jan Budin (na sliki) je od ponedeljka na pripravah italijanske mladinske reprezentance (under 19) v Sant'Antoniou Valfurva pri Bormiu, kjer bodo reprezentanti ostali do 2. julija, nato pa bodo odsli na mednarodni turnir na Nizozemsko, kjer bodo v kraju Valkenswaard pri Amsterdamu od 3. do 9. julija na sporedu »Olimpijski dnevi evropske mladine.«

Turnir bo zelo kvaliteten, na njem pa bodo nastopili najboljši mladinci iz Slovenije, Hrvaske, Italije, Nizozemske, Litve, Turcije, Španije in Grcije.

Priprave reprezentance padejo ravno v čas, ko Budin klubskih obveznosti s Stefanom nima. Ostali košarkarji trzaskega prvotiliga imajo zdaj počitek, s pripravami za naslednjo sezono pa bodo ponovno zaceli v zadnjem tednu junija.

SVEČANOST / PRED NEDAVNIM V GORICI

Podelitev priznanj ZSSDI

Pred kratkim so na ZSSDI v Gorici podelili priznanja najboljšim goriskim športnikom in športnicam (F. S. Reportage)

Obvestila

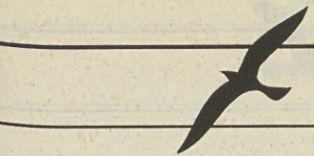
OD BOR
sklicuje redni občni zbor, ki bo na Stadionu 1. maj v petek, 25. t.m., ob 20. uri ob prvem in ob 20.30 v drugem sklicanju. Dnevni red: poročilo predsednika, razresnica odboru, volitve, razno.

S Z GAJA
organizira:
- v okviru športnega tedna turnir v odbojki za mešane ekipe; vpisovanje vsak dan od 18. do 19. ure na sedežu združenja do 25. t.m;
- 3. julija, ob 15. uri, v okviru športnega tedna na Padricah sportni poligon za osnovnosolske in srednjesolske otroke; vpisovanje vsak dan od 18. do 19. ure ali uro pred začetkom tekmovalstva;
- 3. julija nočni tek; vpisovanje vsak dan od 18. do 19. ure in uro pred tekmo. Informacije tel. 226115.

ROKOMETNI ODESK SK KRAS
prireja od 26. junija do 2. julija 1993 v Zgoniku poletni kamp za fante in dekleta letnikov od 1981 do 1977 pod vodstvom priznanih strokovnjakov. Urnik kampa bo od 9. do 17. ure. Cena znaša 100.000 lir, v katero je vključeno kosilo in prevoz. Informacije po tel. 229477..

SK DEVIN
obvešča smučarje tekmovalce, da bodo poletne priprave na Kaprunu od 25. do 28. t.m. Informacije tel. st. 220423 (Stojan).

ZSSDI
obvešča, da bo danes, ob 21. uri na sedežu FC Primorje na Proseku seja nogometne komisije. JK CUPA vabi svoje člane, da se v cimvecjem stevilu udeležijo nočne regate za pokal »Trofeja cupa« Sesljan - Piran - Sesljan. Regata je namenjena kajutnim jadrnicam vseh kategorij. Start bo v soboto, 26. t.m., ob 21. uri.

KOŠARKA / EP

Slovenija
je izgubila
proti Belgiji!

Zmagi Hrvaške in Italije

WIMBLEDON / STOLETNICA ŽENSKEGA TENISA

Nekdaj samo za čast
danes za velik denar

Prva zmagovalka se je odpeljala domov s kolesom

NOVICE

Novinarji o igrar ob tromeji

TRST - Na pobudo deželnega odbora FJK zveze italijanskih sportnih novinarjev USSI so se v Latisani prvič srečali predstavniki stanovskih organizacij novinarjev iz Furlanije julijske krajine, Slovenije in Koroske. Osrednja tema pogovorov so bile zimske olimpijske igre ob tromeji leta 2002. Dogovorili so se za izmenjavo vseh podatkov v zvezi z izvedbo iger, ki bi postavile Slovenijo, FJK in Korosko v središče svetovne javnosti. V ta namen naj bi jeseni pripravili mednarodno posvet.

Di Napolija ne bo v Rimu

RIM - Gostiteljica evropskega pokala, Italija, bo konec tedna v Rimu nastopila brez dveh najboljših atletov. Zaradi poškodbe noge ne bo nastopil Genaro Di Napoli, dvoranski svetovni prvak na 3000 m, medtem ko državni trener Elio Locatelli noče tvegati z nastopom veterana v teku na dolge proge, Salvatoreja Antibeja, ki se je poškodoval zaradi prevelikih naporov. Di Napoli je bil določen za tek na 1500 m, zato Locatelli razmislija, da bi Alessandro Lambruschini nastopil v teku na 3000 m z zaprekami in v teku na 1500 m.

Težave Zole Pieterse

DURBAN - Južnoafriška tekacica na srednjih progah Zola Pieterse zaradi bolezni ne bo nastopila na afriškem prvenstvu, so včeraj povedali organizatorji. Wilfred Daniels, južnoafriški trener, je povedal, da ni povsem prepričan, če bo Pieterseva, ki je leta 1984 na olimpijskih igrah v Los Angelesu nastopila za Anglijo, avgusta nastopila na svetovnem prvenstvu v Stuttgartu.

Dopingirani dvigalci uteži

BUKARESTA - Pet mladih dvigalcev uteži je bilo obtoženih, da so jemali nedovoljena pozivila, so včeraj povedali funkcionarji romunske zveze dvigalcev uteži. »Zelo smo zaskrbljeni, ker so pozivila jemali mladinci,« je povedal predsednik zveze Paul Daniel. »To lahko ogrozi prihodnost sporta v Romuniji. Premлади so, krivi pa so tudi njihovi trenerji, kar vse kaže, da je nas sport zastrupljen.« Mladinska državna prva in trije drugouvrščeni v svojih kategorijah ne bodo smeli nastopati dve leti, romunska zveza dvigalcev uteži pa je kaznovala tudi trenerje.

Japonci bi kupili tudi Maradono

TOKIO - Urawa Reds, eden izmed klubov novoustanovljene japonske profesionalne nogometne lige, namerava kupiti Argentincega Diega Maradono, je včeraj sporočil dnevnik Yakan Fuji. Nakup argentinskega superzvezdnika naj bi japonski klub stal 9 milijonov dolarjev. Urawa je trenutno na 10. mestu japonske lige, zato potrebuje igralca, ki bi dvignil raven igre. Maradona, 32, je letos igral pri španskem prvotligasu Sevilli, ki je prvenstvo končal na 7. mestu. Japonska vse bolj postaja vsesplosni uvoznik za nekoliko odseljenih zvezdnikov, trenutno pa sta v ligi, ki se je začela 15. maja, najbolj popularna Zico in Lineker.

Perini in Hampsten

CRISPIANO - V tretji etapi kolesarske dirke po italijanski deželi Apuliji je v sprintu glavnine zmagal Italijan Ginacarlo Perini pred rojakoma Fabianom Fontanellijem in Simonejem Biascijem. Na skupnem vrstnem redu ima Italijan Giuseppe Calcaterra dve sekundi prednosti pred rojakom Massimoem Podenzano in sedem pred Amerikanom Andyjem Hampstenom.

Medcelinski pokal v baseballu

RIMINI - V italijanski deželi Emilia Romagna se bo danes pričel medcelinski pokal v baseballu, na katerem bodo sodelovale reprezentance Avstralije, Koreje, Kube, Francije, Japonske, Italije, mehike, Nikaragve, Španije in ZDA.

Poljske spletk

VARSAVA - Poljska nogometna zveza je kaznovala z globlo štiri prvotligaske klube, med temi tudi prvaka Legio iz Varšave, zaradi ponaredbe rezultatov. Kolo pred koncem sta imela Legia in Lodz enako število točk. Legia je zmagala s 6:0, Lodz pa s 7:1 in Legia je postala prvak zaradi boljše razlike v golih. Ta rezultata sta se zdela zvezi sumljiva, po preiskavi pa je prišlo do kazni, vendar samo v obliki denarne globe.

Odprt olimpijski muzej

LAUSANNE - V tem kraju bodo danes slovensko odprli olimpijski muzej, gradnjo katerega (95 milijonov švicarskih frankov) je skoraj v celoti financiral Mednarodni olimpijski odbor. Predsednik MOK Juan Antonio Samaranch je izjavil, da predstavlja muzej uresničenje sanj Pierra de Coubertina: simbioza sporta, umetnosti in kulture.

Ivanišević ušel katastrofi

V nadaljevanju dvojbojev prvega kola je le malo manjkalo, da bi eden favoritov, Hrvat Goran Ivanišević izgubil proti Amerikanu Starku. Stark je igral odlično, Ivanišević pa se je, kot ponavadi, boril tudi proti samemu sebi...

Pomembnejši rezultati:
Moski (1. kolo) - Ivanišević (Hrv, 4) - Stark (ZDA) 6:4, 5:7, 5:7, 7:6, 6:4; Sampras (ZDA, 1) - Borwick (Avs) 6:7, 6:3, 7:6, 6:3; Hlasek (Svi) - Nargiso (Ita) 7:6, 6:2, 6:7, 7:6; Becker (Nem, 5) - Gollner (Nem) 4:6, 6:3, 6:2, 6:4; Chang (ZDA, 12) - Haahuis (Niz) 6:2, 6:2, 4:6, 6:7, 6:4; Delaire (Fra) - Muster (Avt) 7:5, 6:4, 6:2; Medvedev (Ukr, 10) - Möring (Nem) 6:7, 6:3, 6:4, 7:6; Korda (Čes, 11) - Strelba (Čes) 6:1, 6:2, 6:1.

Zenske (1. kolo): Graf (Nem, 1) - Sharpe (Avs) 6:0, 6:0; Martinez (ZDA, 6) - Helgeson (ZDA) 7:5, 6:3; Capriati (ZDA, 7) - Siddall (VB) 6:7, 6:2, 6:1; Navratilova (ZDA, 2) - Jaggard (Sve) 6:2, 6:1; Sanchez (Spa) - Zrubakova (Čes) 6:1, 6:1.

Bo Steffi dobila 1. nagrado?

ran. Margaret Court, Billie Jean King, Chris Evert pa so imena, ki so ženski tenis pripeljala do tega, kar pomeni danes.

Ob stoletnici ženskega tenisa je vseangleski klubski odbor organiziral vrsto prireditvev, s katerimi namerava počastiti ta veličastni dogodek. Med drugim bo zadnji dan v finalu gledalce med odmori zabavala godba, v kateri bodo samo ženske.

Vsekakor si v letu, ko bo zmagovalka turnirja dobila 408.000 dolarjev nagrade, težko predstavljamo težke začetke uveljavljanja žensk v tenisu, ko je prva zmagovalka Wimbledonu Maud Watson za zmago dobila le dvaintrideset dolarjev.

Ženski del turnirja pa se je smel zaceti sele tedaj, ko so moški s svojim tehnovanjem ze koncali. Kaksna miselnost je vladala tedaj, nam ponazarja izjava Lottie Dod ob zacetku stoletja: »Na svetu je le malo iger, ki jih ženske in moski lahko igrajo skupaj, ne da bi ženske pokvarile igr

moškim, kot se to pogosto dogaja. Zato je zelo pomembno, da ženske svojo igr v tenisu izboljšajo.«

Z zacetkom stoletja se je pojavila prva »prekomorska« zvezda. Americanka May Sutton je z glasnim vzdihovanjem pri udarcih v mnogocem spominjala na Moniko Seles. Vsekar je bilo Suttonovi v primerjavi s Selesovo marsikaj prihranjeno, saj tabloidni casopisi tedaj na igrisce niso nosili gruntometre, ki bi merili hrup. Leta 1919 je Suzanne Lenglen v finalu proti stirdesetletni Dorothei Lambert Chambers, ob prekinitvah jemala sladkor, namocen v brandy, ki ji ga je pripravljval njen oče. S taksnimi osvzeitvami bi bila Suzanne vsekar sedaj priljubljena tarca fotoreport

rjev. Ne glede na to, katere igralka ko letošnja zmagovalka Wimbledonu, bodo, ob počastitvi stote obletnice ženskega dela tega velikega teniskega turnirja, nekdanje zvezde vsaj nekaj časa sijale enako svetlo. (M. J.)

SREDOZEMSKÉ IGRE / OSMI DAN

Slovenski plavalci
so se dobro odrezali

Danes ekipna vožnja kolesarjev na 100 km

NARBONNE - Na Sredozemskih igrah v Franciji so včeraj popoldne uspešno nastopili tudi slovenski plavalci. Stafeta 4 x 200 metrov prosto v postavi Jure Bucar, Nace Majcen, Igor Majcen in Robi Zekanovič je osvojila četrto mesto, s časom 7:35.68, kar je nov državni rekord. Med posamezniki pa se je najbolje odrezal Robi Zekanovič, ki si je s časom 52.48 (državni rekord) priplaval peto mesto na 100 metrov prosto. Zmagal je Francoz Cristophe Kalfayan (50.51).

Tomaz Slapernik je s časom 2:22.25 v disciplini 200 metrov prsno, kjer je zmagal Francoz Cedric Penicaud (2:16.20), osvojil sedmo mesto. Tanja Godina pa je 100 metrov hrbtno preplavala v času 1:06, 74 in osvojila osmo mesto. Zmagala je Italijanka Francesca Salvalajo (1:04.80), ki je dobro znana tudi slovenskim plavalnim delavcem, saj je bila najboljša plavalca na letošnjem mitingu Ilirije. V finale se niso uvrstile Alenka Kejzar (100 metrov hrbtno: 1:07.14 - 9. cas), Tina Pahernik (200 metrov delfin: 2:43.90 - 10. cas) in Natalija Repech (100 metrov prosto: 1:01.25 - 11. cas).

Odbojka
SETE - Slovenske odbojkarice so v tekmi za peto mesto izgubile proti Španiji in so na sredozemskih igrah osvojile sesto mesto. Spanke so zmagale s 3:1 (15:13, 15:13, 12:15, 15:10).

Košarka
LATTE - Slovenska ženska kosarkarska reprezentanca je v prvem nastopu na Sredozemskih igrah visoko s 86:64 (41:33) premagala vrsto Turčije.

Strelke za Slovenijo: Dornik 9, Felc 5, Racić 7, Krivic

NOGOMET / KONČANO ŠPANSKO PRVENSTVO

Barcelona ponovno
za korak pred Realom

BARCELONA - Znani latinski pregovor "Errare humanum est, perseverare diabolicum" - gresiti je clovesko, vztrajati vrazje - bo gotovo se dolgo casa zvenel v usesih igralcev in navijacev Real Madrida. Tako kot lani, so madridski "merengues" s porazom proti Tenerifeju v zadnjem kolu prvenstva zapravili državni naslov, katerega je tako ze tretji zapored osvojila Barcelona (na sliki). Tak razplet resnici na ljubo ni bil povsem nepričakovan. Barcelona je doma igrala proti prijateljsko razpoloženemu Real Sociedadu. Tekmo je že v 12. minuti započel Bolgar Stojckov, tudi letos gonilna sila »Azul-Granajev«. Istocasno je Real Madrid v Tenerifeju prav v odločilni tekmi sezone moral zakriti po-

manjkljivosti, ki so letos na gostovanjih večkrat označevale njegovo igr. Bleda predstava Real Madrida v gostujočem formatu se je ponovila, poraz z 2:0 pa je morda celo preizek. Za domače se je med strelce vpisal tudi Argentinec Dertycia, ki je pri Fiorentini grel stolec na tribuni, v Španiji pa igra kar uspešno. Njegov slavnejši rojak Diego Armando Maradona je nasprotno v veliki meri prispeval, da se Sevilla ni uspela uvrstiti niti v pokal UEFA. Za sicer enega najboljših nogometašev vseh časov je napočil čas, da svoje »zapatoše« obesi na klin. V evropski pokal pa je dobil pot presenetljivi Deportiva La Coruna, ki je še lani igral v drugi ligi, letos pa se je do aprila resno boril za naslov.

Sezona je brzkone nepopolniva, kajti pri Deportivu so vsi igralci igrali nadpovprečno, začeni s Brazilcem Bebetom, ki je po starih letih verskih blodenj uspel kar 29-krat zatresti nasprotnikove mreže. Solidno je svoje opravila tudi Valencia, ki je pravo formo ujela kasneje, 4. mesto pa je objektivno najboljši možni dosežek. Drugo letosnje prese-

nečenje je Tenerife, pri katerem sta se zlasti uveljavila Argentince Redondo (bo igral pri Juventusu?) in trener Valdano, bivši napadalec reprezentance in Real Madrida. V nizjo ligo se pričakovano selita Cadiz in Burgos, njuni mesti v prvi ligi bosta prevzela Lleida in Valladolid, drugoligase Mallorca in Racing Santander se

bosta v play outu pomerila z Espaniolo in Albacetejem za dodatni dve mesti med najboljšimi. Med strelci je bil najuspešnejši se omenjeni Bebet, Zamorano (Real Madrid) je dosegel 26 golov, Bolgara Stojckov in Penev (Valencia) imata 20 zadetkov, najboljši domači golgeter pa je napadalec Atletica Bilbao Ciganda, ki je dal 17 zadetkov.

Končni vrstni red: Barcelona 58, Real Madrid 57, Deportivo La Coruna 54, Valencia 48, Tenerife 44, Atletico Madrid in Sevilla 43, Atletico Bilbao 40, Real Zaragoza 35, Osasuna 34, Real Sociedad in Sporting Gijon 34, Rayo in Logrones 33, Real Oviedo 32, Albacete 31, Espanol 29, Cadiz in Burgos 22.

DIMITRIJ KRIZMAN

ZAPORI

»Filmski« beg iz koprškega zapora

Četverica prežagala rešetke - Pobegnili deset dni pred iztekom kazni - Enega že ujeli

BORIS VUK

KOPER - Najkrajša noč v letu, med nedeljo in ponedeljkom, je bila dovolj dolga, da so stiri obsojenci, ki so prestajali kazni v koprskih zaporih, izpeljali očitno skrbno načrtovan pobeg. Da manjkajo stiri varanci, je dejurni paznik opazil na jutranjem obhodu. Vsi stiri so tudi državljanji in so kazni prestajali na oddelku s posebnim režimom, ki je nekoliko strožji, kot za druge obsojence.

Pobeg so izpeljali tako, da so iz svojega »apartmaja« najprej vlomili v neki posebni prostor. Tu so prezagali železno rešetko na oknu, skozi to okno (v prvem nadstropju) pa so se spustili na dvorišče in nato preplezali zid, ki območje zaporov ločuje od Destradijevega trga.

Koprski policisti so

takoj po alarmu začeli lov za ubežniki in približno ob 12. uri prijeli devetindvajsetletnega Halita Trollija, državljana nepriznane Zvezne republike Jugoslavije.

Trolli zatrjuje, da je bezal zadnji in seveda, da ne ve ničesar o nacrtnih svojih treh »kolegov«, ki so se na begu. Ti so: enaintridesletni Nenad Cindric, državljani R Hrvaške, enaintridesetletni Sime Višnič, ki je brez dokumentov in trdi, da je francoski državljan, ter osemindvajsetletni italijanski državljan Sergio Geraldini iz Trsta. Za njimi je koprška Uprava za notranje zadeve razpisala tiralo, ker pa je možno, da so se uspeli pritičez mejo, so o pobegu obvestili tudi italijansko policijo.

Prijetega Trollija, ki je

prestajal trinajstmesечно zaporno kazen zaradi tatvine, zdaj v zaporu čaka še na disciplinski postopek.

Pobegli Genaro je prav tako prestajal trinajstmesечно kazen, ker so ga letos pri maloobmejnem prehodu na Plavju zalotili z vrečko ročnih bomb.

Cindric je bil obsojen na osem mesecev zapora zaradi ponarejanja listin. Višnič pa je dobil petnajst mesecev zaradi tatvine. Zanimivo je, da bi morala Cindric in Višnič odsedeti le še deset dni do izteka kazni, pa sta se vseeno odločila za beg.

Podrobnosti o načinu pobega bo razkrila interna preiskava, ki je v teku. Taki dogodki tukaj niso ravno pogosti. V zadnjih desetih letih so bili le trije primeri.

STOP za AMZS?

LJUBLJANA - Ker je turistična sezona že tukaj, vprašanje financiranja službe Pomoč-informacije pri Avtomoto zvezi Slovenije (-AMZS) pa s strani vlade še vedno ni rešeno, so na večerajšnji novinarski konferenci predstavniki AMZS hoteli javnost opozoriti na nevarnost (delne) ukinitve te službe. Z zakonom o cestah je vlada namreč dolžna zagotoviti sofinanciranje službe Pomoč-informacije, vendar pa letos ta še ni prejela nobenih sredstev. Ludvik Willenpart, predsednik AMZS, je povedal, da je služba organizirana za potrebe motoriziranih domačinov in tujih voznikov, ki jim nudi tehnično pomoč ter daje informacije o razmerah na cestah prek svojega informacijskega centra. Financirajo jo iz članarine, lastnega dela in iz državnega proračuna. AMZS ne more sprejeti predvidenega osemkratnega zmanjšanja sofinanciranja te službe za letošnje leto, ker bi to pomenilo takojšnji ukinitve te dejavnosti v nočnem času in bistveno zmanjšanje obsega dela. Ministrstvo za promet in zveze je predlagalo nočnega dežurstva, vodilni pri AMZS pa se s temi rešitvami ne strinjajo. Marjan Rožic, predsednik Turistične zveze Slovenije, je napovedal do 30 odstotkov večji obisk turistov v primestju v lanskim letom. Največ turistov, tako domačinov kot tujih, pa potuje z lastnimi vozili, zato moramo vsakemu zagotoviti varnost in pomoč na cesti. Z onemogočanjem službe Pomoč-informacije izgubljamo na kakovosti slovenske turistične ponudbe. Rešitve bo treba najti čimprej, da ne bo Slovenija proglašena za državo, po kateri je potovanja tvegano, je zaključil Willenpart. (M. J.)

KONGRES

Gasilci praznujejo

Prvič v samostojni Sloveniji se bodo zbrali naši gasilci

SLOVENJ GRADEC - Kongres Gasilske zveze Slovenije, ki bo od 26. in 27. junija v Slovenj Gradcu, je za Korosko izjemen organizacijski podvig, saj bo mesto v tem času skrbelo za okoli 4000 gasilcev, ki bodo sodelovali na obkongsresnih prireditvah. Velika manifestativna parada bo vključevala 3600 gasilcev, napovedana pa je za soboto popoldne, kjer bo na sklepem delu slavnostni govornik predsednik Milan Kucan.

Na večerajšnji tiskovni konferenci je Tone Sentočnik, poveljnik Gasilske zveze Slovenije dejal, da je gasilska organizacija skozi različna obdobja oblikovanja obdržala isti osnovni namen - pomagati v nesreči. Poudaril je, da se gasilci niso nikoli naslanjali na

državna sredstva, pač pa so jih vseskozi zagotavljali sami. Na dvanaistem kongresu GZS, ki je hkrati prvi v samostojni državi, bodo govorili predvsem o strokovnosti, ki je sicer že dosegla raven razvitih držav kot so Avstrija, Nemčija ali Švica, čeprav pri nas ni nobene tovrstne strokovne sole, kot jih ima na primer sosednja Avstrija. Ena izmed glavnih tem pa bo tudi organiziranost društvene dejavnosti, vključevanje mladine v gasilske vrste in povezovanje z gasilskimi veterani, katerih znanje in izkušnje jim pomenijo dragocen vir za usposabljanje mlajših rodov.

Generalna sponzorja kongresa sta ministrstvo za obrambo in Zavarovalnica Maribor. Zlatka Strgar

Parada gasilcev bo v Slovenj Gradcu (Foto: A.P./TRIO)

VARNOST - TEHNIČNA ZAŠČITA

Varen domek med dopusti

Podjetje VTZ vam zavaruje dom že za 600 nemških mark

LJUBLJANA - Pred poletnimi počitnicami in dopusti, ko bo večina ljudi vsaj za kaksen teden šla »na lepše« in bodo njihovi domovi samevali, je podjetje Varnost - tehnična zaščita (VTZ) predstavilo program protipožarnih, protivlomnih in video nadzorovih sistemov, ki so v veliki večini plod lastnega znanja. VTZ namreč na tem področju deluje že sedemnajst let, najprej kot oddelk v podjetju Varnost, od leta 1990 pa kot samostojno podjetje v mesani lastnini. Danes imajo lastni oddelki načrtovanja sistemov, proizvodnje za aplikativni razvoj, montažno ekipo, stiriindvajseturni servis in prodajni oddelki, sodelujejo z Inštitutom Jozef Stefan, Fakulteto za elektrotehniko in Fakulteto za strojništvo, je povedal direktor Aleksander Jeras. V Sloveniji imajo tudi ekskluzivno pravico prodaje sistemov protipožarnega varovanja Notifier, iz tujine pa uvajajo video nadzorno in senzorno tehniko, ki se je za naš trg, kot je povedal direktor, ne splača izdelovati doma.

Hišni program, profesionalni sistem za tehnično varovanje in koridorsko ograjo, nam je na primerih predstavil strokovnjak

na tem področju Anton Gornik. Program profesionalne opreme je namenjen varovanju objektov, ki potrebujejo maksimalno varnost (banke, SDK, ministrstva, borza itd.), omogoča protivlomno in protipožarno varovanje, vse pa je mogoče spremljati z osebnim računalnikom. Bralce bo verjetno najbolj zanimal hišni program, ki je za montažo zelo preprost, saj ga montazna ekipa VTZ vgradi v slabih dveh urah, cena pa tudi ni pretirana, saj si lahko svojo »streh nad glavo« zascistite že za 600 nemških mark. Novost na našem in tujem tržišču pa je koridorska ograja proti rezanju, plezanju in raztezanju posameznih polj, saj se v tem primeru sproži alarm, sistem pa tudi natančno locira mesto, kjer je prislo do poškodbe ograje oz. poskusa prestopa. Ograja je lepo izdelana, osnovna višina je nad dva metra, ki se zaradi možnosti sestavljanja lahko ustrezno povisa. Ima pa tudi slabo lastnost, in sicer ceno: tekoči meter ograje skupaj z montažo na že pripravljene temelje stane namreč 500 nemških mark. To je verjetno tudi eden od razlogov, da v Sloveniji take ograje še niso postavili. (T. U.)

Na dvorišče

LJUBLJANA - Jasna Skerlec iz Kamnika je v ponedeljek zvečer vozila svojega juga iz Kamnika proti Duplici. Nenadoma je zapeljala na nasprotni vozni pas in pot zaprla golfu, ki ga je vozil 46-letni Vukovarčan, ki začasno stanuje v nasi

državi. Kljub golfovemu zaviranju sta avtomobila trčila, jugo se je prevrnil na streho in priletel na dvorišče stanovanjske hiše ob cesti. Skerleceva je umrla na kraju nesreče, voznik golfa pa je dobil le lažje poškodbe. (V. K.)

ZDRAVA HRANA

Prednost dajmo zelenjavi

M. P.

Zelenjava je imela v prehrani ljudi nekoč pomembnejšo vlogo kot danes, ko zaradi pomanjkanja casa marsikatera gospodinja raje seže po mesu. K temu, da na naših jedilnikih prevladuje meso in mesni izdelki, je zagotovo pripomogel tudi dvig standarda, zato strokovnjaki vse pogostejše opozarjajo na škodljive posledice take enostranske prehrane. To hkrati pomeni, da je hrana rastlinskega izvora po krivici zastavljena in da mora torej znova dobiti osrednje mesto v naših prehranbenih navadah.

Kar zadeva izbiro hrane, je seveda vsak sam »svoje sreče kovač«. Pri vsakodnevnih izbiri pa bi kdaj vedno veljalo pomisliti na že ugotovljene škodljive posledice določenega načina prehranjevanja za zdravje.

Tako je na primer dokazano, da ljudje, ki jedo zelo veliko sladko-

rja, mesa in drugih živalskega izvora, pogostejše in hitreje obolevajo za številnimi boleznimi sodobnega človeka kot tisti, ki se hranijo predvsem z živilami rastlinskega izvora.

Vse prerači pozabljammo na zdravilno učinkovanje zelenjave, se posebej, če jo uživamo presno. Vrtnine so namreč pomemben vir vitaminov, mineralov in različnih drugih varovalnih snovi, ki nam pomagajo ohraniti nase zdravje. Majhna energijska vrednost, sorazmerno velik delež vode, majhna vsebnost osnovnih sestavin hrane, npr. beljakovin, maščob in ogljikovih hidratov, precejšen delež balastnih snovi, zlasti celuloze - to so temeljne značilnosti večine vrtnin. Zato jih cenimo tudi pri sestavljanju jedilnikov za različne bolezni, predvsem pri preobilni telesni teži, sladkorni bolezni, ledodčnih, črevesnih, ledvicnih, revmatskih,

infekcijskih in celo rakavih obolenjih. Sicer pa je uporaba zelenjave v zdravilne namene preverjena v ljudskem zdravilstvu.

Nase prehranske navade so sorazmerno skromne, kar zadeva uporabo vrtnin. Poznamo zelje, paradižnik, solato, korenje, kolera-ba in še nekaj drugih vrst zelenjave, ki jo zvečine pripravljamo le kot dodatek mesnim jedem. Precej manj je pri nas razširjena priprava zelenjave kot samostojne ali glavne jedi. Kulturna uživanja različnih vrtnin, pripravljenih na različne načine, je pri nas vezana le na ožje kroge ljudi, zlasti na skupine, ki se zaradi določenih svetovnonazorskih opredelitev uporaba strocnic in integralnih žit, ki so podlaga za makrobiotično prehrano, različnih kalčkov in tudi vrtnin, ki so presle v pozabo, in nekaterih divjih rastlin ter alg. Seveda pa bi v naš jedilnik lahko uvrstili še mnogo drugih zanimivih vrst zelenjave, na primer komarček, artičoko, beluse, rabarbaro, cikurijo, brokule, belušno in gomoljno zeleno.

V teh dneh, ko je po vrtovih in naših trznicah izbira zelenjave največja, zato le sezimo po njej in vsaj za dan ali dva pozabimo na meso.

MOJ VRT

Zatiranje voluharjev

MILKA PANCE - CZP KMEČKI GLAS

Polzi in voluharji so ena tistih nadlog, o kateri največkrat steče pogovor med vrtnikarji. Mnogi so prepričani, da jih je zadnja leta več, čeprav tega ni mogoče dokazati. Je pa res, da se vse bolj pogosto zastavlja vprašanje, kako omejiti njihovo razmnoževanje do te mere, da ne bi povzročali večje škode po vrtovih.

Najbolj pri roki so seveda kemična sredstva, ki pa škodujejo zdravju zemlje in posredno torej tudi vrtninam. Zato se mnogi danes raje odločajo za naravno »zatiranje«. Da pri tem ne bomo delali škode, najprej pogledimo, kako sploh ugotovimo, da so v vrtu voluharji. Kupčki zemlje, ki jih izrijejo voluharji, so bolj ploski kot krtnice. Poleg tega imajo rovi voluharjev gladke stene brez koreninskih ostančkov, potekajo naravnost in so na prerezu ovalne oblike. Voluharji rove vedno zapirajo navzven.

Dokler v vrtu ne povzročajo prevelikih škod, jih le blago preganjamo, največkrat tako, da okoli vrta ali ogroženih gredic posadimo rastline, ki jim niso po volji. Takšen je na primer ce-

sarski tulipan, cesen, ribez ali pasji jezik. Lahko pa se odločimo za polaganje rastlin z neprijetnimi vonji v rove - to lahko naredimo z orehovimi listi, vejicami tuje, stroki česna, smrdijo pa jim tudi ribje glave. Pomagajo tudi strokolenke, ki jih zakopljemo prečno v tla, obrnjene v smer, odkoder ponavadi piha veter, ki v njih zvijaž in je za občutljiva usesa voluharjev neprijeten. Če pa se prevec namnožijo, jim nastavimo pasti. Pri tem morate ravnati zelo preudarno, kajti voluharji so bistre živali. Tako je treba pasti vedno nastavljati v rokavicah, ker sicer »zavohajo« človeka in se vabi ognejo. V tujini je mogoče kupiti tudi rastlinske strupene vabe, na primer Quiritox, ki vsebuje kumarin, sredstvo, ki povzroči pogin.

Naši vrtnarji večkrat posežejo po izpušnih plinih iz motorja ali avta, ki jih napeljujejo v rove ali pa v rove natočijo olje. Oboje je škodljivo za zemljo in zelenjavo, zato tega raje ne uporabljajte več.

Zoprna zivalska nadloga po

vrtovih so tudi polzi, ki se še posebej radi razmnožujejo v mokrih obdobjih. Opazimo jih po slinastih stenah, ki jih puscajo za seboj ponoči, ko objedajo mlade rastline. Odganjamo jih z gorjusico, kapucinko, listi praprota ali paradižnikom, ki jih posejemo kot vmesni posevek ali pa jih uporabimo za zastirko.

V tujini je naprednejši vrst ograj, s katerimi ograjimo vrtove, nekatere med njimi rastline zavarujejo mehansko, v nekatere pa so vgrajene baterije, ki polze podobno kot živali na pasji odganjajo z sibičnim tokom. Lahko jih poskusate odgnati s trose-njem apna, kaminnske moke ali lesnega pepela okoli ogroženih rastlin, seveda le takrat, ko je vreme suho, učinkovito pa je tudi nastavljanje pasti, za kar so primerne vlažne vreče, veliki zelenjavni listi, izdobljeni kumare ali grenivke in obrnjene solatne glave. Nekateri prisegajo, da je na ta način mogoče poloviti veliko polze, seveda pa se zastavlja vprašanje, kam potem z njimi. Naj se sliši še tako čudno, pravi ljubitelji narave jih bodo odnesli do najbližjega gozda oz. nekam daleč stran od vrta. Zato mnogi raje nastavljajo vabe s pivom, v katerem se polzi utopijo. Za to uporabijo jogurtovne lončke, ki jih v zemljo zakopljejo tako, da so robovi lončka v enaki višini kot zemlja. Polze vonj po pivu neverjetno privablja.

Lahko pa pripravimo tudi polzjo brozgo in sicer iz vroč vode, s katero poparimo ulovljene polze. Tekočino pustimo stati 3 do 4 dni, jo precedimo in polijemo po gredah. Izkušeni vedo povedati, da izveček iz mrtvih teles odvraca vrtnike. Nasteli smo kar nekaj naravnih načinov zatiranja, vi pa izberite tiste, ki najbolj ustrezajo vaši miselnosti in razmeram na vašem vrtu.

Polze močno privablja vonj po pivu

JEDILNIK

SLAVKO ADAMLIČ

ribja juha
dunajski zrezek
slan krompir
radič s fižolom
sadna hladetina

Ribja juha

SESTAVINE:

50 g ostančkov rib, ribjih glav ipd., 1/4 l belega vina, 1 l vode, 30 g masla, 30 g moke, sol, jušna zelenjava, cebula, lovorov list, peteršilj, poper v zrnu, rumenjak CAS PRIPRAVE: 60 minut

Ostanke rib kuhamo v belem vinu in vodi, ki smo jima dodali surovo maslo in sol, približno 25 minut, nato juho odlijemo. Uporabno ribje meso zrežemo na kose in shranimo na toplem. Jušno zelenjavo in cebulo prepražimo na maslo, potresemo z moko in prilijemo ribjo juho. Dodamo lovorjev list in poper in kuhamo 15 minut, potem pa juho precedimo. Zacinimo jo po okusu, dodamo stepen rumenjak in ribje meso. Ponudimo jo s toastom ali belim kruhom.

VEGETARIJANSKI JEDILNIK

NEVA MIKLAJČIČ PREDAN

španska solata
svez črn kruh
maslo
metin čaj z limono

Španska solata

SESTAVINE:

1/2 cebule, 4 trdi paradižniki, velika kumara, jabolko, zlica kaper, 10 zelenih oliv, polnjenih s papriko, 3 zlice olivnega olja, zlica jabolčnega kisa, zlica medu, zlica belega popra v zrnuh, trdo kuhano jajce, sol, peteršilj in kresa, boraga

Cebulo olupimo in narezemo na kolesčke. Če se nam zdi prestra, jo za dve minuti namočimo v slani vodi; pazimo, da je ne namakamo dalj časa, sicer ovne. Paradižnike za hip potopimo v vrelo vodo, da jih lažje olupimo in olupljene narezemo. Kumaro narezemo na kocke, jabolko pa na krljice in oboje premesamo. Kapre in olive najprej razsolimo tako, da jih v cedilu speremo pod tekočo vodo, nato pa jih stresemo h kumari in jabolku. Vse skupaj zmesamo z oljem, kisom in soljo, z medom in belim poprom, zrnjem. Solato obložimo z narezanim jajcem, narezanimi paradižniki in sesekljanimi zelisci.

V vročih poletnih dneh je ta solata primerna kot zaceta jed ali pa jo ponudimo za večerjo s kruhom.

CARACAS

Krvavi spopadi med zaporniki v Venezueli

Pet zapornikov obglavljenih - Neznosno stanje v vseh zaporih

CARACAS - V venezuelskem zaporu v Barceloni, ki leži kakih 200 km vzhodno od Caracasa ob obali Karibskega morja včeraj do hudih spopadov, v katerih je kar šest zapornikov zgubilo življenje. Pet od teh so lastni tovariši zaklali in obglavili. Spopadle so se nasprotujoče si bande zapornikov, tako da je ravnateljstvo moralo poklicati nacionalno gardo, da je pomirilo upornike, ki so se obdelovali med seboj brez usmiljenja, predvsem s primitivnimi rezili, ki so si jih kar sami izdelali. Se preden bi se neredi poglobili, je na dvorišče zapora padlo pet plastičnih vreck, iz katerih so se skotalile glave petih zapornikov, ki so na cementu pustile srhljive krvave madeže. Tudi na zidovih nekaterih celic so cuvali kasneje nasli krvave madeže, ki so pricali o neizprosni borbi, ki je morala potekati med uporom.

Nekateri jetniki so imeli tudi rane od strelnega orožja, eden od teh, ki je dobil kroglo v glavo, je kasneje v bolnišnici umrl, tako da se je stvelo mrtvih povzpelo na šest. V bolnišnico so sprejeli tudi drugih dvajset ranjenih zapornikov, katerih stanje je, po besedah zdravnikov, kritično. Vse to priča o krvavem medsebojnem obračunavanju med skupinami zapornikov, ki je trajalo več ur.

Direktor zaporu v Barceloni Alberto Gonzalez, ki so ga imenovali pred dobrimi dvajsetimi dnevi, ni hotel dati nobene izjave, dokler ne pošlje svojega poročila oblasti. Gotovo pa je, da je iskati glavni razlog za spopade v nemogočih življenjskih pogojih v zaporu, ki lahko sprejme 700 zapornikov, v katerem pa je trenutno bilo kar 1.200 jetnikov. Gre za četrti tovrstni primer od začetka leta v enem od 32 venezuelskih zaporov, v katerih je trenutno več kot 32.000 jetnikov.

Prav v nedeljo je vojska morala poseči v zaporu v Maracaibu, 500 km zahodno od glavnega mesta: preiskali so vse celice in odkrili kakih 200 primitivnih rezil, puško in manjšo količino droge. Venezuelski tisk poroča vsak teden o krvavih prepirih, do katerih prihaja v zaporih, v katerih je za tretjino več jetnikov od zmogljivosti. Eden najbolj krvavih uporov je bil 27. novembra, ko je v Venezueli prišlo do poskusa državnega udara. Nekaj sto zapornikov je skušalo izkoristiti zmedo, vendar jih je kar sto umrlo pod ognjem paznikov.

ZDA / DRAMA HAITSKIH BEGUNCEV

Američani bodo še naprej preprečevali vstop beguncev

Vrhovno sodišče potrdilo pravilnost politike Bele hiše

WASHINGTON - Ameriško vrhovno sodišče je v ponedeljek podprlo sporno državno politiko preprežanja in zavrnitve haitskih pribežnikov, ne glede na razlog za njihov beg.

Z osmimi glasovi proti nemu je vrhovno sodišče razsodilo, da politika, ki jo je nekoč vodil Bush, sedaj pa Clinton, ne krši nobenega mednarodnega oziroma ameriškega zakona o imigraciji. Temu nasprotuje sodnik Harry Blackmun.

Približno 40 tisoč Haitijcev je pobegnilo, odkar je vojska odstavila

predsednika Jean-Bertranda Aristida septembra 1991, niti leto dni, potem ko je bil izvoljen na doslej edinih tamkajšnjih demokracijskih volitvah.

Sodnik John Paul Stevens je v imenu večine izjavil, da ima predsednik oblast poslati pribežnike nazaj in da ameriški zakon ne štiti pribežnikov, preden pridejo na ameriško ozemlje. Blackmun temu stališču nasprotuje in trdi, da vlada krši neki sporazum z OZN in ameriški zakon o imigraciji iz leta 1952.

Lucas Guttentag od Ameriškega združenja za civilne svobosćine je izjavil, da pomeni razsodba znago za Clintona, toda »na račun clovekovih pravic«. Dodal je tudi, da bi se moral predsednik takoj odločiti o tej politiki.

V središču razprave je lanska Busheva odredba, naj ameriška obalna straža prepreži pribežnike in jih takoj pošlje domov. Do tega je prišlo, potem ko so oblasti ugotovile, da v ladijskem oporišču v zalivu Guantanamo na Kubi ni več prostora za nove haitske pribež-

nike. Oblasti so naglasile, da zele tako resiti življenje drugim pribežnikom, ki se s Haitija odpravljajo na 960 kilometrov dolgo pot na plovilih, ki se večkrat potope.

Med volilno kampanjo je Clinton izjavil, da je ta politika kruta in nepravilna in obljubil, da jo bo odpravil, če bo izvoljen, tega pa ni storil. Nekateri ga kritizirajo, čes da so ZDA postavile »berlinski zid« okrog Haitija.

Na sliki (Telefoto AP): krhko plovilo s haitskimi begunci pred ameriško obalo.

NOVICE

Atentat v Ulstru

LONDON - V severnoirskem mestu Newryju je prišlo včeraj do bombnega atentata, ki je povzročil ogromno materialno škodo, mrtvih in ranjenih pa k sreči ni bilo, ker je policija pravočasno evakuirala celotno območje. Tajne službe so namreč obvestile policijske oblasti, da severnoirska teroristična organizacija IRA pripravlja atentat. Eksplozija je bila silovita; naboj je bil nastavljen v kombiju, ki je bil parkiran pred krajevnim hotelom. Škoda, ki jo je eksplozija povzročila, je ogromna, saj je bilo poškodovanih kakih 70 stanovanjskih hiš. Atentat pripisujejo severnoirskim teroristom, ki so v zadnjih mesecih s številnimi atentati v Belfastu, v Londonderryju in v drugih severnoirskih krajih povzročili že za najmanj 20 milijonov funtov materialne škode.

Kitajska: smrtna kazen za posiljevalca

PEKING - Dnevnik Pravne novice poroča, da je sodišče v Zeijangu obsodilo na smrtno kazen moškega, ki je v avtobusu posilil dekle. Dnevnik tudi piše, da je kakih deset potnikov brezbrizno gledalo prizor in so posegli šele po posilstvu.

Poljub dolg deset dni

SAO PAULO - Ze deset dni traja tekmovanje za »najdaljši poljub«, na katerem v brazilskem pristanišču Santosu sodeluje 18 mladih parov. Par, ki bo zdržal najdlje, bo za nagrado prejel avtomobil. Za vsem tici seveda reklama, saj se tekmovanje odvija v velikem nakupovalnem centru. K tekmovanju se je sprva prijavilo 49 parčkov, polovica pa jih je odnehala že po prvem dnevu. Pravilnih je namreč zelo strog: tekmovalci imajo pravico do osmih ur spanja in do dveh premorov dnevno po eno uro; več preostali čas morata on in ona imeti zlepljene ustnice. Tekmovanju prisostvuje tudi predstavnik Guinnessove knjige rekordov, vendar so brazilski tekmovalci daleč od rekorda, ki znaša 22 dni.

Licenca za prodajo papeževih suvenirjev

NEW YORK - Družba FAME inc. si je zagotovila licenco za ekskluzivno proizvodnjo in prodajo približno 350 različnih spominkov ob svetovnem dnevu mladine v Denverju 12. avgusta letos, katerega se bo udeležil tudi papež Janez Pavel II. Tako bodo prepričali, da bi zasebniki izdelovali in prodajali neokusne spominke. Ob izdaji licence so tudi dolocili, kakšni bodo lahko ti spominki: med drugimi so iz izbora odstranili kipec papeža v cerkvenih oblačilih na smuče. Družba FAME inc. se je med drugim ukvarjala tudi s promoviranjem Rolling Stonesov.

Sadam je kar sam umoril varnostnika

TEHERAN - Irski diktator Sadam Husein je pred dnevi kar sam ubil vodjo varnostnih služb iraske radiotelevizije. Vest so nekateri iranski dnevniki povzeli po kurdschem radiu, ki je odajal iz Iraka. Poročevalec ni navedel imena varnostnika in tudi ne dodatnih pojasnili o dogodku; dejal je le, da je bila usmrtna potrebna, ker je bil varnostnik neucinkovit.

Železniška nesreča v Rusiji

MOSKVA - Devet oseb je izgubilo življenje v trčenju dveh vlakov v Arhangelsku v severni Rusiji. Nesrečo je zakrivil eden od strojevodij, ki ni upošteval prometnega znaka. Pri trčenju je baje prišlo tudi do eksplozije. Najmanj 16 oseb je bilo ranjenih.

Beg iz suženjstva

PEKING - Zgodba sodi v srednji vek, vendar jo beležijo kronike zadnjih dni. Neznanka sta 25. februarja letos pred solo v vzhodnokitajskem mestu Wuhanu ugrabila enajstletnega dekca Gong Haa in ga prodala v suženjstvo v oddaljeno provinco Henan. Kmet, ki ga je kupil, je z njim slabo ravnal in mu je s cigaretami ogorki prežgal dlani, ker ga deček ni hotel nazivati »oče«. Deček je izkoristil trenutek kmetove nepozornosti in je pobegnil. Med begom je beračil po ulicah. Hodil je tri mesece in prehodil približno 1.000 kilometrov, dokler se je 9. junija vrnil domov. Kot pišejo kitajski casopisi ne gre za osamljen primer ampak je v zadnjih mesecih vse več primerov suženjstva.

PRIPRAVILA: SILVO KOVAC

VELIKA BRITANIJA / KONSERVATIVCI TARČA HUDIH NAPADOV LABURISTOV

Prispevki za konservativno stranko povzročajo skrb Premieru Majorju

ALJA KOSAK / LONDON

LONDON - »Konservativna stranka ne mara nobenega neposteno pridobljenega in neposteno darovanega denarja. Če bo dokazano, da je bil denar neposteno pridobljen, ga bomo vrnili. Konservativna stranka se vzdržuje z denarjem, ki ga zberajo volilci in je stranki darovan posteno in svobodno,« je izjavil britanski premier John Major ob aferi, ki pretresa britansko konservativno stranko in vlado.

Predmet te afere je velekapitalist Asil Nadir, ki je obtožen prevar v vrednosti 30 milijonov funtov. Njegovo podjetje, ki je že bankrotiralo, dolguje 1,3 milijarde funtov. Toda Nadir, ki je bil na svobodo iz preiskovalnega zapora izpuščen za kavcijo 3,5 milijona funtov, je pobegnil v rodni turški severni del Cipra,

zdaj pa grozi, da ima posnetke pogovorov z britanskimi ministri, ki bodo odkrili zaroto, »večjo od Watergate«, njena zretev pa naj bi bil tudi sam. Premier Major mu je sporocil, naj objavi, če ima kaj, ali pa naj molči. Enakega mnenja je minister za industrijo in trgovino Michael Heseltine.

Toda ne glede na resničnost Nadirovih groženj ostaja dejstvo, da je bil Nadir med najpomembnejšimi darovalci denarja konservativni stranki. Stranka sama priznava, da je od njega dobila 440.000 funtov. Major je že obljubil, da bo denar stranka vrnila, če bo dokazano, da je bil delničarjem Polly Pecka ukraden in neposteno darovan (v prapricanju darovalca Asila Nadija, da si z denarno podporo konservativni stranki in drugim

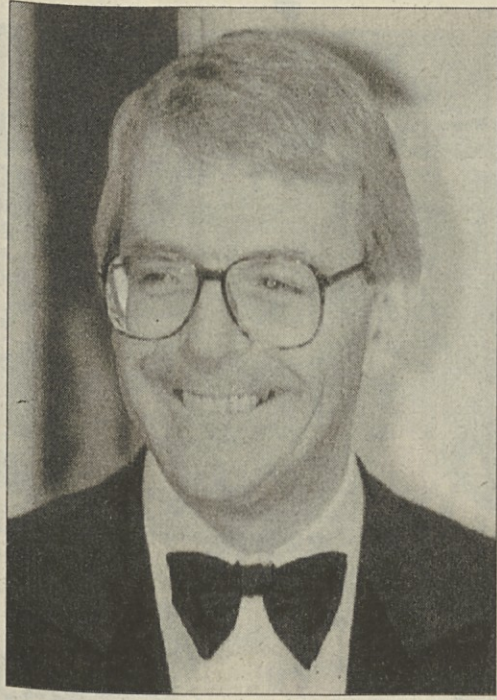
ustanovam »nabira točke« za castni naslov).

Zato je z afero Nadir konservativna stranka zaenkrat prepisena na milost in nemilost obtožbam, da je sprejela ukraden denar od castihlepnega sleparja. Se vec, afera je odprla celotno problematiko financiranja britanskih političnih strank, predvsem seveda konservativne stranke, z vprašanjem, od kod prihaja denar in zakaj je identiteta mnogih darovalcev tajna.

Britanske stranke ne dobivajo denarja od države, ampak se vzdržujejo na različne načine. Laburistična stranka dobiva denar predvsem od sindikatov, zato jo obtožujejo, da imajo zaradi tega sindikati v stranki prevelik vpliv. Konservativna stranka pa zbira denar sprostovoljnimi prispevki svojih volilcev. Dobiva ga

tudi od podjetij, ki menijo, da stranka s svojo politiko štiti njihove interese. Velike vsote denarja pa dobiva od darovalcev, katerih imena stranka skrbno varuje tudi ob sedanjih napadih. Med take darovalce je stel tudi Nadir. Kritiki trdijo, da med temi tajnimi darovalci niso le posamezniki, ampak tudi tuje vlade, ki tako vplivajo na britansko zunanjo politiko in poslovne kupcije, saj denarja nihče ne daruje za prazen nič.

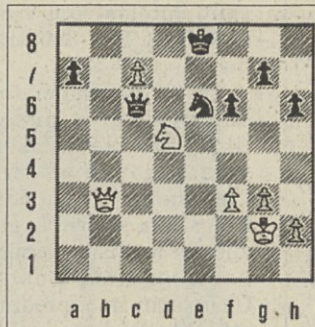
Zato opozicija, ki je prepričana, da je našla plodna politična tla za učinkovite napade na konservativno stranko in vlado, zahteva novo zakonodajo, ki bi odpravila tajnost darovalcev in zagotovila, kot je dejal voditelj laburistov John Smith, da konservativna stranka vrne ves denar, ki ji ne pripada.

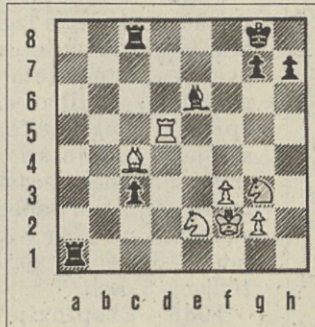
Vodoravno: 1. nemeski skladatelj, mojster kromatične polifonije in kontrapunktičnih oblik (Max), 6. pritok Rudolfovega jezera v Afriki, 9. sprednja stran kovanca ali svetinj, 10. poljski slikar (Eugeniusz), 11. seme ali semenu podoben trd plod, 12. ime ameriškega risaneke TV junaka Simpsona, 13. ameriški pesnik in pisatelj (Edgar Allan, Kroker), 14. rimska boginja usode, 15. kratica za opus, 16. prometno in trgovinsko središče v Ukrajini, 17. najbolj razširjeno brenkalo, 19. vrsta žita, 20. jezero na Skotskem, v katerem domnevno straši pošast (Loch), 24. pokojnik, 26. material za pripravo ležisca živini, 29. avtomobilska oznaka Turcije, 30. stavek, 31. južnoameriška tropska kukavica, 32. predmolilec v mošaji; tudi duhovna cast kalifov, 33. prsica, prenasalka bolezni, ki sesa kri sesalcev in ptic, 34. mongolski vladarski naslov, 35. listavec z vijoličasto rjavimi cvetovi, 36. bivanje, bit v filozofiji, 37.

benigna bula z vreci, v kateri je tekocina. **Navpico:** 1. spranja, 2. lantanid z znakom Eu, 3. ime ameriškega filmskega igralca Hackmana, 4. Hercegovec, 5. začetnici nemeskega kemika Zsigmondyja, 6. planota v ameriških zveznih državah Arkansas in Missouri, 7. ime slovenskega gledališkega igralca Okorna, 8. osminka tiskovne pole, 12. hrvska pokrajina med Donavo in Dravo, 14. dvojica, 16. glavno mesto nizozemske province Severne Holandije, 18. začetnici zadnjega »Jamesa Bonda« Daltona, 21. glavni stevnik, 22. težava, neprijetnost, 23. napisana predavanja, razmnožena za studente, 25. pogan, 26. ime ameriškega filmskega režiserja Leeja, (iz crk sipek) 27. slovenski pesnik in politik v Avstro-Ogrski (Lovro), 28. ameriška filmska igralka (Linda), 31. mesto ob reki Gard v južni Franciji, 33. tekocina v zilah, 35. prva soglasnika abecede.

RESITEV

Naloga 231 Naloga 232

Sahovska naloga št. 231
Zukertort - Englisch / London 1883

Beli kmet je nevarno prodril na polje c7 in ze grozi s promocijo, toda crni je pravocasno zavaroval njegovo izhodišce. Zukertort, ki je na potezi, pa ze s prvo potezo odvzame crnemu vse možnosti za obrambo pozicije. Kako poteka kombinacija, s katero beli zmaga?

Sahovska naloga št. 232
Bloh - Murkulov / Moskva 1973

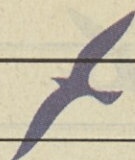
Za crno trdnjavo ima beli dva skakaca, vendar mu napadena trdnjava ne obeta nič dobrega. Tudi crni kmet je prodril na tretjo vrsto in naloga belega, ki je na potezi, je zelo težka. Po pravilni odločitvi beli ostane v prednosti, ki jo v nadaljevanju partije tudi uveljavi!

Resitev naloge št. 229

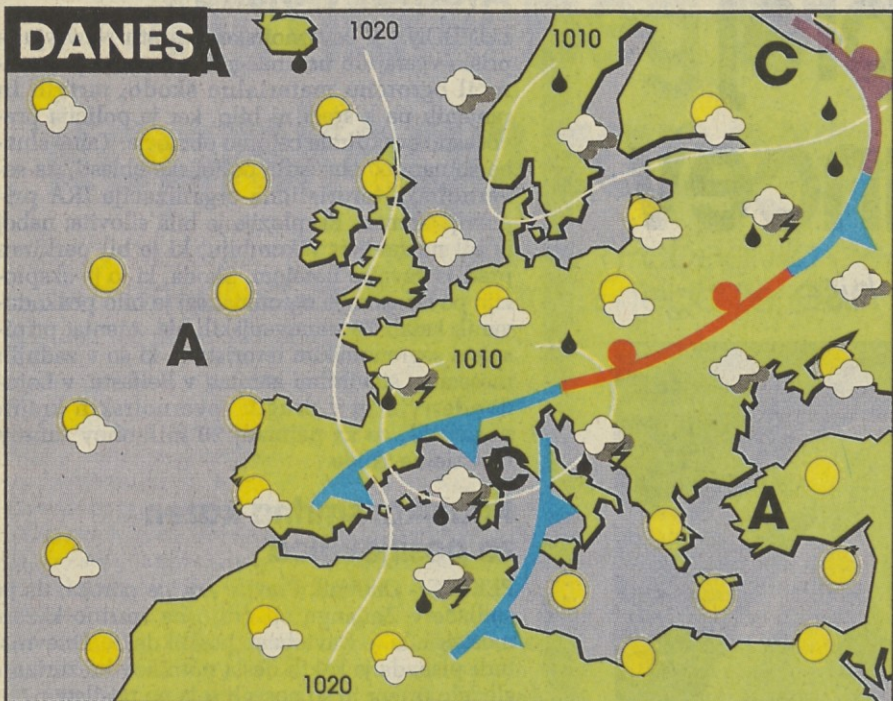
Crni je hitro spoznal, da lahko v nadaljevanju 1...Df1+? 2.Kb2 c3+?? 3.Tc3+! sam izgubi damo. Odločitev za potezo 1...Ta8! je zato na mestu. Po 2.Ta8: Df1+! Na 2.Kb2 Ta3: 3.Ka3: Dc2: s prednostjo crnega. Po umiku kralja 3.Kb2 c3+! se je beli vdal! Brez dame ne more nadaljevati igre 4.Kc3: Db5!

Resitev naloge št. 230

Za crnega ni dobro nadaljevanje 1...Lh3? z napadom na damo, ker sledi 2.Lf7+! Lh8 3.Da8: Le3+ 4.Kh1! Crni se odloči za potezo 1...Le3+! 2.Kh1 Seveda ne 2.Le3: Df1+! 3.Kf1: Lh3+! Crni se brani 2...Le6! 3.Dd6 Lc1: 4.Le6: Se6: in materialna prednost je odločila partijo v korist crnega!

EVROPA / NA BRITANSKEM OTOČJU BO SONČNO

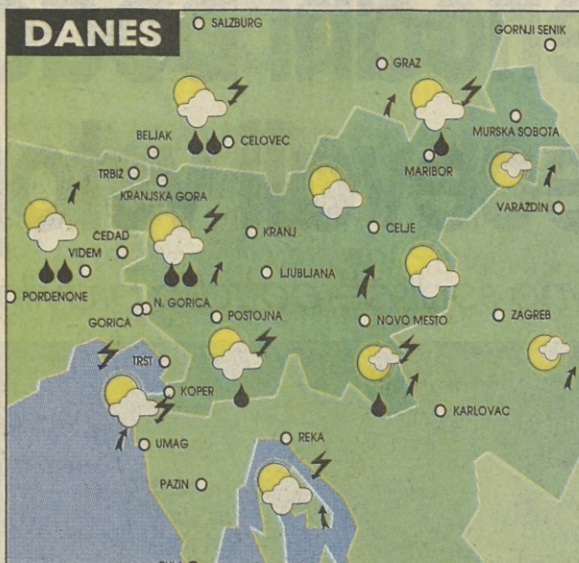

Vremenska slika
Nad severnim Sredozemljem in Alpami je plitvo območje nizkega zračnega pritiska. Frontalni val se zadržuje nad Alpami. Nad naše kraje doteka z jugozahodnimi vetrovi toplel in razmeroma vlažen zrak.

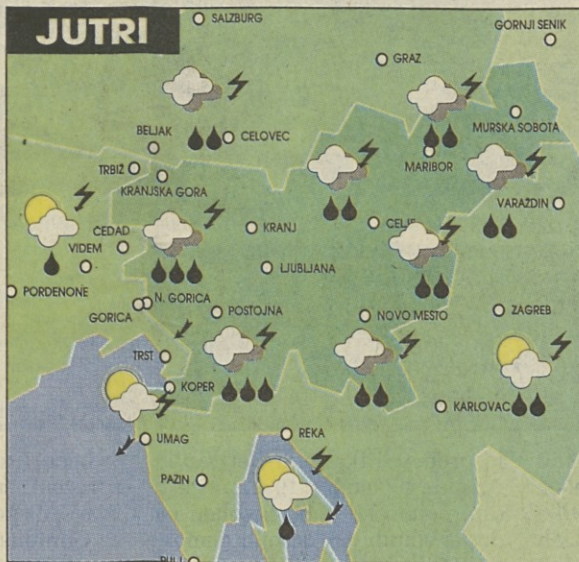
ALPE JADRAN / POPOLDAN PLOHE IN NEVIHTE

OBLACNOST	DEŽ/NEG mm na dan
pod 10%	pod 5
10-30%	5-10
30-50%	10-30
50-80%	30-60
nad 80%	nad 60
VETER	NEVIHTE
5-10 m/s	MEGLA
nad 10 m/s	

Slovenija: Spremenljivo oblačno bo, v vzhodnih krajih deloma jasno. Popoldne bodo ponekod nevihte. Najvišje dnevne temperature bodo od 23 °C do 29 °C.

Sosednje pokrajine: Deloma jasno s spreminljivo oblačnostjo. Na območju Alp, Madžarske in v notranjosti Hrvaske, bodo posamezne plohe.

V Sloveniji: V četrtek bo pretežno oblačno z občasnimi plohami in nevihtami. Na Primorskem bo prehodno zapihala zrna burja.

Obeti: V petek bo razmeroma sončno.

RAZMERE NA CESTAH V SLOVENIJI
Ceste v Sloveniji so suhe in normalno prevozne. Promet poteka brez zastojev. Na mejnih prehodih ni daljšega čakanja.

SUŠA

Gladina podtalnice se nezadržno znižuje

ZLATKO MIKULIC

Po lanskoletni poletni suši se letos spet nadaljuje izjemno pojav v aluvialnih vodonosnikih Slovenije. Lanska suša se je končala septembra v vodnosnikih, ki se napajajo iz reke Save, v prvi polovici oktobra pa v ostalih vodnosnikih. Po večkratnih obilnejših padavinah od oktobra do decembra 1992 so se obnovile zaloge podtalnice v vseh vodnosnikih. Zadnje močnejše padavine so bile v prvi polovici decembra, po katerih se je gladina podtalnic dvigala praviloma do sredine decembra. Od tedaj gladine stanja objavljamo tabelaricni prikaz nekaterih značilnih dolin. V Spodnji Savinjski dolini je podtalnica najnižja v zadnjih osemindvajsetih letih, ko opravljamo stalne meritve. Podtalnica je najnižja tudi na Kranjskem in

Sorskem polju, odkar so leta 1986 zavezili Savo, za hidroelektrarno Mavčice. Opazimo, da se je podtalnica povsod že približala gladinam ob koncu lanske suše, ponekod se je celo znižala. Trenutno dnevno upadanje je večinoma velikostnega reda od pol do enega centimetra. Nekoliko večje je v globokih vodnosnikih - od približno poldruga centimetra na Ljubljanskem polju do skoraj starih centimetrov v delih doline Kamniške Bistrice.

Postaja	Vodnosnik	dosedanji minimum (cm)	minimum 1992 (cm)	stanje M/J 1993 (cm)
Lipovci	-Prekmursko polje	399	398	367
Rankovci	Prekmursko polje	340	266	225
Zg. Krapje	Mursko polje	425	402	382
Zepovci	Apasko polje	465	424	424
Brunšvik	Dravsko polje	1350	1315	1289
Dornava	Ptujsko polje	497	483	471
Sempeter	Sp. Savinjska dol.	915	903	918
Latkova vas	Dolina bolske	335	318	311
Meja	Sosko polje	3054	3054	3101
Brnik	Kranjsko polje	2657	2657	2677
Menges	Dol. Kamniške bistr.	2300	2163	2015
Klece	Ljubljansko polje	3260	3174	3186
Skopice	Krasko polje	630	630	608
Sp. Stari grad	Brezicko polje	475	456	436
Bukovsek	Brezicko polje	860	826	774
Miren	Vipavsko soska dol.	2395	2278	2288

Horoskop

piše
Aleksandra Zorc Berce

- OVEN 21-3/20-4 :** Če želite vsaj delno omiliti napeto stanje doma, se poskusite prikupiti partnerju s povabilom na kosilo ali na krajši izlet. V miru se pogovorita.
- BIK 21-4/20-5 :** Kaksne preobrate dela ljubezen! Nič vam ni težko narediti in za ljubezen svojega izbranca ste se pripravljali spuščati v dogovore, ki vam niso pisane na kožo.
- DVOJČKA 21-5/21-6 :** Povabljeni ste na kosilo in ne veste, kako bi se temu elegantno izognili, saj vam ni do poslušanja problemov drugih, sploh pa ne če niso utemeljeni.
- RAK 22-6/22-7 :** Z velikim veseljem se boste lotili dela doma, saj vas veseli misel na presenečenje, ki ga pripravljate partnerju. Prav takšni bi morali biti vedno.
- LEV 23-7/23-8 :** Večini svojih načrtov bi se morali odpovedati, saj tudi vam postaja počasi jasno, da so preveč visokoleteči. Tudi sanje imajo svojo ceno.
- DEVICA 24-8/22-9 :** Tako zivahni in polni novih idej niste bili že nekaj časa. Popolnoma so vas osvežila romantična čustva in ponovno ste se zagnali lotiti dela.
- TEHTNICA 23-9/22-10 :** Priložnosti za prijeten dan se vam ponujajo kot na pladnju, samo odločiti se morate. To pa je za vas najtežja naloga, zato ponudbo prepustite drugim.
- ŠKORPIJON 23-10/22-11 :** Zadovoljni zaradi ugodne rešitve vašega problema, se boste danes pustili izkoriscati z vseh strani. Ni vam mar, saj ste dosegli kar ste hoteli.
- STRELEC 23-11/21-12 :** Poskusite popraviti vzdušje tako, da v celoti prepuščate pobudo partnerju, toda ne pričakujte, da vam bo bral misli in naredil ravno tako, kot si vi želite.
- KOZOROG 22-12/20-1 :** Nasli ste rešitev za izhod iz finančne zagate, ki pa je zaradi svoje nevarnosti precej tvegana. Posvetujte se z osebo, ki ji v takih primerih najbolj zaupate.
- VODNAR 21-1/19-2 :** Vstali boste za vas neverjetno zgodaj in se lotili dela s tako vnemo, ki bi pričela tudi zadnjo lenobo na svetu. Vsi pa nimajo enakega prepričanja kot vi...
- RIBI 20-2/20-3 :** Z neodbravljanim in ostevanjem se težko sprijaznite, se posebej takrat, ki prihaja od osebe, na katero želite vedno pustiti čim boljši vtis.

ŠPANIJA / PO DVEH PONEDELJKOVIH ATENTATIH V MADRIDU

Baskovska teroristična organizacija ETA že dvajset let seje smrt v Španiji

MADRID - Z dvojnim madridskim atentatom se je se podaljšala krvava sled, ki jo za seboj pušajo teroristi baskovske separatistične organizacije ETA, od kar so ustanovili to skupino leta 1967. Po približnih izračunih je v 25 letih teroristične dejavnosti te skupine življenje izgubilo več kot 800 oseb. Samo v prvih šestih mesecih letos je umrlo 11 oseb. ETA je vojaško krilo baskovskega separatizma, ki se z atentati in likvidacijami političnih nasprotnikov bori za neodvisnost baskovskih dežel (Euskadi).

Poleg Španije je ETA napadala španske interese

ETA dokazuje svojo moč

MADRID - Preiskava o madridskih atentatih je se v slepi ulici, vendar se v španskem in tudi tujem tisku nadalje intenzivneje pojavlja domneva, da je slo za »interno« vprašanje baskovskih ekstremistov. Prebivalstvo namreč ekstremizem ne zaupa več tako kot nekoč, Herri Batasuna je na volitvah izgubila in ETA sama kaže voljo do pogajanj z oblastmi. Z atentatom naj bi bojno krilo te baskovske teroristične organizacije hotelo dokazati svojo moč in prisiliti tudi politični del, naj nadaljuje z oboroženim bojem za dosego neodvisnosti baskovskih dežel.

Prizorišče ponedeljkovega atentata v Madridu (Telefoto AP)

Torrejon, kjer je bilo ameriško oporišče, je povzročila smrt 18 oseb, 82 pa jih je bilo ranjenih. Istega leta je ETA likvidirala viceadmira Fausta Escrigasa Estrada, sefa politične obrambe pri španskem obrambnem ministrstvu.

1986 - Teroristi so zaglali ročno bombo v avtomobil viceadmira

Cristobala Colona de Carvajala, ki je izgubil življenje skupaj s svojim soferjem. Istega leta je eksplozija ene od prvih avtobomb v Madridu ob prehodu policijskega avtobusa ubila 11 policistov, 55 pa jih ranila.

1987 - Eksplozija avtobombe v podzemski

garazi neke barcelonske veleblagovnice je terjala življenje 20 ljudi. Druga eksplozija avtobombe pred vojašnico guardie civil v Zaragozi je ubila 12 oseb, 33 pa jih je ranila, med njimi so bili tudi svoji policisti.

1991 - Podoben atentat kot v Zaragozi je ETA izvedla tudi v Vicu pri

Barceloni, kjer je življenje izgubilo devet oseb, med njimi tudi tri deklice. V Madridu pa je peklenski stroj ubil poročnika letalstva Enriqueja Aguilarija Prieta.

1992 - Ob prehodu vojaškega terenskega vozila je eksplodirala avtobomba, ki je ubila štiri vojake in enega civilista.

To so najhujši atentati baskovskih separatistov, v seznamu seveda ni atentatov, ki so terjali le gmotno škodo in niti tisti atentati, za katere preiskovalci niso matematično gotovi, da so delo baskovske ETA, saj v Španiji delujejo tudi druge teroristične skupine.